

**Veliki
Kalendar Najsvetejšega
Srca Jezušovoga**

**KALENDAR ZA NAROČNIKE
MARIJINOGA LISTA**

= Na 1917-to leto =

CENA 1 KOR.

V NOČNOJ TMICI

tmičnih prostorih, moremo vsaki čas viditi koliko je vüra, brez vužiganja posveta če smo radium-vüro. Trebe küpiti samo Suttnerovo radium-vüro, štera stalno sveti, ne pa

sveteče se vüre nevalane konkurence, šterih svetloča prihaja od božne fosforne mase in v kratkom časi pobledi.

Št. 600 Fina prava nikel-anker-remontoar vüra, štera v kamenji ide s prima svetečim radium kazalnikom in kazalcoma, točno vrejena	...	K 8.40
" 1280 Radium büdilka sveteča se	...	" 9.80
" 1279 Moderna stoječa radium vüra	...	" 18.—
" 712 „IKO“ nikel anker vüra, 15 rubinov	...	" 14.—
" 735 Srebrna cilinder remontoir vüra, 15 rubinov	...	" 13.—
422 Nikelni lancek K 175, podugovati	...	" 1.—
1450 Pakfong lancek, stalno lepi	...	" 2.80
813 Srebrna vüra za gospe zlato obrobлена	...	" 12.—
817 Srebrna vüra za gospe dvoje pokrivalo	...	" 13.—
" 1548 Srebrna narokvica s tula vürov	...	" 25.—
" 1149 Srebrna broška	...	" 1.50
" 1673 Srebrni vühani (ringlni)	...	" .90
" 1675 Srebrni vühani	...	" 1.30
" 1627 Vühani zlato na srebrni	...	" 3.40
" 1113 Vühani, zlato na srebrni	...	" 5.50
" 979 Srebrni privesek, masiven	...	" 2.—
" 410 Nikel-anker-roskopf vüra	...	" 4.10
" 1203 Dobra büdilka	...	" 3.50

Krasen cenik zastonj in franko.

Razpošiljanje po povzetji ali če se penazi naprej pošlejo. Ka se ne vidi, se zamenja.

Vsaka vüra je točno vrejena dobro namazana in se zapira trdno proti prahi.

Lastna tovarna vür v Švici.

H. SUTTNER samo v **LJUBLJANI št. 895.**

Ne podružnica!

Krščanska svetovna razpošiljalnica.

Ne podružnica.

Lastna precizna marka „IKO“ svetovno znana.

Velika izbira vür, lancekov prstanov, srebrnih in zlatih stvari v velikom

bogato ilustriranom glavnom ceniki,

šteroga naj vsakši prosi po dopisnici brezplačno in franko..

Št. 1265 Demant za rezanje glažovine	...	K 5.50
" 1264 Demant za lehko glažovine	...	" 8.50
" 1316 Lepa vüra na minoto	...	" 10.50
" 1360 Lepa stenska vüra	...	" 4.80
" 1371 Vüra kukavica vsakše pol vüre ali vsakšo vüro kuka	...	" 9.75
" 1381 Kühinjska vüra, ide 8 dni	...	" 7.25
" 1223 Letna vüra, ide 400 dni	...	" 34.—
" 1318 Moderna vüra z minotov	...	" 17.40
" 83 Zlati double lancek, jako lepi	...	" 7.50
" 96 Zlati double lancek modern	...	" 7.—
" 89 Double zlati lancek	...	" 5.90
" 115 Double zlati lancek za okoli šinjeka	...	" 2.35
" 328 Double zlata narokvica	...	" 2.70
" 1142 Srebrna broška	...	" 2.50

Na jezere priznanj

na razpolago, kak sledeče :

Za brezplačno popravilo najlepša hvala. Na Vaše sporočilo, da mi za vlaganje novoga kamena nikaj ne računate sem jako prijetno iznenadena, ka izpad kamna pripisujetejete nekoj napaki v prstani. V povračilo Vam odgovorim z novimi naročbami in beležim z odličnim spoštovanjom zahvaljujoča se Vam.

Marija Waniek, Zagreb
Gajeva ulica 40.

Zlata vüra brezplačno!

bliže v ceniki.

Veliki Kalendar Najsvetejšega Srca Jezušovoga.

Kalendar Za Naročnike Marijinoga Lista.
Na prestopno leto 1917.

Z dovoljenjom Szombathely-ske višesnje cerkvene oblasti.

— III. (XIV.) Leto. —

VSA PRAVICA ZADRŽANA.

Cena 80 filerov.

Na svetlo dan od vrejevaštva Marijinoga Lista v Črensovcih.
Cserföld Zalam.

Štamparija

Balkányi Ernő Alsólendva i Muraszombat.

Januar

31 dnevov

ma.

Sečen.

1-ga je den 8 v.
26 m. dugi; do
konca meseca
zrasté 1 v. 1 m.

Sunce stopi v zna-
menje vodnara ☉
dne 20. ob 3 v.
27 m. pop.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Ponedelek	Novo leto. Obr. Jez.	☾	7 50	4 17	predp	pop
2 Tork	Makar, apat.	☾	49	18	10 53	10 25
3 Sreda	Genovefa, dev.	☾	49	19	11 7	11 43
4 Četrtek	Tit, p.	☾	49	20	11 21	predp
5 Petek	Telesfor, p. m. †	☾	49	21	11 35	12 49
6 Sobota	Sv. Trije Krali.	☾	49	22	11 52	1 57

1. Kda bi Jezuš dvanajset let star bio. Luk. II. 42—52.

7 Nedela	I. Najsv. Ime Jezušovo	☾	7 49	4 23	pop.	3 7
8 Ponedelek	Severin, apat. ☽	☾	49	24	12 43	4 19
9 Tork	Julian, m.	☾	48	25	1 23	5 31
10 Sreda	Agoton, papa.	☾	48	27	2 15	6 37
11 Četrtek	Higin, p. m.	☾	48	28	3 22	7 34
12 Petek	Tacian, p. †	☾	47	30	4 39	8 17
13 Sobota	40 vojakov, m.	☾	47	31	6 3	8 50

2. Svadba je včinjena v Kani. Jan. II. 1—11.

14 Nedela	II. po Treh-Kralih.	☾	7 47	4 32	7 27	9 16
15 Ponedelek	Pavel, püščavnik.	☾	46	33	8 51	9 37
16 Tork	Marcel, p. m. ☽	☾	45	35	10 11	9 55
17 Sreda	Anton, püščavnik.	☾	44	36	11 32	10 13
18 Četrtek	Priska, dev.	☾	43	37	predp	10 30
19 Petek	Bl. Marjeta, dev. †	☾	43	37	12 53	10 49
20 Sobota	Fabjan i Sebastjan.	☾	42	38	2 16	11 15

3. Gobavi prosí: Gospodne, či ščes, lahko me očistiš.
Mataj VIII. 1—13.

21 Nedela	III. po Treh-Kralih.	☾	7 41	4 40	3 37	11 44
22 Ponedelek	Vince, m.	☾	40	43	4 55	pop.
23 Tork	Zaročenje Bl. D. M. ☽	☾	39	45	6 2	1 20
24 Sreda	Timotej, p.	☾	38	46	6 56	2 25
25 Četrtek	Spreobrnitev Pavla.	☾	37	47	7 34	3 39
26 Petek	Polikarp, p. m. †	☾	36	49	8 2	4 54
27 Sobota	Janoš Zlatovüstni, p.	☾	35	51	8 25	6 7

4. Veliko gibanje je postanolo na morji. Mataj VIII. 23—27.

28 Nedela	IV. po Treh-Kralih.	☾	7 34	4 52	8 43	7 17
29 Ponedelek	Ferenc Saleški, p.	☾	33	54	8 59	8 24
30 Tork	Martina, dev. ☽	☾	32	55	9 12	9 30
31 Sreda	Peter Nolesk, sp.	☾	31	57	9 26	10 35

Spremeni meseca :

- ☽ Pun 8-ga ob 8 v.
42 m. zajütra.
- ☾ Zadnji krajec 16-ga
ob 12 v. 42 m. po-
poldne.
- ☽ Mlad 23-ga ob 8
v. 40 m. zajütra.
- ☽ Prvi krajec 30-ga
ob 2 v. 11 m. v
noči.

Vremen

po Herscheli :

Sneg i dež, 30-ga
mrzlo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za januar:

Vedno novo leto
Da nam dobro žetvo.

Pavlov veter
Je ne dober.

Či je toplo v Januari,
Sprotoletje so pokvari.

Február

28 dnevov

ma.

Sušec.

1-ga je den 9 v.
29 m. dugi; do
konca meseca
zraste 1 v. 28 m.

Sunce stopi v zna-
menje rib ☉ dne
19 ob 6 v. zajutra.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Četrtek	Ignacij, p. m.	☾	7 30	4 58	9 40	11 41
2 Petek	Svečnica.	☾	28	59	9 57	predp
3 Sobota	Balaž, p. m.	☾	27	5 1	10 15	12 50

5. Od delavcov vu vinogradi. Mataj XX. 1—16.

4 Nedela	I. pred pepelnicov.	☾	7 26	5 3	10 40	2 00
5 Ponedelk	Agata, d. m.	☾	24	5	11 14	3 11
6 Tork	Dora, dev. m.	☾	22	6	11 59	4 19
7 Sreda	Romuald, apat.	☾	21	7	pod.	5 18
8 Četrtek	Mat. Janoš, sp.	☾	20	9	2 11	6 9
9 Petek	Ciril Aleksand. p.	☾	19	11	3 35	6 47
10 Sobota	Skolastika, dev.	☾	17	13	5 00	7 16

6. Prilika od sejača i semena. Luk. VIII. 4—15.

11 Nedela	II. pred pepelnicov.	☾	7 15	5 13	6 26	7 39
12 Ponedelk	Eufalia, dev.	☾	14	14	7 50	7 59
13 Tork	Katarena od Riči.	☾	12	15	9 14	8 18
14 Sreda	Valentin, duhovnik.	☾	10	17	10 38	8 35
15 Četrtek	Faustin i Jovita, m.	☾	9	18	predp	8 54
16 Petek	Juliana, dev. m.	☾	7	20	12 3	9 17
17 Sobota	Donat, m.	☾	5	22	1 27	9 46

7. Jezuš ozdravi slepoga. Luk. XVIII. 31—41.

18 Nedela	III. pred pepelnicov.	☾	7 4	5 23	2 46	10 24
19 Ponedelk	Konrad, sp.	☾	2	25	3 57	11 14
20 Tork	Eleuterij, p.	☾	0	26	4 43	pop.
21 Sreda	Pepelnica.	☾	6 59	28	5 36	1 26
22 Četrtek	Stol. sv. Petra.	☾	57	30	7 7	2 40
23 Petek	Peter Damj., p.	☾	55	32	6 31	2 53
24 Sobota	Matjaš, apoštol.	☾	53	33	5 50	5 3

8. Hüdi düh sküsava Jezušä. Mataj IV. 1—11.

25 Nedela	I. postna.	☾	6 52	5 34	7 5	6 11
26 Ponedelk	Margeta. Aleksand.	☾	50	36	7 19	7 17
27 Tork	Leander, p.	☾	48	37	7 33	8 24
28 Sreda	Roman, ap. Kvatre	☾	46	39	7 46	9 29

Spremeni meseca:

☾ Pun 7-ga ob 4 v.
28 m. v noči.

☾ Zadnji krajec 15-ga
ob 2 v. 53 m. po
polnoči.

☾ Mlad 21-ga ob 7
v. 9 m. večer.

☾ Prvi krajec 28-ga
ob 5 v. 43 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Prvo polovico sneg
i veter, 21-ga dež ino
sneg, 23-ga sneg i
vetrovje.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za februar:

Topla Svečnica
Sneg, mraz prinese,

Mrzla Svečnica
Oba odžene.

Matjaš, či ne najde leda,
Ga napravi, telko gleda.

Marc

31 dnevov

ma.

Mali traven.

1-ga je den 11 v. dugi, do konca meseca zraste 1 v. 47 m.

Sunce stopi v znamenje ovna 21-ga ob 5 v. 37 večer. — Začetek sprotoletja.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Četrtek Albin, p.	+	☽ 6 44	☽ 5 41	☽ 8 1	☽ 10 37
2	Petek Simplacij, papa.	++	☽ 42	☽ 43	☽ 8 19	☽ 11 46
3	Sobota Kunigunda, cas.	+	☽ 40	☽ 45	☽ 8 42	predp

9. Vzeo je Jezuš s seboj Petra i Janoša i Jakoba i preobrazo se je. Mataj XVIII. 1—9.

4	Nedela II. postna.		☽ 6 38	☽ 5 46	☽ 9 11	☽ 12 56
5	Pondelek Euzebij, m.	+	☽ 36	☽ 48	☽ 9 38	☽ 2 3
6	Tork Perpetua i Felic. m.	+	☽ 34	☽ 49	☽ 10 40	☽ 3 5
7	Sreda Tomaž Akvit. c. vuč.	+	☽ 32	☽ 51	☽ 11 44	☽ 3 59
8	Četrtek Janoš od Boga.	☺	☽ 30	☽ 52	pop.	☽ 4 41
9	Petek Franciška Rimska.	++	☽ 28	☽ 54	☽ 2 25	☽ 5 14
10	Sobota 40 mantrnikov.	+	☽ 26	☽ 55	☽ 3 51	☽ 5 40

10. Jezuš izžene vraga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.

11	Nedela III. postna.		☽ 6 24	☽ 5 57	☽ 5 17	☽ 6 1
12	Pondelek Gregor, papa.	+	☽ 22	☽ 59	☽ 6 43	☽ 6 19
13	Tork Rozina, dovica.	+	☽ 20	☽ 6 0	☽ 8 9	☽ 6 38
14	Sreda Matilda, kralica.	+	☽ 18	☽ 1	☽ 9 39	☽ 7 3
15	Četrtek Longin, m.	+	☽ 16	☽ 2	☽ 11 7	☽ 7 19
16	Petek Heribert, p.	☾	☽ 14	☽ 4	predp	☽ 7 45
17	Sobota Gertrud, dev.	+	☽ 12	☽ 6	☽ 12 33	☽ 8 20

11. Jezuš nahrani pet jezero moškov. Jan. VI. 1—16.

18	Nedela IV. postna.		☽ 6 10	☽ 6 7	☽ 1 48	☽ 9 1
19	Pondelek Jožef, hranitel Jez.	+	☽ 8	☽ 8	☽ 2 52	☽ 10 8
20	Tork Niketas, p.	+	☽ 6	☽ 10	☽ 3 38	☽ 11 16
21	Sreda Benedik, apat.	+	☽ 4	☽ 12	☽ 4 11	pop.
22	Četrtek Katarina, dov.	+	☽ 2	☽ 13	☽ 4 37	☽ 1 43
23	Petek Viktorijan, m.	☺	☽ 0	☽ 14	☽ 4 57	☽ 2 54
24	Sobota Gabriel, arkangel.	+	☽ 5 58	☽ 16	☽ 5 14	☽ 4 1

12. Pravo je Jezuš vnožini: Što iz vas pokora me zavolo greha? Jan. VIII. 46—59.

25	Nedela V. postna (čarna).		☽ 5 56	☽ 6 17	☽ 5 27	☽ 5 8
26	Pondelek Emanuel, m.	+	☽ 54	☽ 18	☽ 5 40	☽ 6 14
27	Tork Janoš Damaski, sp.	+	☽ 52	☽ 20	☽ 5 54	☽ 7 19
28	Sreda Janoš Kapistr. sp.	+	☽ 50	☽ 22	☽ 6 10	☽ 8 26
29	Četrtek Ciril, p. m.	+	☽ 48	☽ 23	☽ 6 26	☽ 9 34
30	Petek Marija 7 žalosti	☺	☽ 46	☽ 24	☽ 6 46	☽ 10 44
31	Sobota Balbina, dev.	+	☽ 44	☽ 26	☽ 7 12	☽ 11 52

Spremeni meseca:

☺ Pun 8-ga ob 10 v. 58 m. v noči.

☾ Zadnji krajec 16-ga ob 1 v. 33 m. pop.

☉ Mlad 23-ga ob 5 v. 5 m. zajutra.

☽ Prvi krajec 30-ga ob 11 v. 36 m. predpoldne.

Vremen

po Herscheli:

Zaprva lepo, 16-ga sneg ino dež, 23-ga dež ino sneg, 30-ga dež ino mrzlo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za marc:

V aprilu se ovce v ečarno zaprejo,
Či marcija one po pasi blejejo.

Kakše na den Mantrnikov je vreme,
Takše nam štirideset dnij ne pobegne.

Toplo nam je sprotoletje,
Či prav prido goske divje.

April

=
30 dnevov

=
ma.

Veliki traven

1-ga je den 12 v.
50 m. dugi, do
konca meseca
zraste 1 v. 37 m.
Sunce stopi v zna-
menje bika
dne 20 ob 5 v. 17 m.
večer.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod.	Sunca izhod v m.	Sunca zahod v m.	Meseca izhod v m.	Meseca zahod v m.	
13. Kda bi se Jezuš približavao, vnožina je prestirala obleč na pot. Mataj XXI. 1—9.							
1	Nedela	VI. postna (cvetna).	☿	5 42	6 27	7 47	predp
2	Pondelek	Franc. Paulanski. †	♄	40	28	8 32	12 56
3	Tork	Rihard, p. †	♃	38	29	9 30	1 51
4	Sreda	Izidor, p. †	♄	36	31	10 40	2 36
5	Četrtek	Veliki četrtek. ††	♄	34	33	11 58	3 12
6	Petek	Veliki petek. ††	♄	32	34	pop.	3 39
7	Sobota	Velika sobota. ☾ ††	♄	30	35	2 44	4 02
14. Jezuš vstane od mrtvih. Marko XVI. 1—7.							
8	Nedela	Vüzem. Goristanenje J.	♄	5 28	6 37	4 7	4 22
9	Pondelek	Vüzemski pondelek.	♄	26	38	5 34	4 38
10	Tork	Ezehijel, prorok.	♄	24	39	8 3	4 57
11	Sreda	Leo, papa.	♄	22	41	8 32	5 18
12	četrtek	Julij, papa.	♄	20	43	10 3	5 43
13	Petek	Hermenegild, m. †	♄	18	44	11 27	6 17
14	Sobota	Justin. m. ☾	♄	16	45	predp	7 00
15. Jezuš se prikaže apostolom pri zapreth dverah. Jan. XX. 19—31.							
15	Nedela	I. po Vüzmi (bela).	♄	5 44	6 46	12 37	7 56
16	Pondelek	Lambert, m.	♄	12	48	1 33	9 4
17	Tork	Anicet, p.	♄	10	49	2 13	10 18
18	Sreda	Apolonij, m.	♄	9	51	2 42	11 32
19	četrtek	Timon, m.	♄	7	52	3 2	pop.
20	Petek	Teodor, sp. †	♄	5	54	3 20	1 53
21	Sobota	Anzelm, p. ☾	♄	3	55	3 36	2 59
16. Jaz sam dober pastir. Jan. X. 11—16.							
22	Nedela	II. po Vüzmi.	♄	5 1	6 57	3 49	4 4
23	Pondelek	Adalbert, p.	♄	4 59	58	4 3	5 10
24	Tork	Jurij, m.	♄	58	7 0	4 17	6 16
25	Sreda	Marko. Varstvo sv. Jožefa.	♄	56	1	4 33	7 25
26	četrtek	Kletus, papa.	♄	54	2	4 52	8 34
27	Petek	Peregrin, duhovnik. †	♄	53	4	5 26	9 43
28	Sobota	Pavel od Križa, sp.	♄	51	6	5 48	10 48
17. Edno malo i že me ne te vidili. Vi te se žalostili, nego žalost vaša se obrne na radost. Jan. XVI. 17—22.							
29	Nedela	III. po Vüzmi. ☾	♄	4 49	7 7	6 30	11 46
30	Pondelek	Katarina Sijenska. ♄	♄	48	8	7 25	predp

Spremeni meseca:

- ☾ Pun 7-ga ob 2 v. 48 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 14-ga ob 9 v. 12 m. večer.
- ☾ Mlad 21-ga ob 3 v. 11 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 29-ga ob 6 v. 22 m. zajutra.

Vremen

po Herscheli:

Zaprva mrzlo, 14-ga lepo, 21-ga dež ino mrzlo, 29-ga spre-menljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za april:

Sühša v aprili
Škodi rastlini.

A vlažen april
De sada obil.

April slene ne trpi,
Či ednok že v njem grmi.

Maj

31 dnevov

ma.

Risalsček.

1-ga je den 14 v.
31 m. dugi; do
konca meseca
zraste 1 v. 15 m.
Sunce stopi v zna-
menje dvojčeti 4
dne 21 ob 4 v. 59 m.
pop.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Tork	Filip i Jakob apoštol.	☾	4 46	7 10	8 28	12 34
2 Sreda	Athanazius, p.	☾	44	11	9 43	1 12
3 Četrtek	Najdenje sv. Križa.	☾	42	12	11 1	1 42
4 Petek	Florijan, m. †	☾	41	13	pop.	2 4
5 Sobota	Pius V., papa.	☾	40	14	1 42	2 24

18. Jezuš obeča vučenikom Dūha Svetoga. Jan. XVI. 5—14.

6 Nedela	IV. po Vüzmi.	☾	4 38	7 16	3 5	2 42
7 Ponedelek	Stanislav, p. m. ☾	☾	36	17	4 20	3 00
8 Tork	Prikazen Mihaela nad.	☾	34	18	5 57	3 19
9 Sreda	Gregor Naz., p.	☾	33	20	7 28	3 42
10 Četrtek	Antonin, p.	☾	32	22	8 56	4 11
11 Petek	Mamert, p. †	☾	30	23	10 16	4 49
12 Sobota	Pankrac, m.	☾	28	24	11 20	5 40

19. Či kaj prosili bodete Očo v mojem Imeni, da vam.
Jan. XVI. 23—30.

13 Nedela	V. po Vüzmi.	☾	4 27	7 25	predp	6 45
14 Ponedelek	Bonifac, m. ☾	☾	26	27	12 6	7 59
15 Tork	Janoš de la Salle, sp. križni tjeđen	☾	25	28	12 41	9 16
16 Sreda	Janoš Nep., Ubald p.	☾	24	29	1 6	10 31
17 Nedela	V nebo zastopl. Jez.	☾	23	30	1 26	11 42
18 Petek	Venanc, m. †	☾	22	31	1 41	pop.
19 Sobota	Pudenciana, dev.	☾	21	33	1 55	1 55

20. Kda pride Oveselitel., on bode svedočo od mene. Jan. XV. 26.

20 Nedela	VI. po Vüzmi.	☾	4 19	7 34	2 9	3 1
21 Ponedelek	Valens, m. ☾	☾	18	35	2 23	4 7
22 Tork	Julija, dev.	☾	17	36	2 39	5 14
23 Sreda	Deziderij, p. m.	☾	16	37	2 57	6 23
24 Četrtek	Marija pom. kršč.	☾	15	38	3 20	7 33
25 Petek	Vrban, papa. †	☾	14	39	3 50	8 40
26 Sobota	Filip Nez., sp. ††	☾	13	41	4 29	9 40

21. Jezuš guči od Dūha Svetoga i lübezni. Jan. XVI. 23—31.

27 Nedela	Risali. Prišestje Dūha	☾	4 12	7 42	5 19	10 32
28 Ponedelek	Risalski ponedelek.	☾	11	43	6 22	11 12
29 Tork	Magdalena Pac. d. ☾	☾	11	44	7 34	11 43
30 Sreda	Najd. Št. d. roke. Kvatre††	☾	10	45	8 50	predp
31 Četrtek	Petronila, dev.	☾	9	46	10 9	12 00

Spremeni meseca:

- ☾ Pun 7-ga ob 3 v. 43 m. v noči.
- ☾ Zadnji krajec 14-ga ob 2 v. 47 m. v noči.
- ☾ Mlad 21-ga ob 1 v. 46 m. v noči.
- ☾ Prvi krajec 29-ga ob 33 m. po pol-noči.

Vremen

po Herscheli:

7-ga dež, 14-ga dež,
21-ga lepo, 21-ga
lepo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za maj:

Slan'ča v začetki meseca maja   Dnevi Servac, Por:grac, Bonifac'ja lepi   Za vol mraza boj boječi,
 Zoritvi sada jako nagaja.   Sladkim vinčekom nam napunijo kleti.   Komaj Vrban pride z peči.

Junij

30 dnevov

ma.

Ivanšček.

1-ga je den 15 v. 48 m. dugi, do 22-ga zraste 17 m., potom se skrči do konca 4 m. 22-ga ob 1 v. 15 m. v noči začetek leta. Najdugši den, najkračša noč.

Sunce stopi v znamenje raka ☊ dne 22-ga.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v m.	Sunca zahod v m.	Meseca izhod v m.	Meseca zahod v m.
1 Petek	Pamfil, m. ††	☾	4 8	7 47	11 27	12 29
2 Sobota	Maria Ana, dev. †	☾	7	48	pop.	12 47

22. Idoči včite se narode krščavajoči nje v Imeni Oče i Sina i Dūha svetoga. Mat. XXVIII. 18—20.

3 Nedela	I. Sv. Trojica, Trojstvo.	☾	4 7	7 49	2 7	1 4
4 Ponedlek	Kvirin, p.	☾	6	50	3 30	1 22
5 Tork	Bonifác, p. ☉	☾	5	51	4 56	1 43
6 Sreda	Norbert, p.	☾	5	51	6 24	2 8
7 Četrtek	Telovo.	☾	5	51	7 48	2 41
8 Petek	Medard, p. †	☾	4	52	9 1	3 25
9 Sobota	Primus, m.	☾	4	53	9 56	4 24

Spremeni meseca:

- ☉ Pun 5-ga ob 2 v. 6 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 12-ga ob 7 v. 38 m. za-jūtra.
- ☉ Mlad 19-ga ob 2 v. 2 m. pop.
- ☉ Prvi krajec 27-ga ob 5 v. 8 m. večer.

23. Niki človek je pripravo veliko večerjo. Luk. XIV. 16—24.

10 Nedela	II. po Risalih.	☾	4 4	7 54	10 37	5 35
11 Ponedlek	Barnabaš, apostol.	☾	3	55	11 6	6 54
12 Tork	Flora, dev. ☾	☾	3	56	11 28	8 12
13 Sreda	Anton padovanski, sp.	☾	3	56	11 46	9 27
14 Četrtek	Bazil, p.	☾	3	57	predp	10 36
15 Petek	Srce Jez. Ost. sv. Martina	☾	3	57	12 2	11 44
16 Sobota	Franc Regiški, sp. †	☾	3	58	12 16	pop.

24. Prilika od zgubljene ovce. Luk. XV. 1—10.

17 Nedela	III. po Risalih.	☾	4 3	7 58	12 30	1 54
18 Ponedlek	Marko i Marcelijan m.	☾	3	59	12 44	3 2
19 Tork	Juliana Falk. dev. ☉	☾	3	59	1 1	4 10
20 Sreda	Florentina, dev.	☾	3 8	0	1 22	5 20
21 Četrtek	Aloizij, sp.	☾	3	0	1 49	6 28
22 Petek	Paulin, p.	☾	3	0	2 25	7 32
23 Sobota	Edeltruda, dev.	☾	3	0	3 3	8 28

Vremen

po Herscheli:

Prvo polovico spre-menljivo, 19-ga spre-menljivo, 27-ga lepo.

25. Pravo je Jezuš Petri: Pelaj na globočino i prestrite mreže na lovljenje. Luk. V. 1—11.

24 Nedela	IV. po Risalih.	☾	4 3	8 0	4 14	9 12
25 Ponedlek	Vilmoš, apat.	☾	4	0	5 22	9 49
26 Tork	Janoš i Pavel, m.	☾	4	0	6 39	10 12
27 Sreda	Ladislav, kral. ☉	☾	4	0	7 58	10 34
28 Četrtek	Leon, papa. †	☾	5	0	9 16	10 52
29 Petek	Peter i Pavel, apost.	☾	5	0	10 35	11 9
30 Sobota	Spomin sv. Pavla.	☾	6	0	11 54	11 27

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za junij:

Štirideset dnij se nebo skuzi.

Vidove megle se žito boji,

Sloven veli: ka Petrov dež

Či na Medaravo ž njega rosi.

Či Mürčar jo vidi, že v žetvi dvoji.

Za lagev i gisker je meč.

Julij

31 dnevov

ma.

Jakopešček.

Mali srpan.

1-ga je den 16 v. 1 m. dugi, do konca meseca se skrči 55 m.

Sunce stopi v znamenje oroslana dne 23 ob 12 v. 8 m. vu dne.

26. Či ne bode obilnejša vaša pravica, kak farizeušov, ne pridete v kraljestvo nebesko. Mataj V. 20–24.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Nedela	V. po Risalih.	☾	4 7 8 0	pop.	11 46	
2 Ponedlek	Srpna Marija.	☾	7 7 59	2 38	predp	
3 Tork	Helijoder, p.	☾	8 59	4 3	12 8	
4 Sreda	Berta, dev. ☾	☾	8 59	5 27	12 37	
5 Četrtek	Anton Zacc., dih.	☾	9 58	6 43	1 15	
6 Petek	Dominika, dev. Izaia sp. †	☾	9 58	7 45	2 7	
7 Sobota	Ciril i Metod, p.	☾	10 57	8 31	3 14	

27. Miło mi je nad vnožinov... že tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Marko VIII. 1–9.

8 Nedela	VI. po Risalih.	☾	4 11 7 57	9 5	4 30
9 Ponedlek	Anatolia, dev.	☾	11 57	9 29	5 48
10 Tork	Amalia, dev.	☾	12 56	9 50	7 6
11 Sreda	Pius, papa. ☾	☾	13 55	10 7	8 18
12 Četrtek	Janoš Gualb., sp.	☾	14 55	10 21	9 27
13 Petek	Anaklet, papa. †	☾	15 54	10 35	10 36
14 Sobota	Bonaventura, p.	☾	16 54	10 49	11 41

28. Varte se od krivih prorokov... Je-li berejo z trnja grozdje? Mataj VIII. 18–21.

15 Nedela	VII. po Risalih.	☾	4 17 7 53	11 5	pop.
16 Ponedlek	Karmelska D. Marija.	☾	18 53	11 24	1 55
17 Tork	Andraš i Benedek.	☾	19 52	11 49	3 3
18 Sreda	Friderik, p.	☾	20 50	predp	4 13
19 Četrtek	VincePaulanski sp. ☾	☾	21 49	12 21	5 19
20 Petek	Marjeta, dev. Elia pr. †	☾	22 48	1 9	6 18
21 Sobota	Olga, dev.	☾	23 47	1 58	7 7

29. Bio je niki bogat, meo špana i te je bio obtoženi. Luk. XVI. 1–9.

22 Nedela	VIII. po Risalih.	☾	4 24 7 46	3 5	7 45
23 Ponedlek	Apolinar, p. m.	☾	25 45	4 21	8 15
24 Tork	Bl. Kunigunda, d.	☾	27 44	5 42	8 40
25 Sreda	Jakab, apoštol.	☾	28 43	7 3	8 59
26 Četrtek	Ana, Mati Preč. D. M.	☾	29 42	8 23	9 17
27 Petek	Pantaleon, m. ☾ †	☾	30 40	9 43	9 34
28 Sobota	Inocencij, papa.	☾	32 39	11 4	9 52

30. Jezuš se je jokao nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Luk. XIX. 41–47.

29 Nedela	IX. po Risalih.	☾	4 33 7 38	pop.	10 13
30 Ponedlek	Julita, Abdon, m.	☾	34 37	1 49	10 38
31 Tork	Ignacij Lojolanski, sp.	☾	35 36	3 13	11 13

Spremeni meseca:

- ☾ Pun 4-ga ob 11 v. 40 m. v noči.
- ☾ Zadnji krajec 11-ga ob 1 v. 11 m. pop.
- ☾ Mlad 19-ga ob 4 v. 1 m. v noči.
- ☾ Prvi krajec 27-ga ob 7 v. 40 m. za-jutra.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica lepa, 19-ga dež, 27-ga spre-menljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za julij:

Srne Marije dež mokre nam da v roke
Ovsene, psenične, ržene kope.

Jakob ci je lepi
Mrzli bodo svetki,
A obilna bo jesen
Vsakom sadi vsem lydem

Elijášov den či li grmi vu njem
Od Bogáje dan kak vsaki drügi den

August

31 dnevov

ma.

Mešnjek.

1-ga je den 15 v. 3 m. dugi, do konca meseca se skrči 1 v. 34 m. Sunce stopi v znamenje device ♀ dne 23-ga ob 6 v. 54 m. večer. — Konec pesjih dni.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sreda	Verige Petra apost.	☾	4 37	7 33	5 36	predp
2 Četrtek	Alfonz Liguorski, p.	☾	39	31	6 27	12 58
3 Petek	Najdenje sv. Stev. M. ☾ †	☾	40	30	7 5	2 10
4 Sobota	Dominik, sp.	☾	42	29	7 32	3 28

31. Dva človeka sta gori šla v cerkev, da bi molila. Luk. XVIII. 9—14.

5 Nedela	X. po Risalih.	☾	4 43	7 27	7 53	4 45
6 Ponedelek	Spreobrazenje Gosp.	☾	44	25	8 11	6 00
7 Tork	Donat, p. m.	☾	46	24	8 25	7 11
8 Sreda	Cirjak, m.	☾	46	24	8 25	7 11
9 Četrtek	Roman, m.	☾	47	22	8 40	8 20
10 Petek	Lovrenc, m.	☾ †	48	20	8 55	9 26
11 Sobota	žužana, dev.	☾	49	19	9 10	10 33

32. Jezuš ozdravi gluhonemoga. Marko VII. 31—37.

12 Nedela	XI. po Risalih.	☾	4 50	7 17	9 28	11 41
13 Ponedelek	Hipolit i Kasijan, m.	☾	52	16	9 49	pop.
14 Tork	Euzeb, duhovnik. ††	☾	53	14	10 18	1 58
15 Sreda	Velike Meša. V. D. M.	☾	54	12	10 55	3 4
16 Četrtek	Joakim, Rok, sp.	☾	56	11	11 44	4 6
17 Petek	Liberat, m. ☾ †	☾	57	9	predp	5 00
18 Sobota	Jelena, casarica.	☾	58	7	12 46	5 42

33. Niki človek je spadno med razbojnike, ki na pol živoga ostavivši ga, odišli so. Luk. X. 23—37.

19 Nedela	XII. po Risalih.	☾	5 0	7 5	1 57	6 15
20 Ponedelek	Števan, vogrski kral.	☾	2	4	3 18	6 41
21 Tork	Ivana Franciška, dov.	☾	3	2	4 40	7 3
22 Sreda	Timotej, m.	☾	4	0	6 2	7 22
23 Četrtek	Filip Benitski, sp.	☾	6 6	59	7 25	7 40
24 Petek	Bertalan, apostol. †	☾	7	57	8 47	7 58
25 Sobota	Ludovik, kral. ☾	☾	8	55	10 11	8 17

34. Jezuš ozdravi človeka bodočega vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.

26 Nedela	XIII. po Risalih.	☾	5 10	6 53	11 36	8 42
27 Ponedelek	Jožef kalazanski, sp.	☾	11	51	pop.	9 14
28 Tork	Augustin, pušpek.	☾	12	49	2 21	9 56
29 Sreda	Glavosek sv. Ivana.	☾	14	47	3 31	10 51
30 Četrtek	Roza Limaska, dev.	☾	15	45	4 26	11 58
31 Petek	Rajmund, sp. Izabela, d. †	☾	16	43	5 5	predp

Spremeni meseca :

- ☾ Pun 3-ga ob 6 v. 10 m. zajutra.
- ☾ Zadnji krajec 9-ga ob 8 v. 56 m. večer.
- ☾ Mlad 17-ga ob 7 v. 21 m. večer.
- ☾ Prvi krajec 25-ga ob 8 v. 8 m. večer.

Vremen

po Herscheli :

Celi mesec spremenljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za avgust:

Lovrenc deževen nam vino sladi: Kakši je Lovrenc-Brtalanov den, Velka Meša lepa i vroča,
 Lepa hajdina moč po njem dobi! Takša po navadi bo nam jesen. Ti si za vince moč i sladkoča.
 Lovrenc v vodo kamen vrže, Nejd i njo, huš! mrzla je že!

September

30 dnevov

ma.

Mihalšček.

Kimovec.

1-ga je den 13 v. 25 m. dugi; do konca se skrči 1 v. 38 m. Sunce stopi v znamenje vage $\frac{1}{2}$ dne 23. ob 4 v. 10 m. popoldne. Začetek jeseni. Noč i den ednako duga.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sobota	Egid, apat.	☉	5 18	6 41	5 35	1 13
35. Nišče ne more dvema gospodoma služiti. Mataj VI. 24—33.						
2 Nedela	XIV. po Risalih.	☾	5 20	6 37	6 17	3 44
3 Ponedlek	Mansvet, p.	☾	22	35	6 33	4 56
4 Tork	Rozalija, devica.	☾	23	33	6 47	6 6
5 Sreda	Viktorin, p.	☾	24	31	7 1	7 12
6 Četrtek	Zakariaš, prorok.	☾	26	29	7 16	8 19
7 Petek	Košički mantrniki. †	☾	27	27	7 32	9 26
8 Sobota	Mala Meša. Rojstvo M ☉	☾	28	25	7 53	10 35
36. Jezuš od mrtvih obüdi Naimskega mladenca. Luk. VII. 11—16.						
9 Nedela	XV. po Risalih.	☾	5 30	6 23	8 18	11 43
10 Ponedlek	Mikloš Toledanski sp.	☾	31	21	8 51	pop.
11 Tork	Prot i Hijacint, m.	☾	32	19	9 33	1 52
12 Sreda	Ime Marije, Guidon.	☾	34	17	10 29	2 49
13 Četrtek	Amat, pušpek.	☾	35	15	11 35	3 35
14 Petek	Povišanje sv. Križa.	☾	36	13	predp	4 12
15 Sobota	Nikomed, m. †	☾	38	11	12 50	4 40
37. Jezuš ozdravi človeka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.						
16 Nedela	XVI. po Risalih. ☉	☾	5 39	6 9	2 10	5 3
17 Ponedlek	Lambert, p.	☾	40	7	3 32	5 23
18 Tork	Jožef Kupertski, sp.	☾	42	5	4 56	5 43
19 Sreda	Januarij, m. kvatre ††	☾	43	3	6 20	6 1
20 Četrtek	Eustak, m.;	☾	44	1	7 45	6 20
21 Petek	Mataj, apoštol. ††	☾	46	5 59	9 13	6 44
22 Sobota	Tomaš Villanovski, p. †	☾	47	57	10 42	7 13
38. Lübi Gospodnoga Boga... Druga zapoved je spodobna: Lübi bližnjega, kak samoga sebe. Mataj XXII. 34—36.						
23 Nedela	XVII. po Risalih.	☾	5 49	5 54	pop.	7 53
24 Ponedlek	Bl. D. Mar. reš. vl. ☉	☾	50	52	1 23	8 46
25 Tork	Gerard, p. m.	☾	52	50	2 22	9 49
26 Sreda	Ciprijan, m.	☾	53	48	3 7	11 3
27 Četrtek	Kozma i Domjan, m.	☾	54	46	3 40	predp
28 Petek	Venceslav, kral. †	☾	56	44	4 4	12 18
29 Sobota	Mihael, arkangel.	☾	57	42	4 24	1 33
39. Videvši Jezuš njihovo vero, pravo je z žiakom vdarjenomi: Vüpaj se sinek, odpüščajo se grehi tvoji. Mataj IX. 1—8.						
30 Nedela	XVIII. po Risalih. ☉	☾	5 58	5 40	4 40	1 39

Spremeni meseca:

- ☉ Pun 1-ga ob 1 v. 28 m. popoldne.
- ☾ Zadnji krajec 8 ga ob 8 v. 5 m. za-jütra.
- ☉ Mlad 16-ga ob 11 v. 27 m. pred-poldne.
- ☾ Prvi krajec 24-ga ob 6 v. 41 m. za-jütra.
- ☉ Pun 30-ga ob 9 v. 31 m. večer.

Vremen

po Herscheii:

Zaprva dež, 8-ga spre-menljivo, 16-ga dosta dežja, 24-ga spre-menljivo, 30-ga spre-menljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za szeptember:

Kakše je vremen na den Male meše
 Takše nam trideset dnih ne odteče!

Či na Mihalovo sever vleče,
 Veliko zimo i sneg prinese.

Oktober

31 dnevov

ma.

Vsesvišček.

Vinotok.

1-ga je den 11 v. 43 m. dugi; do konca meseca se skrči 1 v. 42 m.

Sunce stopi v znamenje škorpijona ☉ dne 24-ga ob 44 m. po polnoči.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Ponedlek	☾	6 0	5 38	4 55	3 45
2	Tork	☾	1	36	5 9	5 3
3	Sreda	☾	2	34	5 23	6 8
4	Četrtek	☾	4	32	5 39	7 14
5	Petek	☾	5	30	5 53	8 22
6	Sobota	☾	6	28	6 21	9 30

40. Prilika od kraleskoga gostüvanja. Mataj XXII. 1—14.

7	Nedela	XIX. po Ris. Sv. čisla.	☾	6 8	5 26	6 51	10 38
8	Ponedlek	Brigita, dov.	☾	10	24	7 30	11 42
9	Tork	Dionizij, d. m.	☾	11	22	8 19	pop.
10	Sreda	Ferenc Boržijanski, sp.	☾	12	20	9 20	1 29
11	Četrtek	Placidia, d.	☾	14	18	10 20	2 8
12	Petek	Maksimilijan, p. †	☾	15	16	11 45	2 40
13	Sobota	Kolman, Edvard, kr.	☾	17	14	predp	3 5

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 7-ga ob 11 v. 14 m. v noči.
- ☾ Mlad 16-ga ob 3 v. 41 m. v noči.
- ☾ Prvi krajec 23-ga ob 3 v. 37 m. pop.
- ☾ Pun 30-ga ob 7 v. 19 m. zajütra.

41. Jezuš ozdravi sina kraljevskoga človeka. Jan. IV. 45—59.

14	Nedela	XX. po Ris. V. Gospa.	☾	6 18	5 12	1 5	3 26
15	Ponedlek	Terezija, dev.	☾	19	10	2 25	3 44
16	Tork	Gal, apat.	☾	21	9	3 37	4 3
17	Sreda	Hedvika, kralica.	☾	23	7	5 11	4 22
18	Četrtek	Lukač, evangelist.	☾	24	5	6 40	4 44
19	Petek	Peter iz Alkant., sp. †	☾	25	3	8 9	5 11
20	Sobota	Vendelin, sp.	☾	27	1	9 40	5 47

42. Prilika od krala, ki je račun meo s slugi svojimi.

Mataj XVIII. 23—35.

21	Nedela	XXI. po Risalih.	☾	6 29	4 59	11 4	6 35
22	Ponedlek	Kordula, dev.	☾	30	58	pop.	7 38
23	Tork	Severin, p. ☾	☾	32	56	1 5	8 50
24	Sreda	Maurus, p.	☾	33	54	1 41	10 8
25	Četrtek	Margarita Alac., dev.	☾	35	52	2 8	11 24
26	Petek	Demetrij, m. †	☾	37	51	2 29	po p
27	Sobota	Sabina, mantrnica.	☾	39	49	2 47	12 37

43. Dajte casari, ka je casarovo.

Mataj XXII. 15—21.

28	Nedela	XXII. po Risalih.	☾	6 40	4 47	3 2	1 45
29	Ponedlek	Narcis, p.	☾	41	46	3 16	2 52
30	Tork	Klaudij, m. ☾	☾	42	44	3 31	3 59
31	Sreda	Lucila, dev. Vuk, p. †	☾	43	43	3 40	3 64

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica lepa, 16-ga dež, 23-ga dež, 30. spremenljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za oktober:

Moker Dioniz mokro zimo da,
 Gallus či je sühi, lepo leto da.

November

=
30 dnevov

=
ma.

Andrešček.

1-ga je den 9 v.
57 m. dugi; do
konca meseca se
skrči 1 v. 16 m.

Sunce stopi v zna-
menje strelca ☌
dne 22. ob 9. v.
v noči.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Četrtek	Vsesvecovo.	6 43	4 42	3 47	5 5
2	Petek	Den vseh vernih duš. †	45	41	4 4	6 13
3	Sobota	Ida, kraljica.	47	39	4 26	7 21

44. Jezuš ozdravi Jaiušovo hčer. Mataj IX. 18—26.

4	Nedela	XXIII. po Risalih.	6 50	4 36	5 30	9 33
5	Ponedlek	Imre vojvoda (Mirko.)	51	35	6 26	10 34
6	Tork	Sv. ostank. v pušp. ☉	53	34	7 13	11 25
7	Sreda	Engelbert, p.	55	32	8 18	pop.
8	Četrtek	Gottfrid p. (Bogomir).	56	31	9 30	12 41
9	Petek	Teodor (Božidar). †	57	29	10 46	1 6
10	Sobota	Andraš Avel., sp.	59	28	predp	1 27

45. Od človeka, ki je posejao dobro semen v svojo njivo. Mataj XIII. 24—30.

11	Nedela	XXIV. po Risalih.	7 0	4 27	12 3	1 46
12	Ponedlek	Martin, papa.	2	26	1 20	2 4
13	Tork	Stanislav Kostka, sp.	3	25	2 40	2 23
14	Sreda	Josafat, m. ☉	5	24	4 4	2 43
15	Četrtek	Leopold sp., Gertrud.	6	23	5 33	3 7
16	Petek	Edmund, p. †	8	21	7 3	3 38
17	Sobota	Gregor, p.	9	20	8 32	4 22

46. Spodobno je kraljestvo nebesko muštarskomi zrni... kvasi. Mataj XIII. 31—35.

18	Nedela	XXV. po Risalih.	7 10	4 19	9 51	5 19
19	Ponedlek	Elizabeta, kralica.	12	18	10 52	6 29
20	Tork	Feliks Val., sp.	14	17	11 38	7 48
21	Sreda	Darov. D. Marije. ☉	15	16	pop.	9 8
22	Četrtek	Ceciliá, devica.	16	15	12 33	12 24
23	Petek	Klemen, papa, m. †	18	14	12 52	11 36
24	Sobota	Janoš od Križa, sp.	19	14	1 9	predp

47. Od rušenja Jeruzalema i od slednje sodbe. Mataj XXIV. 15—35.

25	Nedela	XXVI. po Risalih.	7 21	4 13	1 23	12 45
26	Ponedlek	Konrad, p.	22	12	1 37	1 51
27	Tork	Virgil, p.	24	11	1 53	2 55
28	Sreda	Jakob iz Marke. ☉	25	11	2 10	4 2
29	Četrtek	Saturnin, m.	26	11	2 31	5 10
30	Petek	Andrej, apoštol. †	27	11	2 40	6 3

Spremeni meseca :

- ☾ Zadnji krajec 6-ga ob 6 v. 4 m. večer.
- ☀ Mlad 14-ga ob 7 v. 28 m. večer.
- ☽ Prvi krajec 21-ga ob 11 v. 28 m. v noči.
- ☿ Pun 28-ga ob 7 v. 41 m. večer.

Vremen

po Herscheli :

Zaprva dež, 14-ga
ino sneg, 21-ga lepo,
28-ga sneg ino dež.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za november:

Mraz Vsehsvecov to pomeni,
Ka Martina den bo lepi.

Či je Martin lepi, velko da zimo,
Či je megleni, slabo dobimo.

December

31 dnevov

ma.

Božič.

Prosinec.

1-ga je den 8 v. 40 m. dugi, do 22-ga potom zraste do konca meseca 5 m. Sunce stopi v znamenje kozla dne 22 ob 10 v 46 m. Začetek zime. Naj kračši den, naj-dugša noč.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sobota	Eligij, p.	☾	7 27	4 10	2 56	6 19
48. Od slednje sodbe. Luk. XXI. 25—33.						
2 Nedela	I. Adventna.	☾	7 29	4 9	4 13	8 27
3 Ponedelek	Ferenc ksaverski, sp.	☾	30	8 5	7 9	21
4 Tork	Barbara, dev. m.	☾	31	8 6	11 10	6
5 Sreda	Saba, apat. †☾	☾	32	7 7	21 10	42
6 Četrtek	Mikloš, pušpek.	☾	33	7 8	35 11	10
7 Petek	Ambrozij, p. ††	☾	35	7 9	49 11	32
8 Sobota	Brez greha p. D. M.	☾	36	7 10	8 11	52
49. Ivan Krstitelj vu vozi. Mataj XI. 2—10.						
9 Nedela	II. Adventna.	☾	7 37	4 7	predp	pop.
10 Ponedelek	Melkiadeš, papa.	☾	37	7 12	21 12	26
11 Tork	Damaz, papa.	☾	39	8 1	40 12	44
12 Sreda	Sinezij, m. †	☾	40	8 3	2 1	5
13 Četrtek	Lucija, dev.	☾	41	8 4	30 1	31
14 Petek	Nikazij, p. ☾ ††	☾	42	8 5	58 2	7
15 Sobota	Kristina, dev.	☾	43	8 7	21 2	58
50. Poslali so židovje k Ivani: Ti što si. Jan. I. 10—28.						
16 Nedela	III. Adventna.	☾	7 44	4 8	8 33	4 2
17 Ponedelek	Lazar, p.	☾	45	8 9	27 5	20
18 Tork	Gracijan, p.	☾	45	8 10	0 6	43
19 Sreda	Nemezij, m. kvatre ††	☾	46	9 10	33 8	3
20 Četrtek	Ammon i Teofil.	☾	47	9 10	55 9	18
21 Petek	Tomaž, ap. ☾ ††	☾	47	9 11	18 10	29
22 Sobota	Zenon, m. †	☾	48	10 11	27 11	38
51. Veli Ivan: Pripravljajte pot Gospodnovo, poravnajte steze njegove. Luk. III. 1—6.						
23 Nedela	IV. Adventna.	☾	7 48	4 11	11 43	predp
24 Ponedelek	Adam i Eva. ††	☾	48	11 11	58 12	45
25 Tork	Božič. Rojstvo Jez. Kr.	☾	49	11	pop.	1 51
26 Sreda	Stevan, prvi mantrnik.	☾	49	13 12	34 2	56
27 Četrtek	Janoš, apoštol.	☾	49	13 12	58 4	4
28 Petek	Drobna deca.	☾	49	14 1	29 5	18
29 Sobota	Tomaž, p. m. †	☾	50	15 2	9 6	15
52. Ovo, položeni je ete na opadenje i na goristanenje. Luk. II. 33—40.						
30 Nedela	Pred Nov. I., David kralj	☾	7 50	4 16	3 00	7 11
31 Ponedelek	Silvester, papa.	☾	50	17 3	30 8	00

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 6-ga ob 3 v. 13 m. pop.
- Mlad 14-ga ob 10 v. 17 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 21-ga ob 6 v. 7 m. predp.
- ☾ Pun 28-ga ob 10 v. 51 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

Zaprva sneg, 14-ga lepo, 21-ga dež ino sneg, 28-ga mrzlo ino veter.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za december:

Deca vervajte prav, ka pravi vam mati: Lucija krati den,   Slaba bo letina, malo dobiš,
 Vüzem na peči, či Božič na trati.   Je znáno vsem lüdem!   Či je mokročna na sveti Božič.

Na spomenek.

1917.

A series of horizontal lines for writing, consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, repeated 15 times.

LETO 1917.

I. Kvatre:

Sprotrolešnje: 28. febr., 2., 3. marca.
Letne: 30. maja, 1., 2. junija.
Jesenske: 19., 21., 22. septembra.
Zimske: 19., 21., 22. decembra.

II. Vigilski posti:

1. Pred Risalami, 26. maja.
2. Pred Petrovim, 28. jun.
3. Pred Velkov Mešov, 14. aug.
4. Pred Vsisvecovom, 31. okt.
5. Sveti post, 24. dec.

III. Drugi posti:

1. Veliki post od pepelnice do vüzemske nedele (od 21-ga februara do 7-ga aprila).
2. Adventni post v adventi vsako sredo i petek.
3. V petek je prepovedano meso jesti.

IV. Čas vüzemske spovedi:

V Sombotelskoj püšpekiji se vüzemska spoved zvršava od druge postne nedele do Križnoga Četrтка (od 4-ga marca do 17-ga maja.)

V. Fašenek:

Fašensko vremen od Treh Kralov do Fašenskoga Torka (od 7. jan. do 20. febr.) trpi, to je 45 dnevod.

V. Cerkvni patronje slovenske okrogline:

Dolnja Lendava: Sv. Katarina.
Bogojina: V nebo idenje našega Gospoda.
Beltinci: Sv. Ladislav.
Črensovci: Sv. Križ.
Dobrovnik: Sv. Jakob.
Türnišče: Velika Meša.
Števanovci: Sv. Števan, apat.
Dolnji Sinik: Ceplena Marija.
Gornji Sinik: Sv. Ivan Krstitel.
Dolence: Sv. Mikloš, püšpek.
Tišina: Mala Meša.
Gornja Lendava (Grad): Velika Meša.

Martjanci: Sv. Martin, püšpek.
Sobota: Sv. Mikloš, püšpek.
Sv. Jelena: Sv. Jelena.
Sv. Jürrij: Sv. Jürrij.
Nedela: Sv. Trojstvo.
Sv. Benedek: Sv. Benedek, apat.
Sv. Sebeštjan: Sv. Sebeštjan, mantrnik.
Cankova: Sv. Jožef.

VII. Potemnenje sunca i meseca:

Leta 1917. bodo 4 sunčni i 3 mesečni mraki, izmed šterih se bodo pri nas v srednjoj Europi vidli li sunčeni mrak dneva 23. januara ino mesečen mrak dneva 4. julija i začetek mesečnoga mraka 8-ga januara.

1. Mesečen mrak dneva 8. januara, začne se ob 6 v. 50 m. zajütra, konec ob 10 v. 38 m. predpoldnevom.

2. Sunčeni mrak dneva 23. januara, začne se ob 6 v. 43 m. zajütra i neha ob 10 v. 13 m. predpoldnevom.

3. Mesec se popolnoma zmrači dneva 4. julija, začetek ob 8 v. 52 m. večer, mrak je popolen ob 9 v. 50 m. i neha ob 25 m. po polnoči.

VIII. Letos planeta Jupiter lada.

IX. Kakše vremen ino leto se pričakuje:

Leto 1917. bode vlažno, mrzlo i neprijazno. Sprotoletje bo celo do risalsčeka mrzlo ino mokro. Leto iz prva hladno, sledi dosta deža, proti konci celo vroče. Jesen bode celo mokra. Zima mrzla, vnogo snega spadne, proti konci vetrovje. Tak pravi stoletni kalendar, a po resnici nišče ne ve naprej.

Cerkveno vladárstvo.

Rimski papa: Benedikt XV., Jezuša Kristuša zemelski namestnik, nasleditel svetoga Petra, vidna glava matere cerkvi, püšpek varaša Rima, prle Della Chiesa Jakob zvan, se je narodo v Genovi 2. nov. l. 1854.; za rimskoga papo zvoljen 3-ga septembra l. 1914., korunüvan 6. sept.

Sombotelski püšpek: Grof Mikeš Janos; za sombotelskoga püšpeka postavljeni 1-ga novembra 1911. leta. Narodo se je 27-ga junija leta 1876.

RODOPIS AUSTRIJSKE CASARSKE I VOGRSKE KRALJEVSKE RODOVINE.

FERENC JOŽEF I. (Karol) avstrijski casar, apoštolski kral, rojen v Schönbruni 18-ga avgusta 1830, je prevzel casarstvo 2-ga decembra 1848. Za vogrskoga krala koronovan 8-ga junija leta 1867.

Casarica i kralica: † ELIZABETA, hči vojvoda Maksa Jožefa na Bavarskom, rojena v Posenhofeni 24-ga decembra, l. 1837., umožena 24-ga aprila 1854 v Beči; vmrla 10. sept. 1898.

Deca:

1. † Rudolf, rojen 21. avg. 1858, vmro 20. jan. 1889, oženjen 10. maj. 1881. z belgijskov princezinjo ŠTEFANIJOV, rojenov 21-ga maja 1864.

2. † ŽOFIJA, rojena 5. marca 1855, mrla 30. maja 1857.

3. GIZELA, rojena 12. jul. 1856, umožena z bavarskim kraljevičom Leopoldom 20. apr. 1873.

4. MARIJA VALERIJA, rojena 22. apr. 1868, zdana z nadvojvodom Ferenc Salvatorom 31. jul. 1890.

Hči Rudolfa:

ELIZABETA, rojena 2. septembra 1883, umožena 23-ga januar 1902. s knezom Otonom Windischgraetom.

Bratje Njihovoga Veličanstva casara i krala.

1. Najvojvoda † FERDINAND MAKSIMILIJAN, rojen v Schönbruni 6. jul.

1832, oženjen 26. jul. 1857, s Karolinov, hčerjov kralja belgijskoga, kak casar Mehikanski je mro 19. jun. 1867;

2. Najvojvoda † KAROL LUDOVİK, rojen v Schönbruni 30. jul. 1833, mro 19. maj. 1896. Oženjen 4. nov. 1856. z Margaretov, hčerjov kralja Ivana Saksonskoga, rojenov 24. maj. 1840, umrlav 15. sept. 1858. Ob drugim oženjen z Annuncijatov, hčerjov kralja Ferdinanda II. Sicilijanskoga, roj. 24. marca 1843, umrlav 4. maj. 1871. Ob tretjim oženjen 23. jul. 1873 z Marijov Terezijov, hčerjov Portugalskega kraljeviča Don Miguela, roj. 24. avg. 1855.

Deca: † FRANC FERDINAND d'Este bivši prestolonaslednik, roj 18. dec. 1863, umrl 28. junija 1914. † OTTO, roj. 21. april 1865, umrl 1. nov. 1906. FERDINAND, roj. 27. dec. 1868. † MARGARETA, rojena 13. maj. 1870, umrla 27. avg. 1902. MARIJA ANUNCIJATA, roj. 31. jul. 1876. ELIZABETA, rojena 7. jul. 1878.

3. Nadvojvoda LUDOVİK VIKTOR, rojen 15. maj 1842.

Stariši Nj. Veličanstva.

† FRANC KAROL, rojen v Beči 7. dec. 1802, umrl 8. marca 1878. — Oženjen 4. nov. 1814. z † ŽOFIJOV, rojenov v Morakovom 27. jan. 1805, umrlav 28. maj. 1872.

Krstna imena.

P. = püšpek, dev. = devica, m. = mantrnik, sp. = spovednik (spoznovalec.)

Abraham, patriarka, oktober 9.
Adalbert, püšpek, april 23.
Adam, december 24.
Adela, december 24.
Adelheid, februar 5.
Adolf, p. (Osnabrück) februar 11.
Agatha (Geta), devica, februar 5.
Agneš (Neža) januar 21.
Aleksander (Sándor), maj 3.
Alfonz, püšpek, august 2.
Aloizius (Alojz, Lujz), junij 21.
Ambrozijus, püšpek, december 7.
Anastazia, devica, december 25.
Andrej (Andraš) ap., nov. 30.
Angela, devica, maj 31.
Ana, mati Marije, julij 26.
Anselm, püšpek, april 21.
Anton, püščavnik, januar 17, padovanski, junij 13.
Antonia, mantrnica, april 30.
Apollonia, devica, m., februar 9.
Augustin, püšpek, august 28.

Barbara, devica m., december 4.
Barnabaš, ap., junij 11.
Bertalan, apoštol, august 24.
Bazilijus, januar 14.
Beatriks, devica, m., julij 29.
Benedek, apat, marc 21.
Bernardin, maj 20.
Bernard, apat, august 20.
Berta, julij 4.
Balaž, püšpek, februar 3.
Brigita, devica, oktober 8.

Cecilia, devica, m., november 22.
Kristiana, devica, junij 16.
Kristina, devica, m., julij 24.
Cirill, püšpek, julij 7.

Damjan, mantrnik, september 27.
Demetria, devica m., junij 21.
Deziderius (Dezső), p., maj 23.
Dionisia, devica m., maj 15.
Dionizius (Dénés), p. m., okt. 9.
p. (Augsburg), februar 26.
Dominik, august 4.
Dominika, devica, maj 13.
Donat, püšpek, m., august 7.
Dorotea (Dora), dev. m., febr. 6.

Edeltrud, januar 23.
Edmund (Ódön), püšpek, nov. 16.
Eduard, kral, oktober 13.
Einhilda, marc 28.
Eleonora, devica, maj 27.
Elišaš, prorok, julij 10.
Elizabeta (Eržebeta, Ožebeta, Jalsabeta), november 19.
Emerenciana, devica, januar 23.
Emma, devica, april 19.
Eugen (Jenő), papa, junij 2.
Eugenia, september 16.
Eva, december 24.

Fabjan, papa, m., januar 20.
Ferdinand, kral, maj 30.

Filip, apoštol, maj 1.
Flavia, mantrnica, februar 22.
Flora, devica, m., julij 29.
Florijan, maj 4.
Franciška, devica, marc 9.
Franciskus Asiški, oktober 4, borzizjanski, oktober 10, Saleški, januar 29, Ksaverski, dec. 3.

Gabriel, marc 24 (18).
Genovefa, devica, januar 3.
Gerard (Gellért), september 24.
Gertrud (Gera), november 15.
Gizela, nuna, maj 7.

Imre (Mirko), november 5.
Jürj (Jurka, György), april 24.
Ida, grofica (Toggenburg), nov. 3, grofica (Herzfeld), sept. 4.
Ignac lojolanski, julij 31, p. m., februar 1.

Ivan Krstitel, junij 24
Janoš Zlatovüstni, januar 27, Janoš de la Sella, maj 15, Janoš apoštol, december 27.

Jeromos (Hieronim, Oremuš), september 30.
Jelena (Ilona, Lenčika), august 18.
Johana, vučenica Kristušova, maj 24.

Johana Franciška šantalska, nuna, august 21.

Jolenta, nuna, junij 16.
Jožef, hranitel Jezušov, marc 19.
Kupertinski, september 18.

Jozefa, nuna, januar 21.
Josefine, devica, marc 12.
Ireneus, p. m., junij 28.
Irene, devica m., april 4.
Juditha, devica, maj 5.
Julia, devica m., julij 21.
Juliana falkonieriska, nuna, junij 13, februar 16.
Julius (Gyula), papa, april 12.

Karol, püšpek, november 4.
Kašpar (Gaspar), kralj, januar 6.
Katarina, devica m., november 25, iz Ricci nuna, februar 23, iz Siena, april 30.
Klara, nuna, august 12.
Kunigunda, casarica, marc 3.

Ladislav, kral, junij 27.
Lovrenc, diakon m., august 10.
Leon, papa, april 11.
Leonhard, püščavnik, nov. 6.
Leopold, vojvoda, november 15.
Ludovik (Lajos) kral, august 25.
Ludovika (Aloizia), m., januar 31.
Lukač, evangelist, oktober 18.
Lucija, devica m., december 13.

Magdalena, pokornica, julij 22.
Margareta (Marjeta) d. m., jul. 20.
Maria, jan. 23, sept. 8, aug. 5, februar 2, marc 25, julij 2.

maj 24, august 15, nov. 21, dec. 8. Ime Marijino, 12. sept.
Mariana, devica nuna, april 17.
Marko, april 25.
Marta, devica, julij 29.
Martin, p., nov. 11., papa nov. 12.
Martina, d. m., januar 30.
Mathilda, kralica, marc 14.
Mataj, evangelist, sept. 21.
Matjaš, apoštol, februar 24.
Medard, p., junij 8.
Melania, devica, januar 31.
Metod, p., julij 7.
Miháo, arkangel, september 29.
Monika, devica, maj 4.
Mikloš, p., december 6.

Nothburga, slüžbenica ná Tirolskom, devica, september 13.

Oskar, p. (Hamburg), februar 3.
Otto, p., junij 30.

Pankrac (Pongrac), m., maj 12.
Pavel, puščavnik, januar 15, apoštol junij 29.
Paulina, marc 14, dev. m, junij 6.
Peter, apoštol, junij 29.
Petronilla, devica, maj 31.
Pius, papa, maj 5.
Priska (Piroška), d. m., januar 18.

Regina, d. m., september 7.
Robert, apat, april 29, junij 7.
Rok, sp., august 15.
Roza Limaska, nuna, august 30.
Rozalia, devica, september 4.
Rozalina, devica, januar 7.
Rozina, devica, marc 11.
Rudolf, april 17.

Šebjan, m., januar 20.
Žigmund (Sigismund) kral, maj 1.
Šimeon, m, februar 18.
Šimon, apoštol, oktober 28.
Štanislav Kostka, november 13.
Števan, kral, aug. 20, m. dec. 26.
Žužana, august 11.

Teodor, november 9.
Terezia, nuna, oktober 15.
Tomaž villanovski, sept. 18, apoštol, dec. 21, sp., dec. 29.

Urban (Vrban) papa, maj 25.
Ursula (Oršola, Orša) d. m., okt. 21

Valentin (Balint) m., februar 14.
Veronika, d. m., julij 9, z robcom februar 4.
Viktor, papa, julij 28.
Viktoria, d. m., december 23.
Vince, paulanski, julij 19.
Vendelin, pastir, oktober 20.
Venceslav, kral, september 28.
Vilmoš (Viljem), apat, junij 25.
Vilma (Viljemina), jan. 10, junij 25.

Postni red.

Poleg pooblasčenja vogrskim püšpekoma leta 1906. jan. 17. od rimskoga pape danoga je postni red sledeči.

II. *Ostri postni dnevi*, kda se samo ednok do sitosti slobodno naje i se meso ne je, so sledeči:

1. Pepelnica.
2. Trije slednji dnevi velkoga tjedna.
3. Vsaki petek posta i adventa.
4. Kvatrni petki.
5. Vigilski posti Dneva Svetoga, Risalov i Velke Meše.

II. *Polehšani dnevi*, kda se slobodno meso vživa, nego večkrat se najesti, je prepovedano:

1. Zvün petka vsaki den v posti.
2. Srede adventne.
3. Vigilski posti pred Petrovim i Vselmi svétci.
4. Kvatrne srede i sobote.

Poleg toga pooblasčenja se trpi, da *svecki verni* pri večerji meso vživajo, naj se samo do sitosti ne najejo.

III. *Dnevi*, kda se slobodno večkrat do sitosti naje, nego *meso vživati*, je *ne slobodno*:

Vsaki petek v leti.

IV. *Zvünredno dopüščenje* se da od mesnoga jela:

1. Na celo püšpekijo, či proščenje, kakši svetek ali sejmje na post spadne.
2. Za posebne vesnice, či proščenje, kakši svetek ali sejmje na post spadne.
3. Za zasebne osebe:

A) Vsaki postni den — zvün pepelnice, treh slednjih dnevov velkoga tjedna, vigilskih postov pred božičom i risalami — so rešeni od postne zapovedi:

a) delavci v fabrikah i rüдах,
b) vsi oni svecki lüdjje, ki svojega stola nemajo i celo leto v oštariji jejo ali jestvino si iz oštarije dajo primesti, či bi postno hrano na lehkoma ne dobili.

B) Od vsakšega posta — zvün velikoga petka — rešeni:

- a) službeni na železnici i na ladjah,
- b) vsi oni potniki, ki v železniških oštarijah ali na ladji morejo jesti,
- c) vsi oni, ki za vrastva volo so na kopališči,
- d) vsi oni, ki pri takšoj hiži slüžijo ali zaman jejo, kde postno zapoved neščejo zdržati.

C) Vsaki siromak ki iz almoštva žive, od zapovedi obdržavanja od mesnoga jela je oslobodjeni.

V. Vsaki den celoga leta je slobodno k spravlanji hrane mast nücati.

VI. Na zadržavanje od mesa je dužen vsaki krščenik, ki je sedem let vö star.

Na celi poste — to je i na zadržavanje od mesa i na obdržanje edno nasitnost — je dužen on krščenik, ki je 21 let vö star, pa ne je ešče 60 let star.

Onih se prepoved večkratne nasitnosti ne dotiče, ki težka delo opravljajo.

Od posta so celo oslobodjeni betežni.

VII. Dovoljeno je meso i ribe pri ednom máli jesti. Na veliko soboto poldne že več ne ga posta.

VIII. Vsi oni, ki do z tov sloboščinov živeli naj milostivnost rimskoga pape z delami milostivosti düševne i telovne, z vrelov molitvov i z almoštvom nadomestijo.

NA LETO 1917.

I. *Ostri postni dnevi* (v kalendari dva rudečiva križa):

1. Pepelnica: 21. febr.
2. Slednji trije dnevi velkoga tjedna: 5., 6., 7. apr.
3. Vsaki petek postni i adventni,
4. Sprotolečnih kvatr.: sreda 28. febr., petek 2. marc. letešnjih kvatr.: sreda 30. maj., petek 1. jun. jesenskih kvatr.: sreda 19. sept., petek 21. sept. zimskih kvatr.: sreda 19. dec., petek 21. dec.
5. Vigilia pred Risalami 26. maj.
    »   »   Velkov Mešov 14. aug.
Sveti post 24. dec.

II. *Potehšani postni dnevi* (v kalendari eden rudeči križ):

1. Zvün petka vsaki den v posti: od 21-ga febr. do 7-ga aprila.
2. Vigilia pred Petrovim 28. jun.
    »   »   Vsisvecovom 31. okt.
3. V adventi vsaka sreda: 5., 12. decembra.
4. Sobota v Kvatrah: 3. marc., 2. jun., 22. sept., 22. dec.

III. *Vsak petek je prepovedano mesno jelo* (v kalendari eden čaren križ).

IV. *Prepovedani čas:*

1. Celi post, ešče prek vüzma do bele (sprevodne) nedele, te den še tüdi, i
2. v adventi, ešče prek božiča do treh Kralov, te den še tüdi.

MOJ NAROD.

Moj narod je mali,
Neznaten, zavržen,
Pa k srci mi stati
Ne more drüg eden
Tak blizo kak' on.

Nema on velikih mest,
Ne plava v bogastvi,
Ne na milijone štet,
Ne mogo narasti
Več jezero let.

V palačah ne biva,
Umetnosti nema,
Ne velkoga zida ...
...Više božj'ga hrama
Nebo mu je grad.

Pa vendar, pa vendar
Ga ljubim najbolje;
V njem ljubim božji dar:
Ka ljudstvo je moje,
Jaz pa sem njem' sin.

SRČEN.

PO MARIJI K JEZUŠI.

Bio je nikda potnik, šteri je meo trdo, teško pot. V dom zelenja so ga gnale misli pa je šo dén za dnévom, tjedem za tjednom, pa leta dni. Nogé so njemi spokale pa krvavele, hod njemi je grátao teški, obráz vküspád-jeni. Pešao je že vnogokrát na teli i düši, vüpanje ga je pometávalo.

Na dva kraja kre poti so bilé lepe polé, logovje i tráv-nicje. Ptice so žvrgo-lele v zráki, rože cve-téče so ga vabile k sebi, veséli lüdjé po polaj z sladkim spe-vanjom stávlali njega. On pa šo, je potro želo, štera ga je zvála v hladno senco, pa ovo, štera ga vlekla k vesélim pevcom. Šo je dale po prášnoj, trdoj, kamenoj, včási blatnoj i skliskoj poti. Drügo si je želo, kak je okoli sebé vido, lepši, svetleši, veseleši dom, kak je tü okoli njega.

Čüo je pripovedá-vati od novoga sveta i nove domačije, kde je vse vesélo, vse zdravo, vse blážno, kde ne blata, niti pekočega sunca, kde ne zime, ne siromaštva, betega, kde nanč smrti nega. Eden je praj Gospodár toga doma, ki tam ni-koga ne kára, niti ne kaštiga, ki z vel-kov srčnov lübéznostjov lübi svoje vse. pa oni vsi njega. Vekivečno gostü

vanje je v tistom domi, v šterom se nišče ne opijé, pri šterom nišče ne opeša, pri šterom ne rázločka noči i dnéva, ne mesecov i let.

V té dom se je paščo naš potnik pa njemi je teško bilo pri srci, ka je tak daleč, pa tak žmetna tá pot.

Po vnogóm trüdi ednok v ednom logi med počitkom se razjõe v žalosti, ka tak duga i teška pot, pa šče izda neve, kda pride do konca. Med teškov žalostjov, punov zelenja za dom, zaspi potnik trüden pa zmantráni.

Pa glej, zesna je znova domá, kak dete, pri materi. Matí ga prime za roko pa právi:
— Hodi dete domo.

Pa ideta. Pa so drü-gi dén naišli mrtvo trüplo stároga potnika v hladnoj senci, düša pa odišla domo.

Je ne to nás vseh pot? Vsi bežimo za bláženim domom, do-keč nas ne bodo zváli

domo, tá gori, kde je hiža našega Očé, kde naša mati prebiva.

Zdaj ešče iščemo pot. Vnogi jako daleč blodi od njé. Drügi je bliže pa li neve za njo. Eden misli, ka je na zemli raj, drügi že zná, ka je ne to naša domovina, ka boša moremo iskati, večna želeti, za njá se trüditi. Liki kak? Tá pridti v blázeni dom je

Prečista Devica Marija, čuvaj nas greha i vodi nas v večno nebo.

žela millionov. Jezušov biti na veke je molitev velikoga svetá. Da je pa teško, je trnava pot pa je ne vemo hoditi.

Mati naj pride. Ona de nas vodila dobro. Ne bilo pa ne bo žene, štera bi tak mela Jezuša, kak ga je mela Bl. D. Marija. On je njéni bio ona pa njegova. Devét mescov edno telo pa edna krv. Pa potom ga nosila, nadajala, varvala, do križa sprevodila, z križa vzétoga v náročaj držála — što drúgi ga je tak meo? Ešče čidi je bio Jezuš tak poséбно?

Pa v nebésaj što ga má bole, kak ona, što je bliže k njemi z vsega stvorjenja? Nišče ne, ár ga je nišče ne znao bole lúbiti na zemli, kak ona.

Ona je naišla nájbolšo pot k Jezuší, v njegova večna nebésa, ona nam zná povedati, štera pot pripela túdi nás najbole tá.

Vsako meštrijó se včijo lúdjé. Nišče ne razmo svojega dela na ednok. Samo v nebésa bi šli brezi včenjá? To pot bi naišli brezi zgléda? Nej važnejšega dela na zemli, kak právo pot náidti v vesélo vekivečnost. Pa je vredno, naj se to pot od nájbolših meštrov včimo, ár či se nam vse meštrije pokvárijó pa vsa nakanenja naša vojznejó, edno se nesme, to edno je pa prihod k Jezuší, prihod v nebésa.

Marijó známo, ka je prišla, ka je

dobro, nájbolše prišla do Jezuša, — záto si zberimo njo za voditelico.

Njó prosimo, njoj se molimo, njoj se preporáčajmo pa posebno zamerčajmo: njo nasledújmo.

Stokrát pride človek v svojem življenji na križopotje svojega mišljenja, govora i djánja, kda more pitati sebé: »bi včino to, ali ovo,« pa si neve dati odgovora.

Pa kak lahko bi bilo odgovoriti, či bi se etak pitao: »Ka bi činila zdaj bl. D. Marija, či bi bila ona tú?«

Dobra dúšnavest Marijinomi deteti na to pitanje dá odgovor dober pa či boš ga bogao, si Marijó nasledúvao.

Idi, prosi jó, naj te pela za roko k Jezuší, kak mati málo dete. Prinesé naj ti na pamet pri vsakoj priliki, ka bi činila ona pa správi naj ti pomoč božo, ka boš činio tak túdi ti.

Od svécov právijó, ka ne ni ednoga med njimi, šteri ne bi bio veliki častilec bl. device, Marije. Vsi so se vúpali, ka po njénoj priprošnji pa z nasledúvanjom njénih jákostih po varnoj poti hodijo proti nebésam.

Či so pa velikánje nebés tak delali, jeli je tak prevzeten med nami, ki bi vúpao drúge poti iskati v nebésa?

Marijó lúbi, v části mej i nasledúj, pa si najšeo varno pot k Jezuší.

WÖHLER KORDULA.

1916. leta februara 6. je vmrla v Švaci na Tirolskem 71 leto stara ime-nita pesmarica presvetoga Oltarskoga Svestva — po očinskem Wöhler, po možinjem Šmid, po pisatelskom imeni Peregrina Kordula, štera je za právo vero vse ostavila i dosta trpela, vredna, da jo vsaki katoliški človek v lepom spomini obdrži.

Wöhler Kordula se narodila 1845. leta junija 17. v Meklenburg dežéli v Malchin seli, kde je njeni oča luteranski farar bio. Oča kak strogi luteran i réden človek je potom odebran za farara v Lichtenhageni poleg Rostok varaša. Tü je rasla gori Kordula. Starišje so svoje tri otroke jako dobro, ali po luteranskih pravilaj vzgájali. Kordula je posebno dobro pamet i srce mela. Lübila je tihi žitek i veselila se lepoti nature. V njej k premišlavanji nagnjenoj düši se je hitro pobüdila ljubav do katoliške vere.

Ednoga sosednoga farara žena je njej nateri posodila knigo Štolc Albana »Kalendar za čas i za vekivečnost.« Ta kniga je 15 let staroj deklici tüdi do rok prišla. Ka je ona v toj knigi čtela, se njoj vidilo kak nebeski glas, jo je bole globoko prijalo za srce, kak vsi navuki protestantizma.

1861. leta aprila 14. jo je njéni dedek z radovednosti notripelao v katoličansko cerkev v Ludvigslusti. Tü je vidila obrvim obslužavanje svete Meše i čüla je katoliško predgo. Ravno je drüga nedela po vüzmi bila. Reči sv. evangeliuma: »Ešče drüge ovce tüdi

mam, štere so ne z te ovčárnice; té tüdi morem notripipelati,« — so 16 let staro Kordulo kak edna skrivna moč prijale. Čüdivala se je, kak so se lüdje pobožno obnašali pred najsvetejšim Oltarskim Svestvom. Globoko genjena je šla z cérkvi. Doma si je dosta premišlavalá od velike skrivnosti, od nazočnosti Jezusa v Oltarskom Sakramenti. Začela je pisma pisati ednoj katoličanskoj dekli, štero je v cerkvi v posebno velikoj pobožnosti vidila. Ne jo je poznala, imena njoj je ne znála, pisem njoj je ne odposlala, samo v dühi je pisala k njoj. V teh pismaj je viditi njeno popolno prepričanost od nazočnosti Křistušove v Oltarskom Svetstvi. Že je po skrivoma molila v tabernakli skritoga Boga. Od toga časa je Oltarsko Svetstvo bilo sunce njenoga življenja.

Sama je pisala sledi etak: »Kda sam se obrvim približavala k svetlosti vekivečnoga posveta i čütila sam od oltara skrivno dihanje, taki sam znála, ka sam najšla tisto, ka düša človeka tak goréče žele i za kem žeja kak žeden jelen za hladnov vretinov; i to je meni do zdaj tak jako falilo, či sam ravno obilno zemelske sreče mela, naimo osebna bližina, práva nazočnost živoga Boga. Od one vöre je moje srce k oltari bilo privézano. Moje vervanje je tak jasno i močno bilo, moja ljubav tak globoka, kak da bi rodjena katoličanka, hči katoliške Cerkvi bila. — Moje srce je v strogoprotestanskoj familiji po katoliškom bilo, i pisala

sam pesmi od najsvetejšega Oltarskoga Svestva, od šterih nišče ne bi mislo, ka jo ednoga luteranskoga farara hči pisala. *

Katoličansko verovanje Wöhler Kordule se je posebno povekšavalo, kda je z svojimi starišami po katoliških deželaj potüvala. Večkrat je bila na Tirolskom i polübila je to čisto katoliško deželo i nje pobožno lüstvo dosta bole od svoje domovine: Posebno rada se je zdržavala v Eben vési, kde v fárnoj cerkvi počivajo kosti svete službene dekle, Notburge. Ešče doma v očinskoj hiži je napisala krasno pesem na čast toj svetnici.

Lübvav do katoliške Cérkvi je vsikdar bole plamnela v srci Kordule. Ona piše od toga: »Niti prilike sam ne mela, niti mi je ne potrebno bilo, ka bi se vse navuke katoliške Cerkvi točno včila; brez preiskávanja, brez dvojenja, brez pitanja je svetlo stalo pred menov, ka ona Cerkev, štera živoga Boga ma v presvetom Sakramenti, vu vsem drugom tüdi istino more meti, ar jedino ona dá človečemi srci zadovolnost za čas i za vekivečnost.

Ali skem bole je želela Kordula v katoliško Cerkev stopiti, s tem bole se je njena familija tomi proti postavljala. Oča, trdi luteran, je strahovito srditi bio na hčér »odpádnico.« Poleg meklenburške postave je hčeri samo v 25. leti bilo mogoče brez očinoga dovoljenja v katoliško Cerkev stopiti. Devet let je mogla Kordula čakati i teh devet let je njoj právo manterništvu bilo za vero. —

1867. leta je Kordula spoznala imenitoga katoliškoga vučenjaka, pisatela

i profesora bogoslovja v Freiburgi, Štolc Albana, ki je potom njeni dühovni voditeo i pomočnik v boji proti njenomi trdomi oči postano. On je ostro pismo pisao farari Wöhler, v šterom njemi je vočimetao, ka proti protestantskim navukam čini, ar se protestanti s tem hválijó, ka oni vsakomi nihájo sloboščino düšnevesti, on pa z svojov hčerjov tak trdo-srčno ravna. Ali da je vse zaman bilo, trdoga srca očé je nikaj ne moglo vméčiti, záto je Kordula slovo vzéla od očinske hiže, odišla je v Freiburg, kde je 1870. leta julija 10. nazaj stopila v katoliško Cerkev, štero so njeni očevje pred 300 letami povrgli.

Kordula je zdaj srečna bila; ne je márala, ka jo je njena familija odürjávala i odvrgla, oča jo je brez vse pomoči nihao i v svojem teštamenti jo od dela vózápro. Naj si more življenje zdržavati, je vu Freiburgi pri ednoj gospockoj familiji v službo stopila. Ali tü je ne dugo ostala, ar jo je srce na Tirolsko vleklo. Sveta Notburga je bila zgled, šteroga je želela nasledüvati. Zato je šla tá, kde je Notburga počivala, v Eben. Tü je pri plebanoši rávno trbelo edno službenico, i Kordula je z veseljom gorivzéla to mesto. Pét mesecov je oprávlala na farofi dužnosti proste službenice. V tom vremeni je na svetlo dána njéna prva kniga: »Prigodba Svete Notburge.« Knigi je predgovor napisao imeniti profesor Jungmann i pisáteljici je dáo imé: Peregrina (tujinka), pod šterim iménom je nezračunano njénih pesmih objávljeno.

Kordula bi v celom žitki rada os-

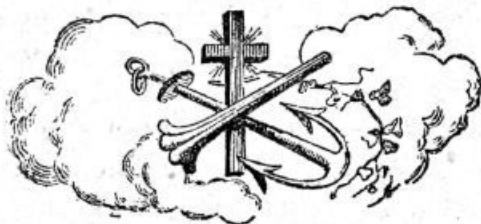
tala prosta službenica, ali Štolc Alban njoj je zapovedao, naj to miseo odbije z gláve. Záto je odišla v mali varašek Švac. Tū si je edno sobico najela i zdržavala se je stem, ka je vu rázne časopite pisala i gospocke dekle na francuski i angležki jezik včila. Za veliko srečo si je računala, ka je blizu njenoga obloka stala gráška cerkvice, v šteroj se je presvéto Oltarsko Svestvo čuvalo. Tū se je poleg želenja svojega srca lahko z cela prekdála dūševnomi življenji; i tū v bližini presvetoga Sakramenta je spisala one prelepe pesni, šteri so pod naslovom: »Ka vekivečni posvet pripovedáva«, — objávljeni i širom po nemškoj zemli poznani. Té pesmi so njéno ime glasovito včinile. Kak čūdno je ravnanje bože! Edno luteranko je pozváo Bog v svojo Cerkev za pesmarico Sakramenta svoje lūbavi. V Švaci je spisala Kordula tūdi dve knjigi premišlavanja: »Božič vu Euharistiji« i »Pot na Golgoti,« šterim knjigam je predgovor nařisao pater Hattler, veliki pisáteo presvetoga Srca Jezušovga

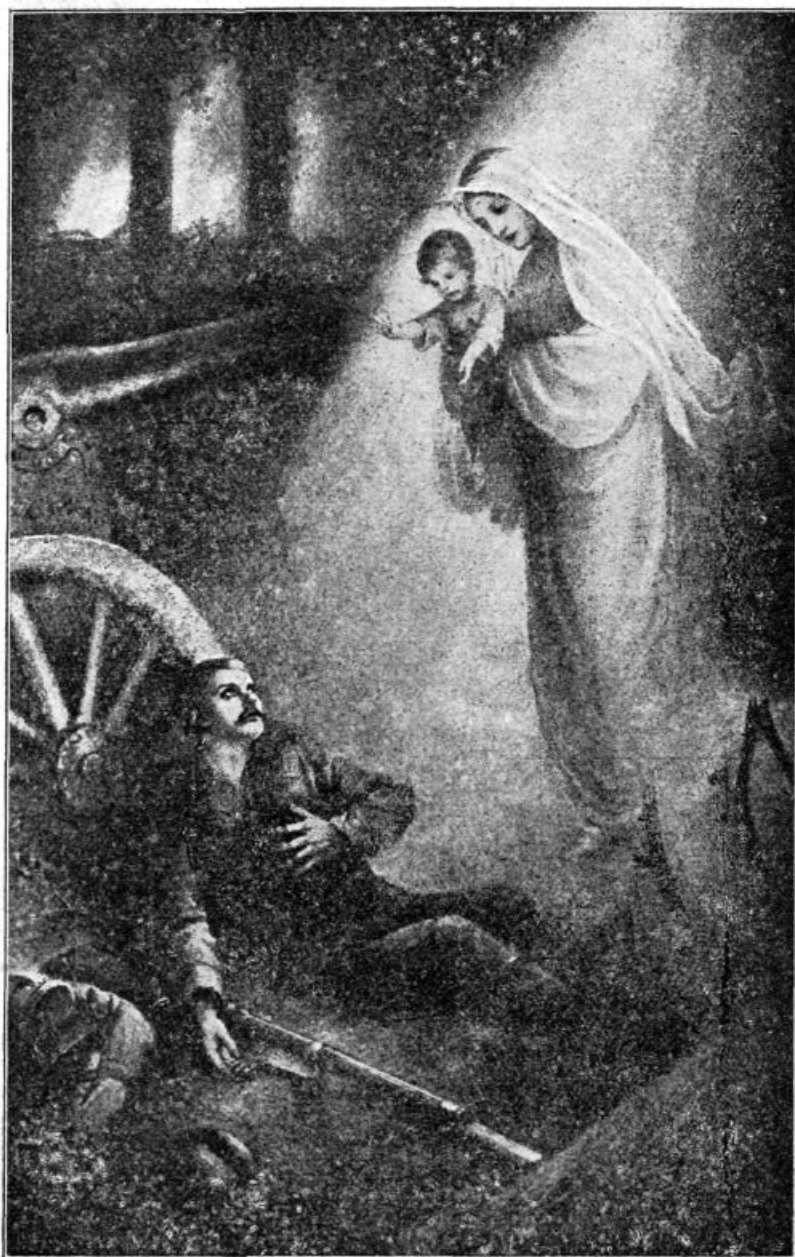
Kordula je že 31 let stara bila. Na ženitev je nikdar ne mislila. Zgodilo se je pa, ka jo je eden bogat i jako pobožen pōrgar z Bregenc varaša, po imeni Šmid Jožef v pismi proso, naj njemi k ednoj priliki pesem napiše, ka je ona tūdi včinila. Potom njoj je Šmid večkrat pisao i na zádne jo je za ženo

proso, či je rávno ešče nikdár ne vido, ali njéno lepo dūšo je poznao ž njenoga pisanja. 1876. leta je Kordula po katoliškoj právdi v hižni zakon stopila s Šmid Jožefom v Bregenci. V tom zakoni je niti mož, niti žena ne iskala telovnosti, nego dve pobožnivi dūši ste se zdrūžile, naj eden drūgoga pomágata k zveličanji. Za svoje sta si zela dve siromaškivi deteti i sta je gori vzgájala v Boga bojznosti. Poleg želenja Kordule je mož odao svojo vrednost v Bregenci, i kūpo si je drūgo v Švaci, štero mesto je Korduli tak lūbleno bilo. Tū je živela vrla familija po pēldi nazaretanske bože familije v čistoči pobožnosti, dobročinenji i delavnosti.

Kordula je več ne strádala. Delati njoj tūdi ne bi trbelo. Ali ona je kak delavna tirolska kmetica želela živeti, záto je ne samo hižo i kūhinja v rédi držála, nego vūne je tūdi vsa prosta dela edne kmetice z veseljom oprávlala. Med tem je pa svojega pesniškoga talenta tūdi ne v zemlo zakopala, nego v tom svojem stáni je ešče ništero lepo knigo i več sto pesmih napisala — vse puno goréče lūbavi do najsvetejšega Sakramenta.

Štera je za právo vero teliko težáv batrivno premágala, zdaj že stanovito od lica vidi Onoga, komi skritomi v Oltarskom Svestvi na čast i lūbav' je teliko lepoga napisala.

Teške rane
Včini zdrave
Oj Marija!

Vsi ječimo,
Se suzimo,
Oj Marija!

Vse pomira, —
Nega mira,
Oj Marija!

Smo sirote,
Vse uboge,
O Marija.

Vsem smilenje,
Pomirenje,
Daj Marija.

On edne smilenke.

V bolnišnici ednoga velikoga mesta je bio doktor Feldman najpredniji zdravnik. V matrikulo je bio zapisani za katoličanca, nego zvün krstnoga lista je ne kazalo drugo nikaj, ka bi on zaistino bio katoličanec. On je bio tüdi takši, kak vnogo zdravnikov je, ki ščejo najti pa viditi düšo pri cloveki, gda ga opererajo, ka je pa že samoposebi nemogoče. Ravno takšega mišljenja je bio tüdi od Boga, od hüdogoga düha, od angelov, pa je svoje nazore s tem podpirao, ka je šče rekši Boga, hüdogoga düha pa angelov nej vido, zato pa ne verje, ka bi bili. Ovači je pa bio zadosta dober clovek, samo to čüdno navado je meo, ka si je zmirom kaj muvo, ka se je sestram smilenkam, štere so oskrblavale bolnišnico, nikak nej vidilo.

Meo je pa te zdravnik jako dobro srce, bolše, kak bi si clovek mislo. Operacije je opravlaol hladnokrvno, nego večkrat je bilo viditi, ka so se njemi zaskuzile oči, gda je vido, keliko morejo betežnicje trpeti. Či ga je što pitao takšega hipa, zakaj se skuzi, je navadno pravo, ka njemi je to prišlo od kakšega vrastva, štero je tak močno, ka se oči suzijo od njega. Edno veliko hibo je pa zato li meo te zdravnik. To je bila njegova nevera, poleg štere je prišeol večkrat naskriž s smilenkami, štere so vseli želele, ka bi k betežnikom pred operacijami pozvale dühovnika, ka bi je spovedao, pokeč so ešče pri zavesti. To je pa zdravnik nigdar nej dao čüti. On je tak pravo, ka gda betežnik zagleda spovednika,

te včasi misli, ka njemi je že prišla smrt, pa tak spovednik nej ka bi olejšao zadnje minote betežniki, nego ga napuni s strahom pa z grozov. Zavolo toga so se skoro pri vsakom betežniki znova začnoli prepirati zdravnik pa smilenke, pa so nazadnje zato li skoro vsele zmagale smilenke, čiravno ka s težavov.

Najvekša zdravnikova nasprotnica je bila sestra Alberta, štera je bila najmlajša dvorjenica v bolnišnici, pa štero so vsi betežnicje jako radi meli. Zato je pa tüdi sam zdravnik zahtevao, naj sestra Alberta dvori betežnikom, šteri so potrebnejši skrbnejše dvorbe, pa tüdi pri operacijaj je skoro vseli ona mogla biti nazoči pa pomagati.

* * *

V 6. sobi bolnišnice leži od snočkar eden ponesrečeni delavec s svojim sinom, šteri je viditi koli 12 let star. Oba sta dobila težke rane, gda je blüzi njiva razpočo kotel pa razleto na žalože, šteri so jiva ranili. Dnes zajtra, gda je zdravnik Feldman poleg navade obiskavao betežnike, je ravno prišo z 6. sobe na hodnik, gde je ednok samo pred njega stopila sestra Alberta, štera je — tak je bilo viditi — čakala na njega. »Gospon zdravnik — ga je začnola pitati — ali ste že spreglednoli tistiva betežnika, šteriva sta snočkar bila prinešeniva?« »Sam jiva spregledno« je odgovoro nečamurno. Sestra je to nikaj nej marala, nego je dale pravila: »Oča je strašno ranjeni, pa tüdi sinovove rane so velike, nego jaz

mislim, ka so li nej tak jako nevarne, kak očine.« »Tak, tak,« je pravo doktor, »zdaj že vi več štete znati kak jaz. Lepo se vam zato zahvalim. Dozdaj sam mislo, ka šče jaz tudi teliko razmim!« Te zadnje reči je pravo tak zaničljivo, ka je sprevidila sestra sama, ka njemi je nej po voli, nego nej je zato pravila nikaj. Zdravnik jo je pa pokesnič pitao: »Vej ste njemi znanekar vi ponūdili prvo pomoč?« »Ja, sam; ali je znabiti to nej bilo prav?« je odgovorila sestra. Zdravnik je postao prijaznejši, pa gda ga je sestra pitala, či bo mogoči ozdraviti očo pa sinü, je že povsem lüdno odgovoro: »Draga sestra! Prorok sam nej, zato pa ne vem naprej povedati, ka bo s tem betegom, nego skušali ga bomo vračiti. Jaz sam nej tisti človek, ki bi včasi zdvojio! Nego zdaj hodite vi z menov, zato ka de mi trebela, či te mi pomagali.« »To sam mislila, zato sam Vas pa čakala. Jaz sam se jako bojala, či bi te siromak delavec mogeo s toga mreti, pa tudi zdaj se šče bojim, nego vi ste mi dali vüpanje, ka znabiti li ozdravi.«

»V resnici vam povem,« je djao zdravnik, »ka je zvünešnja rana niedna nej smrtnonevarna. Ma pa betežnik tudi žnotrašnje rane, štere so jako nevarne. Zavolo teh se bojim, pa tak ne morem naprej znati, ka bo. Ali je bio oča pri zavesti prle, kak sam jaz prišeo?«

»Nej je bio skoro niedno minoto pri zavesti. Včasi je malo odpro oči pa blebeto nekše reči, nego včasi potom je spadno nazaj v nezavest. Ali ga štete zdaj spreglednoti pa njemi

znova obvezati rane?« »Dobro, ne maram, či to včinimo. Zdaj je tak malo prišeo k zavesti, zato porabimo te čas. Pozvao sam že tudi svoje pomočnike. Vse je že kredi pripravleno k operaciji, vi se pa podržavlite v bližini, ka bote nam na pomoč, či bo trebela.« Zdravnik je postao lüdnejši. Sestra je porabila to priliko pa ga je pitala: »Povejte mi, gospon zdravnik, ali se nej trebe bojati, ka bi betežnik mrl med operacijov?«

»To se tudi zna zgoditi,« je pravo zdravnik čemerno. »Vi že pali začnete dvojiti!«

»Kakpa! Zato pa ščem, ka bi pozvala k njemi spovednika, prle kak bi ga operelali!«

»Ali se vam pamet meša,« se je zdril nad njov zdravnik, »to bi bilo najbolše vrastvo, ka bi ž njim betežnika včasi vmorili!«

»Oh, to se nikaj ne bojte! Jaz ga že lepo pripravim na to. Dühovnik ga samo potolaži pa pomiri, ka bo njemi jako dobro djalo. Ali vi to ne verjete?« »To tak, ka nej! Vas lekaj sam hüdi düh sküšavle!« »Oh, tak, zdaj verjete, ka je hüdi düh?« se je smejala sestra. Zdravnik je naskriž djao roke, pa so ga pomali pometavali čemerje. »Vi ste strašno trde glave,« je pravo zatem že bole prijazno. »Ali naj vam s pri-segov potrdim, ka se te človek par vür nema kaj bojati?«

»Ali mj to resan obečate?« ga je pitala sestra.

»Obečam vam, či ste s tem zadovolni. Zdaj pa hodite z menov. Pomočnicje so že pripravleni pa čakajo. Odnosite vi sinü kam, pokeč bomo mi

očo operavali. — Smilenka je hitro odišla.

* * *

V 6. sobi je bilo vse jako tiho, kak je v tistoga betežnika sobi, kam prihaja smrt. Nočni posvet se slabo kresniči, v tihoti je pa čuti samo milo zdihavanje pa globoko odihavanje. Sestra Alberta je sedela pri malom stoliči, na šterom so bili znadevani glažki z vrastvom, škatule pa vezalje za rane. Tiho je molila rožnivenec. Od časa do časa se zgledne na steno na vüro, štere ednakomerno klekanje kaže, ka preminjavle čas. V rokaj drži čislo, šteroga jagode se pomali premikavlejo med njenimi prstmi.

Noč se približavle proti konci. Nad okna pa nad zagrinjala tü i tam skoz pridejo trakovje aprilskoga sunca. Lejko si mislimo, kakše veselje je bilo to sestri, gda je vidila prve sunčene trake. Veselila se je, ka je že nastao den. Bila je že najmre jako trüdna, zato ka je celo noč čuvala pri betežnikovej posteli. Dečak, šteromi je vrelj sopar spožgao obraz, pa oča, šteroga so žalozje razpočenoga kotla ranili na prsaj pa ešče v prsi odišli, sta celo noč ležala nezavestniva, samo proti zajtri sta malo zaspala, pa tüdi te sta se njima teli zvjivali od velikih bolečin. Od te noči je pa bilo tüdi odvisno vse. Večer je šče zdravnik nej znao povedati, ali ma vüpanje, ka ozdravita, ali pa merjeta. Oča je bio strašno betežen, pa se je pri njem vse tak vidilo, ka več dugo ne bo mogeo premagati. Zdravnik njemi je zato dao vrastvo z ednim glažkom pa je pravo sestri Alberti: »Vsako vüro njemi dajte za edno

žlico, pa pazite, zato ka či njemi date edno minoto pred časom, ali pa sledkar, ga to zna s sveta spraviti.« Pa čiravno ka je sestra jako pazila pa njemi je davala vrastvo tak, kak je zdravnik zapovedao, je betežnik zato li samo proti zajtri malo zadremao; trešlika ga je pa tüdi te nej zapüstila. Nazadnje je nastao den. V bolnišnici je postalo življenje bole živahno; sestre dvorjenice so hodile semta, Alberta je tüdi obiskala vse sobe, gde so ležali betežnicje, pa je je spitavala, kak se počütijo. Vsaki se je tožo, sestra njim je pa davala boleznj vtišajoče vrastvo. Gda je prišla nazaj k ponesrečenomi oči i sini, sta šče teva izdaj spala. Dečak je meo edno roko gor zvezano, drüga njemi je pa visila s posteale. Sestra njemi jo je popravila pa jo je pokrila z odevalom. To je pa bilo nepotrebno, zato ka je goreče lice kazalo, ka ma jako veliko vročino ali trešliko. Gda je vidila, keliko more te dečak trpeti v svojih mladih letaj, so jo pobile skuze. Dečak se je medtem malo prebüdo, pa gda je zagledno sestro, se je hapo smejati. Sestra njemi je pravila: »Spavaj, sinko, zato ka si jako pötremen počinka!« Na te reči je dečak znova zaspao.

Kolí 9 vüre, malo prle, kak je meo navado, je prišeo zdravnik, ka bi spogledno betežnike. Po Albertinom naznanili je hitro opravo posel v tistih sobaj, gde so ležali betežnicje, od šterih je bilo čakati, ka ozdravijo, pa je zatem šo v sobo, gde so ležali težki betežnicje. Pred tema betežnikoma je postao, pa dugo nikaj nej pravo, samo jiva je jako gledao. Zlasti dečaka je

jako opažüvao pa je pravo nekaj svojim pomočnikom, ka so pa tej nej šteli vervati. Alberta je gledala to ozdaleč pa se je jako bojala. Ednok jo samo bliže pozove zdravnik pa njoj pravi s prijaznimi rečmi: »Sestra, bodite tak dobri, vzemite vezalo z dečaka, ka je ponovimo.« Sestra je prilično pa skrbno, ka njemi ne bi napravila bolečine, odmotala dečaki obvezalo. Bila je pa jako genjena, pa gda je zaglednola rane, so se njoj oči začnole skuziti. Zdravnik se je tüdi prestraso pa je postao ves bleđi. Dečak je to opazo, pa je natihoma pravo: »Nesreča me je preveč dosegnola« zatem je gledao po sobi pa pravo dale »pa očo tüdi. Oh, draga moja mati, ka bodo zdaj začnoli!« »Dobro je, sinko, nazaj boš zdrav,« njemi je pravo zdravnik pa je zakrivao svojo preplašenost. »Sestra ti znova obveže rane, pa mi te večer poveš, kak se počütiš. Tvoj oča tüdi ozdravi, ešče prle kak ti, pa ti boš prle na nogaj, kak mine tjeden dni.« Dečak se je začno jokati. Sestri je trepetala roka, gda njemi je obvežüvala rane. Znala je, ka kaj je pravo zdravnik od oče, se tisto ne spuni. — V tom so jo šče bole potrdile reči, štere je spregovoro oča. Zdravnicje, gda so pri dečaki opravili, so šli k oči. Velika vročina je malo pohenjala, nego velika mirovčina, v šteroj se je nahajao, je nej bilo dobro znamenje. Oči so se njemi poglobile, pa je okoli njih postalo modro. Bile so pa obrnjene zmirom na edno mesto pa so postale že glažovene. Gda je betežnik zagledno zdravnika, se njemi je strah naselo na obraz. Ne čütim nikše bolečine, gos-

pon zdravnik« je pravo s tihim glasom, »znabiti je to že znamenje, ka miram. Ali je pa...«

»Ite k besi,« se je zdril zdravnik. »Vi nemate bolečin, pa ste te nej zadovolni s tem? Dragi moj človek, vi ste zgübili dosta krvi, pa je medlovnost, štero čütite, prišla od vrastva, ka ste je dobili. No, pa zdaj vam neščem šče več moči jemati, zato vam zdaj ne bomo prevežüvali znova ran. Lepo počivlite, vej zajtra pali pridem. Lejko noč!«

»Komaj vütro pridete znova? To bode jako dugo« si je pogučao betežnik.

»No, vej lejko pridem tüdi ešče dnes, či tak želete, pa či vam je to na veselje,« je odgovoro zdravnik s takšim glasom, ka se je lejko vidlo ž njega, ka samo nepotrplivoga betežnika šče pomiriti. »Te pa večer pridem! Vam je po voli?«

Betežnik je nej dao odgovora. Gledao je sprotolešne sunčene trake, šteri so prihajali v sobo nad okno.

Ka vam pa je!« je pitao zdravnik preplašeno betežnika.

Siromak betežnik je zapro oči, njegov bleđi obraz je postanjüvao zelenkasti, zobje so njemi začnoli škripati, pa je z velkov težavov samo teliko znao povedati: »Jaz se bojim... preveč se bojim.«

Zdravnika so nigdar nej vidli, ka bi se tak lübezljivo pa prijazno obnašao, kak zdaj. Z lepimi, lüdnimi rečmi si je prizadevao, ka bi pomiro betežnika pa njemi je obetao, ka bo v kratkom časi že mogeo premagati telovno slaboščo pa bo njemi te včasi dosta bolše. Gda

njemi je te reči pravo, je vzeo malo šprickanico z žepa pa je ž njov püsto betežniki vrastvo pod kožo na roki. To je betežnika malo zlejkotilo. Zatam je na en žaloš papira zapisao zdravilo pa pravo: »Teliko na dnes, dragi prijatelj! Večer bo že dosta bolše, bote videli. Dotečas ostanite z Bogom.« S temi rečmi je zdravnik odišeo.

Betežniki je vrastvo, ka njemi je je betežnik püsto pod kožo, dalo novo moč. Postao je dobre vole, pa je začno vervati, ka njemi je zdravnik pravo. Sestra Alberta je pa čakala zdravnika na hodniki. »Zakaj ste vi pravili tomi siromaki betežniki, ka je nej istina,« je pravila zdravniki, gda prišeo z sobe. Odločen nastop sestree ga je spravo v zadrego. »Zakaj?« je odgovoro »kakše čüdno pitanje je to! Ali sam njemi pa mogeo ovaditi, ka se njemi smrt vsako minoto zna približati?«

»Vi ste zdaj znorili toga betežnika! Obetali ste njemi zdravje, pa ešče zna siromak dnes mreti.«

»Znabiti,« je ponavlao zdravnik zaničljivo.

»Pa či do večara zaistino merje, te je tem hüjše, ka ste včiniili, zato ka te človek merje pa se prebüdi pred sodnikom v večnosti!«

Neveren zdravnik se je začno smejati. Vervlitate, draga sestra, on se ne prebüdi v večnosti, pa v tom spanji tüdi ne bo meo nemirnih senj. Na tistom drügom sveüi, kak ga vi mislite, se samo nüne pa dühovniki prebüdijo.«

»Ka pa pekel,« ga je pitala sestra prestrašeno.

»No, s tem tüdi tiho bodite. To je potrebno za nüne, ka si bole znajo

premišlavati pa moliti, pa te pali za nekolko lejko vervajočih lüdi, štere je stem mogoče strahüvati, najbolje pa za saganje male dece, gda so nemarni, ka se neščejo včiti v šoli« se je norčarö zdravnik z sestree.

Sestra je en časek nemo gledala na zdravnika, ki je bio ponosen na svoje Boga taječe reči. Zatam je pa pravila: »Dobro je, gospon zdravnik, vzemimo, ka je pekel, premislite si potom, kak velike düševne boje bote vi mogli prestati, či te siromak pride zavolo vaših neistinskih reči v pekel. Pa vidite, či nega pekla, kak bi ga dühovnik konči potolažo, spoved bi njemi pa, kak »lejkovervajočemi« človeki prinesla olejšanje. Pa vej bodite mirni, jaz bom gučala od toga z betežnikom, zato ka jaz...« »Ite k vrugi!« se je zdrl zdravnik jako čemerno »pazite se, pa takše norosti ne delajte, zato ka se te siromak tak jako boji smrti. Jaz vam zdaj kak najbolje ostro zapovem, ka k tomi betežniki nekolko vür ne püstite nikoga, pa tüdi vi ga ne smete znemirjati. Mislim, ka vam je to zadosta, pa ne bote dražili betežnika s svojimi nespametnimi rečmi.«

Sestra je pa nikaj nej marala, čiravno ka je zdravnik bio tak jako nečamuren, nego je pravila dale, ka je nakanila: »Zato ka jaz neščem, ka bi se samo edna düša pogübila.«

Zdravnik se je škrabao po glavi, si je nekaj muvo od »zabitih nüna« pa od »nespametne spovedi,« zatam se je pa obrno k sestri pa njoj je pravo »dobro me zarazmite, jaz ostro prepovem, ka mi betežnika nišče ne sme dražiti. Či se podvüpate, ka bote pred

11 vürov šli k njemi, te bom včasi proso, ka vas prestavijo z toga mesta kam inam.«

Sestra je nato nikaj nej pravila, nego se je obrnola, je zdravnika tam povrgla pa je odišla nazaj v sobo. Zdravnik je en časek stremao, zatem je pa velo svojim pomočnikom, naj idejo ž njim, zato ka njim je ešče meo par reči povedati od betežnoga dečaka.

* * *

Medtem je sestra Alberta sedela vsa žalostna v sobici poleg maloga stoliča. Naednok je samo stanola pa je šla proti dveram. Nad dveri je prišla edna sestra, štera je štela iti prek po toj sobi v sosedno, ka bi tam nadomestila edno drugo sestro. Sestra Alberta jo je prosila, naj bi par minut počakala, pa naj bi bila tak dobra, ka bi bila malo na njenom mesti, pokeč bi ona šla k dühovniki pa bi njemi naznanila žalostno stanje težkoga betežnika. Sestra Felicita — tak se je zvala ta druga sestra — je v to privolila, pa je tak Alberta odišla. Pot jo je pelala prek po ogradi k bolnišničkomi dühovniki. Na te ogradi so bila obrnjena tudi okna zdravnikovoga stanüvanja. Z teh oken je začüla Alberta glasne reči. Naj je zdravnik ne bi čüo, či ona ide prek po ogradi k dühovniki, je šla jako potihoma pa se je stiskavala k zidi. Naednok je samo začüla pa zarazmila, ka je zdravnik pravo: »Vidite, jaz bom toga dečaka znao zvräčiti. Njegov oča bo šo — kak to Alberta misli — na drugi svet, nego sin ostane v življenji. Kožo njemi je na obrazi zevsema žežgao vrelti sopar raz-

počenoga kotla, nego jaz bom to kušäo vräčiti v živim mesom, to je s človečim mesom. Pa bom te jaz...

»Ali,« se je oglaso zdaj eden pomočnik, »vi najdete na celom sveti človeka, ki bi pripraven bio, ka bi se dao v to operacijo?« »Borme sam na to nanč nej mislo,« je pravo zdaj zdravnik, »vej bar dečak tak tudi ozdravi, nego obraz bode meo kak strašilo. Ovak bi pa meo znova navaden obraz.«

Sestra Alberta je stala pri steni pa je čüla do konca te zdravnikov govor. Zatem je postala drugih misli, je nej šla po dühovnika, kak je nakanila, nego se je paščila k zdravniku. Zdravnik je nej bio najbolše vola, či ga je što mešao med predavanjom, pa je zato zdaj tudi nej ravno z lepimi očmi gledao sestro Alberto, gda je stopila v sobo. Sestra se je pa držala na smeh pa je pravila: »Gospon zdravnik, rada bi govorila z vami par reči med štirami očmi.« Zdravnik je nato velo pomočnikom, ka so šli vö z sobe. »No, ka želete?« je pitao zatem sestro. »Naj prle vas prosim, odpüstite mi, ka sam poslušala, ka ste vi razlagali pomočnikom, nego bilo je jako zanimivo,« je začnola sestra govoriti, nego zdravnik je vmes segno pa pravo: »Tak, te pa vi poleg dvorjenja betežnikom mate čas tudi poslušati, ka jaz gučim.« Zatem njoj je dovolo, ka je dale pravila: »Znate, gospon zdravnik, jaz sam štela iti k dühovniki, nego vaše zanimivo predavanje me je stavilo, pa sam čüla, ka vi s človečim mesom ščete vräčiti toga maloga dečaka, nego nemate za to, ka bi vam najbole trbelo, najmre človeka.« »Na mojo veliko ža-

lost je to istina« je odgovoro zdravnik. —

»No, či je tak, potom sam jaz pripravljena za to žrtev, či mi samo prednjica dovoli, ka toga dečaka rešim.«

»Vi?« je skričao zdravnik preplašeni. »Vi?«

»Ja, jaz sam pripravljena« je odgovorila mirno sestra. »Nigdar sam šče nej bila betežna, pa bom zato ravno dobra za takše vrastvo.«

»Ali, sirota sestra, vi si nanč ne mislite, kak velike bolečine bodo to; to je pravo manternišтво! To vi ne bi mogli prestati.«

»Oh, ali ne bolijo bole toga maloga dečaka tiste grozne rane? Jaz sam dosta starejša pa močnejša, pa ležej to prestojim. Pa bi rada tudi dnes prvi petek v aprilu spravila malo veselja presvetomi Srci Jezušovomi, pa tudi toga dečaka materi, naj bi znova mogla viditi svoje dete takše, kak je prle bilo. Jaz ne omedlem, zato ka vi mate dosta vrastva, s šterim bodete me lejko pri zavesti držali. Zdaj bom se pa paščila k prednici, pa bom jo prosila dovoljenja, ka mi ona brščas rada da.« Zatem je šla proti dveram.

»Čakajte,« noj je pravo zdravnik, »pa si premislite, ka vam v malih žaložaj potegnejo kožo z mesa na roki. To je strašna bolečina!«

»Dobro sam vse zarazmila,« je odgovorila sestra. »Spravite samo v sobo dečaka, gde bo se vršila operacija. Jaz bom včasí tam.«

Za 10 minut je prišla sestra pa je prinesla dovoljenje od prednice. Zdravnik si je pripravo vso potrebno šker, je podsūkao sestri rokav, pa podložo

roko. Zatem je pa vzeo v roke oster nož. »Čakajte malo, gospon zdravnik« je pravila zdaj sestra, »za plačo smo se ešče nej pogodili.« »Ka?« jo pita zdravnik s čüdivanjem. »Vi znankar mislite, ka bom vas peneze prosila« je pravila sestra s smehom, »te se jako motite, či tak mislite. Meni date za plačo dovoljenje, ka slobodno pozovem k tistomi teškomi betežniki dühovnika.« »Jaz ne maram, delajte, ka ščete,« je pravo zdravnik genjeni. »No, te je prav. Lejko začnete!« je odgovorila sestra.

Zdravnik je začno. Dečakov ranjeni obraz so odkrili. Pred operacijov je poslala Alberta edno drugo sestro k dühovniki, naj bi šo k betežnomi oči, zatem je pa vzela v roke čaren križeč rožnoga venca, pa vdano prenašala grozne bolečine Ždravnik je meo prav, gda je pravo, ka je to pravo manternišтво, zato ka je zaistino velike muke mogla prestati. Sedem žaložov kože je vrezao ž nje zdravnik pa je je preneso na dečakov obraz. Zatem so obvezali sestrine rane, pa je operacija bila gotova. V celom tom časi je sestra niti ednokrat nej zječala, samo edna suza se njoj je svetila v očeh pa je kazala, kak strašne moke trpi. Sestra je stanola. S smehom je gledala, kak si briše zdravnik znoj s čela. »Sestra,« njoj je pravo zdravnik, »vi ste močni, stanovitni pa hrabri kak kakšišteč moški.«

Gospon zdravnik, znate, mi verjemo nekše pripovedke, stere vi imenujete za norske, pa te pripovedke, to je naša vera, nas nadigavlejo, ka včasí prinesemo kakšo žrtev. Vej je potrebno, naj ne nosimo zaman imena „smilene sestre.“

Doktor je začno premišlavati. Spomeno se je, kakša je njegova vera, pa ali bi ta njegova vera mogoča bila njega na to nadignoti, ka bi si dao z roke kožo rezati. Naednok je samo zdejno: „Nej, nej, to je nej mogoče, ka bi bile norske pripovedke tisto, v šterih verjejo takši lüdje, ki so pripravní za volo svoje vere na tak velike žrtve. Človek dosta zna včiniti za svojo slavo, nego ka bi edna boga smilenka, štera od sveta nema čakati drugo kak nezahvalnost, ka bi ona samo z babjeverstva včiniła to plemenito delo? Nej, nej, to je nej mogoče.“ Zatem se je obrno k sestri Alberti pa je pravo:

„Sestra Alberta, jaz tüdi ščem verovati vse, ka verjete vi, rad bi rešo svojo nebože düšo. Prosim vas, podpirajte me v tom z svojimi molitvami! Za božo volo, ka vam pa je?“

Sestra je začnola trepetati pa bi skoro omedlela, nego zdravnik njoj je včasi pomagao z vrastvom, tak ka se je nazaj otavila. Zdaj njemi je s smehom obečala, ka bo dosta molila za njega, pa je zatem etak pravila: „Ne mislite, gospon zdravnik, ka bi jaz od bolečin mela omedleti, oh nej, nego

ravno naopak, od samoga veselja. Presveto Srce Jezušovo je mojo žrtev bogato obdarilo, zato ka je v svojoj neskončnoj smilenosti rešilo dve düši, najmre düšo mirajočega oče, pa vašo düšo, zvün toga je pomagalo tüdi dečaki. Ja, gospon zdravnik, zahvalimo se presvetomi Srci za to neskončno smilenost.“

* * *

Leta so tekla. Eden mladi dühovnik s prijaznim obrazom stoji pri oltari v kapeli bolnišnice. Prvo daritev svete meše prikažüje tam nebeskomi Bogi, gde ga je ozdravila velikodüšnost sestree Alberte pa njena velika lübzen do presvetoga Srca, pa gde je sestra Alberta omogočila, ka je tüdi njegov oča zadobo nebesko blaženstvo.

Doktor Feldman ešče dnesden žive, postao je že jako stari. Ešče dnesden je prednji pa najbolši zdravnik v špitali, pa svojo globoko vero, štero je zadobo pri operaciji sestree Alberte, ešče dnesden zvesto spunjavle. Pa či s sestrov Albertov pohajata betežnike v bolnišnici, sam zahtevle, ka bi se pozvao dühovnik k težkim betežnikom.

» Vlk. «

Krátke veséle prigodbe.

1. Potnik brez kárte.

Šest veselih lovcov je šlo z varaša na jerébi. Eden med njimi je debeli možak bio, ki je komaj prisopo za ovimi na železničko postajo. Po navadi je eden za vse pajdaše kúpo potne

kárte. Misleč, ka se je zdaj tüdi tak zgodilo, je debeli jager z velikim trüdom goriplezo na vlak, kde si je do-librisao debele kaple znoja i pihao je kak mašin pred vlakom.

Vlak začne iti. „Šteri pa má naše

kárte?“ pita debeli. „Naše kárte?“ — odgovori eden — „Jas jih samo pět mam. Misló sam, ka si si ti sam zeo kárto.“ Debelomi so ešče bole debele kaple pota tekle po obrázi.

„Hja, tū nega drūge pomoči, pod klop se léžeš, ka te konduktor ne de vido“ — právijó pajdašje. I vseh pět ga je rivalo, tlačilo, dokeč so ga pod klop spravili, kde je kak jež vküppo-tégnjen ležao debeli strelec.

To je bio strašen fertao vöre. „Bole se vküp potégni!“ „Noge bole notrivleči, ovak te v pamet zeme.“ „Pst! tak sopiš, kak mašin; čüo de te.“ Tak so gá drážili prijátelje. „Jaj, vkraj bom; jaj, to de mi smrt,“ — stonjao je debeli. „Tiho, konduktor ide.“ „Kárte, prosim,“ zglási se ostra reč konduktora. Debeloga pod klopjov tá reč tak strašno zadene, kak trombeta slednje sodbe. „Tū je šest kárt, kde je pa šésti potnik?“ — veli konduktor. „Božno njemi prišlo, pa se je eti pod klop doli légeo,“ — právijó pajdašje i vövdári ž njih smej, šteroga so že komaj zadržávali. Debeli se je pomali vöprikopao z klade i svoje prijátele je ne z najlepšimi iménami pozdrávlao.

2. Pět botov za konja.

Veséli bogat kmet Žitnik je na lepom žutom konji prijahao pred oštarijo k medvedi. Voštariji je med drūgimi gosti sedo kupec Ižak, šteri je vido kmeta dolistopiti z konja i se njemi konj taki jako dopadno. „To je pač lepi konj, na šterom ste prijahali,“ tak pozdrávi židov v oštarijo stopéčega kmeta. „Dopádne se vam, sin Jakopa?“ — pita ga kmet. „Či se mi dopádne?

Sto botov bi prestáo za njega!“ — odgovori Ižak. — Zakaj sto? Za pět-deset ga tūdi lahko dobite“ veli kmet.

V židovi se je pobüdila židovska natura i začeo je handlati: „Gospod Žitnik, za pět dvajsti ga ne bi dáli?“

„Dobro je, za pět dvajsti ga tūdi dobite, ali za petnajst, ali za pět, či ste stem zadovolni.“

Z židovom se je vrtio svet, ne je znáo, ali je šala, ali resnica, ka kmet právi. Misló si je: Ednok sam dobo od sodnika deset botov, pa sam záto li stari trdi Ižak ostano. Zakaj pa za toga lepoga i drágoga konja ne bi gorizeo pět botov? Potom je pravo kmeti: „Držite svojo pošteno reč?“

„Ne verjete mojoj reči? Ščéte pismeno?“ odgovori kmet. „Prosim lepo, boljše bi bilo v pismi — za dobroga redü volo.“ Oštarjaš je pozvao notariuša, šteri je napisao eto pismo: „Či kupec Ižak od nazočnoga kmeta Žitnika pět vdárcov s poštenim botom prestopi i rédno vödobi, tak njemi Žitnik svojega tū bodočega žutoga konja brez vse drūge plače prek dá v njegovo lastnost.“

Kda je židov podpisani kontrakt vküp vugno i v žep spravo, se je taki prek po ednom stolci na červo légeo. Oštarjaš je prineseo eden dober, vugibki borojcin bot i Žitnik je ednok potégno po zádñjem teli židova, tak ka je té zörjao: „Au vájj!“ Nadale si je pa tiho mislo: „Bog pravičen! Té kmet pa bole zná vdariti, kak sodnikov hajduk. I proti tomi borojčnomi boti je hajdukov bot lahko pero bio.“

Kmet si je pe po prvom vdárci mirno doliseo k stoli i zapovedao si

edno „mešano.“ Za krátky čas je pa pitao židova: „No kak vam dene, sin Jakopov?“ „Hm, kak mi dene, dajte mi ove tüdi, pa bom rešeni.“

„To se lahko zgodi,“ veli Žitnik i vseče ga obdrügam tak močno, ka je židov vse zvezde vido ino si etak mislo: „Té lump grdi me šče na zelje vküp zosekati.“

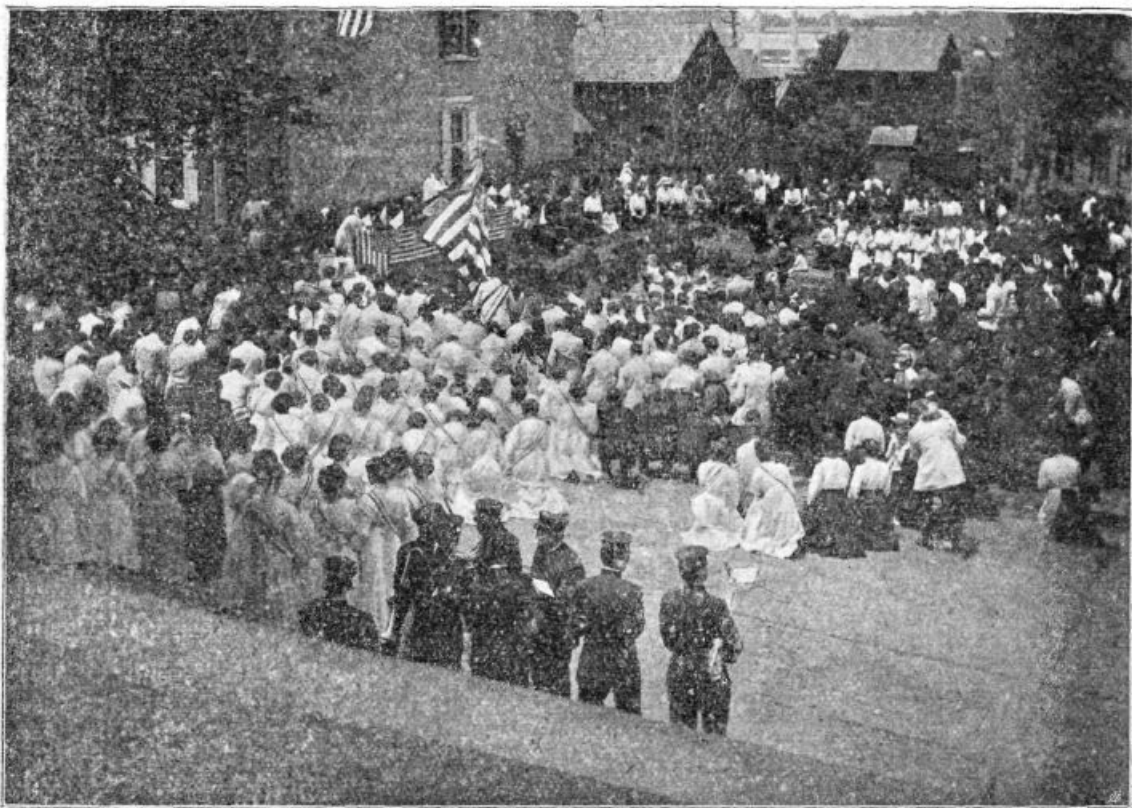
Po drügom vdárci si je kmet zno-

kati, mene roka boli i za celi orsag ne vdárim na vas pétoga?“

„Kak právite? Poleg pravice i poleg pisma meni ešče eden bot ide! Tü ne dopüstim nikšega handlanja.“

„Dobite že pétoga tüdi, ali ne prlé kak na sodnji den,“ odgovori kmet.

„Jas ščem meti svoje! Vsakomi svoje! Ali mi dáte péti bot z lepa, ali idem k sodnji i tožo bom!“ Tak je

Blagoslávlanje vogelnoga kamna cerkve vogrskih Slovincov v South-Bethlehemí.

vič k stoli seo; tak je činio tüdi po trétjem i štrtom vdárci. Po štrtom se je ogláso židov: „Zahválen sam vam, ka ste mi dáli ednoga za drügam vživati; zmerite mi vö tüdi pétoga, i žuti de znáo, čidi je.“

„Sin Jakopov — smejaó se je kmet — na pétoga te dugo mogli ča-

lármao židov. Kda je pa vido, ka protitev ne gene kmeta, se je začeo nalizávati: „Gospod Žitnik, kak poštenják ste poznáni po vsój krajini... držite gori svoje dobro imé,... dajte mi vö péti vdárec, za trüd vam plačam deset rajnških.“

„Za celo kitajsko casarstvo vam

ne dam več botov," potrdo je kmet. Židov je zdaj goriskočo i šo je k državnomi sodniki. Žitnik je tudi ž njim šo. „Milostivni gospod sodnik, Žitnik mi je dužen eden vdárec z botom na mojo sedilno kožo, pa mi ga nešče dati," tak je tožo lžak. Sodnik je odgovoro: „Gospod lžak, či tak jako želete bot, jas lahko pozovem sodniškoga slugo pa vam dam pėtdvajsti botov vözmeriti.“

„Na grobe svetih prorokov!“ tak je brėćao židov — „jaz neščem vdárcov od sodnije, nego od Žitnika, ki mi ga je dužen, kak eto pismo kaže.“

Na to je židov prek dáo pismo sodniki. Sodnik si je zravnao očalje na nosi i čteo pismo. Potom se je zasmejao i pravo: „Dragi gospod lžak, tū jas nikaj ne morem napraviti; v pis-mi ne stoji to, ka vam je Žitnik dužen dati pět botov, nego samo to, ka či vam vödá pět botov, te dobite konja.“

„Au vájj! Nega več pravice na sveti!“ tožo se je židov. Na pėti bot i na žutoga konja pa ešče zdaj zaman čáka.

3. Zaslūžo si je.

XV. Karol, švedski kráo, je na obed pozvao kmetskoga poslanika Sven Nilsona, šteri je na državnom zbori najbole lármao proti povekšavanji vojaških stroškov. Krao je želo več štükov i trdnjav i k tomi je šteo Nilsona pridobiti. Pri obedi je pa bio tudi eden topničarski polkovnik, eden grof, šteri bi se rad norca napravo z kmeta. Záto ga je pitao, jeli je istina, ka prlé, kda je ešče ne bio poslanec, je kmětski čižmar bio. „Da, istina je — od-

govori Nilson, — ali vi gospod grof ste stanovito ne bili.“ „Se razmi, ka ne; ali ka šćéte stem pitanjom?“ veli grof. „No, ar bi tak ešče zdaj tudi to bili,“ — odgovori Nilson. Grof si je od čemerov čobe grizo, kráo njemi je pa pravo: „Dragi moj grof, to ste s pošteno zaslūžili.“

4. Králevski dvorski tanáčnik i barát.

II. Fridrik, pruški kráo je v Šleziji vido ednoga baráta na konji jezdit. Pravo je záto: „Glejte ga baráta, na kakšem lepom konji se nesé!“ Potom se je pa obrno k ednomi svojemi dvorskomi tanačniki i velo njemi: „Ite i poskúsite toga baráta malo poniziti.“ On pa k baráti pridoči právi: „Ej, pater, na drágom konji se jezdite. Ali tak se mi vidi, ka v tom ne nasledujete svojega Gospoda i Vučitelá, ki se je na somári jezdo.“ Barát je odgovoro: „Prav máte gospod tanáčnik! Ali ka si naj začnem, da kráo vse somáre za dvorske tanačnike postávi i človek več ne more somára dobiti.“

Kráo se je smejao — ne z bráta, nego z svojega tanáčnika, šteri je ne znao tanáča.

5. Čüdna kapa (šapka).

Eden nemeć je pohodo svojo rodbino v Petrogradi. Tam se njemi nikaj posebnega pripetilo. Kúpo si je edno angležko kapo (škrepico). Med dnevom je s tov kapov hodo poglávnom varaši i pogledno ništere imenitosti. Ali večer je razčüdeno gledao, kda se je doli sláćo i v žėpi dve lüdkivi mošnji najšeo punivi penez. — Na drügi den je

dale gledao imenitosti Petrograda. Njegovo čudivanje se je povekšavalo, kda je večer tri mošnje (bankaše) prineseo z sehom domo. Da se tüdi trétji den ponávľala ta prigodba, záto je Nemeč na štrti den šo k policájskomi poglavarstvi i povedao je, ka se je zgodilo ž njim i prek je dáo bankaše s pe-nezi. — Policajski častniki so tüdi ne razmeli te prigodbe. Ali eden je v pamet vzeo posebno kapo, štero je Nemeč na glávi noso, i zasvetilo se njemi.

Pitao je Nemca, kde je vzeo to kapo, ar — veli — v Petrogradi nišče ne nosi takše kape. Nemeč je povedao klobučara, pri šterom je kapo küpo. Potom je redarski častnik ž njim šo k tistomi Klobučari i opitao ga je, ka je to za kape. Klobučar je ovado, ka je ne davno prinešena k njemi takša angležka vuna, z štere je tá kapa, s tem naročilom, naj naprávi ž njé deset škrepic po dánoj formi i meri. On je škrepice napravo i naročniki prek dáo. Ali za edno škrepico vune njemi ostalo, záto je napravo žnjé edno spobodno kapo, štera se tomi Nemci dopádnola i küpo jo je. — Potom je policajski častnik že znáo, ka je kapa zrok, ža šteroga volo lüdski bankaše Nemci v žepe prihájajo. Zato ga je policajsko poglavarstvo poslalo, naj ešče dvá dni hodi po varaši, po kavárnaj i gledališčaj; za Nemcom je pa hodilo več skrivnih redarov, šteri so jako pazili, či se je što približavao k njemi; i tak so že prvi den celi tucet žepnih tovajov zgrabili. — I tak se je vöpokázalo, ka so žepni tovajje med sehom meli dogovorjeno, ka de eden iz med njih s takšov angležkov kapov hodo okoli; i

ka ovi vkrádnejo, tisto do v njegove žepe devali, naj on na varno mesto odnesé. Toga so pa tovajje ne znali, ka je z vune kaj ostalo i ka je z toga nikak drügi tüdi meo angležko kapo. Zato so Nemca za svojega človeka držali i njemi žepe s vkrádjjenimi penezi nakládali.

Policajsko poglavárstvo je Nemci za njegovo poštenost veliki dár odložilo.

6. Aprilove šale.

Po vnogih krajinaj je navada 1. aprila koga na kaj smešnoga napelati i te se smejati ž njega. To se právi „v april poslati ali za aprilovga norca držati.“

Iz starih časov so ništere imenite aprilove šale ostale na nas. 1675. leta je bio „invalid z lesenov glavov“ v Parisi najlepša aprilova šala. Šaljivi lüdje so proste napelavali, naj ido glédat invalida (hromi vojak), šteri v hiži invalidov živé. V boji pri Rokroji so njemi praj glavo vkraj strelili, ali čedni doktorje so njemi taki napravili glavo z lesa; i s tov lesenov glavov ešče zdaj živé. Či se je što 1. aprila dáo zapelati i je pitao za invalida z lesenov glavov, te ga je vratar po ednom dugom hodniki notri pelao, tam njemi je razložo, naj samo naprej ide, te pa na právo, te pa na levo, tam naj odpré 5. dveri, tam je imeniti invalid. Redovednik je po tom v dvor prišeo. Odnet so ga v kühinjo zgonili; kühar je pa pravo, ka se invalid rávno brije, naj samo ide na konec dvora, dveri 7. numera naj odpré. Kda je pa tá prišeo, je brivec pravo: „Invalid je rávno zdaj odišeo. Ali ite v kantini, tam te ga vidili.“ V

kantini so njemi pa pravili, naj ide k Seini (velika voda v Parisi), ar „invalid z lesenov glavov“ tam ribe lovi. Tak je rodovednik na zadnje k Seini prišeo, kde je zaistino zagledno ništere invalide, ali tei so navadne glave meli ino so se smejali ž njega i njemi kričali: »Aprilova šala, aprilova šala!«

1840. leta 30. marciuša v vseh pariških novinaj eto razglašenje bilo čteti: Imeniti svetovni potůvalec, gospod Kutil v Australiji gorinajšeo oriaško zelje. Zvůn toga tá rastlina, štera v štiraj mesecaj z čela dorasté, lepoto dá ogradi i hladno senco proti vročemi sunci. Semen toga zelja se 1. aprila naj naroči pri gospodi Kutil. Mala škatla košta 5 frankov. 1. aprila je Kutil dobo naročil za štiristo jezero frankov i poslal je svojim naročnikom tikvino semen. Vkanjeni naročniki so tožili gospoda Kutil, ki je že odpotůvao v Brůsel i odnet je pisao državnoj sodniji ete vrstice: »Čůdivam se, ka ste ne v papet vzéli, ka se je prigodba 1. aprila zgodila. Právde nikomi ne prepovedávajo šale.«

7. Pomota.

Eden siromaški diak je pri ednom vrlom čižmari brezplačno dobo obed. Na svoj rojstni den ga je gospodar na večerjo tůdi pozvao. Gospodinja je edno veliko skledo rižove kaše prinesla gori, gospodar je pa tri mále butelke vina postavo na stol. Kda so jeli, je gospodinja po nepazlivosti vgasila posvet. Paščila se je v kůhinjo, da ga nazaj vužgé. V tmici je diák prijao edno butelko, na tihoma gorizdigno i

dobro potégno ž njé. Potom jo pa pazlivo nazaj postavo na stol. Na to je gospodinja notri prinesla posvet. Vsi so jako glédali, diak je pa bleedi postano kak stena; — butelka je na sredi v kaši stála.

8. Čedni odgovori.

a) Vu váraši Lůttich so niki mládi gospodje v pétok v oštariji meso jeli. Notri je pa stopo tůdi poznáni sodnik i zapovedao si je postni obed. Nad tem so se mladi gospodje smejali i i nespodobne šale gučali. Sodnik njim je pa pravo: »Vi se čůdivate, ka jas ne jem mesá, jas se pa čůdivam, ka vi ne jejte sená.«

b) Imeniti minister Bismark, ki je bio luteran, je ednok to pravo grofi Stollberg, šteri je prlé tůdi luteran bio: »Ne vidim rad takših lůdih, šteri svojo vero povržejo.« Stollberg je odgovoro: »Jas tudi ne. Rávno záto sam stopo nazaj v katoličansko vero, štero so moji očevje povrgli.«

c) Eden luteranski gospod je imenitomi politikari baroni Vogelsang ednok to pisao, ka se čůdiva, kak se more takši vučeni človek kak Vogelsang katoliškoj cėrkvi podvrćti i vse slepo vervati, ka ona vći. Vogelsang, ki je prlé tůdi luteran bio, ali povrno se je v právo Křistušovo Cerkev, je luteranskomi gospodi eto pisao nazáj: »Či jas verjem katoliškoj Cėrkvi i se podvržem půšpekem i papom, to je popolnoma čedno delo; ar katoliško Matercerkev je Bog nastavio i njéne půšpeke i pope je Bog poslao; záto či sam jas njim podložem, sam Bogi podložem. Ali

podvrčti se ljudem, šterih je ne Bog poslaol, vervati vadlůvanje, šteroga je ne Bog nastavo, nego slabi ljudjé, to je ne čedno delo, toga jas ne mo-

rem včiniti. Da sam se ne šteo podvrčti ljudem, nego Bogi, záto sam porvergeol luteranstvo i postano sam katóličan.*

Pobožne pripovedke.

Po brežnom-dolnom kraji je živela edna siromaška pastérska deklica. Ovčice so njoj ne dosta skrbi dalé, dobre male stvari so bilé. Vnogokrát je zapústila čredo in odbežala naprej na bližnji breg, gde je stála edna mala kapelica in tam pobožno molila. Čreda se njoj pa pomali pásla proti bregi; in gda se je do kapele pripásla, je méрно tam čakala na svojo gospodarico.

V brežnoj kapellici je stala lepa Marijina podoba; in pastérska deklica je tá hodila si pogučavat z onov čudnolepov ženskov, štera je tak mило na njo glédala in njo s smehom sprejemala.

Deklica se je jako zalúbila v svéto Devico. Povedala Njoj je vsako radost in žalost svojega mladoga srca. Dostakrát se je celi dén pri Njej múdila in si po detečnjem z Njov djala. Gda je pa šla od kapele s čredov, te je pa rožice brala in je njé v vence splela; in gda se njoj znova prilika namerila v kapelo iti, je gori splezila k Marijinoj podobi in Njoj na glavo djala edeneden venec, ove pa pred nogé položila.

In gda je tak ovenčala podobo, srčece njoj plavalo v radosti, vŭsta so njoj pa etak šepetala: o sladka moja Mati, bár da bi Ti mogla z dragih

kamenčekov zloženo zlato korono djati na glavo; ali glej, siromaška deklica sem, načiše Ti ne morem dati, kak s polskih rožic spleteno. Prosim Te, sprejmi jo milostivno, túdi lúbéznost mojega srca sem notrivplela. Zatem je s kŭšom obdala obraz, roké in nogé podobé, pa je z obrazom od radosti ruménim zapústila kapelo.

*

Na mrzlo jesén se je spremenilo vreme. Rože so povehnole po trávnikaj in po poli, in malo deklico je bolelo srcé, da zdaj več ne more venčati svojo lepo Marijo.

Tužno se toži Marijinoj podobi, da zdaj več nikaj ne more včiniti... in naednok se njoj zažari radost v očej, gorisplezi k podobi pa na Njo dene svoj plašč. Zatem se pa na kolena pŭsti in vesélo etak právi: »Mati, mrzlo je, glej Tebi dam moj plašč, da ne pozebéš. Jaz bom pa drkala in de mi že toplo, zato sam lahko brezi njega.«

Mala deklica je zatem vesélo skakala okoli svoje črede; ali mrzeo veter jo je pa med tem ne pomilo, prehladila se je, in je več ne mogla iti s čredov k brežnoj kapeli.

Beteg je malo dekličko jako premoro za pár dni je že bila k smrti.

*

Rávno v tistih dnévaj sta dva svetoga življenja redovnika potüvala po tistom kraji. Jako sta že trüdniva bila, zato sta si doli sedla pod edno veliko dreva počivat.

Mlajšega je le hitro premagao sen, dokeč se je drügi v pobožno premiš-lavanje potopo. In ovo oba sta čüдно prikazen mela.

Dosta sveti devic sta vidila, in vse so bilé v bliščéčo belo opravo oblečene. V rokaj so mele lelije, na glavaj pa deviško zlaté korone. Za njimi je pa šla edna v lepoti in slavi vse prekoseča ženska s kralevskov koronov na glavi.

V premišlávanje potopleni redovnik je skoro ne vkraj bio, ne je vervao svojim očem; in gda, je hod bliže prišeo, ja tak pregovoro na lepo kralico:

— Što si Ti, visokostno Devica, Kralica tih Devic? In kam idete?

Kralica milostivno postoji pred redovnikom, z oči se Njoj je vroča ljubav in nebeska dobrota žarila — in je z milim glasom tak odgovorila:

— Jaz sem Mati Boža, Devica Marija, vseh svetih devic nebeska Kralica. V bližnjo vés idem s temi devicami, na tolažbo ednoj mirajočoj pastarici. Jako ljubim nedužito, ár gda je zdrava bila, vsigdár je čredo ta gnala, gde je mogla mené pohoditi, s küšom obdati in me obvenčati z vnogimi rožami.

Na to je prikazen izginila.

Starejši redovnik napunjeni s svetov pobožnostjov je včasi gorizbüdo spajočega tivariša in njemi je povedao svojo prikazen; na štero je pravo te drügi, da je on tüdi tak senjao. S

svetov radovednostjov sta stanola in odišla v vés, betežno deklico obiskat.

Že sta celo vés gorivdarila, gda na slednje sta v ednoj zapüščenoj kuči najšla mirajočo deklico, štera je za volo velikoga siromaštva na zemli na slami ležala.

Pozdravila sta deklico, štera njima vesélo etak pravila:

— Prosita Boga naj vama da miloščo, ka se odpréjo vajne oči in vidita tüdi vidva što je v toj kuči.

Redovnika sta res pokleknovša pobožno molila, in glej odrple so se njidva oči: poleg betežnice zagledneta Marijo, Milostivno Devico, kak s sladkimi rečmi svojo častilko tolaži. Šereg svéti devic je obdao mirajočo, in so začnole spevati z angelskimi glasmi, med šterov pesmov se je düša deklice poslovila od tela; Marija je pa njoj korono devic djala na glavo.

Na to se je hod geno. Marija in šereg devic so med nebeskim spevanjom sprevájale novo sveto devico v nebésa.

Za spomenek té pobožnost si obdržimo to: ka Marija nam vsaki trüd obilno plati.

* * *

Eden bogat plemenitaš je jako častio blaženo Devico Marijo in za toga volo je v svojoj palači najlepše mesto za kapelo dao predelati, da bi tak več prilike meo nebesko kralico obiskavati. Žela njegove ljubézni ga je zatem ne enkrat zbüdila iz sladkoga nočnoga spanja in ga pelala v kapelo pred Marijino krasno podobo, gde je cele vöre molo in si pogučavao z Marijov.

Meo je jako pobožno ženo, štero

je jako lübo, štera je tüdi njega nezgovorno lübila. Pobožnoj ženi je ne povedao, ka po noči v kapelo hodi Boga molit; in zato gda je ona v pamet vzéla, ka mož si večkrát prekračüje nočni počinek, in to vsigdár te včini, gda je v hrambi vsaki na počinki, slabo si je mislila od njega in pobüdila se je v njoj sumljivost.

Pobožna žena se nato z odprtim pitanjom obrnola k možévi, naj njoj minéjo mučéče misli, za volo šterih je že v noči i vu dne ne mela počinka.

— Ali drági moj — pitala ga je prijazno, — lübiš ti koga drügoga zvün mené?

— Pa še kak jáko — odgovoro je s mehom mož. — Sveta najlepšoj in lübézninajvrednejšoj ženski sam dao svoje srcé, in gotov sam raj mreti kak lübézni, štero mám do nje, se odpo vedati. Veri mi, da če bi ti jo samo enkrat tak vidila, kak sam jo jaz vido, či bi jo tak spoznala, kak jo jaz poznam, sáma bi mi svetovala, naj jo čem bole lübirn.

Plemenitaš je z temi rečmi povedao pobožnost in verno lübar do Marije; ne si je pa mislo da ženo z temi rečmi še v vékšo zadrego spravi. Nego žena še edno pitanje pred njega postavi, naj tak celomi deli do konca pride.

— Jeli, dragi moj, gda tak v noči zapüstiš spalnico, te vsakikrat odideš k tistoj lepoj ženski?

V plemenitnoj svetoj nedužnosti niti si je mislo ne na sumljivost žené, in zato je pobožno in nepremišleno samo tak odgovoro:

— Se ve da k tistoj.

Žena je že zdaj celo delo moža

znala, zato njemi več edne reči ne pravila.

Prišeo je večér. Gda je že v hrambi mir kralüvao, poleg navade stane mož, pa odide v kapelo, naj sveta najlepšoj ženski podari svoj naklon. Žena je ne spála, düša njoj je trpela od žalosti; in da mož zvün njé drügo lübi, zato njoj ne pride sen na oči — in zdaj, gda je mož znova smükno z hiže, da nočno pohájanje vrši pri onoj lepoj ženski, lübosumnost jo v pameti pre moti, zgrabi za nož pa si odreže šinjek in za nešterne minote merjé.

Plemenitaš opravivši svojo pobožnost se nazáj povrne v spálnico; zové ženo, ali nikšega odgovora ne dobi. K posteli ségne, da jo zbüdi, ali strašno: za mrzlo telo je prijao. Posvet vužge zato, ár si je ne dobro mislo od njé — in ovo postel je v krvi namočena, žena se je vmorila.

Zdaj je že razmo njeno pitanje, svetlo je postanolo pred njim, da je za volo njegovih nerazumlivi rečih včnila samomor.

Strašna žalost je malo ne od pameti spravila plemenitaša; dolzaklene hižo in nazaj ide v kapelo, da potoži svetoj Devici tužno zgodovino.

Znova dolipoklekne zato pred Marrijov in tak začne moliti:

Lübléna Mati! glej, kaj se je zgodilo, dokeč sam tü pred Tebov molo. O pomagaj mi, da zaistino ne vem, kam bi šetüvao, če mi niti Ti ne pomoreš. Glej, dokeč sam tü molo, žena se je vmorila za volo Tebe. O sveta Devica, — lüblena Mati, Tvoja prošnja vse dobi od g. Bogá; Ti mi znaš pomagati in mi tüdi pomágaš. Pomagaj mi, daj

mi nazáj ženo, ve sam jo za Tebe volo zgübo.

Še prav niti ne konča svoje molitve, pregovori podoba svéte Device:

Bodi miren, dragi moj sin, tvoja žena živé, za volo tvoje verne lübézni sam jo zbüdila.

Plemenitaš od veselja v hižo beži in kak odpré dveri, žena na kolena spadne pred njega, pa ga jočéc prosi za odpüščenje:

— Odpüsti mi, dragi moj, ka sam dvojila v tvojoj vernosti in to nespä-

metnost včiniła. Ali zakaj si vendar ne povedao, da ti blaženo Devico lübiš, da za volo njé si stanjüvao po nočeh. O dajmo hvalo presvetoj Devici, ka me po tvojoj molitvi nazaj dala življenji.

Zatem sta oba z celov družinov v kapelo šla in do dnéva hvalo davala Mariji. Drügi dén sta veliko gošćenje napravila, na štero sta rodbino in prijatele pozvala. Tü je žena sama pripovedavala čüdo in pokazala na šinjeki imajočo friško rano.

Prestavo: Marijin.

Právda.

Kakšo kázen zapádne oblast, či se je pregrešila proti volilnoj pravici?

Pri volitvaj ali odebiranjaj državnih poslancov se je dozdej pogosto zgodilo, ka so državni, občjnski i županijski uradniki prisiljavali volivce, naj na tistoga ponüdnika dajo svoje glasove, na šteroga so oni želeli. Večkrat so se šče prtli pa grozili volivcom, naj bi se njim samo tej pokorili. Dostakrat se je tüdi pri vküppisanji pa pri prek-davanji glasov kratila volivna pravica. Kaj takšega se odzdaj več ne bo smelo zgoditi, ali pa či se zgodi, zapádne dotični uradnik preci ostro kazen. Postavodavstvo je najmre zdaj dalo priliko volivcom, ka si tüdi po sodnijskoj poti lejko poiščejo zadoščenje od onoga, ki bi njim pri vküppisanji ali pa pri prek-davanji glasov krato volivno pravico ali pa svobodno glašüvanje.

Postavodavstvo je v te namen naredilo 1913. leta XXIII. postavo, štera poleg kazni jemlé v obrambo volivno pravico. Mi ščemo zoznaniti naše p. čtevce z tistov naredbov te postave, štera se nanáša na tiste oblastvene osebe, štere bodo vküp pisale volivce, to je štere bodo pisale uradni imenik volivcov (szavazók jegyzéke) nadale pa tüdi na tiste naredbe, štere se glašijo od kortešüvanja oblastvenih oseb.

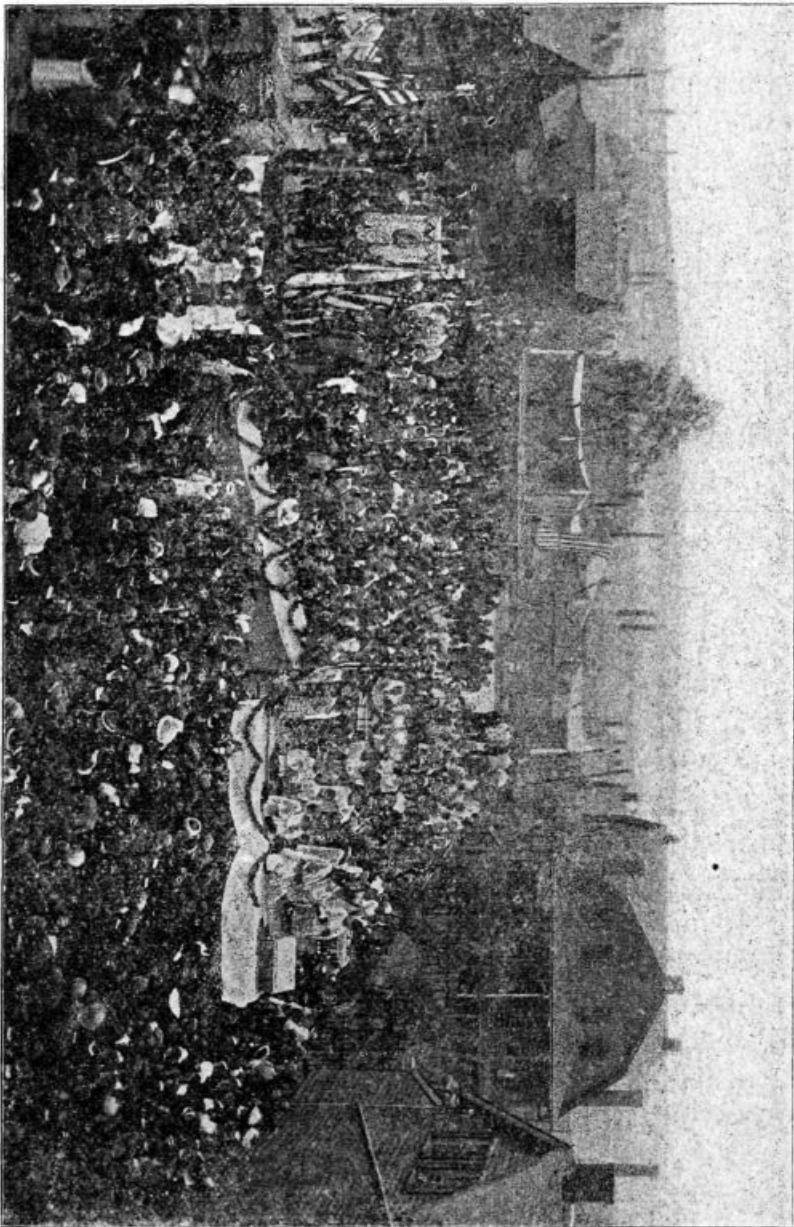
Drügi odstavek te postave se etak glasi: »Či predsednik ali pa šterašté drüga kotriga tiste komisije, štera glasove vküppiše, pri vküppisanji sama rada šteroga opravičenoga volivca ne vzeme v imenik, ali ga pa ž njega vö nehá, ali pa kakšo neopravičeno osebo sama rada zapiše v imenik, ali je pa z imenika vö ne nehá, včini kaznivo

djanje, štero se kaznūje do dve leti voze. —

Ravno to kazen zapadne tūdi predsednik ali štera šte drūga kotrīga os-

Kaznūje postava tūdi tiste, ki pri pisanji imenika kriva uradna pisma delajo, kriva svedočanstva polagajo, kriva pojasnila davlejo zato, ka bi s

Slovesnost pri blagoslāvianji vogelnoga kamna cerkve vogrskih Slovincov v South-Bethlehem.

rednjega volilnoga odbora, ki bi ravno zgoraj določeno djanje včinila pri pisanji imenika volivcov i pri zaznamenūvanji tistih, šteri se morejo vō nehati. ◀

tem prišeo što do volilne pravice. Ravno tak kaznūje tūdi tiste, ki prava uradna pisma spokvarijo, shranijo, zapravijo, ki za posvedočno volilne pravičnosti potrebna uradna pisma ali potrebna

svedočanstva i pojasnila neščejo napraviti ali vōdati. Či je oblast ali pa štošté drūgi včino to štero djanje, ga dosegne do dve leti voze pa do 2000 koron globe.

Za časa kortešūvanja se gosto pripeti tūdi to, ka se državni, županijski ali pa občinski uradniki spozabijo z sebe, pa svojo uradniško oblast na to porabijo, ka vplivlejo na volivce, naj bi tej na tistoga ponūdника dali glasove, šteroga oni želejo, pa je zatoga volo ešče s preganjanjom strašijo, či jih ne bi bogali. Da se odzdaj kaj takšega naj več ne zgodi, ali pa či se zgodi, naj bi se potom ostro kaznūvalo, zato odredi postava v 7. odstavki eta:

„Što z toga namena, naj bi volivec na toga ali na onoga ponūdника dao glas, ali ga naj ne bi dao, ali bi se pa naj zadržao glašūvanja, ki z toga namena volivca ali pa njegove (domače) z rečjov ali z djanjom žali, ali pa v imetji ali v zaslūžki škodo napravi, ki se s takšim žaljenjom, škodov, z razžaljenjom časti ali pa z ogrizavanjom preti, on s tem včini kaznivo djanje, štero se kaznūje do 6 mesecov voze pa do 500 koron globe.

Ravno ta kazen dosegne tūdi tistoga, ka včini to djanje zato, ka bi volivec podpisao preporačajoče pismo za toga ali za onoga ponūdника, ali bi se pa takšega podpisanja zadržao, nadale či volivca prisiljavle, naj ponūd-

ništva ne bi sprijao, ali pa ka bi od ponūdništva odstopo.«

Javni uradnik, ki v 7. odstavki (kak smo to ravno zdaj popisali) določena djanja z zlorábov svoje uradniške oblasti včini, ali pa ki si z v svoj delokrog spádajočim djanjom ali z takšov oblūbov prizadevle dobiti šteroga volivca, ka bi na toga ali na onoga ponūdника dao svoj glas, ali ga pa ne bi dao, ali bi se pa zadržao glašūvanja, takši uradnik se kaznūje do 2 leti voze pa do 2000 koron globe.«

Na podlagi teh postavnih naredb si odzdaj štošté lejko spravi zadoščenje, či njemi je štera oblastvena oseba ali pa javni uradnik krato volivno pravico. Pa je niti nej potrebno, ka bi ga sám dao v tožbo, zato ka to má pravico včiniti zdaj štošté, komi je takše djanje na znanje prišlo.

To so nova določila postave, poleg šterih lejko dá vsaki volivec brezi straha pa svobodno svoj glas na tistoga ponūdника, kak njemi to pravi dūšnavest. Ta določila si naj naši čtevci, ki majo volivno pravico, dobro zapomlijo, kak bodo znali, kak postoplejo slobodno, pa kak postopati ne smejo ž njimi oblasti pa uradniki. Či bodo se po teh določbaj ravnali, mamō vūpanje, ka se odzdaj ne bo postopalo več z našimi ljudmi tak, kak se je postopalo dozdej, gda jih je vsaki po gospocko oblečeni tūjinec pa domačinec lejko strašo pa zapelavao.

Zapovedi za može i ženske.

Dráji čtenjar, misliš da te ščém navčiti na Bože zapovedi. To znam da ešče veš, ka Bog zapovedáva; ár si se to navčo v katekizmuši, samo to ne znam či ti te bože zapovedi zdržávaš i živěš poleg njih, kak dober Bog od tébe žele.

Zdaj mi pa ne zameri, či ti eti posebi dolí narišem, ka si ešče poleg zapovedih dužen zdržati.

Možkom: I. Spomeni se, da si gláva svoje družine, da njej pripraviš dostojno življenje.

II. Lübi svojo ženo, či je ravno ljubavi ne vredna.

III. Oster moreš biti kak meč, krotek kak golob.

IV. Či si ne domá i domo prideš, včasi se ne kori s ženov; nego prve poglédni, či je vse v rédi, pa či kaj ne bode po tvojoj voli, prve pitaj zakaj je to tak i povej naj to več ne bo.

V. Svojo familijo ne márjaj s tem, ka bi njej nika ne voščo, ti bi pa vse zapravo. Jelo, pilo, opravo, obúteo i pošteno mesto za familijo tebé more brigati.

VI. Porge ne delaj.

VII. Ka küpiš, vse pláčaj, či neimaš penez, te ne küpi, dokeč ne boš meo; čeden človek vsikdár má pri rokáh gotovčino.

VIII. Pijanec ne smeš biti, ár po tvojem pijánstvi se ti deca navči pijančevati.

IX. Manják ne smeš biti, liki dober delavec.

X. S ženov vréd, s decov vréd

moreš podložen biti Bogi, cérkvi, domovini i vsem poglavárom, naj doségneš svoj cio zakaj si na sveti.

Ženskam: I. Lübi Boga bole kak vse na sveti, bližnjega liki samoga sebé, nego záto se ne spozábi z toga, ka je tvoj dom tvojega možá dom, ne pa tvojih bližnjekov. Možá moreš od vseh bole ljubiti.

II. Vesélo glédaj možá s možkami, čuvaj ge od lückih žen, či kaj v pamet vzémeš, ne popústi.

III. Drži vsikdár réd pri hiži, možá primi s smejaočim obrázom, či domo pride.

IV. Ne prosi vsikdár možá peneze, nego tak si notri vdeli, ka ti bode po rédi vö šlo z onoga, ka ti dá, ne prosi več, kak ti hodi.

V. Deco drži vsikdár v rédi i čisto, naj mož tvoj ljubézen dobi do njé.

VI. Misli na to, da moži moreš verna biti, ár si njemi zapriségana na veke; či te celi svet zavrže za volo možá, ti ga ne smeš.

VII. Či možá mati ešče živé, moreš jo poštvovati.

VIII. Ne želi si od žitka to, ka je pred drugimi zatájeno.

IX. Či te nevola doségna ne kriči i se ne toži, možá si v britkost bole ne správlaj, liki vüpaj se v Bogi.

X. Či ti mož odpotüje, čakaj ga z ljubéznostjov, ešče te, či dugo ne pride. Či te pa povrže, te se záto ne zbirjaj, nego ostani k njemi verna, ár nazáj pride, se poverné i ti oblagoslovi tvoje imé na veke.

† *Dravec Alojzi.*

Edna veséla povest.

Mala ladjica je plavala mimo Marseillesa, gda jo naednok vdarec vujškar lüči. Kapitan se je naslono na grajko ladje i vido edno veliko ribo. Da je on iz Marseillesa bio, in se je Marius zvao, si lahko mislite, ka se je ne prestrašo. »Hodi i gledaj,« je pravo veslari, »ta stvar je lačna. Lüči njej edno krblačo pomaranč, lahko nas te pri miri püsti.« Veslar je bogao i riba je požrla krblačo sadü, zatem pa znova napadnola ladjo. Veslar njoj je lüčo klop štera je na ladji bila. Stvar je požrla klop, te je pa skoraj ladjo podrla. V nevoli so bili i nikaj velikoga se je moglo zgoditi.

Marius je zgrabo ednoga kitajca, ki je bio med onimi, ki so se pe-

lali i ga je vrgo v odpreti prepad, v gobec.

Stvar so ne mogli nasititi. »Kakši glad, moj Bog!« je skričao Marius na pol obvüpani; in teda je zagledno ednoga staroga židova, ki je v daljavo gledao; prigno se je zgrabo ga je za nogo i ga je ribi v gobec lüčo.

»Či bode ta riba šče vedno lačna,« pravi, »te smo zgübleni.«

Glej nevola, šče vedno je lačna. Ar je Marius mislo da njoj je zadosta dao, je dokončao ka se more tü nači delati, to je z močjov.

Ribo so strelili, jo na ladjo potegnoli in gorivrezali. In znate kaj so vidili? — Stari židov je na klopi sedo i kitajci pomaranče odavao.

Rastislav.

GOSPODARSTVO.

Moker dežnik (marelo) postavi vseli tak, ka de priloč dolobrnjeni, pa se naj tak süši. Voda se hitro scedi na vseh krajeh dežnika pa se blago posüši ednakomerno pa hitro. Či pa postaviš dežnik tak, ka de priloč obrnjeni vujška, kak edni navado majo, odteče voda proti vrhi dežnika, tü jo pa zadržavle okrogla pa trotena nastavina; dežnik se na vrhi dugo ne posüši, platno ostane šče dugo mokro pa se zavolo toga hitro raztrga, trot pa zerjave. Mokrih svilnatih dežnikov nigdar ne süši tak, ka bi bili razpeti,

zato ka se svilo preveč napne, postane trdo, pa se rado preseka.

Kak spoznamo, či so belice črstve. Maio pretežko, pa se zato li dá dognati, či je jajce črstvo ali je pa že stáro. Jajce se naj dene v jako osoleno vodo. Či plava vodoravno, vednako tak, kak je dugo, te je jajce črstvo. Či se postavljajo na špičasti konec, so stára, pa kembole se postavijo na špičasti konec, tem starejša so. Či stoji debeli konec zevsema vö z vode, potom je jajce več ne dobro za vživanje.

Zmržnjena jaboka nigdar ne nosi v toplo künjo ali sobo. Položi je v mrzlo vodo pa čakaj, ka se počasi odpüstijo. Vido boš pri tom deli, ka se napravi odzgora na vodi léd, pa se jaboka zgrabijo vküp v vodi. Gda se led razpüsti, vzemimo jaboka z vode pa je naskori porabimo, zato ka so zdaj več ne stalna. V hladnom prostori šče znajo dva tri dni ostati dobra. Či je pa mamó na toplom, se nam hitro skvarijo.

Kak dugo nosijo posamezne živali. *Kobile* nosijo 48 pa pol tjednov ali 340 dni (najkračiši čas 330, najdugši 419 dni); *oslíce* nosijo navadno nekolko dni duže kak kobile; *krave* 40 pa pol tjedna ali 285 dni (najkračiši čas 230, najdugši 321 dni); *ovce* pa *koze* koli 22 tjednov ali 154 dni (146—158); *svinje* dobrih 17 tjednov ali 120 dni (109—133); *küse* 9 tjednov ali 63—65 dni; *mačke* 8 tjednov ali 56—60 dni; *goske* valijo 28—33 dni; *rece* 28—32 dni, *pure* 26—29 dni, *kokoši* 19—24 dni, *navadno* 21 dni, *globice* pa 17—19 dni. —

Ali smemo prati belice, štere damo valiti? Gospodarice si dostokrat promišlavlejo, či je belice dobro oprati prle, kak je devlejo pod kokoš. Edne pravijo, ka so takše oprane belice ne dobre za valitev. To je pa ne istina. Či so belice zamazane, njim pranje ešče hasni. Po nešternih krajeh majo gospodarice takšo navado, ka belice položijo pred valjenjom za kratek čas v vodo, zato ka prej piščenci potom ležej preklükajo trdo lüščanje.

Náglo napinjanje pri govenskoj živini.

Travišča pa detelišča kda se ozelelenijo, sühe krme že nega; zato moremó goniti živino na pašo, ali njoj pa doma polagati zeleno. Da je pa na sprotoletje živina na večih mestaj slaba, izstradana, zato opominamo živinorejce, naj bodo pri polaganji previdni. Najbole nevarna je sirova detelica, či se je govedo preveč ali nanágli naje; zato ne smemo pasti na detelici dugo, polagati jo pa smemo samo v malih porcijaj pa po dugših presledkaj. Či je pa detelica sparjena ali pa celo že topla, pa se živinče na njo vode napije, je skoro gotovo, ka de je napinjalo. Ravno tak nevarna je tüdi detelica, či je rosnata ali pa s pavočinov prepletana. Pa nej samo detelica, liki tüdi drüga zelena krma zna živino napinjati, zato želemo našim vrlim čtevcom napisati, kak se naj ravnajo, či bi njuvo živino ta nesreča obiskala.

Gda ednok že opázimo, ka se živinče začne napinjati, njemi včasi moremó iti na pomoč; niti edno minoto ne smemo tü čakati. Bolezen se lejko spozna. Červo se začne naglo napinjati, lakotnice (to sta onivi dve jami med križecom pa med červom; právi se njima tüdi dničke, teščáli) se|včasi zaljejo, posebno leva (od zadaj gledano), živinče težko diše, je nemirno, kaže, ka ma velike bolečine, nešče jesti, ne prežveküje, pa se večkrat k blati pripravla.

Skrb naša more biti to, ka vetrove pa blato, nakelko je mogoče, hitro odpravimo. Vrastva je za to več. Či ne

pomaga edno, kušajmo drugo. Predvsem napravimo kakšiva dva metra dugo povreslo, je denimo živinčeti v gobec kak vüzdo pa je za roglami trdno zvezimo; s tem se živinče sili, ka more žvečiti; žvéčenje pa čási povzroči, ka sapa pride od njega. More živinčeti tudi večkrat previdno segnoti v červo (ritnik) pa blato odstraniti. Či pridejo vetrovi, je dobro znamenje, či ne, te se pa naj včervo večkrat brizga mrzla voda, v štero smo djali malo žájfe. Dobro je tudi živinče po vsem teli z mrzlov vodov poljati pa je duže časa močno voščiti z slamov. To more delati več možkov. Či ovači nešče odhajati sapa, zdignimo živinčeti glavo vujška pa porinimo v gobec gladko palico, lejko jo s tem pripravimo, ka bo rigala. Tudi je dobro živinče večkrat na levo lakotnico (teščali) pritisniti; gde se lejko včini, je je dobro v breg gnati, samo počasi, pa ne náglo.

Či vse to nikaj ne pomaga, moremo vzeti naprej znotrašnja zdravila. Med vsemi je najboše živo vapno, šteroga je naj vzeme blüzi za pol kile pa se naj pogasi s par litri vode; nato vapneno vodo odcedimo pa jo vlijemo živini v gobec; to ponavljajmo vsaki črt vöre. — Nešteri vlevlejo v takše živinče lüg, drugi vodo, v šteroj se je kühao tobak; davlejo tudi edni par pergišč búkovoga pepela v vodi, v štero so vlejali prle malo žganice. Edni pa zmešajo 1—2 žlici salmijakovca (Salmiakgeist) s pol litrom močnika, šteroga so napravili z mele pa z vode, pa to dajo živinčeti vsake pol vöre. Tudi künova, jenešova pa koprova voda zna pomagati. *Samo petrola ne*

vlevajmo nigdar v živinče! To pa zato nej, ka či bi se nam znalo prigraditi, ka bi živinče mogli zaklati, ka te nanč mési nikšega haska ne moremo vzeti, zato ka vonja po petrolu. Zapomlimo pa ešče ednok, ka je najbolše vrastvo živo vapno.

Zadnja pomoč pri tnkšem živinčeti je pa to, ka je vbodnemo v levo lakotnico s trokarom, to je z ednim posebnim, v té namen narejenim bodalom. Či trokara nemamo, jo smeknimo z nožom, nego nož moremo zasúkati, ka se lüknja povékša, pa nož more biti tudi jako, jako čisti, zato ka se ovači živinčeti razčemeru krv, pa more poginoti. Na vsak način je pa bolši trokar, zato ka je okrogeo, nej pa ploščnati, pa tudi zato ka se v živinče süne z nožnicov vred, skoz stere nožnice, gda bodalo vö potegnemo, odhaja sapa jako lejko. Zapomliti si pa moremo tudi tü: 1. Bodalo, kak tudi nožnica moreta biti jako čistiva. 2. Trokar se nastávi na levo (od zádi glédano) lakotnico, na sredi njé, to je tam, gde je najbole zbočena, pa v takšoj meri, ka bi podugšani ravno na sredi tela odspodi na črevi prišeo vö. 3. Nožnica ostane v živinčeti, samo bodalo se potegne ž nje. Gda to delamo, moremo z dvema prstoma druge roke nožnico tiskati k koži. 4. Nožnica ostane v teli, pokeč je to ne vküp spadnolo, to je, pokeč je sapa nej vö sfrčala.

Rana, štero smo z bodalom napravili, či pazimo na snago, rada hitro zaceli. Zmivati jo moremo z popolnoma čistov pa mlačnov vodov.

S trokarom si navadno odslobo-

dimo živinče, ka nam ne prejde. Smeknoti je z nožom že ne tak varno. Zato bi pa jako dobro bilo, či bi mela vsakša vesnica konči eden takši trokar z dvema ali pa z tremi nožnicami. To bi bilo celoj vesi na velike hasek, pa bi se dostakrat rešilo živinče, ka ne bi poginolo. Tej trokarje so pa tudi ne dragi: trokar z lesenimi čeršnjami za govensko živino (za ovce so pozoseb) z dvema nožnicama se dobi za 2 koron 70 filerov. Ravno té trokar s kovinskimi čeršnjami pa stane 4 korone 80 filerov.

Ķak vidimo, so to máli penezi, pa bi si zato vsaka vesnica lejko spravila eden ali dva takšiva trokara. Tovarna pa je v Evropi samo edna, štera izdelavle takše trokare. Njeni naslov je ete: *H. Hauptner. Instrumentenfabrik für Tiermedizin und Landwirtschaft. Berlin, N. W. Linsenstrasse 53.*

Živinčeti, štero smo na té način mogli vbodnoti, dávajmo nekolko dni samo süho krmo. Včasí njemi tudi lejko damo malo kühinjske soli. Pri rani pa moremo paziti na snago.

Z BOGOM!

— Narodna. —

Za obrambo domovine
Vzeme časar štar'som sine.
Vsak' odide Bog ve kam?
To je britko fantom nam!

Ķama bodo nas pelali,
To je skrito še med nami,
Al' vu krugle sladko smrt,
Bo od štere junak strt'?

Bobnji bodo ropotali,
Pot krvavo znamenjali;
Ķadüj se prelübi dom,
Na té zädnjič mislil bom!

Ķrugle bodo nam füčkale,
Bombe i granate pele:
Topovi do treskali:
Smrt junaško delili.

Z Bogom rojstna ti vesnica,
In' domáča ti cerkvica,

Zadnjič ti podam roko,
Či me več ne bo domo...

Zdaj očo, mater obinem
In slovo od njih že vzemem,
Desno roko njim podám,
Ķam sirmak grem, to neznam!

Z Bogom brati i sestrice,
Nove mamó že sestrice:
Sestrice so sablice,
Brateci pa puškice.

Hej! casarski vi vojáki,
Vi mi bote novi bratci,
Fant lep' more bit' soldák
Bog in casar ga má rad!

Bobén nas že obidüje
Boža volja se sponüje
Puško, sablo, bajonét
More vsakši zdaj imet'!

Najte starši žalívati,
Marija je mogla dati
Tüdi svojega Siná,
Na smrt, med dvá grešnika...

Jas zvas prosim lepo, milo
Či se bode razglasilo:
„Mrtev sin je vaš, soldát“
Dajte zanjga mešo brat'...

Za kratek čas.

V bolnišnici.

Betežnik: Gospodje zdravniki, ka vendar režete i pikate že tak dugo po mojoj nogi?

Zdravnik: Kruglo iščemo.

Betežnik: Pa ste mi ne znali toga prle pitati; kruglo nam jaz že davno v žepi.

*

Mati: Tinek, miš je v mleko spadnola. Si jo vö vzeo?

Tinek: Mačko sem notri vrgo, naj jo vö vzeme.

Betežna sestra.

Gospá (k maloj deklici): Čüj dete, ti šče vedno hodiš po hrano za tvojo betežno sestro, meni se vidi, da je že čisto zdrava, jaz sem jo včeraj na cesti srečala.

Deklica: Ja, je že pá nazaj zdrava, nego šče vedno je.

*

Sodnik (k svedoki): Ali ste čüli kaj od bitja.

Svedok: Ja dve za vüho.

*

A.: Čüjte no, kam pa bežite tak z tov škatlov.

B.: Morem. V škatli mam najmre

novi krščak za svojo ženo, pa bežim; da ne pride z mode prle kak ga ona dobi.

*

Stric: Povej mi Joškec, ka ščeš ti ednok biti?

Joškec: Mati mi vsigdar pravijo: Joškec! ti boš ednok ravno takši lump, kak tvoj oča.

*

Mati so oči falat mesa shranili in ga na cinastom tanjeri v peč djali, da bi toplo ostalo. Gda oča prido domo, ide hčerka v peč po meso. Nego kak se začüdi, da najde samo meso, tanjera pa nindri ne, ar se je v vročini rastopo. Da pa hčerka toga ne znala, prinesla je meso rekši: Mi mammo jako čedno mačko, ár je očino meso püs-tila in samo tanjer pojela.

*

Cigan, boječ se, da bi njemi sina ne vzeli k vojakom, ga je odpelo na pokopališče in sam šo na nabor. Gda so ga gospodje pitali, gde ma sina, je odgovoro žaloščno: Lepo prosim, gospudje, moj sin je siromak, on je na cintori. — Dva drugiva cigana sta to s prisegov potrdila in tak je bio ciganov sin vojaščine oproščen.

*

Sodnik (k obtoženci): Štiri dni ali 20 rajških, ka ščete raj?

Obtoženec: Prosim teda 20 rajških.

*

Pijanec ki nigdar ne vode pio, prosi na smrtnoj posteli kupico vode rekši: Na smrtnoj posteli se more človek tudi s onimi zmiriti, štere je v življenji najbole sovražo.

*

Tašek: Dedek, ste vi tudi gda tak mali bili kak zdaj jaz?

Dedek: Se razmi, ravno tak sem bio, kak si ti.

Tašek: Pa ste te tudi bili dedek?

*

Gospa: Povejte mi gospod profesor, zakaj je Gospod Bog Evo najnaslednje stvoro?

Profesor: Čisto razumlivo; zato, ka bi njemi prle ne mogla zmes brbrati.

*

Stric: No, Tinek, si s svojim vučitelom zadovolen?

Tinek: Ne ščista. Oni nikaj ne vejo, vse mene spitavlejo. Dnes so me celo pitali, što je Ameriko gornajšeo.

*

Oča: Vanek, dnes se nesmeš iti kopat, ár se tožiš ka te želodec boli.

Vanek: Oj oča, to nikaj ne škodi, vej znam po hrbti plavati.

*

Mati: Janček, zadnjič si mi tak veliko veselje napravo, da si bio prvi v šoli, zdaj si pa že zaosto.

Janček: Mati, — druga mati tud; želejo ednok takše veselje meti.

*

Milica: Mama, ali je Jezušek vedno v mojem srci, tudi gda jem?

Mati: Se razmi, vedno i povsedi je pritebi. — Drugo jütro je Milica žalostna sedela pri šalici kave in je ne štela piti. Mati jo pitajo zakaj na pije kave. Ona njim pa odgovori: Lüba mamica, Jezušeki pa li ne smem vroče kave na glavo vlejati.

*

Vučiteo: Ka je delo Bog potem, da je Adama stvoro?

Jožek: Roké si je zépro.

*

Vučiteo: Gda je najbolše jáboka stepati?

Francek: Gda je pes privezani.

*

Poštar: To pismo je prežmetno, morete ešče za deset filerov štempl gor djati.

Gospá: Nego te de pa šče bole žmetno.

*

Kmetica: Gospod Strügar, vaš pes mi je vse zmočaj pojo.

Strügar: Nikaj se ne bojte, njemi ne de škodilo.

*

Sodnik: Ti si kravo vkradno. Ali ne istina?

Cigan: Samo lanc, milostiven gospud sudnik, nego lanc sem samo tak mimogredoč s sebov vzeo; da je visila krava na njim, toga sem pa ne znao.

*

Mikloš: Zakaj pa vlačite svojga maloga Tineka s sebov v takšem mrazi i v tak slaboj obleki?

Brdenka: Bežte, bežte, ka pa takšodete zna, kaj je mraz.

*

Vučiteo: Mankica, ali znaš že šteti do pet?

Mankica: Znam, znam.

Vučiteo: No, te pa ští.

Mankica: 1, 2, 3, 4, 5.

Vučiteo: Dobro, zdaj pa ští ravno to začení odzajaj.

Mankica (Se hitro obrne nazaj):
1, 2, 3, 4, 5

*

Mati k hčeri, štera je rada precí gučala: Zakaj ščeš meti ti vsigdar zadnjo reč?

Hči: Ah, lüba mati, ne sem znala, da vi ne bodete več gučali.

Na sodnji.

Sodnik: Kāk se pišete?

Obtoženec: Što, jaz?

Sodnik: Se razmi ka vi.

Obtoženec: Jakob Postrüžnjek.

Sodnik: Kēlko ste stari?

Obtoženec: Što, jaz?

Sodnik (čemerno): Vej pa samo z vami gučim.

Obtoženec: Séstdesét let.

Sodnik: Gde ste rojeni?

Obtoženec: Što, jaz?

Sodnik (čemerno): Ne, jaz.

Obtoženec: Ja kak pa naj jaz to znam, gospod sodnik, gde so se oni narodili?

*

A: Čidi pa si, ti mali?

B: Očín.

A: Ka je pa tvojemi oči ime?

B: Tak kak meni.

A: Kāk pa tebe zovejo gda trbe iti jest?

B: O, mene nigdar ne zovejo, — sem vedno te prvi.

*

Mali Lujzek: Že odidete tetica? Ah ostante sče malo.

Tetica: To je lepo, Lujzek, ka te veseli, či sem jaz tü.

Lujzek: Nej zato, nego mama so mi pravli, ka kda vi odite, bodem bit.

Pisma naših vojakov.

Vsaki narod ma svoje vrline, dobrote pa tüdi svoje slabosti i falinge. Te drüge shájajo od poprijetnoga ali izvirnoga greha, po šterom je vsaki človek na greh nagnjen brez razločka. Te slabosti je dužen vsaki narod tretí v sebi. Šteri je ne tere, si jamo skopa. Velikanski narodi so bili na zemlji i dnesden jim niti imena ne vejo milijoni. Prejšli so iz površja zemlje zato, ka so svoje slabosti ne trebili, vrline i

dobrote pa ne gojili, povekšavali. Kde so mogočni Kaldejci, Asirijani, Sirijani, Hunni, Avari? Krvoločnost, pijanost, razvüdzanost i drügi grehi, v štere so zakopani bili, so je pogübili, zato ka so se ne šteli teh grehov se znebiti i ne šteli povekšavati dobrih darov, štere njim je Bog dao, kak razum moč, ljübezen do lepoga i pravice.

Naš mali narodek tüdi ma svoje vrline i svoje slabosti. Vrline, dobrote

ma velike. Bog njemi je na sveti ne dao sveckih dobrot, voditeljstva i imenitnosti, dao njemi je pa mestotoga najvekši kinč: pobožnost. Ta odlikuje Slovence povsod. Pobožnost je takrekoč ž njim rojena. Ta se žari na lici moška kak ženske, mladenke i mladenca. Štokoli pride v dotiko z Slovenci, pravi, da so pobožno, verno ljudstvo. Ali ta dobra lastnost našega ljudstva je že tudi betegüvala. Razjedala jo zvänešnjost. Znotrašnja, prava, istinska pobožnost se je začela süšiti pri Slovencih. Na zvänaj so bili verni, pobožni, ali oznotraj je neka skrivna moč kalila pri mnogih čisto vretino prave pobožnosti. Ljudstvo je romalo po sveti, prek morja je moglo iti krüha si iskat i prišlo je v dotiko z neverniki. Na jezere i jezere se je to izseljenje vršilo od leta do leta, na jezere in jezere se je pa tudi začeo širiti düh nevernosti i nepobožnosti, posebno pa *düh gizde in vživanja*. Vino, žganica močni teji so prišli v navado tam, kje so prle z prostov i zdravov slovenskov hranov bili zadovoljni, i da dvema gospodoma je naednok ne mogoče slüžiti, to neredno vživanje, ta gizda je ljudstvi odsekale zdrave veke pobožnosti prave i ostalo je v njem samo steblo njeno zvänešnje. Gučim pokrek. Ostale so naime i tudi rasle na vsikdar vekšo popolnost vnoge düše, ali poprek je postalo slovensko ljudstvo mlačno. V tom stani je je zadobišala vojska. Trpljenje njeno je vrastvo postalo za naš narod, gorečnost se je zbüdili v njem, prava, znotrašnja, pravejša gorečnost. Pisma na jezere pridoča z bojišč nam veselo svedočijo to. Istina, ka so os-

tali ništeri, kak so bili, trdokorni ali še hüjši, ali malo je takših. Za ništerno plevico i zrnico kokola ne bomo pravili, ka je pšenica nej dobra. Dobra je i kokol pa pleva sta zato dobra med njov, ka se ona bole loči od njidva i si prizadeva, naj se odstranita od njé. Dobri Slovenci do si prizadevali, ka se ti mlačni pobolšajo i postanejo goreči kristjani.

Narode vse je Bog stvoro i od vekomaj odločo, naj bodo posamezni na zemli. Tak je odločo Vogre, Nemce, Francoze pa Slovence pač vse, ka je stvori. Eden je tak božje stvorjenje, kak drügi. I da Bog vse tisto, kaj stvori, tudi obdržati šče, zato je vlejšao v vsaki narod tudi ljübezen do sebe, štera njemi da moč, da se vzdrži, da ostane. Ta ljübezen je pa samo te prava, če ne dela krivice drügomi narodi, i če se zaistino briga za obstanek lastnoga naroda. Naše ljudstvo je v prvom ne zagrešilo. Krivice je drügomi narodi ne delalo. Sfalilo je pa v drügom. Premalo je ljübilo samosebé. Tü pa tam se je začeo sramüvati i zametävati materni jezik i polagala se je sekira na drevo slovenskoga plemena, ka bi se posekalo. Prišlo je pa dotoga zavolo krivoga razlaganja domoljübnosti. Krivi navuk se je širio, kak da bi vogrsko domovino ne mogli ljübiti v slovenskom jeziki. Te krivi navuk je vojska križala i podrla. Slovenci so postali v obrambo domovine vogrskes svetli junaki i z krvjov posvedočili, ka v slovenskom srci ne bije menjša ljübezen do vogrskes domovine kak v Madjarih rojenih, ka sladka materna reč je ne zadržek té ljübavi, nego pripomoček.

Vojska je to odkrita merodajnim krogom, spoznali so Slovenca za viteškoga vogrskoga domobranca, v njem se je pa obūdila tista naravna ljubezen, štero je Bog vcepo v njegovo srce do lastnoga naroda. Nikdar se je ne tak jasno, svetlo glasilo v našem kraju, ka ljubijo svojo materno reč, kak zdaj. Od vseh krajov želežne in zalavske županije, z nemškoga in madjarskoga sosedstva domači Slovenci so odkrivali v svojih pismih tak ljubezen do vogrskoga domovine, kak do svojega miloga slovenskoga doma i svojega miloga slovenskoga jezika veselo, navdūšeno, kak nikdar prlé.

Vojska je te dvoji sad rodila. Pred bi pa v dokaz naše trditve objavili pisma naših slovenskih vojakov, želemo i prosimo preblago Srce Jezusovo po Bl. D. Mariji i sv. Jožefi pa po vseh slavnih patronah naše širne vogrskoga domovine, naj te dvoji sad raste pri našem ljudstvu. Naj postanejo vsi Slovenci iz srca verni, pobožni i tak pravi vogrski domoljúbci, pa tudi naj se vkorni v njih ljubezen do lastnoga naroda, naj vsi ljubijo, ljubijo stálno, ljubijo vroče svoj materni jezik, ga radi gučijo, so prosti ali gospodje, ne da bi sovražili druge jezike.

Glejmo zdaj pisma prelepa naših slovenskih vojakov, možov in dečkov!

* * *

1.) Dobo sam Novine i Marijin List, šteriva sam že jako želno čakao. Jako sam dostakrat žalosten bio, gda mi je na pamet prišlo, ka bi zdaj mogle priti Novine i Marijin list. Ne sam si mogo domisliti, kak je to, ka mojih Novin

nega, ali hvala Bogi, dobo sam je nazaj pa Njim z srca lepo zahvalim. Bog jim sto i jezerokrat plati, či njim jaz ne bom mogeo plačati. *Veselo je četiti List Marijin* v tom žalostnom mesti, štero človek niti popisati ne more. Kak žalostno je za nas stare vojake to! Že je minolo poldve leti, kak smo furt v toj tužnoj Galiciji. Či bi od tistih mal navek na gostūvanji bili, pa bi se že tudi navolili, nej pa eti kelko strahote i žalosti more pretrpeti človek. Pa te da ešče takše glase dobimo od domi, kak sam v Novinah najšeo četiti, kak so vrle vnoge žene doma.

Pri našoj stotini se je ravno tudi tak zgodilo že dvema. Eden je šo na slobošćino pa je ženi vno go vsakojačnih darov spokūpo, samo da je domo prišeo pa ženi dare šteo davati, njemi je pravila: »Mož moj lūbléni, ne zemem tvojega najmenšega dara. Ne sam vredna; vćini z menov ka ti je vola, z Rusom sam noseća.« Ali nikaj je ne vćino drūgo, kak odstavo petero male dece i ženo i slovo zeo od vseh i kūšno dece pa prišeo nazaj k nam. Samo eden den je bio doma. Da je nazaj prišeo, svojo nevolu nam je pripovedavao; za dva dni smo pa čūli glas, ka je Krupa Jožefa vlak razrezao. Drūgi je pa s sosedom najšeo ženo spati. On je pa deco k svojoj materi spravo, a ženo pa soseda je vkūp zvezao pa na njima hižo vūžgao pa sta obá zgorela. (Niti sebe moriti niti hiše na one vužgati ne bi smeo. Odpūstiti, pokaštigati ali se razpitati. To dovoli i žele Bog. Vrednik.) Ostanem s spoštūvanjom, *Toplak Števan* 4/13. etapni bat.

2.) Zahvalno pismo z bojišča. Visoko poštüvani dühovni pastir! Naj obrpravim jih pozdravim v imeni Jezusa. Lepo se njim zahvalim na Novinah i Marijinom listi. *Srce se mi je razveselilo, gda sam dobo v roke, ka si mam kaj prečitati po našem maternom jeziki, štero mi je bridkosti in žalosti prevzelo.* Tüdi Hrvatje in Kranjci je radi prečitajo. Naj njim milostiven Bog plača vse njuve trüde, štere majo z nami, ka se toliko trüdijo za naš slovenski rod, ka nam tak lepo čtenje do rok davlejo. Ešče jih ednok s srca pozdrävim. Z Bogom! Bog z vami i z nami; naj boža milošča i blagoslov prebiva med nami. *Škafar Jožef* častn. konjenik.

* * *

3.) Osemnajset mesecov sam v boji, osemnajsetkrat sam bio v bitki na vodi i vseli me je rešila sv. *Drüžina* Srčna hvala njim zato, ka so me v mladih letah na pobožnost včili, štera me je nagibala, da sam vrelo častio sv. *Drüžino.* *Küzma Janoš,* polag. nim v vodi, z Tropovec.

* * *

4.) Visoko poštüvani g., trno jih visiko pozdravim in jim želim od Boga vse dobro, pa njim pišem nadale, ka sam Novine i karto v roke dobo, nad šterim sam se jako veselio. *Mi smo jako veseli, gda si mam kaj prečteti po našem jeziki.* Pa smo šče zato najraj, ka v Novinah i Marijinom listi si mam prečteti tanač i tolažbo. Gda dobim Novine pa me te že Vogri i Nemci pitajo, kak je v naših slovenskih Novinah, ka je to prej najbolje stalno in istina. Nadale jim pišem ka, sam karto prečteo pa sam dosta vörazmo i me

jako geneje njuvi tanači. Trno visiko jih pozdravim in jim pišem, ka sam čteo v Novinah, ka nam je lahko potrebno čislo ali knige molitvene. To bi še najraj bili, če bi nam mogoči bili poslati. Prosim milostivnoga dühovnika, to nam je jako potrebno. — Meli smo, ali Bog zna gde je že. Novoga bi njim dosta znao pisati, ali nakraci Njim povem, ne je slobodno. Ali edno jim pišem i prosim milostivnoga dühovnika, naj prosijo i mi žnjimi vred Boga i Bl. D. Marijo, naj nam podeli nazaj naš sladki mir pa naj nam pomore nazaj priti v našo slovensko krajino, štera nam je najlepša. Gde je naš mili dom? Daleč je, a pomori nam D. Marija nazaj v njega. *Korpič Kvirinus,* 18 črn. dpp.

* * *

5.) Milostiven dühoven oča! Iz srca jih pozdravljam z etoga dalešnjega krv toččega kraja, v šterom že trpim osemnajset mesecov, in mi je še dosegamal G. Bog pomagao i presv. Srce Jezusovo pa Bl. D. Marija, ka sam ešče živ pa zdrav. Dostokrat sam bio v velikoj nevarščini, pa sam si vseli mislo, naj bo z Bogom; iti morem za domovino živet ali mret. To je vse edno; vej je Jezus Kristus več trpo, pa bi njemi ne mus bilo, ne pa ka mi grešniki ne bi trpeli. Zdaj vidi celi svet, ka smo veliki grešniki, ka nas G. Bog kaštiga s tov nezerenskov bojnov, štera že osemnajset mesecov trpi, v šteroj je že teliko naših bratov i očev spadnolo, šteri so doma ostavili svojo ženo i drobno dečico kak piščence brez peroti. Pa nam šče ne da mira Gospodni

Bog, šteroga že celi svet tak teško čaka. Prosim vse domače verne duše, štere majo priliko v cerkev iti, naj za nas tudi bogamolijo, ka nas vogrške slovenske vojake Ć. Bog nazaj domo pomore v našo sladko vogrsko domovino; naj že ednok pride te blaženi mir, šteroga že vsakša duša tak žmetno čaka. Jaz tudi bogamolim pa k sv. meši tudi idem, kda mi je mogoče. *Lončar Anton poddesetnik 83. pp.*

* * *

6.) Jezero devetstvo šestnajstoga leta,
Mnoge matere sinek je premino z sveta.

Nesrečna Rusija ne si vredna toga,
Da je mnogi sinek našel svojga groba.

Mnoge male dece očo zakopali;
Toga so ruski šrapneli zaklali.

Edenajstoga dneva junija meseca
So mi prestrelili pajdaša Jančeka.

Hodi Pišta k meni, rane mi zaveži,
Dok do prišli doktorji, more de mi leži.

Poglej, dragi Pišta, kaj so oni napravili,
Moje mlado telo so mi prestrelili.

Dragi moj Janček, nej ti je pomoči,
Ar si prestreljen pri plučaj skozi;

Dragi moj Janček jaz bom ti zavezal,
Ali da si že dosta krvi prelejal.

Krv ti je popila ta čarna mati zemlica,
Farbo so zgubila tvoja erdeča ličica.

Moral boš ti vmreti v ruskoj zemljici;
Jaz bom že dal glasa tvojoj materi.

Ne je bilo časa niti pet minut,
Ka je Janček išo s sveta furt.

Jamo smo skopali gre gore visoke,
Prek smo ga pelali vode globoke.

Križa smo napravili z brezovoga drevja,
Ka de znamenoval, kda odišel s sveta.

Venca smo spleli z lepoga rožmarina,
To bo znamenje za slovenskoga sina.

S sprotoletjim cvetjom grob smo zosadili,
I s skuznimi očmi ga vsi polejali;

Dragi moj Janček, jaz bom tebe tu odstavo,
Bog zna što pa bode mene v grob spravo?

Z Bogom ostani Janček moj ljubleni,
Jezus Marija naj ti bodo smileni.

Tak nadele z bogom moja sladka mati,
Tak Bog vam sto i jezerokrat plati.

Tak z Bogom moje lübe sestre,
Molte se pri Mariji za mene.

Tak z Bogom moji vsi prijatli,
Že mo se vidili na drugom sveti.

Tak prlübi Pišta ti,
Nikaj se ne žalosti.

Že bom prišo jaz po vas,
Kda de Jezus zbüdil nas.

To sam jas spisal
In skuze si brisal.

Tak z Bogom slovenski kraj,
Dokeč bom prišel nazaj.

Z tov pesmicov vzel slovo *Püčko* Štefan z Bratonec, domobr. 20 dpp. od pajdaša Mülič Janoša, ki je spadno poleg njega. Pesmica je prosta, a zlata vredna zavoljo prave pajdaške ljübezni, štera med Slovenci na bojišči kraljüje.

* * *

7.) Jako lepo jih pozdravlamo, kak našega dobrega dühovnoga pastira in se njim lepo ščemo zahvaliti na Novinaj in Marijinih listaj. Ne morem njim popisati, *kak jako žmetno čakamo naše slovenske glasnike*, ar znamo ka so nam na veliki hasek. Nadale njim to dam znati, ka jaz hvala Ć. Bogi zredoma vdabljam njuve Novine in je s srca rad čtem. Tü sam v takšem pešpolki, ka malogda čüjem pravi materin jezik.

Moji pajdašje so navekše Slovaki, šteri so jako radi, gda jim jas čtem Novine in Marijin list. V roke sam dobo lepo malo knjigo, štero so mi poslali. S srca njim zahvalim, in če njim jaz nemrem povrniti, naj njim povrne presladko Srce Jezusovo. *Petek Martin* p. 13. pešpolka I. stotn. od Lipe.

* * *

8.) Pozdravim jih s presvetim Srcem Jezusovim, štero so Oni meni preporočili v obrambo. I jaz sem takoj preporočil sam sebe, svojo tovarišico i vse svoje imanje. Oni so meni pisali ešče vu Pilzen, naj prosim presveto Srce Jezusovo za strplivost. Prosil je sem i hvala presv. Srci Jezusovomi, sam jo zadobil, kajti vse lahko in strplivno podnašam. Dam njim na znanje, da sem čtel vu naših novinaj, ka so oni prosili, ka bi se postili na te den. Gda sem to čtel, sem taki vu svojem srci obečal, da si te den prekratim jesti nekaj, ako ravno jako potrebujem. Zaran ob petih je bila kava, a ob šestih smo šli na delo. Kave se malo dobi tak, da človek komaj čaka polden. Na den presv. Srca Jezusovoga nesem čutil takšega glada kak druge dneve. Poldan je bil na suhom krumpir, nezabeleni kak konzerva. Konzerva se gorvzeže, ka se te krumpir ž njo zabeli. Jas sem ne konzerve v krumpir devo, samo suhi krumpir sem jel s kruhom i tak sem bil sit, kak druge dneve, gda sem več jel; konzerva mi je tak ostala na drugi dan. To moč mi je dalo presv. Srce Jezusovo, šteromi se vsaki den molim in priporščam. Smiluj se nam i čuvaj nas pres-

veto Srce Jezusovo. *Oletič Matjaš* vojni delavec od Sv. Martina.

* * *

9.) Prečastiti gospod! Vu imeni Jezusom vas pozdravljam i vam prav lepo zahvalim za poslane Novine i Marijin list, ka ste mi tak hitro poslali. Čeravno znam čteti nemški in vogrski in v tej jezikaj dosta Novin v roke dobim, vendar me prav veseli, če čüjem kaj od domače zemlje i v domačem jeziki kaj čteti mam. Dozdaj so mi Oča včasi poslali Novine, ka sam kaj za čteti meo. Zato vas prosim, Marijin list mi tüdi pošilajte, ka bom kaj več domačega meo za čteti posebno zdaj, gda hvala Bogi z ranjencih malo mamo za opraviti, ka je zdaj naša divizija v rezervi daleč od bojišča. Kaj bi si človek začno po grozno dugih večeraj? Slovenca drugoga tü nega; vekši del so Vogri i tüdi Hrvatje so. Da bi vas G. Bog ešče dugo ohrano v blagor slovenskoga naroda! S spoštüvanjem ostanem z Bogom. *Škafar Matjaš* sanitec II. konj. div.

* * *

10.) Moj lübi tovariš se srčno zahvali s svojimi pajdaš vred na njuvom trüdi, ka so njim oni poslali Novine i Marijin list. Na tom lepom dari se jim srčno zahvalijo moj tivaríš, Tkalec Števan i njegovi pajdašje Smolko Ivan z Beltinec i Cigan Štefan z G. Bistrice. Nadale tüdi se srčno zahvali moj tivaríš na njuvom pitanji za njega, gde je i kak njemi kaj ide. Dao je pa žalostem odgovor dati, kak njemi ide. Že je vsako minoto pripravleni. Več

od toga ne morem pisati, ka mi britke skuze polevlejo moj tužen bleđi obraz. Prosi jih tudi lepo, da naj njemi ne zamerijo, če njim on sam ne more pisati. On bi njim jako rad pisao, samo neve čisto pisati. Zato je mene proso, naj jim jaz samo napišem od vsega, kak je kaj ž njim. Zdaj sam si vzela to moje tužno pisanje naprej. Prosim

jih, naj sprimejo moje malo pismo, v šterom jim pošilam 20 K penez na čast sv. Držine, na kloster, štere sam si že par tjednov vküp spravkala in odtrgnola od svojega sirmaštva, naj samo tudi mava del v zidanji hižice svete družine, Jezuška, Marije in sv. Jožefa. Tudi jih lepo prosiva, naj nama pomagajo, da se živiva i zdraviva včakava romanja k svetoj družini, gde bi se srca razveselila. — V drugom se nemava v kom veseliti, pa se tudi neščeva, samo v Jezuški i Mariji i pa pri svetom Jožefi. To je

najno vse veselje tega sveta; oba sva se k siromaštvi navadila, zato ka sva oba sirmaškoga roda. Zato sva radiva spevala Marijine pesmice, dokeč sva vküpbila. Zdaj so nama pa zamuknola najna grla. Naj bo po božoj voli, če Bog tak šče. O Marija, posluhni ti naše prošnje, naj naš ajtek nam se živ

i zdrav nazaj povrne. Zatem pa jih ešče lepo prosi moj tivariš, če njemi dovoli G. Bog, ka de dale živ s svojimi pajdaši, naj njemi pošilajo Novine. Če nači ne bi mogoči bili, te bi jaz od mojega sirmaštva vkraj odtrgavala i je plačala i ljublenim vojakom veselje spravkala. Istina, sirota sam; drugo ne nam kak petero male dece; nejmam

svoje strehe pa ne grüde zemle. Ali naj bo, da Bog tak šče. Zato pa prosim, ljublene deklice, ve bodite dobre, nabirajte vküp rajši te filere, štere na pismeca davlete. — Spravljajte raj vküp Jezušeki na hižico. Kak bi Jezušek veseli bio z svojov ljublenov Materjov i svetim Jožefom. Od njih boste dobile ženina ali zemelskoga ali večnoga. To bo vam dao Jezušek za plačilo; ne bojte se, ka ne bi dobile ženina, ki vse sladkosti v sebi ma, samo mejte tudi ve prav lepo čisto vaše srce. Z Bogom ostanem verna prijateljica,

Marija Tkalec z Gibine, *Tkalec Štefana* žena z D. Bistrice.

* * *

11.) Dobo sam Novine i Marijin List, šteromi smo se trnok vsi veselili, i njegovomi blaženomi slovenskomi jeziki. *Sinic Janoš* p. 83. pp.

* * *

Marija, najbolša Mati, v tvoje materno srce zročimo vse vojake, posebno pa vmirajoče!

12.) Visoko Poštüvani Gospod Reditel! Zaupno vas obiščem in vas lepo prosim, da mi blagovolite poslati edno knjigico — od sedem žalosti B. D. Marije, edno molitev papežovo za mir. Ceno vam pošlem priloženo v avstrijskih markaj. Da sem tü sam Slovenec i slovenskoga ne morem za čteti nikaj dobiti, lepo jih prosim, či njim okolščine dopüstijo, naj mi pošlejo edno številko Marijinoga Lista i edne Novine.

Nigdar sam hasek slovenskoga jezika nej tak spoznao, kak v tom nesrečnom bojnom časi. Po zimi sam bio na Koroškom, Kranjskom, Primorskem i na Doberdobi na taljanskem bojišči, pri sv. Martini; zdaj maja sem prišeo v Galicio v edno bolnišnico za strežnika; gde sam tüdi med Polaki, Čehi, Toti ino Romani; vse povsedi mi slovenska reč k velkomi haski pride, ar se z svemi ten različnih jezikov narodi leko zaraznim ino pogovarjam. Žalostno bi zato bilo, či bi Slovenci zapüstili svoj stari materni slovenski jezik, šteri tak jako dosta trpi od neprijatelov slovenščine.

Vsigdar sam slovenščino podpirao, ali zdaj, gda sam spoznao veliki hasek našega slovenskoğa jezika, ga v prišestnom, — či mi boža sprevidnost dopüsti — dosta popolnejše bodem podpirao. Njim pa naj da gosp. Bog svojo sv. miloščo, da kak dosega mao, tak tüdi v prišestnom naj slovenskomi rodi pobožen slovenski tisk povekšavajo ešče duga leta. Ponovim mojo želno prošnjo i tak ostanem z vojaškim poštüvanjom. *Báthori Matjaš*, strežnik v 3/3. tab. bolnišnici.

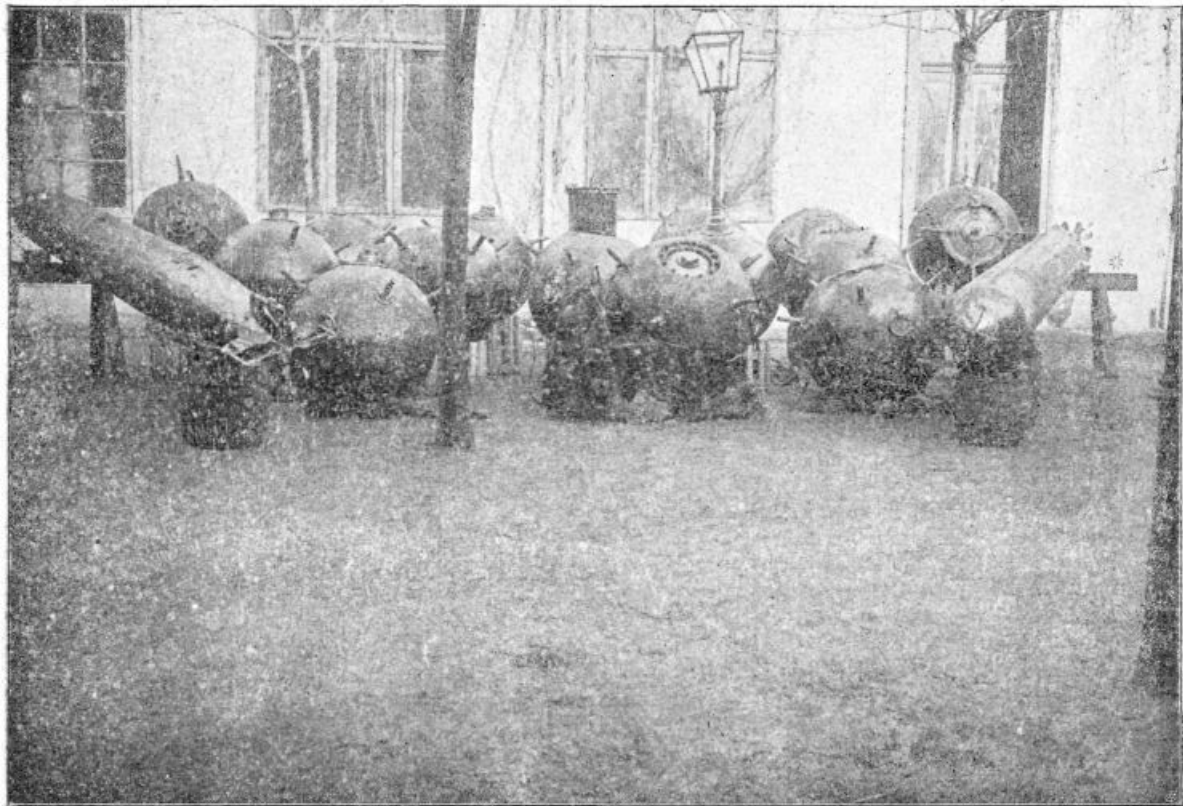
13.) *Prošnja ednoga židovskoga desetnika.* V zavzetnom črnogorskom mesti, v Plevlji. Bilo je Novembra 17-toga. Zajtra gori stanem i idem vö z hiže, v šteroj smo spali; na pragi stopi pred mene eden židovski desetnik, šteri je v našoj stotniji slüžo, mi pove dobro jütro, i me lepo prosi, či on tüdi slobodno ide k meši z menom; jaz njemi z veselim srcom obečam, pa sem njemi dopüsto, ka lejko ešče sam ide k svetoj meši. — Razveselio me je, pa sam njemi zgodbice pripovedavao, ka sam v Marijinom Lišti čteo od polskih vojakov, kda so sv. škapulere dobili od dühovnika, eden židov je pa žalosten stao, pa ga je on tüdi dobo. — Zato se mi je lepo zahvalo, i pravo, ka se nemamo v drugom vüpati, kak v gosp. Bogi. Premislite si lübi kršćeniki, či eden židov ma tak veliko vüpanje v sveto mešo, kak te ne bi mi meli, ki poznamo bože pravice; zato, dragi domači hodite radi k sv. mešam, mi vojacje vas prosimo z bojnoga pola, molite pri sv. mešaj Boga za nas, ka nazaj pride želno čakani mir. *Perša Števan*, četovodja 20. dpp. z lžekovec.

* * *

14.) Mrzli vetri vstanüjo, grozna zima se nam bliža, beli sneg pokrivre nam zemlo. Mi vojaki v strelnih jarkaj za domovino trpimo vse to. Kak ta zima nas premaga, ali zato vse nehamo na božo volo. Bog nas brani v strelnih jarkaj od neprijateljskih rok. Vsako vöro, vsako minoto nas čaka gotova smrt, ali zalo se ne damo našim neprijateljom. Slovenski mi rod-

jaki batrivni smo vojaki, zato ka ne pozabimo na božo pomoč. Verjemo, ka gda boža nam je pomoč, te obladamo, čeravno je največša nepriatel-ska moč. Ne de vse dugo, nemška i naša monarchia bo obladala, nam pa to bo velika dika, večni bo nam spomin! Oča ino mati tak velita, obrano nam je domovino naš sin, že zadosta

pošlejo Novine i Marijin List. Jaz sam v Szombathelji v komisi pri 11. husaraj. Dva Slovenca sva tū v ednoj hiži, 18 pa Vogrov. Jaz sam rojak z Gumilic, pajdaš moj pa z Adranec. Želeva oba čteti v maternom jeziki te boži navuk, ka vči sv. Maticerkev, ar to želeva, naj naj občuva B. D. Marija, ka ne zablodiva dolí z kerščan-

Mine in 2 torpedova (kre dva kraja tidva gor na lagvi), štere so naši minelovci potegnoli iz Dunaja v Srbiji. — Sliko poslao K ũ z m a Janoš, sapeur, iz Tropovec.

krvi preljala naša rodovina. Oh daj nam že mir Jezuš i Marija, ka bi mogli v miri živeti, z našov dragov familiov, v lepoj našoj slovenskoj domovini bi mogli Bogi hvalo dati za njegove milošče. *Koren Jožef*, p. 48. pp.

* * *

15.) Poštŭvani g. plebanoš. Lepo jih prosim, naj bodo tak dobri, ka mi

ske poti, ka naj skŭšnjava ne pre-moti; v tom čtenji bi si radiva najšla orožje. Zato pa prosiva pomoč za kerščansko vero, ar ovak človeka zna premotiti skŭšnjava. Tak z Bogom naj ostanejo: *Horvat Štefan, Žakojč Andraš*, hus. 11. husarp.

* * *

16.) Naznanim njim, ka sam ljubleni dar z velikim veseljom gori prijao, šteri mi je razveselio tužno srce. Sam od vseh kinčov na sveti raj gori prijao te dár. Ozdaleč sam že poznao, ka to drugo nemre biti, kak od gosp. plebanoša dar z lübezni do lüdi. Sam Jezuš njim naj plača v nebesaj, pa na tom sveti, jaz njim toga veselja ne morem povrniti, ka moje srce čutilo ned milim slovenskim čtenjom. Naznanim njim, ka zdaj morem z posteli pisati te par reči; ljubleni Jezuš, Bl. Dev. Marija i sv. Jožef naj mi pomagajo, kak do zdaj, ka nazaj pridem na pravo pot, neščem več zabloditi. Te čas drugo ne prosim — dokeč bom si z gosp. plebanošom mogeo gučati, — ka mi naj Novine i Marijin List pošilajo. Srčen pozdrav od *Lesic Štefana* desetnika, ranjenca z Doličov.

* * *

17.) Hvala Bogi, mi Slovenci mamo dobra zakritja, zadosta se naspimo, Rusa se nič nebojimo; gda Rus vidi, ka Slovenci ido, si misli, ka to ne de dobro, i ma včasi zdrave noge za bežanje — nazaj v svojo domovino. Slovencom dragi Bog pomore, da jih Rusi ne pozabijo. Zato Jezuš i Marija z toga bitja nas pomori, na vse veke bomo znali hvalo davati, mi Slovenci: *Koštarič Mihal* desetnik, *Halasz Ivan*, *Tomka Martin*, dom. 20. dpp.

* * *

18.) Gda sam v roke dobo to sveto Marijino podobico, te so me od veselja suze pobile, pa mi je na glas joč vujšeo pa sem etak pravo: »Oh ti Bl. Dev. Marija, bodi Ti moja Mati i po-

močnica na tom bojnom poli.« Draga moja žena to te prosim, ne joči za mene, bole Boga moli za mene z tov sedmerov dečicov, mi poleg bože vole trpimo. *Šobočan Štefan*, dom. 20. dpp.

* * *

19.) Pozdravljam jih i njim želem lepo zdravje od presv. Srca Jezušovoga. Ne morem i ne morem njim dolzaslūžiti to njuvo dobroto, štero so nam skazali, kda so nam poslali čtenje; srčno i veselo smo je goriprijali tak, ka ešče od prevelike radosti so nas skuze polevale; Bog moj, — da bi dobili tūdi to, ka bi prišli k betlehemskoj štalici molit Jezušeka. Sploh smo od njé v kraj zapreti; malo bi si pri jaslicaj dūše vkrepili, na pot strošek bi dobili pa leži trpeli. Drūge božične svetke mamo na bojnom poli. Veliko želenje ma vsaki Slovenec, či bi mogeo dol pokleknoti pred mali omarek, pred sv. Oltarskim svestvom, ka bi se malo olehкотili pred Jezusom z toga nezmermoga trpljenja. Na božo volo smo se vsi nehali, da si sami pomagati ne moremo. *Roth Ludvik*, potdes. 83. pp.

* * *

20.) Skoro sam 2 leti na bojskom poli i komaj zdaj sam dobo do rok moje ljublene matere jezika Novine. Bog plati gospon dūhovnik za njuv trūd; či njim jaz ne plačam 21 let star, te tretji sin mojih ljublenih roditelov, te njim naj Gosp. Bog povrne. Z srca rad branim prelūbo domovino vogrsko. V Karpataj sam se prehlado, hvala višnjemi Bogi sam se vōozdravo, zdaj se pa 5 mesecov pri tom nepoštenom Taljani vojūjem.

Sem sam dobo njuve Novine od mojih ljublenih roditelov i preveč so se mi dopadnole za volo mojega ljublenoga maternoga jezika, šteroga skoro 2 leti ne čujem gučati. Gda je čtem i gledam, te mi je včasí leži. Kak ne bi se mi srce obračalo? Prvoga brata, toga najstarejšega so Rusi zgrabili, te drugi je pri Rusaj v liniji, tretji sam jaz, štrti so prelübi oča, šteri so 50 let stari i pomali pride za nami i kak teško so nas gorihranili. Prelüba mati 60 let starosti, betežasta 3 deklina z njimi nasé ostanejo, tak da bi je voda vö vrgla. Ali naj bo, kak je boža vola, kaj Bog čini je vse dobro. Sveto je ime njegovo. Molimo mi i molte gosp. dühovnik z tistimi, šteri so doma, naj kak naj prvo sunce gori pride, prnese med vsakoga jezika ljudstvo zelen mir. Ka bi li ešče ednok to lübo slovensko domovino rad vido, te gornji gorički zrak. Želem njim zdravje i boži blagoslov, ka bi duga leta širili te lepe Novine. Zdaj pa idem pod zemlo, z štere me je moj nebeski Oča stvoro. Naj bo kak je boža vola. Ostante z Bogom prelübi dühovnik v Čerensovcih i prelüba domovina slovenska. — *Dervarič Karol*, poddesetnik 29. crnov. pp. z Bodonec.

* * *

21.) Na bojišči, v zakritji, v zemlo napravlenoj hižici sedim ino si premišlávlem od tistih lepih mirnih časov, gda smo v tak lepom miri živeli domá pri naših ljubih i drágih. Kak si to premišlávlem, na pamet mi pride tista lepa predga, štero so glásili v Črensovci 1914. májuša 8-ga na dén ob-

slůžávanje svetoga križa g. plebanoš Baša Ivan. Oni so glásili sveto istino, ka je mir na sveti največ vreden.

Pa je istina, pa dobro znam, ka či bi napriliko v mirnom časi pitao ednoga poštenoga človeka, ka je na sveti največ vredno, bi na friškoma odgovoro, ka penezi, pa to je nej istina; dnesdén spoznamo, ka nej penezi, nego mir. Dobro znate lübi Slovenci i Slovenke, kak je velika nevola i nesreča za edno hižo, gde samo držina v nemiri živé, oča z sinom, mati z hčerjov, ali mož z ženov? Kak pa ne bi bila velika nesreča dnes dén za nas, ki že več mesecov trpimo. na štrašnom bojišči? Že drugi božič smo obslůžávali na bojnom poli. Samo ka hvala Bogi, sveti dén smo veseli meli, smo mirno počivali celi den. Zato pa prosim vas lübi Slovenci i Slovenke, molite i prosite lüboga Boga, maloga Jezuška i Marijo, mater njegovo, naj nam podelita te lübi mir!

Postüváni g. plebanoš, pošlem njim 8 kor. na potporo Marijinoga Lista i slovenskih Novin, naj se kem bole širita. *Gerič Jožef*, pionier v 48. pp. z Polane.

* * *

Mala pesem.

22.) Godina se nam piše devetstopetnajsta, Meseca februara jedenajstog' dneva; Onda sam odišel vu tužnu Galiciu, Doma sam ostavil ženu si žalostnu.

Februara meseca z doma mi je 'dišel, Iz Kanižice grada lista mi je pisal, On mi je pisal, da z Kaniže ide, Da se bo odpelal na to bojno pole.

On se je odpeljal na to bojno pole I dočecal se velike nevolje;

Medjimurje naše v lepi si ravnici,
De so mi ostali moji poznanci.

Žena moja draga i vi dečica mala
Nigdar oča svoga ne bote poznala,
Samo bote čuli glasa, ka ste oča 'mali
To pak ne te znali, de bo pokopani.

Vnoga draga žena za goloba plače,
Ka bi rada znala, gde pokopan bude,
Gospodine bože i Majka Marija,
Dej mu pokoj vekivečni tam kade počiva.

Prvi Ferenc Joška vu magjarskoj zemli,
Božek ga poživi, kaj se on namiri;
Da bi Bog dal jošče ovo zimu!
Molite se Bogu, ka se pomiriju.

Zamoda Andraš,
vojni delavec iz Podturma.

* * *

23.) Prečastiti Gospod! lepo jih prosim, naj mi pošilajo Novine esi, ar je eti to žalostno, nemam v maternom jeziki nikšega čtenja. Kak sam z domi odišeo, sam samo dvakrat pri sv. meši bio, bože reči sam izdaj nej čuo, k sv. prečiščavanji stopiti sam prilike nej meo, za to vse me srce boli. Zato si želem v maternom jeziki dobro čtenje, naj se mi po tom bar dūša okrepi vsakši tjeden po navuki iz svetoga Evangeliuma i po drugih dobrih zgledaj in prilikaj. — *Plej Jožef*, pri železničarskom polki.

* * *

24.) Lepo njim zahvalim g. plebanoš na trūdaj, ka ste mi poslali čtenjé; me jako veseli, gda čtem Marijin List i Novine. Bog zna g. plebanoš, či bom gda več vido svojo faro tōrjansko, Blažene Dev. Marije podobo. Naše življenje je tak, kak sūho listje na drevi, vendar se vūpam v Bl. Dev.

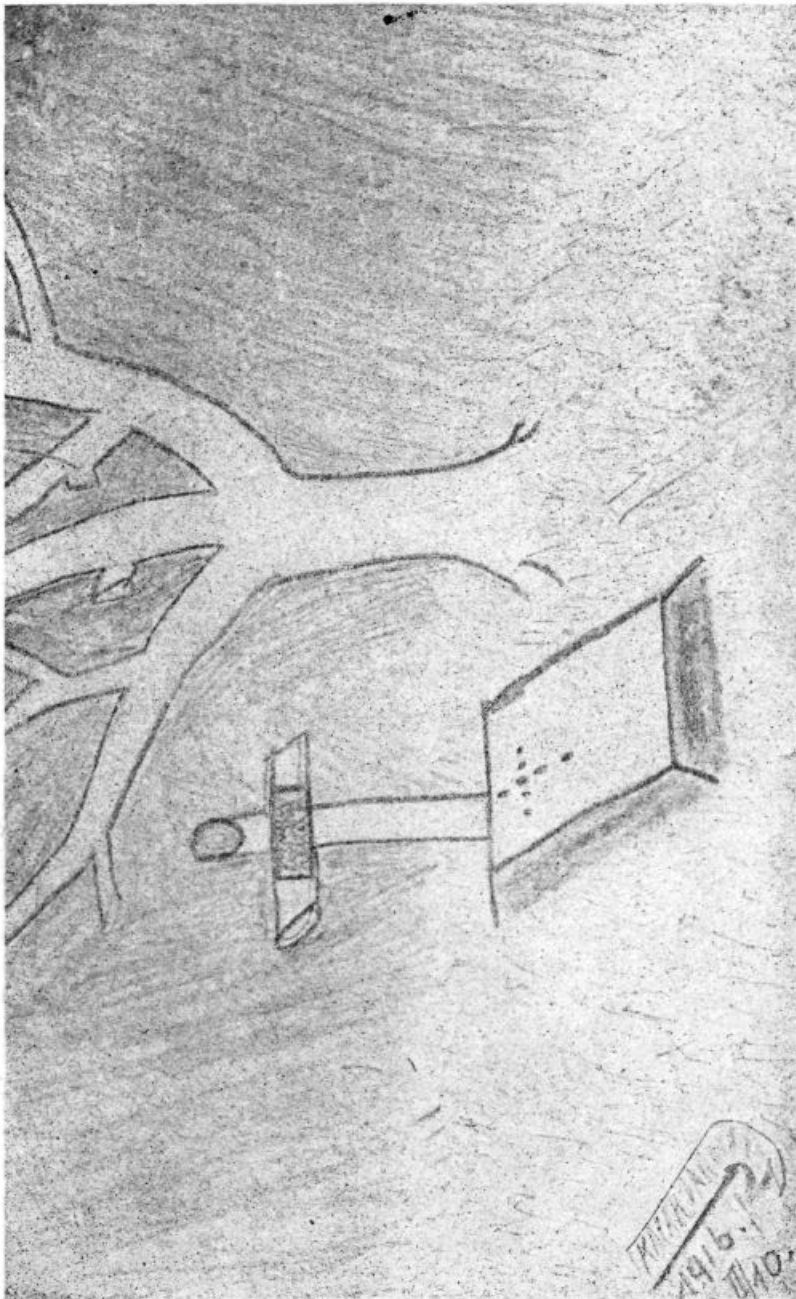
Mariji, ve je ona naša pomočnica vsem, ki jo prosijo za pomoč. Nikaj mi ne zamerite g. plebanoš, či sam vam nej dobro pisao. Znate, dragi moj oča dūhovni, ka mi stola nej mamo, na toj čarnoj mater-zemli moremo pisati. Ne morem vam, g. plebanoš, pisati od moje nevole, samo nam Bog pomagaj i Bl. Dev. Marija vsem vkūp. — *Sobočan Ferenc*, z Gumilic, v 36. tp. topničar.

* * *

25.) Slovenskim Materam! Jaz si dovolim v naših lepih slovenskih spisih eden mali prostor prositi za tolažbo slovenskim materam, štere tak vrle sine majo, ka se tak vrlo bojūjejo za našo lepo domovino. Tūdi jaz, drago lūdstvo, sam krv prelejvao za našo lepo domovino. Pa mi je tūdi bridko bilo, kda sam dobo 8 pūkšeni krugeo v moje mlado telo, zato, ka sam znao, ka dokeč ne bodem zdrav, ne morem mojoj domovini slūžiti. Lūbe matere slovenske, štere svojo deco tak jako lūbite, ste doživele, česa ste se že dugo bojale. Nastanola je vojska, vaše sine je zadela usoda, da moro vojaki biti, štere ste tak jako lūbile. Matere ste nepotolažlive, ali jaz vas tolitu ščem. — Misli, lūba mati, misli li sama na peldo, či je naša hiža v nevarnosti od tovajov napadnjena, ka morejo domači delati? Ka je njuva dužnost? Se ne do protipostavili po njuvih močeh? Do lahko svoje roke v žepi držali i odbežali? Hižo pa okradnoti pūstili? Na peldo, či bi naša ves z silov bila napadnjena, naši trūdi, naša pola vničena? Bi jeli vsi sosedi zgrabili za

orožje, ino se proti sovražniki postavili, ne bi se ogibali, pa svoje rodbine v zankaj ne bi pūstili! Gledajte matere, tak lūbi vsaki vrli podložnik svojo

hiža. Zakaj bi je ne branili? Vojaško življenje je edno zvišeno življenje. Lūbi starišje, dragi Slovenci, mislite, ka vaši sini vsigdar svojo vojaško dužnost

Grob domobranca v Voliniji pod brezov. (Narisao Kozar Janoš, domobranec 18. dpp.)

En mili grob v tūjni daljnoj;
Še ptica redko sede nanj...
Pa vendar kinč na zemlji jainoj
Vsem, oj vsem té grob je nam.

Počiva v njem, spi sladki sen
Junak-vojak naš dragi,
Ki mreti znao, naj spravi vsem
Slobodo i mir dragi.

domovino, štera njem življenje da ino jo brani. Zakaj? Zato, ka je to njegova domovina, lepa vogrsko-slovenska domovina, na šteroj je tūdi njegova

spunijo, pa se srčno bojūjejo, idejo na sovražnika, tak liki či bi oroslane vō z verinjeka pūsto. Žakaj? Zato, ka znajo, ka so sinovi te lepe domovine vogrske,

čiravno te šteri plača svojo predrznost z krvjov. Da je ranjeni do nog, vsaki žmetno čaka z menov vred ozdravljenje, ka de pali brano svojo domovino. Tak v Boga se vüpaajte, zmaga bo naša i potolažite se, slovenske matere. Molite pa Boga za nas, vojake. *Bence Alois*, desetnik z Cankovske fare.

* * *

26.) Jako lepo jih dava pozdraviti, kakti gori poštüvanoga g. plebanoša. Gda de se nama srce veselilo? Boža previdnost nama je tak dokončala, ka med etimi strašnimi bregami moreva spuniti svojo vojaško dužnost, ino veselo domovino braniti. Pa či sva ravno tak daleč mogla oditi od naše lübe domovine, nama vendar eti med strašnimi bregami nezračunanokrat pride na miseo naš lübi vogrsko slovenski kraj. Oh presveto Srce Jezušovo pripelaj nas nazaj vu naš veseli rojstni kraj. *Szalai Martin*, šoför, z Čerensovec, *Vörös Martin*, dom. 20. dpp. z Beltinec.

* * *

27.) Novine i Marijin List redno vdablem, šteromi se tüdi najbole veselim; i nej samo jaz, liki vsi moji pajdašje, ka nas njidva ppdirata; či toga ne bi mi vdablali, da k božoj službi ne morem hoditi, te nas ne bi melo kaj podpirati v toj strašnoj nevoli. *Kolenko Štefan*, domb. 20. dpp. z Gornje Bistrice.

* * *

28.) Przemysl, 1916. I. 10. V imeni božem začnem pisati eden mali par pozdravljenih reči, z šterimi vas g. plebanoša z mojega srca trno lepo poz-

dravljam pa njim vse dobro želem od gosp. Boga i od Bl. Dev. Marije; na dale njim pišem, jaz sam 8. Septembra na Malo Meso bio ranjen pri Rovno trdnjavi v Rususkom; krepko bitje je bilo, me je krugla dojšla na levo pleče, kak se roka vogible na gelenge, pa mi je prek hrbta odišla, tam je ostála; ino li sta me Gosp. Jezuš Kristuš ino Bl. Dev. Marija škapulerska obvarvala, ka me je nej bujla. Zdaj tak v vüpanji do Bl. D. Marije ščem odsehmel živeti ino mreti, zato ka je ona naša sladka, dobra Mati. Zdaj sam v Przemysli pri 45. pp. Tü mi je to ne dobro, ka nemamo nikaj posteli, moremo na čistom podi spati, nemamo niti slanmjaka; ftič mä gnjezdo ali mi nikaj... Ali zato vse ščem za dobro gor vzeti ino mirovno terpeti, zato ka je g. Bog za nas tüdi dosta trpo, žmeten križ noso i mro za nas. Ali rad bi meo eden Marijin List, prosim njih g. plebanoš, da bi hodo po pošti na mene, ka bi ga mi poslali pa Srca Jezuš Kalendar prosim. *Šülic Alois* z Ritkarovec.

* * *

29.) Vüpamo si misliti na te lübi mir? Ar lüdje vsigdar od dneva do dneva bole žalijo lüboga Boga, krala vseh kralov. Eti pred vas postavim edno zgodbo, lübe slovenske ženske, štere može mate na tom strašnom bojišči. Vsaki mesec z bojišča vojaki idejo na sloboščino i pridejo z sloboščine. Prišeo je tüdi z sloboščine moj pajdaš. Kak je stopo v mojo z zemle napravleno hižico, sva se pozdravila ino sam ga začno spitavati, kak je kaj doma. Na friškoma mi je odgovoro, doma

nega boja, i tak mi je začno dale pripovedavati. Pri nas v Egersečkoj okroglini v vsakoj občini je osemnajset ruskih zgrablencov, opravljajo moška opravila. So takše nesrečne ženske, šterih možovje so na bojišči, ka z ruskimi zgrablenci tak živejo, kak z svojim lastivnim možom. Osemnajst Rusov je v občini i petdvajseti od njih nosečih takših žen, ka može majo na tom žalostnom bojišči. Ali g. Bog je pravičen ino je tak šteo, naj te nesrečne zenske zna cela okroglina. Takšo modrost je dao okroglinskomi notarjuši, ka je te celoj okroglini dao na znanje, ka tiste ženske, ka može majo na bojišči ino so od Rusov noseče, se naj prinjem zglasijo, ka zato dobijo vekšo podporo. Štera za greh nemara, tista za poštenje tudi nej; šle so k notarjuši edna za drugov, so si mislile: podpora de dobra Rusom na palinko. Ali nesrečne, jako so se vkanile, ar je notarjuš nej dao njim podpore, nego z krbačom po hrbtaj. Ino njim pravo: to sam šteo, naj vas znam, beštje, marš domo. Vu imeni Jezušā prosim naše slovenske ženske, naj ne zemejo na sebe, štere so nej takšega mišljenja kak té vogrske ženske. Vsem Slovencom i Slovenkam srčne pozdrave žele od Srca Jezušovoga. *Gerič* Jožef, pioner v 48. pp. z Velike-Polane.

* * *

30.) Veliko častiti naš dūševen paster, z globočine mojega srca jih pozdravljam! Ne morem se njim zadosta zahvaliti za prestrašno dobrotu njihovo, ka mi pošilajo Novine, te prestrašne lepe reči, štere jaz mojim lūdem raz-

lagam, ali je Roman, ali Nemeč, ali Vogrin, jaz znam te vse jezike. Z veselim srcom njim razložim ino me tudi radi poslušajo vsi vkūper. Z stališom smo zadovolni, ovači nega novoga, samo kda se rusovi štūki oglasijo ino se krugle v naše jarke doli pokajo, te smo malo bole strah. Z tem bole jih prosimo, naj nam pošilajo tolažbo. Vsi poprek se njim goreče zahvalimo ino njim želemo vse dobro v žitki, po smrti pa vsem v kūp pridti v nebo ino se vsem vkūper veseliti vekomaj. *Vindiš* Štefan, desetnik, 20. dpp.

* * *

31.) Z velikov zahvalnostjov se njim z srca lepo zahvalim, ino srčno pozdravim, lūbeznivi dūhoven oča, ka so mi Novine zročili, štere sam že sprijao od štamparije in Marijin List pa lepi tanač ino dobro želo sam gori prija, Bog njim lepo plati ino jih dugo živi.

Dragi Slovenci i vnogi naši poznanci, lūblene žene, drobna deca, starci vi seri, vi gingavi še mladi pojbari, stare vi ženke i mlade devojke, vnoge dovce pri živih moževaj, vnoge pa takše, štere ste zgūbile može, vnoge matere štere ste zgūble sine, prosite Jezušovo Srce, naj se smiluj že! Zpletajte venček, darūjte Mariji na oltar, prosite jo, Mater našo, naj nam sprosi pri svojem Sini, Jezušī bližnji mir, naj moremo pridti mi enkrat nazaj domo, gde naša slovenska lūba zemlica je, ar nega njoj para v drugih mestaj. Oh Jezuš, Marija, Jožef smilūjte se nam! Oh sv. Anton, darūj mi moč, bodi pri meni zdaj i na mojo skradnjo noč, š.era

kje bo, to neznam. *Gomboc* Anton, p. 3. kom. z *Motovilec*.

* * *

32.) Jas, kak z Slovenske Vesi Dončec Karol, vas od mojega čistoga srca pozdravljam; naj njim Srce Jezušovo to nazaj plača za njihove trüde, štera so meni poslali. Te lepe bože glasi, ka si le večkrat malo mojo düšo poleščam od žalosti ino jo nadignem za pobolšanje mojega žitki, ka si človek večkaj lahko z Bogom pogučavle. Tak si mislim, gda si te lepe molitvice molim, ka si z Bogom pogučavam, pa mi je včasi moje srce lehkejše. Eti vas za drago prosim zato, ne bodite čemerni, ka jaz znam, ka se to ne šika takše pismo poslati, kak vam g. plebanoš, dami pa srce ne da pokoja ka si mislim ka ste ne božen gospod, ka ste našim düšam vračíteo i nas ščete obraniti od peklenškoga ognja. Človik je eti veliki siromak, či nika nečüje bože reči. *Dončec* Karol z Slovenske Vesi, ranjenec.

* * *

33.) Z Srca vas pozdravljam z te krajine, gde nega mira, ino žitki človečemi počinka. Že 4 leta, ka sam pri vojakah, 3.-krát sam bio ranjeni, ob 4.-tim idem za našo domovino, ali mi je žlveti, ali mreti! Zato slobod vzemem od našega slovenskoga doma, nevem, ka se ma zgoditi z menov, jeli bom gda vido svoje roditele. Prosim gosp. Boga, naj da vsem svojo roko na pomoč, ki tü trpimo, i tistim ki doma gospodarijo. Tistim se lepo zahvalim, ki so terpeli zmenov, gda sam od svojih rok nej mogeo živeti. Eti je

malo bole strašno, kak doma, ka doma v gojndno v miri z mesta stane vsakša düša, nas pa eti štüki i granati i šrapnelje gorbüdijo; nevem gde sam, kda mi prek glave düne; ne smemo zaspati, ka nam te Rusi v zakrite pridejo, breg se nam notri rüši na nas, v noči mi včasi edna grüda na glavo spadne, pod menov voda teče, do kolena sam v blati, stanüvanje mam kak prase! Liki ovak je lepi svet tü, drevje je vse belo, ešče borje cvete; da bi samo ednok to cvetje dolspadnolo z borja, ka te več ne bi noso dupliški rokajic.

Nadale naznanjam kak sam obhodo januara 29 toga. Nej sam obečao 2 filera za svoj žitek. Hodo sam po patroli i večer ob pol 11-toj vöri sam vküp prišeo z kozaki (ruski konjenik). 8 nas je bilo, kozakov pa znam više 30. Močno strelbo smo držali pol vöre, za tem smo kozake nazaj zbili, eden par ji je vujšlo ka so zdravi ostali, 27 smo jih bujli 1 pa ranjeni bio. Nas je bilo ranjeni 6. Gda smo šli na skok, te sam se k Bogi zgledno i pomoč proso, frtao vöre sam v na skoki bio, smicanje je trpelo 10 minot. Bog me je teliko varvao, ka sam nej bio ranjeni, včasi edno, edno minoto sam tak nad nje prišeo, ka sam se nikam nej znao obrnoti. *Talián* Štefan 83. dpp. desetnik, z V. Sela.

* * *

34.) Jih znova gorpoiščem, kak našega dobroga pastera cele slovenske krajine. Prečastili g. plebanoš, lepo jih pozdraviva i tüdi naše žene i deco, stariše, brate in sestre i celi najlepši slovenski kraj i vsem. poprek želeva.

srečne dneve, ka bi zdravi je mogli opraviti Bogi na diko, nam pa na dušno zveličanje. O da bi se nam že odkrila lepa bela zastava z etim napiskom: Hvalen bojdi Jezuš Kristus, mir nam je Bog dao, šteroga je sam Jezuš Kristus nastavo. *Zorko Števan* stražamešter z Bratonec. *Slaviček Karol*, četovodja z Šalovec.

* * *

35.) Pesem z severnoga bojišča.

Minola je zima in tū je spomlad,
In spevlo že ftice tūd celo na glas.
Bližavle se leto, veselo bo nam,
Al' bojni do konca, le toga neznam.

Poglednimo dobro, sovražniki so,
Ki mira neznajo, obroženi so,
Branit se moremo pač z celov močjov,
Bog nam pomaga naj ze svojov volov.

Boža je vola to i njega je moč;
Sovražnikom našim oslablena moč;
Nemajo sreče več, jo iščo pri nas,
Zat' ščejo pobiti nam celi orsag.

Predragi Slovenci prosimo mi vas,
Da k blaženim Svetkom mslite na nas,
Ne mūdimo dugo, blūzi je že mir,
Oj prosimo Boga za blaženi mir!

Zorko Štefan, stražamešter.

* * *

36.) Generalissimus Cadorna.

To dobro znamo mi,
Taljan se nam prti,
Že skoro leto bo,
Ka ž njim v boji smo.

General Cadorna
Taljanom vojvoda

Se močno nas boji,
Je strah, ka kaj dobi.

Taljanom on skrči,
Hej hodmo v bojno mi,
Gor zdignimo glavo,
Pa pojdmo na mejo.

Cadorna njim veli:
V Gradci zajtrek dobi
Pa z Graca prido v Beč,
I nas te ne de več.

Emmanuel pita
Kak stoji vojska?
Cadorna govori:
Sloven prot njem stoji.

Da puško ino meč
De za njega preveč,
Da Gradec ino Beč
Njim čuva boži meč.

Stane gor Cadorna
In kje stoji, gleda,
Se vrti semota,
Je v Rimi še doma.

Se zgrabi za glavo,
Oj, ka je to bilo?
Ne mamo stroška več
Pa Rim je tūd ne Beč.

Zorko Štefan, stražamešter.

* * *

37.) Trije krali.

Peter, Albert, Nikita,
So krali brez ničesa.
Nej orsaga, nej vojske,
Ido peški gor v brege.

Peter njim zdaj kaže pot,
Albert je pa li gospod,

Nikita pa dobro zna,
Ka je zdaj več nej doma.

Na Francusko mislili,
V eden kot se stisnoli,
Peter veli tü je prav,
Albert pravi, živem jaz.

Nikita pa: stari sam,
Norijo me tü in tam,
Čeravno je kral moj zet
More bežat z menov vred.

Tam so se dol zapreli,
Dveri dolzarignoli,
Tü je dobro biti nam,
Peter pravi, piti znam.

Nemec je pri Verduni,
Strela ka še vse grmi,
Vsetri krale v rokaj ma,
Česo ravno nej doma.

Zorko Štefan, stražamešter.

* * *

38.) Srce se mi je genolo, gda sam zagledno po svojem materinskem jeziki poslano čtenje, dva sva Slovenca, šteriva sva hrepenela za temi Novinami. *Ferenc Jožef, Sanitec.*

* * *

39.) Zdomi so mi moja mati poslali Marijin List ino slovenske Novine; trnok me veselilo, gda sam v roke dobo. Na bojnem poli sam si čas krato z slovenskim čtenjom. *Kós Jürrij p. 83. pp. z Skakovec.*

* * *

49.) Pišem njim, ka so mi poslali, sam v roke dobo. Bog njim stokrat plati; meni je preveč veselo bilo. Takše veselje me ma nad dobljenim sloven-

skim čtenjom, ka ne morem popisati; či samo v roke primlemo naše slovenske dare, nas že veselje obide, kakštech je bridko naše življenje. Preveč me veselje ma naše slovenske knige čteti; ešče či kam na stražo idem, si je z sebov vzemem. — *Küzma Jožef sapeur v 6. p. z Tropovec.*

* * *

50.) Z pozdravom jih gori poiščem ino se njim srčno zahvalim za njihovo dobroto, ka so mi poslali kalendar; jako me veseli, gda čtem naše slovenske knige. *Sraka Janoš četovodja, 48. pp.*

* * *

51.) Lepo se zahvalim z pajdaši slovenskimi vred za poslane lepe Marijine Liste i Novine. Navuki iz njij so se nam vojakom jako dopadnoli. Vsi so okoli mene stopili, so bili Slovenci ali pa Magjari i so me pitali, ka sam čteo. Gda sam njim razložo pobožno vsebino, so ednoglasno pravili, ka je to jako potrebno za nas vojake zato ka malogda čujemo svete reči. *Cigan Izidor pešak 48. pp. z Dolnje-Bistrice.*

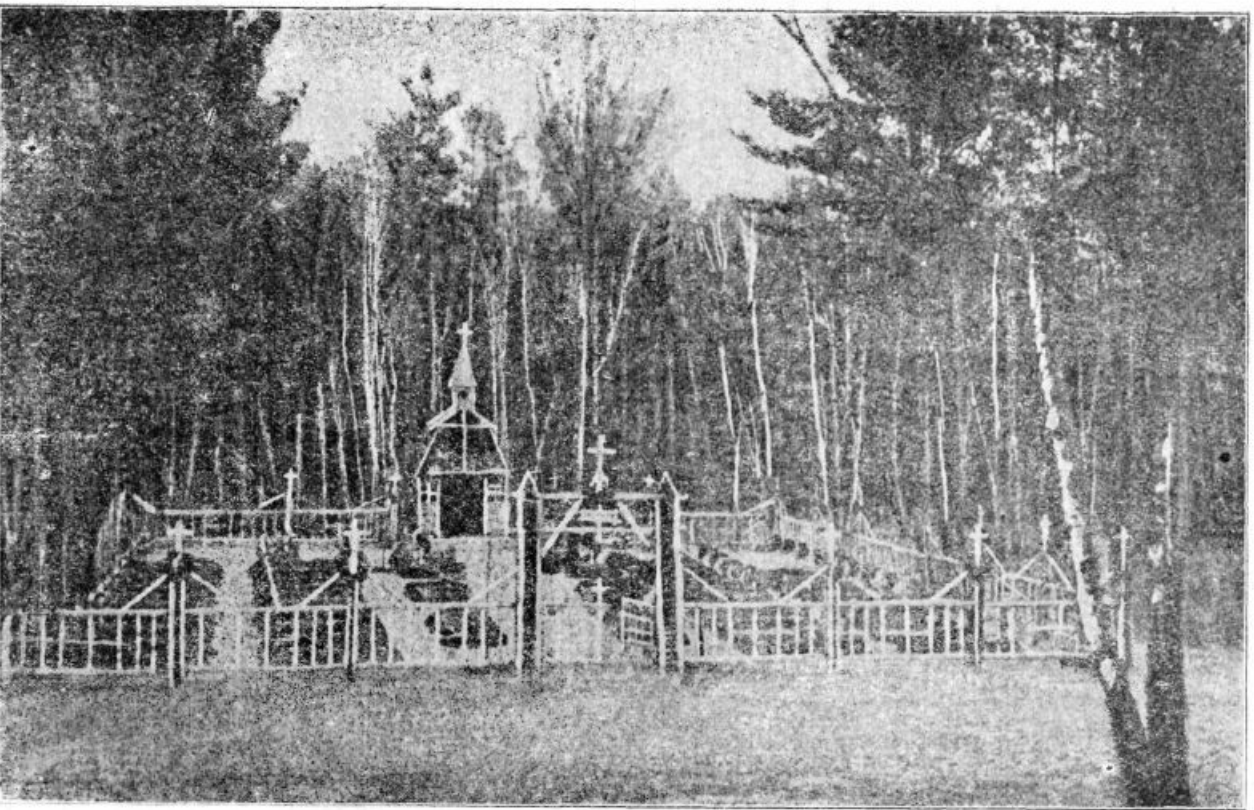
* * *

52.) Kelkokrat samo morem, si prečtem lepe vrstice Marijinoga Lista i Novin štere me jako veselijo i v trplivnosti moč dajo. Ne morem se zadosta zahvaliti na teh daraj. *Šaruga Ivan dom. 20. dmb. pp.*

* * *

53.) Novine i Marijin List redno vdabljam, i njim lepo z srcá zahvalim. To vam pišem, ka smo mi tüdi meli lepi božič. Jalič smo okinčali, sveče

vužgali, te so častniki komenderali: takše krugle letele, kak debela jaboka, »Vigvázzi!« (Pazi.) Eden častnik nam — z snega so bile; malo je mlačno je navuk dražo. Po tom smo spevali, vreme bilo, te se pa sneg jako vkúp potli Boga molili, ki na čislo, ki v lovio, ešče častniki so dobili nekaj

Pokopališče domobrancov 18. dpp. v Voliniji na Ruskom. Izmed Slovincov počivajo na njem **Holcman Karol**, **Kós Martin**, **Božak Mihal**, desetnik **Obal Aleksander** i **Vogrinčič Štefan**. — Sliko poslao Kozar Janoš dombr.

knigo. Na drugri den so edni šli k meši, krugoo takših v glave; voják more vse šteri so dopüst meli. Odvečara smo na zapoved včinih. Boj se dokončao, vaje meli pa boj, samo brezi pušk. nieden je nej ranjen, samo nešterni Častnik je edne naprej poslao, mi smo so se malo brisali. Či bi z Rusami je pa šli iskat. Gda smo je najšli, so takši boj meli, te bi vsi prišli domo,

od takših krügeo ne bi ničče mrtev bio. Srčen pozdrav vsem čtevcom. — *Hanc Štefan*, dom. 20. dmb. pp. z Črensovec.

* * *

54.) *Jug* Janoša, domobranca 18. dpp. z Gederovec, deklinica je sledeče lepo pismece poslala oči na bojišče, iz šteroga se žari čista deteča ljübezen:

Vzemen si naprej moje malo žalostno pisanje, v šterom Vas lepo dam pozdraviti jaz, vaše dete, Mimika. Pozdravijo Vas moje male sestre in naša žalostna mati. Nadale Vam pišem, ljübleni moj oča, Vi ste prosili nas naj mi molimo za Vas. Mi molimo za Vas; nasa mati so nam poiskali jako lepe molitvi t. j. žalosten del roznoga venca. Me smo pitale mater, zakaj raj žalosten del molimo, ka je zdaj ne post? Na to so nam mati pravili, ka zato, ka je zdaj čas žalosten pa pun trpljenja pa ka si bole zmislimo, keliko je trpo Jezus za nas, in mi tüdi naj z dobre vole vse petrpimo za vas, dragi ajtek i vse vojake. Mi molimo tüdi lo-retanske litanje, naj Vas Bl. D. Marija čuva in Vas k nam nazaj pripela živoga in zdravoga. To mi prosimo vsaki den. Žmetno nam je za vas, ljübleni oča, zato ka ste bili za nas eden dober oča. Radi ste nas opominali in ste nam bili dober voditel; skrbeli ste se za vse, ka nam je terbelo, zato mi lahko točimo za vas bridke suzé. Želem Vam vesele božične svetke pa mali Jezusek vas naj tolaži v vašem žalostnom stáliši. Želemo Vam tüdi veselo novo leto, v šterom naj prinese mali Jezusek blaženi mir. Zdaj se pa obrnem k presv. Srci Jezušovomi i je

oprosim, naj nam odvzeme te velike križe, štere nam je poslalo. Na to-lažbo vam odpišem, dragi ajtek, ka mo mi tak dugo prosili to najbolše Srce, dokeč se smileno k nam ne obrne. Ednok Vas šče pozdravim pa ostanem vaše 11 letno dete. *Jug* Mimika.

* * *

55.) Novine in Marijin List sam dobo. Da dobim te lepe reči, te je veselejše moje žalostno srce. Te Novine so nam jako potrebne. *Magyarič* Ferenc z Markovec, vojni pek.

* * *

56.) Dragi i lübleni vu pokoji Paster dühovni! Vu imeni presv. Srca Jezušovoga i Marijinoga jih pozdravljam in njim želem, naj njim da Oča nebeski svojo sv. miloščo, ka do mogli s svojim lepim i dobrim navukom ešče dugo let včiti i batrivati ljüdi na etoj zemli, posebno zdaj v etom žalostnom časi, na šterih navukaj se njim jaz tüdi jako lepo zahvalim in posebno mojemi vrlomi dühovnomi pasteri naše slavne fare Martjanske, šteromi ne morem zahvaliti za njihovo dobroto, ka včijo dosta odstavlene dece i tolažijo mnogo odstavljenih dovic, štere za svoje verne tovariše točijo vrede* skuze. *Roth* Lud. četov. 83. pp. z Sühoga Vreha

* * *

57.) Eti jako ne viditi polja; navekše so pašniki i log. Vreme je spre-menljivo; pajdašje smo vsi tisti kak prle, tam z našega kraja Slovenci, pa tüdi Vogri. Prvo nedelo 2. julija, popoldne okoli 4 vöre smo močen ogenj

sipavali na Ruše. Takši ogenj kak dnes smo še tū ne meli; posrečilo se nam je i smo zgrabili nekoliko moskalo. Prosim zdaj mi lahko pošlejo Novine i Marijin list. Nazadnje jih še ednok srčno pozdravim, dūhovni Oča pa jih prosim za odpūščenje za vse, če sam jih gda razžalo in se priporočam v molitvi pri sv. meši, ka bom znao iz ljūbezni do Boga vse veselo pretrpeti pa tūdi mreti, če je božja vola; za Boga volo je vredno vse pretrpeti. Edno želem, to, da bi mogeo na smrtno vōro se vredno prečistiti. Z Bogom, na svidenje, če ne na tom, te na ovom sveti. *Cigan Matjaš, pogorski topničar iz Žižkov.*

* * *

58.) Na den presv. Srca Jezušovega smo se vsi priporočili v njegovo varstvo, kaj smo bili v pogibeli, i ne so vsi verovali moč njegovo. Mi Hrvati in Slovenci smo se posebno njemi priporočili in ono nam pomagalo, ka smo živi i zdravi ostali. *Stojko Peter iz Selnice, Vuk Matjaš z Žižkov, Vojković Ivan z Renkovec, Šernek Štefan z Male Polane.*

* * *

59.) Radi hodite, ki ste doma, k svetim mešam, radi poslušajte sladke reči Jezušove, i delajmo vsi pokoro, kaj smo v mirnom časi nej šteli. Smo lumpali, posvetno živeli, se norčarili. Čūdo, ka prle nej vdaro na nas srd božji. Če bi delaven den si što vūpao kakše dobro čtenje do rok vzeti, vsi bi ga ošpotali pa za norca meli. Oj pa kelikim bi dobre reči Marijinoga Lista omehčile srce, ka bi se razjo-

kao nad svojimi grehi i pobolšao. Preposvetni smo bili. Kak radi smo hodili svoje peneze trošit v bunte i oštarije k naše vere sovražnikom, šteri se zdaj tū z naše vere šengarijo. Naš nadporočnik zato ne sliši med njé, čeravno je židov, on nas k molitvi ešče prisiljava.

En poročnik nam je voči vrgeo, ka zato trpimo, ka smo za par koron ali za kakšo kupico vina se dali podmititi, kda so volitve poslancov (követválasztás) bile. I to je istina. Mi smo zagrešili, svojo človečo poštenost smo za jelo i pilo oddali, zato pa ravnao z nami, šterim smo se oddali, tak bridko.

Oh keliko smo spokrali belic i zrnja pa odnesli našim verskim protivnikom na hasek! Zdaj glad trpimo zato! Kelikokrat smo ogrizavali koga na mešnoj poti, zdaj ne moremo k njej! Oj, deca moja, iščite samoto na mešnoj poti, molite na njej rožnivenec! Vaš oča žalūje, ka je na njej pajdaštvo iskao i si misli, kaj njemi pomore bogastvo, če ga krugla zadene. Predvsem iščite Boga!

Jako me plantava noga bolela ali vervanja je nej bilo. Že sem zgrabo za puško, ka bi se strelo v njo, lahko bi dobo te kaj počinka. Ali kda sem zgrabo za njo, se mi je med prste smela žnjorica z prsuh, zagledno sem sv. škapuler. Marija me je v dūšo poglednola. Žao mi je gratalo za slabo nakanenje. Sprevidio sem, ka trpljenje pela v nebo i se nakano ne mrmrati, ne se ogibati križa, nego radovolno ga nositi za Jezušom. Oj trpite, tūdi vi dragi Slovenci i darūjte radi siro-

makom, ka l. 1917-ga pride te blaženi mir. *Žerdin* Štefan z V. Polane, domobr. 20. dpp.

* * *

60.) Radi majo naši vojaki svojo domovino. Vnoge sam vido s strašnimi ranami obdane i či ravno strašen beteg so trpeli, vendar na svoje ljublene domače so mislili. Pošlem mali

dar na podporo naših Novin in Marijinoga lista, šteriva tak rad primlem sem v bolnišnico, kak sam jiva rad doma čteo v mirnom časi pri svojoj drobnoj dečici. Pozdravljam jih z dalešnjega kraja, gde so na vse strani kamen in bregovje in ostanem veren Slovenec vogrske domovine. *Čjōrek* Janoš, sanitetni desetnik, z Martjanec.

Dvanajst deklic se kopat šlo...

Narodna.

Dvanajst deklic se kopat šlo,
So vse vesele b'le.
Edennajst jih pa nazaj ne gre,
Al' ge so pa one?
Si notri v ladjo sedajo,
So vse vesele b'le.
Al' ladja se preobrnola,
Bile so notri vse...
Edna šče tak srečna b'la,
Ka prišla vō z vode.
Ove pa Boga lepo prosijo,
Držijo gor roke:
Jezoš Kristoš smileni,
Li bojdi nam na pomoč!
Vu bistroj vodi, vu težkoči,
Ka moremo smrt storiti.
Lūba naša Ančika,
Li bojdi nam na pomoč!
Jaz rada bi vam tūd' pomagala,
Pa nemrem ge do vas.
Vaše lūbe matere
Majo velke žalosti
Za svoje vtoplene hčeri,
Ka viditi jih več nej.

Ķata, Ķatalena...

Narodna.

Ķata, Ķatalena
Daleč moža vzela,
Prek sivoga morja
Velkoga tatina,
Čarnoga Vogrina.
Vsigdar vnoči prišeo,
Vsigdar vnoči odišeo;
Drugo nej prineso,
To človečo glavo,
To krvavo sablo.
»Ķata, Ķatalena,
El' je tebi dobro?«
,Dobro mi je, dobro,
Od gospodnoga Boga:
S skuzami se mujvlem,
S pečeladom se brišem.«

O ljubleni vi kristjani...

Narodna.

O ljubleni vi kristjani,
Ka se strašnoga godi!
Tri mlade ženske v lepom stani
So se mogle vtopiti.

Ķak so zdrave i vesele
Notri v ladjo sedale:
Al' njih nesreĶa bila,
Ķa so se vse tri vtopile.

VeĶer ob pol osmoj vōri
Se nesreĶa njim zgodi:
Pride eden val vodeni,
Ź njim se ladja pogrozi.

O ti ŖoštariĶ MariĶa,
Ķa si nam to vĶinila!
Ķa si mlado deco zapūstila,
Skrila si se pod vodo.

O ti Orša, Franca draga,
Ķak vaj deca iŖĶejo!
Źe od straha trepetajo,
In nemilo joĶejo.

O lūblena deca draga,
Nikaj se ne joĶite!
Vej Marija vas tolaŹi,
JezoŖ k sebi vzeme vas.

RoŹmarin MariĶa...

Narodna.

RoŹmarin MariĶa
OdrajŹala od nas;
Ona se je obrnola
Ķ Mariji na goro.

Nej je veĶ stara bila,
Samo sedemnajset let;
Bogi se dopadnola,
Jo hoĶe v nebo vzet'.

PajdaŖicam pravi:
»Jaz z vami ne morem it'«
Ona se obrne,
Pomali gre domo.

Notri v hiŹo stopila,
Pa stariŖom to veli:
»OĶa ino mati,
Da v prsaj me boli!«

PoŖlejo po doktora,
Naj spoznajo pri njoj.
Doktor v hiŹo stopijo,
Pa reĶejo: »zobstonj!«

PoŖlejo po meŖnika,
Naj reŖijo dūŖo.
MeŖnik v hiŹo stopijo,
Prinesli so Boga.

Ķomaj jo spovejo,
Ne zmolijo Boga,
Ķ steni se obrnola,
Zatisnola oĶi.

OĶa v hiŹo stopijo,
StraŖno preklinjajo:
»Ŗto je vzeo njeno dūŖo,
Naj vzeme i telo!«

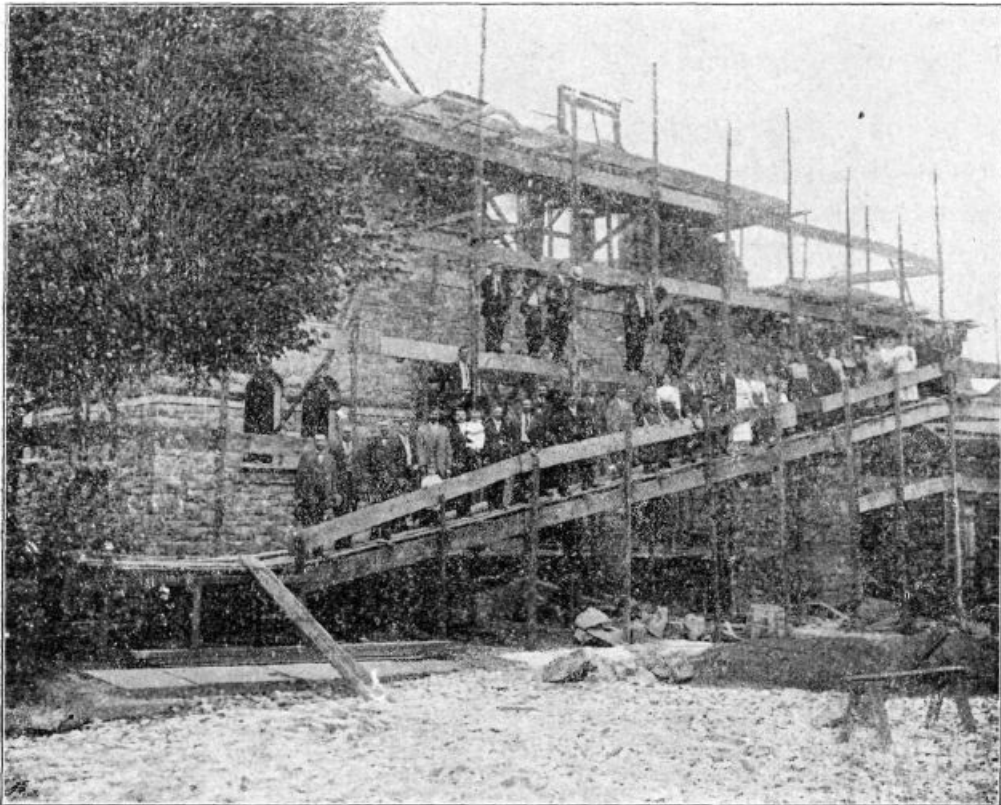
Od siromaka pa od bogatca.

— Narodna. —

Ednok je bio eden siromak pa eden bogatec. Te sta pa šla v log. Bogatec je šo peški, siromak se je pa neseo na osleki.

Gda sta že daleč v log prišla, sta vidla, ka tovaji ido proti njima. Boga-

Gda so tovaji prišli, je pravo te prednji: »Suskerandži pomarandži, dverice se naj odpro!« Na te reči so se dveri odprle, pa so tovaji šli notri. Gda so pa nazaj vō šli, te je pravo te prednji tovaj: »Pomarandži suskerandži,

Zidanje slovenske cerkve sv. Jožefa v South-Bethlesemi.

tec je te odbežao nazaj domo, siromak se je pa skrivao z oslekom po logi.

Med skrivanjom je prišeo siromak do edne gore, ge so tovaji meli tri hiže. V ednoj je bilo zrnje, v ednoj penezi, v ednoj pa zlat. Siromak se je pri teh hižaj skrio, pa je pazo, kak do je tovaji odpirali.

dverice se naj zopro!« pa so se dveri zaprle.

Sirmak si je dobro zapomlo te reči, pa gda so tovaji odišli, te je šo k dveram, pa je tūdi tak pravo: »Suskerandži pomarandži, dverice se naj odpro!« Dveri so se nato resan odprle. Sirmak je pa zdaj vzeo tri puna vreča:

dve je djao na osleka, edno pa sebi na ramo, pa je šo ž njimi domo.

Gda je domo prišeo, se je žena jako nevolivala, ka je nej mela s koj krüha peći. Mož njoj je pa pravo, naj se nikaj ne joče, ka je on prineso v treh vrečaj zrnje. Te je žena šla gledat, pa so v vseh treh vrečaj bili penezi.

Včasi so zgonili dečaka, naj ide k bogatci korčič prosit, ka do peneze merili. Bogatec se je pa čüdüvao: »Kak bi reko to bilo, vej vi nanč zrnja nemate, ka bi je merili, nej pa peneze!« Dečak njemi je nato povedao, ka so oča nekam hodili, pa so vnogo penez prinesli.

Bogatec si je nej mogeo mesta najti, gda je vido, ka siromak že zidano hižo ma. Šo ga je zato pitat, ge so, pa kak je prišeo do penez, ka bi te on tüdi šo po`nje. Siromak njemi je povedao, ge so, pa kak pride do njih.

Bogatec je z veseljom šo po peneze. Gda je do tovajskih hiž prišeo pa povedao reči, štere je čüo od siromaka, so se dveri včasi odprle. Bogatec je šo nato notri, pa si je vnogo penez nagrabo. Gda je pa šteo vö iti, so ravno prišli tovajji domo. Bogatec je vido, ka njim nede mogeo vuji, zato se je skrio za dveri.

Gda so tovajji v hižo prišli, so najšlii bogatca za dverami. Včas so ga na štiri žalože razsekli, pa so ga te tá vrgli.

Žena se ga je pa dugo nej mogla domo dočakatí, zato je zgonila siromaka po njega.

Sirmak je šo po bogatca, pa ga je

najšeo na štiri žalože razsečenoga. Te je pa vzeo te žalože, pa je je zajtra zaran neseo k ednomi krojači. Toga krojača je pitao, či bi on mogeo te štiri žalože nazaj vküp zašiti. Krojač je to včino, pa se je bogatec oživo.

Gda so tovajji to zvedili, je prišeo eden krojača pitat, kje je tistoga siromaka hiža, ka je njihovo peneze odneso. Krojač njemi jo je pokazao. Tovaj je pa te šo, pa je na vrata križ napravo.

Gda je dekla, ka je pri siromaki slüžila, to vidila, je šla pa je pri vseh hižaj na vrata križe zmetala.

Te so pa vnoči prišli tovajji, pa so nej mogli najti siromakove hiže, zato ka je pri vsakoj hiži bio na vrataj križ. To je tovae jako razčemerilo, pa so se na drügi den v lagve spravili pa se pelali v tisto ves. Kočiš, ki je nej bio drügi, kak tisti prednji tovaj, se je s koiami ravno pred siromakovov hižov stavo, pa ga je proso za stan.

Siromak njemi je dao stan. Kočiš je nato šo v hižo, lagve so pa notri v dvorišče spravili, zato ka je kočiš pravo, ka je petrol v njih.

Večer je dekla skühala rezance, pa je je ponüdila tüdi kočiši. Kočiš je pa pravo, ka bi raj župo jo.

Dekla je šla nato v künjo, pa je hitro v desetih kotlaj zavrelila vodo. To vodo je te zlejala v lagve, ge so tovajji bili skriti. S tem je tovae spoparila, ka so vsi mrtvi bili, samo kočiš je šče živ ostao.

Gda je kočiš dobo župo, je pitao deklo, ka pri sosedi je, ka tak igrajo. Dekla njemi je pravila, ka gosjüvanje

majo, pa ga zvala plesat. Tovaj je šo plesat z deklov.

Ūda s̄b s plesom gorhenjali, te je dekla potegnola noŹ z nader, pa je Ź

njim smeknola tovaja. Tak so vsi tovaji mrtvi bili, pa se je siromaki veĉ nikaj nej trbelo bojati.

Zapisao: Ź. K.

DrŹuga cerkev vogrskih Slovincov v Ameriki.

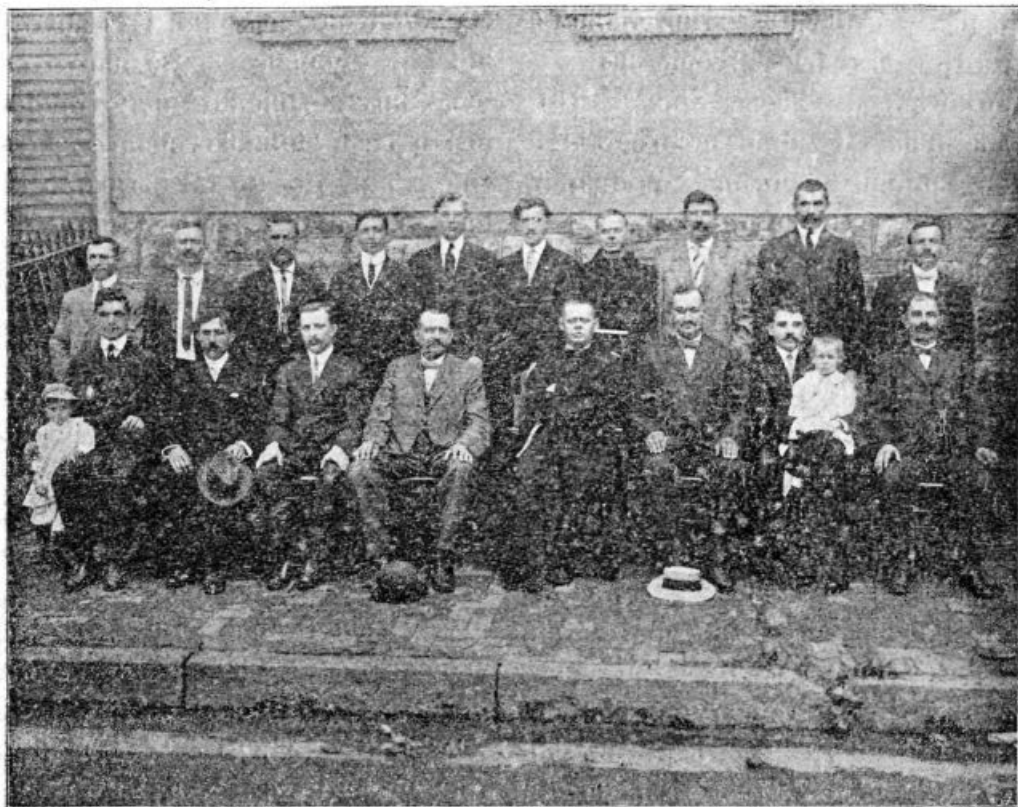
Leta 1914-ga, kda je besni boj razvio svojo z joĉom i krvjov namoĉeno zastavo, kda se je glas suzē toĉeĉega Rachela Źirio v slovenskoj krajini za svojimi sini, Źterih ne ga veĉ, je en poboŹen del te lepe okrogline v dalnoj Ameriki drŹugo zastavo razvijao, zastavo mirŹ. HiŹo mirŹ, hiŹo boŹjo so zaĉeli povati naŹi Amerikanski bratje v South-Bethlehem, v tom velikom obrtnom mesti drŹжаве Pennsilvanije. Veĉ jezer Slovincov naŹih Źive tŹu posebno iz Źelezne Źupanije i nikoliko tŹudi iz zalavske. Te dobre dŹuŹe je jako skrbela misel, da bi mogli dobromi Bogi na ĉast lepo cerkev zgraditi, cerkev, do Źtere bi samo oni meli pravico, cerkev, v Źteroj bi neovirano lahko spevali, molili i posluŹali navuke v miloj maternoj reĉi, v lepo doneĉoj slovenŹĉini.

Kda se je pred 15—20 letami izseljenje zaĉelo, je naŹe ljŹdstvo z Madjari melo skŹupno cerkev. Bili so zadovoljni, zato ka jih je g. plebanoŹ, kak rojeni Slovak, dobro mogo oskrbljavati v dŹuŹnih reĉeh pa meli so en ĉas tŹudi slovenskoga kaplana, bivŹega beltinskoga plebanoŹa zdaj Źe pokojnoga, Zrinyi Karola. Za ĉasa toga se je krepko vkornila misel: Slovincom

lastno cerkev. Zaĉelo se je tŹudi pobiranje Źe na njo posebno po trŹudah i velikom prizadevanje Źkolnika Dravec Alojzija, nam nepozabnoga, preblagoga poboŹnoga Źe tŹudi pokojnoga slovensnoga moŹa. Ali delo je li zaostalo. G. Zrinji so od Slovincov Źli k Magjarom za dŹuhovnika, Dravec se je domo povrno v Slovenskoves, stari slovaŹki plebanoŹ so South-Bethlehem tŹudi povrgli i priŹli so na njuvo mesto rojeni Madjar g. Kovaĉ L. Ćeravno so si te gospod z cele moĉi prizadevali, da bi se navĉili slovenski, ĉeravno so zaistino oĉinsko ljŹbezen kazali do Slovincov, ne so mogli zjedinjenje Magjarov i Slovincov v ednoj cerkvi doprinesti. Njuvi magjarski farniki so nej mogli v to privoliti, da bi Slovenci meli takŹo pravico do svojega maternoga jezika, kak oni v tistoj cerkvi, Źtero bi skŹupno zgradili oboji, zato je razkol nastao med njimi. Slovenci so se od Magjarov loĉili, povrgli so South-Bethlehem tŹudi g. Kovaĉ i piŹli drŹugi gospod na njuvo mesto; zato je loĉitev tem lehŹej Źla. Cerkvena oblast je privolila, da Slovenci smejo lastno faro nastaviti i farno cerkev zidati. Vlĉ. g. Murn Anselm, Źtajarski Slovenec, iz reda sv. FranciŹka je prevzeo nalogo,

da bi oskrbljaval kak prvi plebanoš vogrske Slovence v South-Bethlehem. Preteška naloga! Ali ne se je zbojao, zmagao je s pomočjov sv. Jožefa, koga si je nova fara za patrona zvolila. Ž njegovov pomočjov je pomiro farne stranke; farniki so se naime ločili na dve stranki; edna mala strankica bi rada mela g. Horvat Lovrenca

drügoga sem zavnala i zato je g. Horvat šo dale z mirom med Magjare. Pa čeravno on v miri i v bratovskoj ljübezni do plebanoša g. Murna povrgo South-Bethlehem, njegova stranka je nej mirüvala. Nej je mogla pozabiti, ka se cerkvena oblast ne ravna po njenom želenji, zato je g. Murna ne štela spoznati, za svojega dühovnoga

Odbor cerkveni. Tei slovenski možje so pomagali g. plebanoši, ki na sredi med njimi sedi, pri zidanji cerkve slovenske sv. Jožefa v South-Bethlehem.

za plebanoša, posebno njegovi ljudje iz siničke krajine, ki je poslan bio v Bridgport za slovenskoga kaplana. Da je pa sem prekesno prišo, Slovenci so meli naime že svojo faro z plebanošom, zato je šo v South-Bethlehem k svojim poznancom. Se ve, da bi ga tei raj meli, kak tujinca. Ali cerkvena oblast si ne da ravnati; ona je že prle

pastira, hodila je raj v magjarsko cerkev, slovenskoga plebanoša pa grdila, črnila, celo se je predrznola na vulici ga očitno napadnoti. Žalostno! Gospod Murn je vse to zaistino z franciškanskim dühom pretrpo, z tistim dühom, šteri je vsekao ljübezni pune rane Jezušove v sv. Franciška, prestao je vse, molo je za svoje preganjalce

i zadobo je vse. Mir je nastao, ovčice slovenske so prišle v vsikdar vekšem številu k njem i prinesle svoje milodare za gradbo nove cerkve. Več stozézér koron je nabranih i zozidala se je velikanska cerkev na čast svetomi Jožefi z dvema törmoma, da bi še kesnim vnükom glasila starodavno gorečnov preddedov, ki so v tužnoj tujini dare z krvami žülami zaslužene predvsem v to obrnoli, da bi podignoli hišo božjo za rešenje svojih düš.

Cerkve se je začela zidati l. 1914. meseca julija i je zidana poldrügö leto. Stoji iz spodnje i gornje. Spodnja je posvečena l. 1915. nov. 14-ga z velikov slovesnostjov, kak slika procesije ob toj priliki držane tüdi kaže.

Z g. plebanošom se je trüdio po-božen moški odbor za zgradbo cerkvi i tüdi ženski spol. Mnogo je pripomogla i dekliška Marijina družba. Vsi Slovenci so se odlikovali v tom, naj se zgradi primeren božji hram i v te namen so ne varčevali, nego radi davali. Vsa hvala njim naj bo za to! Sveti Jožef naj je vodi, varje, čuva, koga so si za patrona zvolili, on naj je pomaga tak sveto živeti, da bo vredni na zemlji i v nebi po njem priti v družbo Jezušovo i njeno sladkočo nezmerno vekomaj vživati. To bodi plača vsem za trüd i milodare. — Dobri farniki pa so nej samo cerkev zidali, nego so se poskrbeli tüdi za primeren farov za svojega g. plebanoša. Slika nam kaže te novi farov.

Vse kaj dühovniki damo, ki Jezušovo čast nosi, Jezusi samomi damo. South-Bethlehemski Slovenci so nam v tom dugovanji tüdi v zgled. Oj keliko mo-

ro tam plačati, naj dühovnika svojega moro meti, da njim država ni filera ne pomore, pa li radi to včinijo; kak nas osramotijo v staroj domovini živoče, ki tak pokesnič damo svojga dužnoga delavca, tak nazadovoljno svoj literček zrnja, z takšim mrmranjom prgiščö prediva pa gledamo vnogi še na to, naj delavec čem menje opravi i čem hitrej vujde domo, zrnje pa naj bo čem bole ne očiščeno i predivo čem bole ne oglašeno. — Jezušovo čast z temi dari poštüjemo, njegovoj dühovniškoj časti dohodke, delavce davamo, zato ka je on to tak zravnao. Dani dar zato očivesno posvedoči, kaj mislimo od Jezusa. Bo sod ednok tüdi, pomislimo, na šterom de Jezus to tüdi pitao nas: Si mojoj časti skazüvao od mene zapovedani dar? Pa kakšega si? — To pomislimo i ne pozabimo, ka čem lehžejši obstanek ma dühovnik, od obilnosti ne gučimo, samo od leh-koga obstanka, tem lehžej more svoje verske dužnosti spuniti, tem več milošč i blagoslova more sprostiti za svoje ovčice. Od dužnih dohodkov farnikov do svojega plebanoša smo te te vrstice na papir vrgli, naj malo predramimo ništerne farnike, ki mislijo, ka popi dohodke dužne iz svoje vole terjajo. O ne, to je njim žmetno, nego da prisego denejo dol, ka dohodke obdržijo, štere je sam Bog zravnao za svojo matercerkev, zato je zahtevajo, zahtevajo je i mnogo britkoče pri tom požirajo.

Amerikanski Slovenci so nam v zgled, nasledüjmo je, Jezusa gledajmo pri zidanji cerkve i pri vsom cerkvenom opravili, pri katoličanskoj šoli, pri

fárnóm deli i drüghih dohodkah, samo njegovo diko i čast pa nam vse lehkó bode.

Teliko smo zvedili od drüge cerkvi naših Slovincov v Ameriki. Več nesmo mogli, da to leto pisem z Amerike, celo iz South-Bethlehema nega. Kda boj mine, obvestimo naše naročnike še z podrobnejšimi podatki od zidanja té

nove slovenske cerkvi. Tečas pa podajmo v dühi sveti poljüb na sveti tabernakl nove cerkve i prosimo Jezusa v njem prebivajočega po sv. Jožefi, cerkve patroni, naj v svoje presveto i premislovtivno Srce zapre i zjedini v popolnoj ljübezni plebanoša i vse farnlke slovenske fare sv. Jožefa.

GUBBIJSKI VUK.

Pisali so leto 1220. V pogorskóm mesteci Gubbio v Ankonskoj marki, ki je bilo naslonjeno ob zahodni rob Apeninov, je bilo nekoga jütra vse živo na mestnom trgi. Z dežele so dohajali osli, oprtani s tovari artišok, lüka, maka in njih gospodarje so okoli vodnjaka sredi trga razpostavljali svojo robo. Prodajalci sadja so ponüjali rumene aprikoze, cvetočerdeče breskve in dišece citrone sedeči na kamenitih stopnjicah nekdanjega foruma. Vmes so hvalili senegalski ribiči svoje srebrnolüskinaste ribe, zraven njih pa so mesarje sekali meso in ljudem vsiljávali žive kozliče. Iz raznih cerkva so se čüli glasovi zvonov, mestne žene pa so se glasno pričkale z raznimi prodajalci za ceno; vsevprek je kričalo in mrgolelo na trgi pa gnalo šüm kak včele ob lepóm sunci po dugóm dežovji.

V te šüm pa se zadere hipoma strašen krik. Kar mahoma potihne vse na trgi in ljudje gledajo vsi prestrašeni ženo srednjih let, ki je hitela raz-

pletelih las in se bila po prsih pa divje kričala čez trg, »Vuk, gubbijski vuk!«

Ta reč je kako strela vdarila med množico. Ljudje so celo prebledeli. Kje? Kaj je včino? Koga je oropao? Koga zopet vmoro?

Takša vprašanja so švigala od vüst do vüh prestrašenih ljudi.

— Enriko, moj sin, moj sin! — je kričala žena.

Enriko, so ponavljale ženske, lepi Enriko, zaročenec Marije Nezijove! »Kaj je z njim?«

— Pri jüžnih vratih ga je našel čuvaj danes zjütraj, šo je v mlin po zmleto melo. Najbrže se mu je zapoznili. Ropar je prežao nanj; mogo se je hrabro braniti, zato ka njegov nož bio krvav.

— Naj bi bil prepüstio ropari vrečo mele in rešo svoje življenje, — je dejala neka ženska.

— Toga ne včini nobeden mož, ki kaj nase drži, — jo zavrne bližnji mesar, — vreča je moja in što se je dotekne... — Pri tom je zgrabo za

nož in vihteo z njim po zraki, kak bi hoto braniti z nožom svoje mrtve kozliče na stojnici. »Ali nimam prav?«

— Seveda, seveda! — so ga pomirjavali sosedge.

— Veš ti, tako junaški Bombardone, ti bi mogo enkrat poiskati vuka v njegovom brlogi, ar se nikoga ne bojiš,« je šepno mlad mesarski po-

vrzek pekla... Neki germanski vojak, ki je ostal še od casara Friderika v našem mesti, mi je strahovite reči pripovedavao o te vrste velikanih, ki se skrivajo po germanskih logáh. Pravo mi je, da je tudi naš eden izmed tistih, ki so s hüdičom v zvezi.

— Vsi dobri dühovi hvalijo Boga, — so mrmrale okoli stoječe ženice in

Marijina družba vogrskih slovenskih deklin v South-Bethlehemi.

močnik i se poglado po svojih pomladnih brkicah.

— Zato ima pa premalo poguma, — šepetne dekla, štera je blizu tam stala pri prodajalkah s sadjom.

Mesar je nagübao svoje čelo in dejao mračno: — Da, če bi bio to navaden človek, toda to je divji vuk, Leontina, pol, človek, pol zver, iz

se pokrižavale.

— Zato bi bilo treba sv. Jürija viteza, te se lahko vojsküje proti zlodjem, ar so nebeščani z njim.

— Toga seveda o Bombardoni ne moremo trditi, — reče v smehi Leontina.

Pred vrati cerkve Santa Maria Maggiore je v hipi nastala gnječa. — Kaj

pa je tam? — so povpraševale ženske in stegale svoje šinjeke. — Ha, umbrijski svetnik je tam, — pojasni končno Bombardone, ki ga je glavo višji od vseh drugih prvi opazo.

— Te bi mogoče pomagati, — meni prodajalka lūka.

— In bi Enrika vzbūdo od mrtvih, — pristavi soseda.

— To bo težko šlo, — pravi neki meščan; — toda te bi nas vtegnol rešiti pred vukom, zato ka on je v zvezi z nebeščani.

— Kaj hoče, kda je tak majhen in slaboten, — odvrne sočūtno Leontina, — dá, či bio on sv. Jūrij, vitez s sulicov, ali sv. Krištofor z botom...

— Toda Bog je z njim, — reče mati vmorjenega Enrika. — Naj se maščūje za mojega sina!

— Brat Francesco, usmili se nas, — so klicale ženske Frančiška, ki je prihajao v njih sredo.

— Brat Francesco, reši nas pred vukom, — ponavljali so okoli stoječi možje.

Mati Enrikova se je prerinila skoz množice do Frančiška, poljūbila njemi je rob njegove halje in kričala:

— Reši nas toga vuka, ki mori naše najboljše može, ki mi je vmoro sina Enrika. Ubij ga, če si res svetnik in si v zvezi z nebeščani!

Medli, sūhi mož, v rujavoj beraškoj halji, bosopet, pogleda s svojimi prijaznimi golobjimi očmi množico in reče: — Kaj hočete od mene? Jaz sem prijatelj mirū in ne boja.

— Ve sem vedo! — kriči Bombardone in tleskne z rokama po kolnih, — on si toga ne vūpa pa je svet

mož in kak pravijo že v zvezi z angeli.

— Što je tebe kaj pitao ti krvočno mesar, — zavrne ga prodajalka rib in mu grozi z debelim rožnivencom v enoj roki in v drūgoj z mrežov napunjenov z ribami; mesar odskoči nazaj, ljudje pa se smejejo, redovnik pa zdigne roko:

— Ne idem nadnjega, da bi ga vmoro, idem pa na Monte Urbino, kjer ima votlino, da mu govorim o božjem mirū, lahko Bog omehča njegovo srce. — To je govoro priprosto, kak bi se šlo za čisto navadno stvar.

— Brez orožja? — ga pita meščan in si kak v skrbeh gladi svojo brado.

— Ali sin te žene nej imeo orožja sebov? Kaj si je pomagao ž njim v boji z gubbijskim vukom?

— Da, kaj njemi je pomagalo? — ponavljajo ženske za njim.

— A če te vmori? — vpraša boječa se Leontina, ki njoj je pred svetnikom odišla vsa nagajivost.

Menih se nasmeje in beli zobje so se mu zablīščali izpod rjave brade, toda nikaj ne právi in nišče ga nikaj več ne pita.

— Jaz zato idem in poskūsim, če vas je mogoče oprostiti vuka, — reče Frančišek v slovo in ob strmečoj množici odide skoz jūžna vrata.

Šo je že nekaj korakov po strmoj cesti, tedaj prihiti za njim mlada dekla.

— Nikak ne hodi, brat Francesco, — kliče za njim, — vuk te ubije! Ostani raj pri nas, ti si več vreden, nego celo mesto Gubbio.

Frančišek je zmigno z glavov:

— Nikaj se ne boj, dete božje, Bog me bo že varovao. — In šo je dalje po cesti.

— Püsti ga, naj ide — kričijo drugi lüdje nad njov, — bomo konči enkrat mir meli pred vukom.

Pa Leontina že pali skoči za njim, prime ga za haljo, rekoč:

— Ne, sam ne smeš k vuki v brlog, vzemi sebov nekaj možov za varstvo, če pa ti ne marajo s tebov, idem jaz. Ve vük še nobenoi ženski nej nikaj hüdoga včino.

Svetnik upre svoj pogled v deklico, tak da je povasila svoj od navdūšenja goreč obraz.

— Leontina, ti ne moreš z menov pa tüdi možje ne smejo, na to pot moram sam. Moli pa le zame, da mi nebeščani pomagajo.

Leontina se vmekne od njega s suznimi očmi, menih pa ide mirno sam naprej.

Hodo je najprej med ograid punimi oljk, odtod čez travnike, ki so bogati zelenja in cvetja že težko čakali koscov, nad svetnikom pa so v zraki žvrgoleli škrjančki tak visoko, da se je slišal le njih glas.

— Bratci moji, škrjančki, — vzklikne Frančišek in gleda proti nebi, — vi ste bolj ljübeznivi, bratci moji, nego gubbijski vuk, ki prebiva tam v divjini na Monte Urbino.

Pot je bila vedno bolj strma in robata, žlahtna trava je ginila in le grmovje tüintam rastlo izpod skal. Visoko ob bregi pa so se pasle črede ovc; prožile so kamenčke pod sebov, da so kapali po strmom griči in zade-

vali meniha. Pastir pa je prepevao na robi in se smejao.

Frančišek prisopiha na vrh gore; siv, robat, kamenit križ stoji ob poti, okrog njega je nasajenih puno živorudečih rož. Frančišek jih poboža čez cvetove, ne da bi štero vtrgno. Globoko doli pod njim na nizkom griči stoji mesto Gubbio s cerkvenimi in trdnjavskimi stolpi, pred njim pa se je nagibala gora in izgübljala v divjoj, propadov bogatoj kotlini. Tü so rastli temni vedno zeleni hrasti, breze in javori, zrak pa je bio prepojen hlada kak da tam izvira skrita stüdenčnica.

Sunce je zahajalo i kak svetla obla skrivnostno ožarjalo bližnje griče. Pred potnikom so se zdigavale visoke pečine, v daljavi se je sveto sneg v žarkih zahajajočega sunca. Vse je bilo mrtvo-tiho okrog njega, celo škrjančki so prenehali s svojim petjom in tüdi pesem pastirov je zamuknola. Počasi koraka menih proti logi. Noge so mu krvavele od ostrih kamnov in od bodečega trnja, ki je rastlo ob stezi. Kmalu se je poizgübila tüdi steza in z loga sta prežala tema in strah.

Hladna senca obvezeme samotnoga potnika v divjem logi. Hlodi stari dreves so ležali naokrog in prhneli; ne navadne gorske rože so izdihavale omamljiv vonj in rudeče gobe so se svetlikale med rujavim mahom. Modras, ki se ga je doteknola potnikova noga, je zasikao, skočo mimo njega in se izgübo v lovorjevom grmovji. Iz belih vapnenih sten pogorja so njem zevale nasproti črne votline, ki so bile kak vrata pekla.

Med visokov praprotjov, ki se je v

njej potnik lahko skrio, curila je voda, nekaj praprotnih stebel je bilo nalomljenih in na njih so se poznale sledi krvi. Potnik obstane; skoz grmovje mu zavdari v nos dih dima; on ide za njim prek gorske stene in obstane pred prostorom, kjer je bila pohojena trava, kjer je ležalo na okrog vse puno zdrobljenih strupenih gob in zlomljenih vej, kak bi jih bil što v čemereh polomo.

kim botom pred umikajočega se meniha, ki se je prekrizao.

Tak si stojita nasproti. V strahi gleda Frančišek divjega orjaka pred sebov. Oči, krvave, mu žare kak dva ognja, griva skuštranih las njemi obdaja čelo in obraz duga brada, ki se je drži puno drobtin in lističev. Okrog orjaške roke je imeo povito praprot, štere lističi so bili krvavi, najbrže si

Procesija pri posvečivanji spodnje slovenske cerkve sv. Jožefa v South-Bethlehemi
l. 1915. nov. 14-ga.

Potnik za hip zatisne oči, kak da mora zbrati vse svoje moči, potem pa ide odločno naprej i kmalu stoji na odprtom prostori pred nizkov votlinov, kje je nekak küro. Po vseh štirah se priplazi nika pošast iz kotline, odeta je bila v sivo vučjo kožo. Kak zver zarjove in kak divji maček skoči s tež-

je ž njo v obvezal rano.

— Mir s tebov, brat vuk, — ga pozdravi Frančišek s krotkim, tihim glasom.

— Črv, kaj ščeš pri meni? — zatuli nad njim velikan.

— Tebe iščem!

— No zdaj si me najšeo, — reče

in se zakrohota. — Ali lahko ščeš, da se poskušiva, ti suho vreteno? Ali morebit prinašaš pismo o mojem pogubljenji pisano na pergameni?

— Prihajam k tebi brez orožja, — pravi Frančišek, razprestre svoji roki in razpne vajačko, štera je bila omotana okoli njegove halje.

— Tedaj prihajaš kot gost, — reče vuk in se grdo zdere.

— Da, brat vuk! Ali mi dovoliš, da ti sperem in obvežem tvojo rano na roki?

— Eh, to se že samo pozdravi; morebit maš kak strupen prah pripravljen, ki bi mi ga rad natroso na roko, — zadere se orjak nezavupno nad njim.

— Ne kaj takšega mi nej v mislih, — pravi Frančišek živahno.

— Kak da ne?

— Zato, ka te mam rad, — odgovori menih priprosto.

— Kakša človeška žival pa si prav za prav ti, ki me nazivaš brata in praviš, da me maš rad?

— Ali nesi ti človek kak jaz in ali nej Bog najin Oča? Zakaj bi te zato ne mel rad in zakaj bi te ne smel imenovati brata? — vpraša ga ljubeznivo Frančišek govoreč priprosto kak dete. — Naj drugi kričijo, da si vuk, da si razbojnik, zame si ti moj brat.

Ropar ga je topo pogledao in nikaj ne reko. Frančišek je bio otrujen od pota in lačen. — Ali bi ne smeo pristesti k tvojemi ognji; dugo sem hodo in sem lačen.

— Ali si sam? — ga nezavupno pita ropar.

— Prav sam, — zagotovi njemi

Frančisek, — ti me lahko z rokami zadaviš kak kozliča.

— Lehko, — zagodrnja divjak in ponosno pogleda na svoje močne kosmate roke. — No le sedi k ognji, — njem pravi.

Zmračilo se je in rdeči plameni so švigali med prasketajočimi poleni. Naokrog pa je bilo hladno in Frančišek se je treseo od mraza. Ropar je šo v duplino in se je kmalu vrno z loncom ovčjega mleka in s krvavim kosom kozjega mesa, dao je mleko gosti, ki ga je hvaležen pio. Vrgeo je prgiščo skalja na ogenj in plameni so zaplapolali; natekno je kos mesa na raženj in ga je pekeo pri ognji.

Zamišljen je gledao menih v plamen. — Ali ni ogenj lep in prijazen, mogočen in nasilen, naš brat ogenj? Kak nama njegova luč razsvetljuje noč. — In nama peče kozje meso, — dostavi ropar zaničljivo. Plameni pa so skrivnostno ožarjavali zagoreli, divji obraz roparov in blede, prozorno lice menihovo. Ropar potegne čez nekaj časa nož izza pasu, nareže kadeče se meso in ponudi na noži menihi najlepši falat.

Tiha sta jedla ob ognji. Naenkrat se zakrohota ropar.

— Kaj se smeješ, brat vuk? — pita Frančišek in se muči z glodanjem napol surovoga mesa.

— Ha, ha, što bi se ne smejao? Že deset let nesem skupno jo z nednim človekom, samo kovrani so bili moji gostje. Ali jih čuješ, kako kriče na bližnjem drevejih, pa se tebe boje, zato ne prilete bliže.

— Ali ne lepo, ako s človekom v prijaznosti deliš svojo večerjo? — ga

pita menih, — glej, jaz bi morao od lakote vmreti, če bi se me ne bio ti usmilo.

— Čüdno mi je... — odvrne ropar, kak to, da se te kovrani tak boje? — ga vpraša začuden in čelo se njemi omrača v gubah, — ve vendar nej zroka, da bi se bojali. — Svetnik pogleda ropara s svojimi čistimi resnimi očmi.

— Morebit pa vendar... — mrmra ropar in se obrne v stran in skrije obraz v šenci.

Povečerjala sta, in noč je legla na zemljo. Nebo je bilo jasno in prva zvezda se je posvetila uprav nad njima. Tenek višnjevkast dim se je kak sveča raven zdigao nad ognjom in se je izgubljal v vejah bližnjega hrasta. Netopirje so frfotali nad ognjom in ne daleč od tam se je oglasila sova.

Ropar se je vrgo po zemlji in gledao nepremično na zvezdo nad sebov, Frančišek pa je še čepeo pri ognji in čez kolena je držao združeni svoji roki.

— Čemi si pravzaprav prišo k meni, — trga vuk svoje mučanje.

— Zavolo lepoga miru.

— Ta reč je trda za človeka, ki ga zasledujejo že leta in leta kak besnoga psa, — mu odgovori ropar britko.

— Kako si zajšo v to divjino? — ga vpraša Frančišek.

— Ali bi ti to rad znao? — Frančišek pritrди. Ropar se vsede in gleda v ogenj. Žrjavica je pokala in kak dež isker je oba obsüo in zažgao menihi haljo.

— Glej tvoja hvalja gori, — spregovori ropar, vdari z roko po sükni in vgasne plamenček.

— Ah, ne ubijaj brata ognja, ki se je igrao na mojoj halji, — reče menih in pogleda na načeto haljo, ki se je iz nje še kadilo.

— Če plamena ne zadušim, zadüši plamen tebe, — ga zavrne ropar.

— Samo mojo obleko. Toda pripovedävaj!

— Ne veliko povedati, — njemi reče ropar in nasloni svoj obraz na roko tak, da se mu je videla samo njegova košava brada.

— Bio sem mlad dečko, rekli so mi Giovanni in rad sem imeo črešnjevo oko deklico Petronello. Poleti sem paseo ovce pri gubbijском grofi, pozimi pa sem oči Petronelle pomagao ob statvah. Hčerka je bila lepa dekla, to mi ti menih lahko verješ, četüdi od vsega toga nikaj ne razumeš, in pridna in poštena je bila tüdi. Nekoga dne pa je prihitela k meni v gore, oklenila se mi je okoli šinjeka, kak bi hotela izjokati življenje. Grof je lazo za njo i eden jo prašao, če ve, da sem ga jaz okradno pri njegovej čredi in da me bo zato dao obesiti na vislice tam gori ob severnih mestnih vratih. Dekla je vervala slepari, hotela je mene rešiti in je plačala ceno za moje življenje, kaj si je razvüdanec poželo.

Frančišek je obledo in njegove oči so gledale nemo in žalostno.

— In kaj si ti naredo?

— Kaj sem naredo? To, ka more vsak mož včiniti. Püsto sem čredo v gorah in prežao sem na izdajalca. Püščica njem je prebodla srce. S psi so mene in Petronello zasledüvali in preganjali po gorah, končno sem jim jaz vendar prikrio sled. Apeninske gore so divje in razkosane in v mrzlih po-

gorskih študentih so psi izgubili sled za menov. Petronella je na tom beganji opešala in vmrla, jaz pa sem skleno svoje življenje drago odkupiti — tak sem postao gubbijski vuk.

— Ubogi človek, — je dejao menih tiho in ozimice so mu trüdne legle na oči.

Ropar se je vrno k njemi rekoč :

— Kaj praviš?

— Ubogi, nesrečni človek brez mirü!

Ropar se je oddehno :

— Da, ubog sem, to si prav povedao.

— Jaz pa sem prišeo da ti done-sem mirü, mirü z Bogom in mirü z ljudmi.

Frančišek ga je pogledao in kak da bi bio žarek vsekao iz njegovih oči v oči roparove, ka je zgovoro reč Bog.

— Kaj praviš? — reče ropar in skoči vujškar pa se vstopi pred meniha, ki je tüdi počasi vstajao.

— Ti si plačao bol z boljo, krivico s krivicov in tak je v tvojoj düši strupeni greh koto vedno nove otroke, ki svedočijo proti tebi.

— Meni se pretaka ogenj po žilah in ne ovčje mleko, — zavrne ga velikan. Frančišek se nasmeje.

— Toda, pozabiva, ka je bilo, Giovanni. Bog tí danes ponüja mir. Daj mi roko!

Skoro brez volje položi ropar svojo orjaško roko v drobno ročico menihovo.

Tedaj pa Frančišek glasno nadaljüje:

— Kak držiš svojo roko v mojoj

roki, tak naj se splete vez mirü med tebov in med ljudmi. Ti je prav?

Kak da je brez vse svoje volje — ropar pritrdi.

Frančišek se skloni k njemi in ga poljübi na raskavo čelo.

— Poljübim te s poljübom mirü in to ti bodi znamenje, da Bog izbriše vsa tvoja hüdodelstva in ti odpüsti, ako ostaneš na poti pobolšanja stanoviten. Giovanni, ali je to tvoja volja?

Vstrepetao je ropar, kda je začüto menihov poljüb na svojem čeli, zdelo se mu je, da se podirajo gore ob njem, da je izgübo vse telovne in düšne moči, da stoji kak otrok pred svetim možom in jecljao je:

— To je moja volja! — in Frančišek je opazo, da stari, divji ropar — joče.

Roko v roki sta si stala nasproti in se gledala, pun strahü in trepeta ropar, pun vsemogočne ljübezni menih.

— Ti si svetnih, — reče ropar premagan.

— Ne pravi tak, — zavrne ga Frančišek, — svet je edini Bog. Toda zda pojdiva počivat, vütro naj čaka duga pot.

Ropar se prestraši:

— Kam? V Gubbio? Ne, tam me ubijejo kak küzljivoga psa!

— Ali bi te tedaj jaz vzeo sebov? Ve vendar nesem rabljov hlapec, — ga zavrne Frančišek.

Ve me ne boš mogo braniti pred razdraženimi ljudmi. Šele včeraj sem jim ednogo ubio, ka mi nej ščeo dati mele, ki jo je neseo iz mlina, — je dejao ropar.

— Ob meni boš varen, čuvam te

z lastnim telom. Ali se mi zavüpaš, Giovanni?

— Zdi se mi, da maš čarovno moč njad ljudmi; jaz se ti zavüпам.

— Tedaj pojdiva počivat. — Pogasila sta ogenj; Giovanni je prineseo kože iz votline in jih je razgrno poleg vgašenoga ognja in mirno kak brata sta zaspala eden poleg drugoga ropar in menih.

prostiralo megleno morje. Cvetke so se iskriale v rosi in zdigale svoje glavice. Lepa je bila narava in, kak prvi den, brez krivde. Zašla ovčica je priletela prestrašena čez pot. Ropari je vztrepetala roka, toda püsto je živalico v mirü.

— Čüdno, — je skrikno, kda je oprazo ovčico kak domačo ob Frančiški, ki je božao belo živalico, kda se je

Mgr. P. Masson, najveksi prijatelj vogrskih Slovincov, posvetitel njihove spodnje cerkve, zidane na čast sv. Jožefi v South-Bethlehemi. Poleg so duhovniki pomočniki, spodkar dvorjeniki i v belo oblečene deklice.

Rano sta se podala na pot drugo jütro.

— Že davno nejso ptiči tak lepo prepevali kak danes, — je dejao ropar.

Frančišek se je prijazno smehljao. Sunce je vzhajalo izza gora in rdečilo vrhove, spodaj v dolini pa se je raz-

skrivala v njegovo haljo. Kmalu za njo je pribežao ovčarski pes, da jo požene k čredi nazaj, a kak pes zapazi orjaškega divjaka, stisne rep, zavcili in odbeži.

— Ali si ga vido? — reče Giovanni britko. — Kaj bodo šele ljudje naredili z menov?

— Pojdiva! — odgovori menih, nobena druga reč, in ropar ide za njim.

Ob vratih mesta Gubbio obstaneta; začuje se namreč trobljenje z rogmi in potnika se prestrašita.

Čuvaji so namreč s stolpa opazili potnika in med njima spoznali vuka in nejsa hoteli odpreti velikih vrat.

Frančišek je tukeo z železnim obročom, pritrjenim na hrastova vrata; ropar je kak otrok prijelo meniha za roko in se ga je držao.

— Koga vodiš v mesto, Frančišek? — zove čuvaj s stolpa.

— Mir!

— Kak govoriš o miru in vodiš sebov vuka?

— Odpri nama vrata! Za mir sem jaz porok.

Počasi se odpro velika vrata, škripajoča v tečajih, menih in ropar sta vstopila v mesto.

Na cesti blizu vrat se je že nabralo vse puna ljudi, ka so jih na nevarnost opomenoli rogovi čuvajov.

— Vuk je tu, gubijski vuk! Glej, ali ga vidiš? Naš svetnik ga je premagao in ga nam pripelao ujetoga. Slava Frančiški svetniki!

Obrazi so se ljudem smejali od veselja, drugim so se gubančili od jeze in maščevalnosti.

Kak očiten grešnik je stopal ropar s sklonjeno glavo za menihom. Čuto je, kak valove proti njemu valovi srda, toda tesno ob njem stopa menih držeč ga za roko.

Na trgi se je nabralo vse črno ljudi. Vsevprek je kričalo:

— Vuka je zgrabo! Vendar enkrat je v naših rokah! Ubijte ga! Ne! Na

tezavnico morilca! V vozo ga vrzite! Na vislice! Deček s ceste pobere kamen, da bi ga vrgel na hüdodelca, pa neka ženska ga vdari po roki in mu izbije kamen.

— Nikak, boš svetnika zadell!

Ob vodnjaki obstaneta potnika. Frančišek zamahne z roko in kmalu se poleže šum med ljudmi.

— Bratje moji, tukaj pred vami je pastir Giovanni, šteromi vi pravite vuk. On se kesa svojih grehov in Bog njem je odpusto.

Glasno mrmranje pretrgne govornika.

— Na kol ga nateknite! — zavpije Bombardone in zavihiti po zraki svoj mesarski nož.

Mračno pogleda Giovanni mesara, ki se kak od puščice zadet hitro vmekne med množico.

— Muči, Bombardone, svetnik naj govori, ve nisi ti ujeo ropara.

— Tudi jaz ga nisem vlovo, — nadaljuje Frančišek, — sam iz proste volje je šo z menov ka nešče več biti ropar.

Ljudje pa ne morejo razumeti, pogledujejo se in muče.

— Prosim vas, bratje, pristopite sem in dajte roko Giovanniju v znamenje miru!

Nišče se ne gene. Ropar še vedno gleda na kamenite stopnjice ob vodnjaki, kjer so ležali ostanke zelenja in citron. Svetnik pa se zgleduje po ljudem, v posameznike upira svoje oči, kak bi z njimi hoto prodreti v njih srca.

— Nikdar ne dam roke morilci svojega sina, — se oglasi neka žena

iz množice, — dajte mi prostora, da mu pljunem v obraz, morilci, ropari. — In rinola se je ženska skoz množico, bleda od srda in sovraštva, proti ropari, ki je še neprestano gledao v tla.

— Ti, ti, izvržek pekla! — je kričala pred njim in zdignila svojo grozečo roko; menih pa stopi vmes in vdarec namenjen vuki, zadene njega v obraz. Prestrašenoj ženski omahne roka, kda zapazi okrvavljeno lice na svetniki.

— Obljubo sem vuki, da bom porok za njegovo življenje, zato moram jaz prle vmreti, nego ropar, — odgovori opominjajoč Frančišek.

— Pusti me, menih, — zašepeta Giovanni Frančiski — nej trebe, da bi ti trpo za-me, dovoli jim, naj naredo z menov ka hočejo; moje življenje je že itak mrtvo.

Razvedrenih oči se obrne Frančišek h Giovanniji in ga poljubi pred vsemi ljudmi.

— Če te vsi drugi ne marajo, te jaz vsprejem za brata.

Lahkoživi, nestalni ljudje so kak začarani gledali, kak je na lici krvaveč menih poljubo ropara. Nato pa so začeli zopet kričati, eni so ropara preklinjali, drugi so se z njimi prepirali, tretji so proslavljali svetnika in razburjene pomirjevali, toda nič se potnikoma nej ščeo približati.

Te pa so ljudje zagledali deklico, ki je prišla iz bližnje cerkve. Taki je opazila svetnika in ropara pri vodnjaki. Razveselilo se njoj je lice, poškopila se je z blagoslovljenov vodov v škropilniki in hitela skoz množico, ki je vrvela in kričala:

— Vuki že ne damo roke, nej mo-goče. Vütro že pozabi, ka dnes v sili obljubi. Ne maramo ga v naše mesto! A glejte svetnika, kako prijazno govori z njim. Ah kaj, on misli, da so vsi takši kak sam. Kaj on zna o roparih in morilcih!

Deklica pa — bila nam je znana Leontina — se je pregnetla skoz množico in stala pred vodnjakom.

— Brat Frančišek, — reče vesela, — Bog je vendar-le uslišao mojo molitev, da si priše še živ nazaj v mesto.

— Da, Leontina, — pravi menih in pokaže na tovariša, — mi obhajamo mir. — V strahi pogleda dekla na divjaka, ki jo je drzno-otožno pogledao v obraz. — Dobrodošeo v našem mestu! — je dejala s tresočim glasom in mu podala svojo drobno, belo desnico, — hvala ti, da si занeseo življenji našega brata Frančiška.

Nestrpno je ropar prijel za nežno roko in zajecljao nekaj reči v zahvalo.

Čez obraz svetnikov pa so se porosile svetle suzé.

Blagor miroljubnim!

Ljudje se se rivali vedno bliže. — Leontina! Kaj je reko svetnik? Blagor miroljubnim!

Tedaj stopi stara ženica h Giovanniji in mu poda svojo süho tresočo se roko. In kak bi se bili ljudje vzbudili iz začaranja, so šli skupaj in podajali vuki roke v znamenje sprave. Med drugimi je pristopila tüdi mati vmorjenoga sina. Pred morilcom je stala in se tresla kak trepetlika. Giovanni se vmekne in se pritisne na rob vodnjaka, zdelo se je, da se mora

prevrči. Žena je poskušala, da bi kaj rekla, a reč njoj nej mogla iz vüst.

— Brat Frančišek, odpusti, ka sem te vdarila, — spregovori končno proseče.

— Odpusti, in tebi bo odpüščeno! — njej odgovori menih krotek kak jagnje. Omahovala je; globoko vzdihnila: — Brat Frančišek, veliko zahtevaš, skoro nemogoče zahtevaš.

— Jaz ne, — reče menih in pri tem potegne iz halje lesen križec in njej ga poda v poljüb.

Žena poljübi križ, suze se njoj vderó čez lice, hitro, kak da je naredila velikodušen sklep, se obrne k ropári in mu poda roko. Toda prehüdo je bilo to za njeno naravo, hitro si zagrne glavo z robcom in glasno ihtech pobegne v cerkev.

Zamišljen gleda ropar za njo: temna rdečica se razlije po njegovem ogorelom obrazi in potne kaplice so se zabliščale na njegovom nagübanom čeli.

-- Svetnik se igra s človeškimi srci, kak igralec s svojimi strünami, — je dejao odličén meščan in se zamišljen napoto domov. Pomali so se lüdje razišli.

— Tüdi nama trebe, da odideva, — reče Frančišek Giovanniji; — ako ostaneš tükaj v mesti, poiščem ti hišo, kjer te bodo vsprejeli, da si pošteno slüžiš svoj vsakdenešnji krüh.

— Ne, ne, — odvrne Giovanni, — ljüdje mi morejo odpüstiti vsled moči, ki jo imaš ti nad njimi, toda pozabiti ne morejo. Zato hi bio jaz rad s tebov eden tvojih. — In prije je meniha za roke. — Ali se morebit preveč vü-pam, kajne da?

Frančišek ga pogleda in reče: Pripravljen si zato, da svobodo zamenjaš s pokorščino in razbrzdanost s postom in pokoro. Uboštvo in pomenjkanje ti ostaneta zvesta kak dozday. Ali to ne bo prehüdo za-te?

— Nikaj nej zame prehüdo, če si ti z menov, — vzklikne strastno Giovanni.

— Te pa prav — reče Frančišek, — vsprejem te v družbo spokornih bratov. Pojdi z menov v Asizi!

— Tak je vendarle brat Frančišek vmoro vuka, — vzklikne Leontina, ki je še zadnja med njima ostala. In roko v roki sta Frančišek in Giovanni zapüstila mesto Gubbio.

NAŠ ZVONAR.

Prle so prinas z vsemi zvonili...
Zvoni ljubljeni naš glas premili,
Gor so pošilali v sveto nebo,
Naj našim vojakom smiljeno bo,
Mirajoče reši pekla,
...One v vicah ne de pekla
Dugoletna peč žarjava...

— Zdaj zvonjenja več ne dava
Cerkev naša...
Joč se čüje doli z line,
Vsako srce šter' prešine,
Mal' zvoniček tužno toži:
'Iščem starše, kje so zvonj?«
— Išče zobstom.

Povrgli so nas kak peto koló,
V smrt se spremenli, človeka koló,
Pa nej so nam odviš nikak bili,
Še zdaj nas za njé, oj, srce boli.

* * *

So njem pravli, ga tolaž'li
Fárniki nej edni.
— »Nemam mira, moji dragi,
Pravi, — konec de mi.«

* * *

Naš zvonar je bridko jokal,
Kda so je pelali;
— »Janoš, ti pomaga to kaj?«
— »Nemaš posla dali,« —

V fari se je šepetalo:
»Naš zvonar premino,
Mišlo, gučo neprestano
Od zvonov premilo,

V pameti se znamkar zblodo,
Oj sir'maček vbogi,
I se spravo v drevo votlo,
Al' po šumah blodi.«

* * *

Pismo so dobili gospon plivanoš,
Pisao zvonar njim je, Kotnjekov Janoš
Veselo je pismo bilo,
V njem je stalo naznanilo:
»Kaj sem želo, sem zadobo,
Staro službo pa na novo,
Zvone vse naše sem dobo v roké,
Sem topničar postao, oj kak mi gromé.

* * *

Prostovoljno šo k vojakom
Kotnjekov je Janoš,
Prošo se je k topničarom,
Prišo v mali varoš;
Tü je dobo top do roke,
Top z domačih zvonov,
Ž njim odrino v bojno pole, ...
— Rad bi ž njim že zvono.

* * *

Bitka krvava
V gori nastala,
Divje zatulili zvonški topovi,
Janči od radosti skoči no trobi:
»K pokopi znovim!«
— Razkaja se dim ...
Sovražnik opazi, kje naš stoji top,

Zameri strel v njega, ... postane vse
Naš Janči zadet, [drob,
Se spravlja v ov svet.
Krv njem curi z glob'ki rani
Na to skálnato goro ...
Že umira ... Se predrami,
Nekaj išče še oko:
»Kje so zvoní
Naši z domi? ...«
— Se zasmeje ...
— Tam kre meje
Nekaj svetlo se blišči ...
Jezus z križa
Se k njem bliža ...
— Ah pa čüje, ka zvoní ...
Se spremeno
V cerkev belo,
Breg skalnati.
Top z granáti
Pa v domače vse zvoné, ...
Oh, kak sladko zdaj doné ...

* * *

Angelci ž njimi sedaj zvonijo,
Spevlejo rajsko svo melodijo,
Spravljajo dūšico gori v nebo,
Kje joča, trpljenja nikdar ne bo.
Jezus sprijme jo predragi,
Njoj premilo etak pravi:
»Za zvonjenje verno, molbo
Hodi v nebo večno mojo,
Cerkev svojo.«

SRČEN.

Mati častitljivoga Don Boska, Mati Margejta.

Naš Marijin List je še leta 1910. prinašao kratko življenje Častit. Don Boska, pod naslovom: Oča zapušćene dece. Tam je tudi bilo povedano par reči od njegove dobre matere po imeni Margejta. Tak sveti in glasoviten človek kak je bio Don Bosko, je vreden, ka naši cenjeni čitatelje spoznajo ne samo njegovo življenje nego tudi njegove matere.

Dobro znamo, ka deca navadno takša ostanejo celo življenje, kakšo so si starišje sami vzgojili. In čeravno je vsikdar ne istina, ka kakši so starišje takša so tudi deca, je itak istina, ka vzgoja starišov pri deci dosta primoré ali pa škodi. Či je vzgoja dobra, so deca dobra, či je vzgoja slaba, pa deca ne morejo biti dobra. Don Bosko je dostakrat jočić od veselja pravo, ka či se je on svoja mlada leta občuvao nedužnoga in či je postao dühovnik, se ma svojoj dobroj materi zahvaliti. Da je to istina, bomo vidili v kratkom življenji te žene.

Prva leta, — odraščena dekla, — žena.*

Margejta je bila hći prostih kmečkih roditelov. Oča se je pisao Okiena Melkior, mati pa Bosone Domenika. Bog njima je dao šestero dece, med temi je bila tretja mala Margejta, rojena dne 1. aprila leta 1788. Oča in mati sta bila siromaka na imetji, nego

jako bogativa na poštenom krščanskom življenji. To lepo življenje je v nedužno srce male deklice vtisnolo globoko čutenje dužnosti do Boga in do starišov. Tudi kesnej, že kak odraščena dekla, gda so skušnjave bole močne, je ostala vsikdar verna in podvržena božoj voli. Bila je pravična, razumna v mišljenji in govorenji, mela je trdno volo, bila je jako pobožna, delavna in ponižna. Ednok so jo vrstnice zvale v krčmo na ples, toda ona se jim brezi zamere in na lepi način znala izgovoriti.

Čudno je, kak pametno se je znala ogibati dečkov, ki so začali za njov gledati. Več poštenih dečkov namreč z vesi, jo je svetke čakalo, da bi tak z njov šli k meši, kak majo navado po vesnicah. To je pa sramežljivoj deklini nikak ne bilo po voli. Najraj bi sama šla v cerkev. Pa kak se naj reši brezi zamere toga pajdaštva. Či je li mogla, je šla zaran z domi, prle kak drugi mladi ljudje. Nego vsikdar je ne bilo v njenoj oblasti iti zaran, ar je večkrat mogla doma ostati dokeč so drugi ne prišli od rane meše, in potem iti k velkoj. Zdaj se je nikak ne mogla ognoti nadležnih pajdašov, ki so jo čakali na kržopotji proti cerkvi. Margejta si je najšla pomoč. Gda je prišla do kržopotja in je vidila ka jo čakajo, je tak hitro začela stopati, ka so drugi mogli bežati za njov. Toda bežati jih je bilo sram, zato so pa os-

* Aus dem Leben und der Wirksamkeit Don Boscos — L. Habrich.

tali. Margejta se je tomi sama pri sebi smejala in tak dospela do cerkvi. Najzaj gredoča se je pridružila kakšoj pajdašici ali drugim ženskam in se tak rešila nemirnih komarov.

S tem je kazala, ka nema vole v zakon stopiti. Najraj bi ostala vsikdar pri očinoj hiži. Dobri starišje so jo pa že obečali ednomi poštenomi človeki, po imeni Bosko Ferenci, z vesi Beki blízi Murialdo.

Ferenc je bio dovec. Od prve žene je meo ednoga devetlet staroga dečaka. Bio je zaistino delaven, skrben in pameten človek, poleg toga pa goreči in pobožen katoličan. Meo je svojo hižo in malo posestvo. Mati so ešče živeli, nego jako stari so bili. Brezi ženske je žmetno pri hiži, si je mislo Ferenc, zato si je iskao edno vrlo pa skrbno pomočnico. Na dobro srečo jo je najšeo pri Okienovih. Poznao je marljivo Margejto, zatogavolo se je obrno k njenim starišom in jo proso. Bog je tak določo, ka je te par stopo pred boži oltar dne 6. junija leta 1812.

Margejta je mogla povrči očino hižo in iti k Boskovim za gospodinjo. V Beki je začnola svoje novo življenje. Tü se je dne 15. augusta l. 1815. narodo Don Bosko.

Ferenc in Margejta sta bila zaistino mož pa žena kak Bog žele. Lepa medsebojna lübezen je vezala njiva življenja. Oba delavniva, šparavniva in pobožniva sta se na vso moč trüdila, kak bi lepše gospodarila in vzgajala deco po krščanskom.

Mamica, Ferencova mati, so pod slabimi in sklüčenimi prsami meli zaistino zlata vredno srce, puno lübezni

do sina, do snehe Margejte in do vnükov. Ne samo, ka so nikdar ne delali svaje pri hiži, kak ništerni stari lüdje, nego so skrbeli, da bi vsi kak v najlepšem miri živeli. Lepe navuke za dobro gospodarstvo so davali Margejti, štera jih je rada poslüšala in bogala, ar je znala, ka stari lüdje dosta lepoga znajo.

Margejta postane mati — dovica.

Oča nebeski je blagoslovo novi zakonski par z dvema detetoma. Prvi se je narodo dne 8. aprila l. 1813. in je dobo pri sv. krsti ime Jožef; drügi, rojen dne 15. augusta l. 1815. po imeni Janez (Janoš) namreč kesnejši Don Bosko.

V siromaštvi so živeli, z znojom svojega obraza so si slüžili krüh, nego v tom širomaštvi je kralüvao boži blagoslov in sveti mir, šteri je več kak vse bogastvo. Zavolo delavnosti in šparanja jim je nikdar ne trbelo stradati. Ferenc in Margejta sta se veselila, da jiva je Bog blagoslovo s tak lepim življenjom. Ali žalostno! To je malo časa trpelo. Ferenc se je prehlado. Potem, kak se navadno zgodi, so se njemi plüča zvužgala in je nevarno zbolo. Zaman so bila vsa zdravila, vsaka pomoč. V par dneh, po prejemi svetih svestev, je globoko zaspao v Bogi, star komaj 33 let.

Mlajši sinek Janez, je bio star samo dve leti, gda se je ta nesreča pripečila. Kesnej je večkrat pravo, da se ne spomina drugo od očine smrti, kak to, ka je prišlo nikaj možkov v sobo in so nesli očo vün, mati so se pa bridko jokali rekoč njemi: Janezek, več nemaš oče.

V veliko žalost se je pogrozila siromaška hiža. K tomi se je pa ešče druga nesreča prikapčila. Tisto leto je zavolo süšave nastala strašna lakota po celom kraji. Navbok največšemi šparanji so prišli do zadnje drobtinice pri hiži od prejšnjega pova. Sirota do-vica Margejta je po fileri vküp devala, naj bi si tak v skrajnoj sili mogla kaj küpiti. Toda preveč velika dragoča je nastala in tüdi skoro se je ne moglo za drage peneze küpiti. Kak dosta drügh drüžin, tak tüdi Boskovi so mogli stradati. Pomagali so si kak so znali in mogli. Zaklali so kakše živinče in s tem so vlekli naprej tjedem za tjednom.

Prišli so pa nato lepši časi in grozna lakota je minola. Gda so se malo opo-mogli in si z velikov skrbnostjov pri-delali koliko je potrebno za edno si-romaško hižo, je Margejta ešče bole verno in lübeznivo obrnola svoje oči na dobro vzgojitev malih sinov. Včila jiva je moliti, bogati in delati.

Kak veliko moč ma materina reč na deteče srce! Ona premore, da se dete navči lübiti dobro in odürjavati greh. Či bi vse matere takše bile, kak bi po božoj voli mogle biti, ne bi bilo dnesden toliko pokvarjene dece. Gos-pod župnik in vučitel, čiravno sta go-rečiva za vzgojo mladine, ne moreta biti vsikdar poleg in jo odvrčati od slabe tovaršije pa od greha, šteri je žalibog pri ništernih hižah vsakde-nešnja hrana. Preklinjanje, nespodobno obnašanje, svaja, srd, kreganje, nevoš-člivost in druge takše reči, se deca že zamlada navčijo, ar vidijo in čüjejo vse to doma pri hiži, ali pa pri sose-

dovih. Zobstom se potem kesnej sta-riše jočejo in tožijo nad pokvarjenov in nebogavnov decov. Sami morejo lepo živeti, či ščejo ka do njim deca poštena. Prvo vzgojo, od štere je naj-več odvisno za celo življenje, deca mo-rejo doma dobiti. Oh či bi to vsi sta-riše dobro razmili, kakše veselje bi meli na stare dni od svoje dece!

Margejta je bila prava krščanska mati. Ka je svojoj deci naročala in za-povedavala, to je sama pokazala v de-janji. Komaj so znali malo izgovarjati, jim je gostokrat ponavlala sveta imena: Jezus, Marija, sv. Jožef. Ešče gingave rokice jim je sama zdigavala na čelo potem pa na prsi in na rame, da so že zamlada znali napraviti znamenje sv. križa. Kesnej jih je sama včila ka-tekizem. Toliko časa je ponavlala, ka so mogli znati na pamet in na vsako pitanje odgovarjati. Kakšešte delo je mela, je vsikdar poleg dece bila, gda so opravljali jütrašnje in večerašnje molitvi.

Komaj sta Jožek in Janček stopila v tista leta, gda smejo deca iti k spo-vedi, jiva je z velikov gorečnostjov pripravljala za sprejem toga svetoga svestva. Gda je bilo vse v redi, jiva je sama gnala v cerkev in spravila pred spovednika. Po spovedi so vsi vküp zahvalili Boga.

Pred vsakim dovolenjom, naroči-lom in zapovedjov je Margejta trezno premislila, či je to, ka šče deci dopüs-titi ali zapovedati, hasnovitno ali pa ne za vzgojo.

Nasledüvanje vreden način je mela ta pobožna mati, svojiva sineka s po-močjov molitvi in sv. svetstev k Bogi

voditi. To pa ne samo dokeč sta bila mladiva, nego tudi kesnej. Ne se je bojala pitati večkrat svojiva že 30 let stariva sina, či sta opravila svoje krščanske dužnosti, to je, jutrašnje in večerašnje molitvi. Z veseljom je dobila ponižen, deteči odgovor, kak nigda v prvih letih. Z največšov prostostjov in lübezni punov ponižnostjov sta sina poslušala svojo dobro mater in spunjavalala njene zapovedi. Vse to je neizgovorno veselilo mater Margejto. Vidila je, kak lepi sad so obrodili njeni stanovitni trüdi, in pri tom si je večkrat mogla brisati rosnate oči.

O či bi vsaka mati tak znala vzgajati svojo deco, ne bi na stare dni točila bridke suze, nego od veselja bi se jokala, videvša svojo pošteno, bogavno in pobožno deco. Mnogi starišje se ne morejo zadosta potožiti zavolo dece, ne mislijo pa na vzgojo prvih let.

Margejta kak modra vzgojitelica.

Margejta se je nevtrüdlivo skrbela za svojiva sina. Vsikdar je na to gledala, da bi njena vzgoja mela za podlago strah boži, in da bi deco koliko je mogoče zlepa spravljala na dobro, po rečeh sv. Pavla: „*Ne nagiblite svojo deco na čemere, nego vzgajajte jih v redi in z božim opominom.*“ (Efes. VI. 4.)

Nikdar se je ne kregala či so se deca igrala; celo sama se je fretala z njimi in njim je vsikdar znala kakšo novo igro prikazati. Mnogi starišje pa majo to trdo navado, ka či se jim dete gene s svojega prostora, kam so je posadili, se že kregajo nad njim. Ne mislijo, kak težko je bilo njim pri

miri sedeti, gda so takši bili. Deteča krv je vroča, potrebüje dosta gibanja, razvedrila, igre. Dete, štero po cele vöre sedi kak kvas, je ne zdravo. Poštene igre prinesejo veliki hasek na detečem zdravji, njemi razvijejo razum in je vračajo od sküšnjave. Don Bosko je večkrat pravo svojoj deci: žvižgajte, kričite, skačite, delajte ka vam je vola, *samo greha ne.*

Dobra Margejta je poznala hasek toga sredstva. Rada je bila pri svojima detetoma, či je li količkaj časa mela. Ne se je navolila odgovarjati na vse, ka sta jo pitala; tak jima je dala priliko, da sta brezi straha odkrila svoje srce, svoje dobre in slabe lastnosti. Pred materjov sta ne mela skrivnosti.

Margejta je znala pripovedavati jako dosta lepoga, posebno kak Bog dobro deco rad ma in kak lagojo kaznüle. Rada je pripovedavale od življenja maloga Jezusa, kak je On bio veren in pokoren Mariji pa sv. Jožefi.

S svojov zanimivov zgodovinov je neprestano mela oblast nad volov dece, tak, ka je edna sama reč bila zadosta, pa so deca vse z veseljom včinola.

Kakti dovica, je bila vse pri hiži, gospodar, in gospodinja. Zatogavolo je mogla iti večkrat na senje, po edno ali po drugo reč. V tom časi svoje oddaljenosti, jo je najbolje skrbelo za nedužnost dece; znala je, kak nevarno je za deco, či so sama doma in dobijo pokvarjene pajdaše.

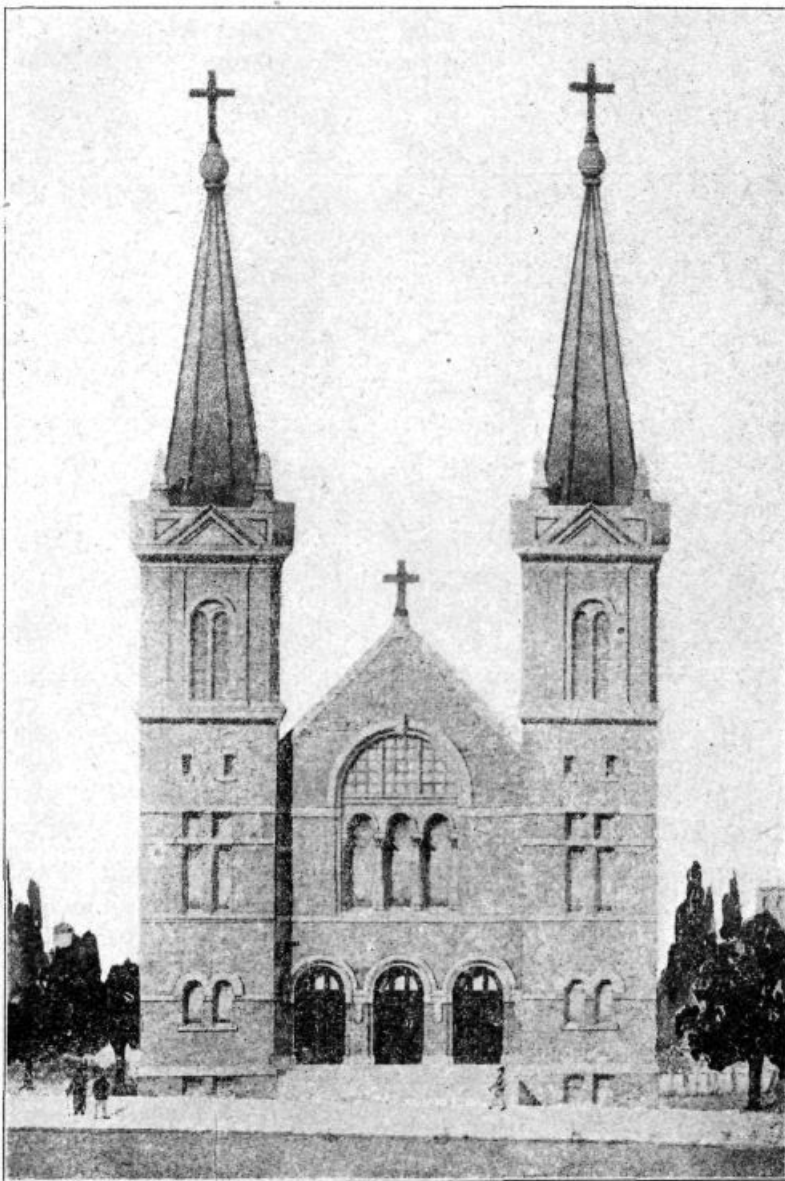
Pred odhodom z domi je davala vsikdar potrebne navuke, mamico je pa prosila naj pazijo na deco. Ti navukü so ne bili zaman dani, kajti oba,

Jožek pa Janez sta takrekoč silila eden pred drugoga, šteri bi najbolje verno spuno mamino želo. Komaj sta čakala, da bi prišla domo in jima kaj lepoga prinesla za pridnost.

v roki, trūdna, prašnata in vsa mokra od vročine, sta Jožek in Janček bežala proti in kričala: »Blagosloveni krüh, blagosloveni krüh!«

Margejta se je smejala, vtišala kri-

Cerkev sv. Jožefa. Zgradili so je vogrski Slovenci v South-Bethlehemi v Severnoj Ameriki.

Ka je pa Margejta najraj prinesla? Blagosloveni krüh.

Gda se je proti poldnevi na malom bregi pred hižov, prek šteroga je pelala cesta, mati pokazala s korbлом

čanje nato pa pravila: »Kakša vročina in spar; malo potrpita; čakajta, ka pridemo domo, da odložim korbeo; bodita tak dobriva, dajta mi mir, ka si malo odehнем.« Skakajoč od veselja

sta šla z mamov domo. Prišedša v sobo, je odložila korbeo in vzela z njega blagoslovljeni krüh za šterim sta dečkeca segala kričeč: »meni, meni!«

»Počakajta,« je pravila mati, »dajta mi prle odgovor.« Oba sta pazljivo čakala, ka bodo mati pitali. Ednomi je pravila: »Ti, si meo na skrbi to, kak sam ti pravila, si prineseo tisto, si šo po ono?« Drugomi pa: »Kaj pa ti, si ne pozabo povedati sosedi tisto, ka sam ti naročila?« Obema je djala: »So vama mamica kaj zapovedali? Sta jih bogala? Morebiti so se mogli kregati z vama? — Sosedova deca so bila tū z vama? Kakše pogovarjanje ste meli med sebov? Sta že molila — Angel Gospodov?«

Na te način je zvedila vse, ešče te najbole skrite misli mladiva dečkeca, kajti dobro dete je odkritosrčno, pove vse ka čüti v srci. Prîpovedavala sta njoj vse dogodke, igre, šale itd.

Vsikdar z lübeznostjov, toda odločno je znala modra Margejta grajati ali pohvaliti, kak si je šteri zaslüžo.

»To je dobro,« je pravila ednomi. »Malo več potrpežljivosti pa odkritosrčnosti moreš meti,« je opominala drugoga; ali pa: »drügič bodi malo bole pazliv.« Obema je pa večkrat te svete reči priporočala: »Odürjavlita vsikdar laž; Bog vaj ma jako rad. Poštüjta in bogajta mamico; dober Bog vama za to da dosta blagoslova.«

Nato je razdelila blagoslovljeni krüh, šteroga sta dečkeca tečno krüstila, nego prle sta se mogla lepo prekriziti.

To pitanje in zvedavanje od obnašanja dece je nikdar ne zanemarila, či je tüdi samo za kratek čas odišla z

domi. Pri tom je vidila lepo priliko, da pove kakšo dobro reč na deteče srce, štero je bilo jako pripravleno poslüšati lübo mamu. Tak je navadila svojivi deteti, ka sta meli veliko zavüpanje v mater, šleroj sta odkrila svoje nepake in oblübila pobolšanje za prihodnje življenje.

Margejta je dobila od Boga dosta lepih lastnosti, med temi veliko lehkóčo v govorenji, zvün toga pa je bila bistroga mišljenja. Te dve lastnosti in njena globoka vera pa pobóžnost, so jo takrekoč silile, ka je svojoj deci rada govorila kaj od Boga, ki je vodenj dva misli in srce.

To presveto ime »Bog« je vsikdar bilo na njenom jeziki. Tüdi mnogokrat je govorila od pričüjročnosti bože, to je, ka je Bog vsešerom navzoči, ka vse vidi in zna. Ta pričüjročnost boža je neizrečeno močno sredstvo pri vzgoji mladine, ar se tak dete navči Boga bojati in se greha ogibati. To je pobožna mati tak globoko vcepila v srce svojima sinoma, ka sta celo življenje mela pred očmi božo navzočnost.

»Bog te vidi,« to je stokrat ponavljala. Či sta jo prišla prosit dovolenje, da bi se šla kaj igrat, jiva je vsikdar opomnila: »Smeta iti, nego zapomnita si, ka vaj Bog vidi.«

Či je vidila šteroga malo žalostnoga, njemi je po tihom šepetnola: »Bog pozna vse tvoje misli, ne pozabi to nikdar.« Či je pa zapazila, ka šteri šče kaj malo tajiti, ali nači povedati kak je bilo, je zraven pravila: »Zapomni si, ka se pred Bogom ne more lagati.«

Čüdivitna lepota nature je za njo bila tüdi sredstvo, da je deco opomi-

nala na veliko dobrotu in modrost Boga, ki je vse to stvaru. Eden lepi večer so pred hižov na klopi sedeli in počivali od celodnevnoga dela. Na sivoj nebi so se blesketale zvezde kak zlati kamenčki. Margejta vzdigne svoje oči in pravi: »Kak je lepo; in Bog je vse to za nas stvoru. On sam je te nezračunane zvezde tam postavu. Kak lepo vendar more biti v nebesih!«

Pri vsakoj priliki je znala obrniti misel na Boga. Či je vidila lepe cvetlice, zlato zarju in svetlo sunce, je zdehnola od radosti: »Koliko lepote je stvoru Bog! Pa vse to za nas ljudi.«

Či so čarni oblaki pokrivali nebo, či je grmelo, se bliskalo in treskalo, je bogaboječa mati etak pravila svojoj deci, ki so se od strahá okrog nje tiskala: »Peglejte, kak zmožen je Bog. Što bi njemi mogeo protistati? Čuvajmo se, ka ga nikdar ne razžalimo.«

Toča je pobila silje? Žalostna je šla na polje gledat nesrečo. Toda na njenom jeziki je vsikdar pripravljena kakša reč, puna vere: »Bog je dao, Bog je vzeo; blagoslovlenu naj bo njegovo ime. Kak štrašno bo kaznůvao nevernike!«

Drugo letu, gda je žetva bila obilna, je vsa izvůn sebe od radosti pravila: »Dajmo hvalo Bogi, ki je tak dober, ka nam da naš vsakdenešnji krůh.«

Vzimi, gda je vōni sever vejao debeli sneg, oni so pa bili pod strehov v toploj sobici, je Margejta djala sinekoma: »Kak dober je Bog. Dao nam je streho in drva. Kak bi mogli pozabiti njegovo dobrotu? Zaistinu, Bog je eden dober oča, naš oča, ki je v nebesih.«

Dobro znajoč, ka je brezdelnos pri človeki, posebno pri mladini, začetek vsakoga greha, je znala vsikdar poiskati deci kakše delu, pripravno za mlada leta.

Zadovolna je bila, či je vidila deco pri deli ali pri igri. Glavno je to, da so deca ne brezi dela, ar či so brezi dela, tedaj pride najraj Šatan in jim šepeče kaj slaboga v nedužno srce. Či pa kaj delaju ali se igrajo, mislijo na tistu, ne pa na skůšnjavca.

Janezek bi jako rad meo kakšo ptičicu. Dobra mati njemi jo je poskrbela. Navčila ga je kak more kletko napraviti in ptičko krmiti. Ednok je Janček najšeo v ednom grmi gnezdu z malimi slavički. Toda premladi so ešče bili. Par dni počakam, si je mislo, potem jih pa odnesem in v kletko denem. Vsaki den je po dvakrat bežao gledat, či že maju perje. Pa oh, nesreča! Edna nevoščliva kukuvica je zapazila malo gnezdu, se vrže na njo, zmeče vůn mlade slavičke, nato se pa lepo sama notri spravi.

Janezek je bio preveč žalosten, gda je najšeo na zemli mrtve ptičkece.

Čůdno se njemi je vidilo to nesmilenu delu kukovice. Toda hitro njemi je prišlo na misel, zakaj je tak včinitila; v tistoj slavičkovoj gnezdi je po svojoj ciganskoj navadi znesla edno jajce in sedele na njem.

Drůgi den rano je Janezek bežao gledat, či je že zvalila. Tů je vido to, ka pravi pregovor: Što drůgomi jamo kopa, sam v njo spadne. Ka se je tedaj zgodilo? Gda je Janezek oddaleč opažůvao gizdavu kukuvicu, vidi, kak se edna sraka zaleti na gnezdu, zgrabi

kukuvico za glavo, jo vrže vün potem pa jo skübe brezi smilenja. Komaj se je te boj dokončao, Janezek vidi, kak veselo je mati mrtvih slavičkov priletela v svojo gnezdo nazaj, na kukuvičino jajce. Verno je je segrevala par dni, dokeč se je ne zvalila mlada kukavka. Sirotika je z velikov skrbljivost-hranila hčer svoje neprijateljice. Janezek je težko čakao den, gda bo vido malo perja na nedužnoj pastrkinji. Po večkratnom obiski se njemi je spunila žela. Veselo je bežao domo z mladov kukuvicov in jo zapro v kletko.

Nesrečna živalica je pa dve dni nikaj ne štela jesti. To je bilo malo preveč. Glad jo je matrao, toda jesti je ne štela. Rada bi zletela v prosti zrak in si sama poiskala živež. Ali kak priti vün? Vsa čemerna, je s svojim špičastim klünom trgala drot, pa zobstom. Po dugom trüdi je srečno porinola skoz glavo, toda naprej je ne šlo, pa niti nazaj. Gda njoj je mladi gospodar prineseo dober obed, je že bila zagrljena. Z žalostnim obrazom jo je kazao materi, ta pa: »Vidiš,« njemi pravi, »to je zgodovina močnoga, toda nepravičnoga človeka; tüdi tisti, ki misli da je on najmočnejši, najde vsikdar koga ešče močnejšega. Bog ne dovoli, ka bi takši človek vživao po krivici dobleno dobroto. Mlada kukuvica je ne dobila nikaj drugoga za deo, kak tisto vkradjeno gnezdo; to je bila njena nesreče. Vi se morete Bogi zahvaliti. Vaš oča so niti filera ne meli pri sebi, šteri ne bi njim slišao. Nasledüjte očo in bodite pošteni.«

To materino včenje je bilo tak pri-

pravno, tak v srce segajoče, ka sta je sina celo življenje ne pozabila.

Drügoč je Janez edno sovo zasačo. Jako skrbno jo je vzgajao. — Eden večer je prineseo črešnje z goric. Par najlepših je vrgeo svojoj sovici. Ta parovna žival pa zgrabi za edno zrno in hitro požre z koščicov vred. Nova nesreča! Črešnja je ne šla gori niti doli. Edno minoto se je sova metala seminta po kletki, nato pa obstala mrtva.

Janez je materi pripovedavao smrt-no zgodovino sirote sove. »Tak se zgodi skomedlavcom, parovnjakom,« pravi mati, »ki si smrt nakaplejo z z nezmernostjov in požrešnostjov.«

Margejta je znala porabiti vsakši dogodek na včenje svoje dece za pošteno življenje. Dobro je znala, ka samo edno je potrebno človeki, namreč düšo si rešiti. Brezi poštenoga življenja je pa to skoro nemogoče, zato je pa štela svojoj deci globoko v srce posaditi lübezen in pokorščino do Boga.

Toda Margejta je poznala tüdi moč šibe. Čiravno jo je v dejanji skoro nikdar ne v roke vzela, jo je vendar držala v ednom koti za dverami, kak znamenje materine kazenske oblasti. Či je bilo potrebno šteroga malo kregati, je pri tom nikdar ne zgübila mira, to je, ne se je čemerno kregala, tem menje pa kunola ali grda imena daval, nego vsikdar dobrotlivo in resno. Po njenom mišljenji je kazen ali strahüvanje nikdar ne smelo ponižati deteta in ga nagnoti do nezavüpanja. Njeno glavno navodilo pri vzgoji je bilo to: dobrotlivo nagovoriti in prepričati dete, naj opravla vsako delo iz

lūbezni do Boga in zato, da se njemi dopadne.

Koliko modrosti je v tom! Tak bi mogli delati vsi starišje in vzgojitelje. Namreč, navčiti deco, da delajo vse zato, naj se Bogi dopadnejo, naj spunijo božo volo. Mnogi starišje pa samo na to gledajo, naj bi njim drūgi hvalili deco, kak so pobožna, kak so delavna, kak lepa itd. Či opominajo na koj svoje dete, jim je prvo na jeziki: viš, či boš tak delao, ka bodo pa drugi pravili in mislili? Na te način dete postane gizdavo, išče samo pohvalo pred drūgimi, in či je ne najde, je žalostno; gda je što gleda, opravle vse kak najlepše zna, gda je pa samo, si misli, eh, ve me nišče ne vidi. Njemi ne pride na misel, ka Bog vsikdar vidi, kajti starišje so je na to ne navadili. Kak je pa dete vzgojeno, takše ostane.

Margejta je s svojim lepim vzgledom do punice včila svojiva sina, kak moreta biti bogavniva. Mož njoj je na smrtnoj posteli priporočao, naj ma veliko skrb na staro mater, in Margejta je bila zaistino podložna sneha, verno dvoreča staroj punici notri do smrti. Čiravno je bila sama prilična gospodinja, je vsikdar ponizno pa rada poslušala modre mamičine opomine, ar je vervalo, ka stari lūdje vsikdar več znajo in zaslužijo poštenje.

Dobra je samo tista vzgoja, štera skrbi za celoga človeka, to je za dūšo in telo, ne pa samo za edno ali drugo. Margejta je znala oboje vzgajati. Kak čistiva pa nedužniva sta bila njeniva sina na dūši, tak zdraviva in čvrstiva sta bila na teli. Bila sta kak dva bisera, džündža, dve dragocenosti.

Prazniške dneve jima je lepo počesala kratke, malo žute in kondraste lase; jiva oblekla v priprosto, toda prilično zašito obleko, in tak vsakoga za edno roko pelala v cerkev.

Vsi, ki so jih vidili, posebno pa drūge matere, so se malo stavile in pravile Margejti: »Oh, kak lepiva dečkeca mate; tak sta kak dva angela.« Margejta se je tomi veselila v srci, ar je znala, ka sta zaistino nedužniva kak angelje. Či je pa v pamet vzela, ka sta dečkeca čūla takše pohvale od lūdi, je zraven njidva misel na drūgo obrnola, ar je znala, ka deca hitro postanejo gizdava, či se hvali. Zato jima je djala: »Ali znata zakaj sam vaj dnes tak lepo opravila? Zatogavolo, ar je svetek, naj bi se tak i na zvūnešnje pokazalo veselje, štero nam more srce napuniti na den Gospodov. To ka je najbolje potrebno, draga moja deca, je dūšna lepota. Ka bi vama pomagalo nositi lepo obleko, dūša bi pa bila z grehom zamazana? Iščita rajši pohvalo od Boga, ar pohvala lūdi človeka samo na gizdost nagible. Drugi pravijo, ka sta tak kak dva angela; bodita zaistino angela, posebno v cerkvi; molita kak angelje, klečeč, s sklenjenimi rokami, z očmi naprej, ne okoli po drūgih, tak bo lūbi Zveličar tam v tabernakli z vama zadovolen in vaj blagoslovi.«

Delo krepi človeka. Tūdi to sredstvo je Margejta poznala in rabila. Vzgjajala je dūšo in tūdi telo, posebno pa z delom. Jožek in Janček sta mogla delati to, ka je bilo za njidva leta. Falaček krūha sta dobila za zajtrk, spala sta na slamnatom vreči. Don

Bosko je ešče kak dijak in kesnej dühovnik, počivao na trdoj posteli. »Bolše je, či se človek navadi malo na trdo življenje,« njemi je pravila mati, »tak njemi kesnej ne bo težko se s svojih potrebščinah zadovoljiti. Što zna, ka bo ešče ednok s tebe. Kak srečen je tisti ki zna potrpežljivo prenašati pomenkanje v življenji.«

Po leti sta dečkeca mogla že na nogah biti, gda se je sunce prikazalo. »Naše življenje je kratko; čas hitro teče,« je večkrat pravila Margejta; »tiste vöre, štere mi potratimo v nepotrebnom spanji, so za nebesa zgüblene. Pridobiti si čas in ga dobro obrniti, se pravi, pridobiti si zaslužjenje za nebesa.«

Margejtina lübezen in smilenje do bližnjega.

Najvekša Margejtina skrb je bila, vsakomi dobro in nikomi slabo delati. Nikdar je nikoga ne razžalila z dejanjom ali z rečjov. V míri je živela s svojimi sosedi, brezi svaje, kvarazelnosti ali nevošččnosti. Pa ne samo to, nego iz srca rada je pomagala vsem, koliko je mogla s svojim siromaštvom. Či je le mogla, je vsikdar rada posodila krüh, olije, melo, zrnje, drva itd. Na prvi pogled te radodarnosti bi človek mislo, da je bogve kakša bogatinka.

Betežni in slabotni so našli pri njoj vsikdar vrata odprta. Brezi povračila in plače jim je darüvala najboljše vino. Ništerni, ki je v nevoli vzeo pri njoj krüh na posodo, nazaj pa ne dao, je malo osramočen znova prišeo na posodo prosit. Izgovarjao se je za prvo posodo in obetao za pridoče. Margejta

je izgovor prijazno gori vzela, na obehtanje se malo nasmehnola, nato njemi pa spunila želo in ga odposlala. Vse naokoli je bila poznana Boskova hiža kak gostolübná.

Zgodilo se je, ka je eden kaznjec vujšeo policijskoj oblasti. Bilo je večer kesno. Siromaček se je bojava, ka bi ga znova prijeli. Na dobro srečo je pribežao k Boskovim in proso prenočišče. Margejta njemi je odprla, dala večerjo in prostor za počinek. Te nesrečen človek je bio ves začüden, videvši tak veliko lübezen pri toj siromaškoj hiži. Da bi pokazao gospodinji svojo hvaležnost, njoj je šteo roko küšnoti, toda ona se je branila rekoč: »Samo edno želem jaz od vas, namreč to, da molite. Oblübite mi, ka prje kak te šli spat, opravite svoje večerne molitvi.«

V tistom časi, kak stari lüdje znajo, je ešče ne bilo tak lahko potüvati kak zdaj. Vozniki in trgovci so navadno tüdi po noči potüvali, in či se je vreme smelo, so bili jako zadovoljni, gda so mogli priti pod streho.

Več vör hoda naokoli so znali, ka v Beki stanüjejo dobri lüdje za potnike, zato so se radi stavljali v toj maloj vesnički.

Dober Bog, ki je obečao obilno plačilo za edno kupico mrzle vode, štero damo siromakom v njegovom imeni, je Margejti očividno pomagao že na toj zemli, zavolo njene brezmejne radodarnosti. Kak se pripeti sirotam dovicam, je Margejta večkrat bila v kakšoj potrebščiní. Ali je ne mela kředi penez, ali je potrebüvala možke roke pri kakšem težkom deli, ali kaj

drugoga. Dobri sosedje, ki so poznali Margejtno smileno srce do bližnjega, so jo vsikdar pomogli z nevole.

Margejta je ešče zvün toga bila pravi angel tolažnik vseh betežnih in vmirajočih naokoli. Tem pomagati, njim dvoriti, cele noči pri njih posteli biti, pripravlati jih za sprejemanje sv. svetstev, je tolažiti do zadnje minute, to je bilo za smileno Margejtno srce najvekše veselje.

To nam tüdi kaže kak globoke vere in molitvi lübeča ženska je bila Margejta. Či je šla na polje ali nazaj domo, med najtežkejšim delom, je vsikdar molila; či je li mogla, je molila rožnivenec. Veselo jo je bilo gledati, gda je po dugom dnevi in trdom deli šla domo z njiv držeč, v ednoj roki škér, na drügoj pa dete.

Nikši vzrok, nikši izgovor je ne valao, ka bi Margejta opüstila niti ednok sküpne molitvi, posebno večer, pred jedjov in po jedi. Tüdi drugi, težacje ali potniki, ki so bili pri stoli, so z domačimi vred lépo glasno molili.

Ta Margejtina lübezen do bližnjega je najšla dopadenje pri Bogi, ki je ešče njenima sinoma, posebno Don Boski, na čüdovitén naçin pomagao v potrebščinah. Tü samo eden dogodek omenimo.

Gda je že Don Bosko bio dühovnik, se je ednok na konji neseo, kak je bila v tistom çasi navada, v edno drugo ves, ka bi tam predgao. Na grmi poleg ceste je bilo dosta vrablov, šteri so zleteli kak blisk mimo konja. Te se je zosagao, naglo skoço in vrego mladoga dühovnika na küp ostroga kamna. Siromaček Don Bosko se je

tak pobio, ka je omedlo. Na dobro sreço pride naskori eden kmet, ki je odneseo betežnika v svojo bližnjo hižo. Po kratkom çasi je Don Bosko k sebi prišeo. Zaçeli so si pogovarjati; z edne reçi na drügo, so do toga prišli, ka ravno tisti kmet, je pred par leti pö ednoj takšoj nesreçi bio prenešeni k Boskovim, v hižo matere Margejte.

Margejta in Janezovo pozvanje na dühovski stan.

Çiravno sta si Jožek in Janček bila brata, je vsaki meo nikaj svojih posebnih lastnosti in nagibov. Jožek je bio miren, tihi, pa tüdi bistre glave. Janezek je pa bio žive, ognjevite nature, mehkoga srca, izvünrednoga spomina, čüdovitne lehkoçe v vçenji in v vsakom rokodelstvi. On je bio çrevlar, krojaç, stolar, kovaç, vse, kak je potrebščina nanesla.

Ta priličnost na vsako delo njemi je kesnej v življenji bila na neizreçeno veliki hasek pri njegovom apoštoilstvi do bližnjega.

Janezek je malo govoru in vse jako opažüvao. Prle kak je kaj povedao, je vse dobro premislo. Med obema bratoma je kralüvala prava bratovska lübezen. Ka je šteo eden, v to je privolo tüdi drugi; nikdar ne bilo nikše svoje ali srdov med njima.

Margejta je pazlivo gledala na razcvet tevi dve mladivi düši, in je neprestano prosila Boga, naj njoj pokaže na kakši stan sta pozvaniva. Zapazila je, ka je boža previdnost mlajšega sina, to je, Jančeka, ne določila za poljedelstvo. Morebiti je že çtela skrivno želo blagoslovljenoga deteta,

ka bo ednok ešče duhovnik z njega. — Pri tej misli sta se njoj dve skuzi zablesketali po lici. Pa kak ne bi! Ve mati vekšega veselja ne more najti na zemli, kak či vidi svojega sina v duhovniškoj obleki, tam pred Gospodovim oltarom. Oh srečna mati, stokrat srečna!

Mali Janez je meo veliko oblast nad svojimi pajdaši. Či je kakša svaja nastala med njimi, on je bio sodnik, in je lepo vse pomiro. Vsi so radi poslušali njegove pripovedi, šterih je jako dosta znao, in predge, štere je v cerkvi čuo.

Margejta je na vse to pazila, nego branila njemi je ne. Samo to se je bojala, či bi dečak postao potem gizdav, zavolo pohvale in časti med pajdaši. Smo že vidili kak je znala obračati in zadržavati pohvalo drugih, posebno pred decov, znajoč, kak nevarno je to za deco. Tak je bila tudi zdaj. V srci se je veselila in Boga hvalila, ka njoj je dao tak modroga sina, nego pred njim se je kazala, kak či nikaj ne bi znala ali se brigala.

Dne 11. februara l. 1826. so mamicica k sebi pozvali sneho pa vnüke; od vseh so slovo vzeli, posebno pa od vrle Margejte; vnükom so priporacali pokorščino in spoštüvanje do matere, in malo nato so se preselili na drugi svet. —

Tisto leto je mlajši sin Janez prvi-krat pristopo k svetomi obhajili. Poleg navade tistoga časa bi ešče mogeo edno leto čakati, samo ka je jako dobro znao katekizem — vsa čast naj bo njegovoj pobožnoj materi — so ga g. župnik sprejeli med novoobhajance.

Čem bole se je bližao tisti lepi den, tem gorečnejše se je Margejta skrbela, da dobro pripravi Jančeka. Sama ga je gnala k spovedi. Včiniła je vse, ka li dobra mati more včiniti za blagor duše svojega deteta, naj bi njemi kak največ blagoslova in milosti sprosila od Boga.

Na zadnje je prišeo zaželjeni den. Margejta je krotko in lübeznivo etak nagovorila srečnoga sineka: »Moj dragi Janez! Bog ti šče podeliti edno veliko milost. Zatogavolo se moreš dobro pripraviti; v spovedi moreš vse povedati, vsega se kesati, potem pa Bogi oblübiti, ka boš njemi v prihodnje vsikdar bole in bole veren. V tvojem srci ne sme biti nikaj zamazanoga, ar sam Bog šče priti v nje.«

Celi tisti den pred prvim sv. obhajilom je dečak ne šo od hiže. Molitev, pobožno čtenje, lepi materini opomini, so bili njegova skrb in delo. Prišlo je blaženo jütro.

Se razmi, ka je Margejta šama šla z Jančekom ne samo v cerkev, nego do angelskoga stola; sküпно sta se pripravila za sprejem božega Agnjeca, sküпно sta se zahvalila na konci.

Kak prejšnji den, tak tudi toga, šteri njemi je prineseo toliko milosti z nebes, je Janez preživo v molitvi in lepom čtenjej. Margejta je tudi povrgla vse delo in se najraj pogovarjala s presrečnim sinekom. »O dete moje,« pravi, »kakša sreča za tebe! To srečoti lahko večkrat ponoviš. Iđi rad k sv. obhajili, idi pogosci, toda vsikdar s čistim srcom. Rad bogaj, idi h krščanskomi navuki, v cerkev, k predgam; iz lübezni do Boga te prosim, ogibli

se slabe tovaršije; pred grdim pogovarjanjom beži kak pred kùgov. Gda nebeski Zveličar vzeme v svojo posest tvoje srce, ti si njegov, ne istina? Ostani njegov do smrti.*

začno latinske šole, pod vodilstvom kaplana Kòloso z Murialdo. Dober dühovnik je že poznao kak bistre glave je Boskov Janček. Zato je nagovoro mater, naj ga püsti, ka de se dečak

Preseljenje slovenskoga plebanoša preč. g. Murn Anselma v novi farov v South-Bethlehemi.

S skuznimi očmi je Janček obečao, ka bo verno služo svojemi Zveličari. Toj oblübi je tüdi veren ostao več kak šestdeset let, to je, do smrti.

Ešče tisto leto, 1826. je Janček

včio. Tak mati kak sin sta se tomi jako razveselila.

Gda je najstarejši brat, sin od prve matere, zvedo, ka se Janček pripravla za knige in ne za motiko, kak bi on

rad, je malo ne vse podro pri hiži. Mati ga je za zdaj nekoliko pomirila, in tak je Janček začno hoditi na farov h gospodi kaplani.

To je pa komaj trpelo prvo zimo. Komaj je prišla pomlad in se je odprlo delo, je brat znova mrmrao, ka on sam more delati, Janček pa pri knjigah čas trži.

Mirolübna mati je mogla marlivoga sina doma staviti. To je bolelo oba in tudi g. kaplana. Drügo leto je vendar znova začno, ali bole povedano, nadaljeval svoje včenje. Lübeznivi učitel njemi je bio pravi oča; ali na veliko žalost, ešče tisto leto ga je boži žlak zadeo, po šterom ne dugo je mro. Janček bi od žalosti in jokanja za vrloga učitelja skoro obetežo.

Zdaj je sirota dovica sama mogla skrbeti za sinovo bodočnost. Gda je nevoščlivi pasterek zvedo, ka mačeha šče svojega Jančeka nadale šolariti, se je s celov močjov opro. Te sin pokojnoga moža je bio star 25 let. Margejta ga je iz očinoga plačala, in tak je bio mir pri hiži. Janček je med tem stopo v 15 leto.

Komaj je prišla jesen, ga je mati poslala v Kastelnovo, kje se je naprej včio edno leto, potem se pa preselo v Kieri, in tü je izvršo celo gimnazijo.

Kak pri vsakom študenti, gda dokonča svoje latinske šole, tak tudi pri Janezi je nastalo pitanje: ka bo z njega.

Za dečaka, ki srečno spuni te šole, je to čas jako velikoga pomeni, ar tü se njemi odpre pot na vse strani. Edni

se odločijo za dühovnika, drügi za doktora ali sodnika, tretji za vojaški stan itd. Kak se šteri počüti.

Za našega Janeza je tedaj tudi prišlo pitanje: ka boš? Čiravno je že v njegovom srci dugo let bilo vse pripravleno dühovnik postati, itak si je zdaj malo premišlaval, kakši dühovnik bi naj bio. Ali bi šo s semenišče in postao svetni dühovnik, ali bi stopo v kakši samostan in se tam Bogi posveto kak redovnik? Odločo se je iti k Franciškanom. Prišeo je na farov h gospodi plebanoši po krstni list in po vse ka je potrebno. G. župnik so ga malo odvrčali, naj bi rajši stopo v semenišče kak v samostan, toda ka je proso, so njemi dali. Ešče tisti den so pa šli k Boskovim, Margejto nagovarjat, naj ne dovoli Janezi iti v samostan nego v semenišče. Dobra mati se je bojala proti stati, ar je znala, kak nevarno je, braniti komi iti v samostan, či ma na to pozvanje.

»Samo to te prosim,« njemi je pravila, »da si dobro premisliš prle kak napraviš te veliki stopaj. Ti sam najbole znaš, kam se čütiš pozvanoga. Glavno je tvoje dühšno zveličanje. Moja bodočnost te ne sme nikaj motiti pri zbiranji pozvanja.« Gospod župnik pravijo, ka bi ti mogošo misliti na moje stare dni. Toda na mene gledoč, jaz zavüpam popolnoma na Boga. Ne želem pa ne čakam nikaj od tebe. V siromaštvi ščem mreti. Či ti postaneš svetni dühovnik, to ka ti zdaj povem, si dobro zapomni: *či boš iskao bogastvo, tedaj te neščem viditi; nikdar ne prestopim praga tvojega stanüvanja.*«

Te zadnje reči je mati s takšov gorečnostjov pravila, ka so sina globoko v srce genole, in se je začeo jokati.

Janez je zdaj ne znao ka bi napravo. Obrno se je za nasvet k ednomi dühovniki, po imeni Don Kafaso. Te častitlivi mož, ki je potem celo življenje bio spovednik in dūšni voditelj Don Boskov, ga je nagovoro, naj se prosi v semenišče v Kieri, da postane svetni dühovnik. Tak je bilo vse v redi.

V jesen, dne 29. septembra l. 1835. je Janez bio preoblečeni, 30 oktobra je pa stopo v semenišče. Večer pred odhodom, gda sta mati in Janez bila sama v sobi, njemi je ta pravila: »Dete moje, zdaj nosiš dühovski obleč. Jaz čütim tisto veselje v srci, štero napunjavle vsako mater, ki je najšla srečo svojega sina; nego zapomni si, ka ne obleka, nego krepost napravi dobroga dühovnika. Či bi gda bio tak nesrečen, ka bi z grehom zamazao to častivredno oblačilo, prošim te za božovo, povrzi je na veke; stokrat je bole, ostati siromaški kmet, kak postati nemaren dühovnik, ki pozabi na svojo dužnost.

Gda si na svet prišeo, sam te izročila D. Mariji; od tistoga dneva sam vse včiniła ka sam mogla, da bi ti vcepila vsikdar globše v srce pravo lūbezen in pobožnost do Marije. Od te vöre naprej si ti ves njeni, in či boš ednok vreden postati dühovnik, bodi apostol Marije.«

Pri teh zadnjih rečeh je Margejta sama bila do srca genjena. Janez je jokao, nazadnje pa pravo: »Mati, jaz nikdar ne pozabim to, ka ste mi zdaj

povedali; te vaše reči mi ostanejo celo življenje kak edna dragocenost. Hvala vam, draga mati.«

Drugi den je Janez odišeo v semenišče. Tū je bio šest let. Dne 5. junija l. 1841. na praznik sv. Trojice je bio za dühovnika posvečeni, na nepopisno veselje stare matere in cele fare. —

Margejta pomaga sini Janezi v Oratoriumi.

Te spis je življenje matere Margejte in ne njenoga sina Don Bosko Janeza. Zatogavolo od Don Boska samo tak mimoidoč tū pa tam kaj povem. Da bodo pa naši cenjeni čitatelji bole razmili to šesto poglavje, tū omenim, ka je Don Bosko taki prva leta svojega dühovniškoga stana, začao zbirati ob nedelah in svetkah po vulichah potepajočo in zapūščeno mladino, v mestu Turin. Tisti kraj, kje se je zastalno naselo, tam kje ešče zdaj stoji veliki salezijanski zavod z bazilikov Marije Pomočnice, je on zvao — Oratorium: — to pomeni, kraj molitvi, zbirališče za opravljanje pobožnosti, za spunjavanje nedelske dužnosti vsakoga kristjana.

V začetki je bio navekše Don Bosko sam, dece je pa bilo vsikdar več. Siromak mladi dühovnik se je toliko matrao z njimi, ka je leta 1846. jako obetežo. Zdravniki so njemi priporočali naj ide v rojstno ves, da se bole ozdravi. Don Bosko je bogao. Bio je precu časa doma. Tū je pripravla nove načrte za svoje bodoče delovanje med mladinov. Vse je bilo lepo v redi, samo edno njemi je menj-

kalo. Namreč, edna zavüpná gospodinjska roka, štera bi njemi pomagala. Kje jo naj išče? In či jo najde, ali bo stanovitna, njemi bo zaistino na pomoč?

Preveč dosta nevarnosti je obdajalo njegov Oratorium; poleg je bila edna stara krčma, vsikdar puna lumpov, najbole pa v nedelo; sosedje in posebno sosede so se neprestano drle nad njim, zavolo larme veselih dečkecov. Večkrat je sam mogeo iti okoli in skrbeti vse potrebno za hižo. Neobhodno bi njemi trbelo kakšo pomoč.

Ednok je pitao g. župnika iz Kastelnovo, ka naj včini. »Ve pa maš mater,« so njemi pravili župnik. Don Bosko se je malo začüdo tomi, župnik pa: »Da, da, vzemi k sebi svojo mater; oni majo vse potrebne jakosti za to. Što bi ti znao bole pomagati kak oni? Pravi angel ti bodo.«

Moder mož je meo istino. Margejta je bila v resnici kak eden angel na zemli. Pod prostim, lübeznivim in dobrim zvünešnjim obnašanjom, je skrivala ta ženska goreče srce, puno z najlepšimi krepostmi.

Don Bosko je to dobro znao. Itak se je ne mogeo odločiti, ka bi na svojo že priletno mater naložo tak težko breme; drugi yzrok je pa bio te, ka njim ne bi rad zapovedavao. Meo je namreč tak veliko spoštüvanje in lübezen do matere, ka si vekše niti misliti ne moremo. Za njega in za brata Jožefa so mati bili vse.

Po dugoj molitvi in preišlanji je pravo sam pri sebi: »Moja mati so sveta ženska, povem njim to, ka mislim.«

Par dni pred odhodom nazaj v Tu-

rin med svoje — huncvote, — je pravo materi: »Mati vi dobro znate, kak želno čakam jaz tisti čas, gda pridem nazaj v Turin, kje se ščem popolnoma darüvati za vzgojo zapüščene mladine. Zdaj mam novo stanüvanje, gde potrebüjem edno osebo, šteroj lahko zavüpam vse hižne opravke. Hiža ma lagoje sosede. Vi jedini bi mi mogli in znali pomagati najbole v vsem. Vam je vola z menov iti in tam ostati?«

Na to nepričakovano pitanje je Margejta postala malo zamišlena; potem pa pravi: »Težko mi je pri srci, zapüstiti to hižo, tvojega brata in drüge lüblene. Vendar, či ti misliš, ka je boža vola tak, jaz sam pripravljena iti s tebov, tüdi do konca sveta.«

»Da, to verjem,« je odgovoro Don Bosko, in se srčno zahvalo lüblenoi materi.

Povrči svojo hižo in vse drage domače, je za Margejto bila težka žrtev. Doma so jo vsi poštüvali in lübili; nikaj njoj je ne menjkalo, ka je potrebno za srečo ednoga človeka na toj zemli. Tüdi za Jožefovo družino je bila to žalostna novica.

Dobra mati je znala, ka ne samo da s svojimi malimi groši ne bo mogla dosta pomagati Janezovo veliko podjetje, nego da bo mogla ešče milodare prositi od dobrih lüdi. Vsega toga se je pa vendar ne prestrašila. Občüdovanja vredna sinova gorečnost in delovanje za siromaško deco, jo je navdüšilo, da se je odločila njemi pomagati notri do smrti.

Preselila sta se v novo stanüvanje, štero je bilo jako siromaško. V par dneh je Margejta vse tisto malo, ka

je bilo, lepo v red spravila, nato pa smeječ djala Don Boski: »V Beki sam mogla v red devati, skrbeti in zapovedavati; tū je pa delo in gospodarstvo jako priprosto. Bog bodi pohvaljen.«

Žmetni časi so bili to. Don Bosko je ne meo nikšega imanja, štero bi njemi kaj dohodkov prinašalo, stroški so pa nararščali. Skrbeti je mogeo živiž za sebe in za mater, zvüntoga pa preživlati in oblačiti precej siromaške deče, štera so lačna in gola hodila vsaki den v Oratorium prosit krūh, obleko, črevle, brezi šterih so ne mogli iti na delo. Nieden, niti Margejta niti Don Bosko sta ne vūpala odposlati siromačekov brezi pomoči. Proti je šla vsaka cotica in drūgo, ka sta s sebov prinesla z Beki.

Don Bosko videvši, ka je število dece v Oratoriumi vsaki den naraščalo, je v najem vzeo nikaj stanūvanj. Po nedelah jih je večkrat prišlo nad jezero, kajti Oratorium je bio poleg mesta Turina.

Tū so se igrali, zabavali, da je bilo veselje gledati, potem pa šli k meši in na zadnje so meli dobre pol vōre šole iz katekizma. Ta šola je zavolo tesnoče bila po stubah, v kühinji, na dvorišči, v sakristiji in tūdi v kapelici, kje je Don Bosko sam včio, po drūgih krajih je pa meo pomočnike.

Vsaki si lahko premisli, kakša zmešnjava je bila med prostim časom s tolíkajšimi ponoglavci. Tisto drkanje, skakanje, mužika, kričanje je človek celi den mogeo gledati in poslušati. Pa vendar, že starovična Margejta, je vse to potrpežljivo prenašala, čiravno

je bila navajena na tiho vesničko življenje.

Don Bosko videvši toliko dece brezi starišov in strehe, je začao za stalno držati v svojem stanūvanji vsikdar več in več takših. V kratkom časi jih je naraslo na 30. Zdaj se je podvojilo delo skrbne Margejte. Neprenehoma je molila in delala. Tridesetim gladnim žalodcom vsaki den trikrat pripravliti in deliti, je ne igrača za edno staro žensko. To pa s tem bole, ka je sama mogla grah lūščiti in kromple lūpati, kajti to je devala navadno v župo, zvūn toga pa ešče drva cepati. Komaj je opravila v künji, je mogla vzeti šivanko ali žajfo, in krpati ali pa prati. Na kratko povedano, njeno oko in njena roka je mogla za vse skrbeti.

Ka je pa najvekse pohvale vredno in pred Bogom najbole dopadljivo, je to, ka je Margejta s takšov lūbezni-vostjov skrbela za to dečico, kak či bi njim bila prava mati. Vse težava je z veseljom prenašala iz lūbezni do Boga in do svojega sina Don Boska.

Dobra dečica so vidili v Margejti edno jako dobro mamu, in zato so jo tūdi rada mela.

Pri vsem tom je bila tak ponižna, ka je nikdar ne iskala kak bi mela vekšo oblast pri hiži, nego vse je tak delala, kak je Don Bosko želo; nikdar se je ne hvalila, ka je mati tak glasovitnoga dūhovnika.

Neizogibno je, da kje je toliko ve-sele in zaletene dece, ka ne bi včasi kakši kvar napravili, čiravno ne sami radi. Tūdi naša Margejta se je mogla včasi pritožavati zatogavolo.

Ednok so dečkeci meli vojsko na

dvorišči. Od edne strani so bili bole močni kak se tudi zdaj godi, in so porinoli sovražnika nazaj. Samo ka je dvorišče malo menše bilo od Galicije, zgrabit se pa ne bi radi dali. Kak si pomagati? Vojska je vojska, si mislijo in v tom trenutki sposkačejo v grede, kje je sirota Margejta lepo marljivo posejala vsakovrstne začimbe in zelenjavo za künjo. Vse to je bilo tak razmetano, ka se je edna gredica od druge ne poznala.

Ne dugo po tom, je eden huncvot lovino napravo na kokoši, štere so letale po strehi in prek na sosedovo. Kaj tomi podobnoga se je ešče večkrat pripetilo.

Margejta je s vsov svojov potrpežljivostjov dale ne mogla, ka se ne bi malo potožila pri Don Boski. Prišla je zato k njemi rekoč: »Ja znaš, jaz ne morem več reda držati pri hiži. Vsaki den so kakše nove neprilike. Eden mi zmeče oprani obleč dolj z droga, drugi steple sadje, tretji mi vse povala v ogradi itd. Obleko tak razčešejo, ka je več ne morem zakrpati. Nevem, ali skrijejo ali zgübijo žepne robčke, robače, spodnje hlače, samo ka nikdar več ne morem najti.

Edni mi celo küninjsko šker odnesejo, s šterim majo svoje šale na dvorišči.

Čüj, jaz toga nereda več ne morem prenašati. Večkrat si mislim na mojo preslico in na stari kolovrat, na lepo mirno življenje v Beki. Nazaj bom šla, da tam lepo v miri preživem zadnje dni mojega življenja.«

Don Bosko jo žalostno pogledne, potem pa brezi vsake reči zdigne

roko, kazajoč na križ, viseči na steni. — Margejta je hitro zarazmila in s skuznimi očmi djala: »To je istina, pozabila sam.«

Povrnola se je z veselim srcom na svoja težka dela, in potrpežljivo prenašala vse do smrti.

Tak so tekli zadnji dnevi njenoga življenja v nepretrganoj skrbi za siromaško deco. Veselo je bilo gledati, kak je vsaki den pri obedi celi šereg lačnih dečkecov sedo po stopnjicah, na tleh, vsešerom, kje je bilo kaj prostora, in kak tečno so jeli župo, štero njim je mama Margejta skühala.

Po večereh si pa lahko vido v Oratoriumi nikaj čüdnoga, nikaj v srce segajočega. Trüdna Margejta si je sela v eden kot in šivala brezi nehanja. Pri starom, sprhnenom stoli se eden deček vči pisati, poleg njega je par drugih, ki ponavljajo a, b, c; eden bodoči mužikaš praska na svoje gosli; pri malo svetilki jih je pa eden tucat, ki se z not vadijo spevati. Don Bosko stoji pri velikom kotli nad ognjom, in pazi na brbotečo polento; na ednoj roki njemi visijo hlačice, štere je ravno popravo, v drugoj drži kühnico, in či se včasi pesmarje kaj zmešajo, stopi pred nje, pa jim da znamenje z njov, dokeč so ne prišli na pravo noto. Tak je bilo v Oratoriumi v tistom časi.

Margejta je obdržala v obleki svoje kmetske navade, kak je nigda nosila v Beki. Gda njoj je že priprosta obleka bila celo ponošena, njoj je Don Bosko dao 20 lir, naj si küpi novo. Škoda je dati to za obleko, si je mislila, raj küpim kaj potrebnoga za kühinjo in oblečec siromaškejšoj deci.

Don Bosko njoj je dao drugih 20 lir, naj si küpi obleko. Zobstom je bilo. Vse je potrošila za deco.

Oba sta mela tak siromaško hrano, ka je čüda, kak sta mogla živeti. Zadnje leto pred materinov smrtjov je že Don Bosko meo nikaj dühovnikov pri sebi, zato je malo pobolšao živež. Kühala je Margejta to hrano, nego jesti je ne štela, naj bi samo drügi več meli. Malo tople polente, eden lük ali edna redkvica s soljov, je bila njena navadna hrana. Či jo je što malo grajao zato, je djala: »Ka? koliko siromakov je, ki ešče dostakrat toga nemajo; meni nikaj ne menjka, tak sam kak edna gospa.«

Margejtina smrt.

Tak je gospodarila dobra mati do konca svojega življenja. Z delom je združila nepretrgano molitev. Vsaki den je bila pri sv. meši, navadno je opravila tüdi sv. obhajilo, in večkrat na den je obiskala Jezusa v najsvetejšem svetstvi. Smemo praviti, ka je celi boži den molila, čiravno je mela tak dosta brig in dela. Či je mogla kaj prositi, dati kakšo zapoved ali nasvet in tak s tem pretrgati svojo molitev, komaj je to včinila, je znova začnola svoj Očanaš in Zdravo Marijo.

Ta pobožnost je njo tesno združila z Bogom. — To so svedočile njene mile oči, njeni veseli obraz in celo zvünešnje obnašanje. Najvekša radost je bila za njo, či je vidila kakšega dečkca pobožno moliti. V tistom časi je bio v Oratoriumi sveti mladenec Savio Dominik. Margejti se je tak

dopadno, ka je ednok pravila Don Boski: »Ti maš dosta dobrih gojencov, toda nišče ne premağa Dominika Savia. Vsikdar ga vidim v molitvi. Večkrat pripela pred Marijin oltar celi šereg tovarišov in z njimi moli. Vsaki den večkrat povrže veselo igro med prostim časom in pride v cerkev pred Najsvetejše. Večkrat celo pozabi na jesti, in gda drügi idejo v obednico, on ostane pred oltarom kak zameknjen. V cerkvi se drži kak angel.«

Margejto je jako veselilo, ka je njeni sin vzgajao dosta dobre dece.

Pomali-so se približali njeni zadnji dnevi. Komaj se je Don Bosko v jesen leta 1856. preselo v edno drügo novo hižo, je Margejta nevarno obeležala. Vsako vüpanje za ozdravljenje je bilo zgübleno.

Videvša, ka se bliža zadnja vöra, je k sebi dala pozvati dragoga sina Janeza. Don Bosko je prišeo. Nato njemi začne davati sledeče modre nasvete: »Mej zavüpanje v tistih, ki ti pomagajo delati v čast božo, nego ne v tistih, ki s tem iščejo svojo čast.

Jaz sam mela jako dosta opravila, po mojoj smrti bo to mogoce meti eden drügi; ta sprememba bi ti znala kaj slaboga prinesiti, toda nikaj se ne boj. Mati boža ti pomore. Ne išči nikdar to ka ti vekšo hvalo zna spraviti pri lüdeh, nego jedino čast božo. Sveto siromaštvo ti naj bo vsikdar veren tovariš.

Živi sam tak, kak drüгим predigaš, ar je to najlepša prediga. Bog blagoslovi tvojo dühovno družino (salezijance) či bodo živeli s siromaštvi in lübezni do njega.«

Tüdi starejšemi sini Jožefi je štela dati kakši spomin. »Moj sin Jožef,« njemi pravi, »jaz sam tebe vsikdar jako rada mela. Cela tvoja družina je meni tüdi dosta znamenja lübezni in spoštüvanja pokazala. Jaz te ne pozabim. Poslüšaj me: Vzgajaj svojo deco v tom stani, v šteroga je Bog tebe postavo. Tvoja deca bodo polodelavci, toda pošteno si lahko slüžijo krüh. Či bi se znala preseliti v vaša srca častizelnost, bi na nikoj prišlo vse vaše delo in ves trüd. Jaz zdaj več ne morem od toga govoriti. Prosim te samo, to ka sam ti zdaj povedala, drži za vodilo celo življenje. Podpiraj tüdi po mojoj smirti brata Janeza in njegov Oratorium, in Marija ti vse bogato poplača.«

Malo pred smrtjov njoj je Janez prineseo sv. popotnico. Margejta se obrne k njemi rekoč počasi: »Ednok sam jaz tebe pripravljala za sv. obhajilo, zdaj si ti dužen mene pripraviti. Rada bi s tebov opravila molitev vmirajočih. Ne vem či bom mogla za tebov moliti, zato mi lepo naprej pravi, da bom vsaj mogla v srci ponavlati.«

Don Bosko in brat Jožef sta daleč v noč sedela pri maternoj smrtnoj posteli.

Vmirajoča mati je ešče ednok pogledala na Janoša in djala: »Jaz sam te jako rada mela v tom življenji, pa tüdi v drügom te ne pozabim. Povej našim dečkecom, ka bom jih jaz vsikdar lübila in ka mam veliko zavüpanje v njihovih molitvah. Oni radi, či ne več ednok, opravijo sv. obhajilo za mojo düšo, ne istina?«

Po tom je nastala velika tišina. Po

kratkem počitki je pa znova začela: »Spomni se, moj veren sin, ka je to življenje puno trpljenja; pravo veselje je v nebesih. Zdaj me püsti. Moli za mene. Bog te naj blagoslovi...«

Toda Don Bosko se je nikak ne mogeo ločiti od matere. Betežnica je ešče ednok vrgla svoj mili pogled na njega in pravila: »Ti trpiš in s tem meni povekšavleš trpljenje. Na svidenje v srečnoj večnosti.«

Na to prošnjo je odišeo iz sobe, nego ne se je mogeo premagati, ka ne bi stao pri materi do zadnjega zdiha. Prišeo je nazaj. Bilo je to okrog polnoči. Margejta ga je zapazila in njemi kazala z rokov naj ide počivat. Janez je pa stao kak steber, ne se je mogeo genoti. »Moj dragi sin, ti ne moreš svojoj žalosti proti stati...« Kak bi mogeo sin svojo mater v zadnjój vöri samo nehati?« je odgovoro ves zajokani Don Bosko.

Margejta je nikaj časa bila tiho, potem pa ešče te reči obrnola Janezi: »Dragi moj, samo edno te ešče prosim: mene preveč boli, da tebe vidim trpeti. Jaz mam dobro pomoč. Idi, moli za mene. Drugo ne želem... na svidenje...«

To zadnjo materino želo je Don Bosko mogeo spuniti. Okrog tretje po polnoči je prišeo trkat na dveri Don Boskove sobe brat Jožef, ki je dvoro materi do zdnje vöre, in njemi pravo s tužnim glasom: »Mati so mrtvi!«...

Oba sta glasno zajokala kak mala deca pri materinom mrtvom teli. To je bilo dne 25. novembra l. 1856.

Tisto jütro je Don Bosko slüžo mešo za pokojno mater. Po meši je

dugo časa klečao pred podobov Tolažnice žalostnih, in etak začno moliti: »O ti dobra Devica Mārija, jaz in moji sini smo brezi matere; bodi nam zato od zdaj naprej ešče bole mati ti sama.«

Ništerne pobožne žene, ki so prišle pokojno oblačit, so prosile Don Boska, naj jim da v spomin njeno obleko. Pa ka bi dao, či je sirota ne mela. Njeno mrtvo telo je bilo oblečeno samo v edno priprosto obleko. Tak je zaistino v siromaštvi mrla, kak je v siromaštvi živila.

Neštevilno lūdi je prišlo na sprevod. Mrtvo telo je bilo prenešeno v kapelico Oratoriuma, kje so se opravljale svete meše za pokojno. Mnogo dečkecov je stopilo k sv. obhajili za — dobro mamō — kak so jo zvali.

Nato so jo pelali v farno cerkev in po končanoj ceremoniji na pokopališče. Mnogi so pravili, ka so toliko lūstva pri niednom pokopi že davno ne vidili.

Tak je dokončala mati Margejta svoje življenje. Njeni spomin pa žive in bo živo vsikdar med Salezijanch in

Salezijankami; živo bo med njihovimi gojenci kak tūdi med dobrotniki, šteri bodo gotovo ešče raj pomagali Don Boskovim sinom, posebno po toj vojski. Brezi računa zapuščene dece ostane po sveti, in što se bo skrbo za njih? Vsi dobredelni zavodi in zavetišča ne bodo zadosta. Pomagajte koliko morete Salezijancom, ali bole pravimo njihovim gojencom.

Nasledūjite, posebno ve drage matere, dobro Margejto. Vzgajajte najprle lepo svojo lastno deco. Či ste zavolo te vojske postale dovica, živite vdane v volo božo, kak je živelā Margejta. Tak se bodo potem tūdi od vas lahko pravile reči sv. Pisma, s šterimi dokončam to Margejtino življenje rekoč od nje: »Mnoge hčeri so si spravile dosta bogastva, nego ti si vse prekosila.«

»Presleplena je lūbkost in ničevna je lepota; žena, štera se boji Gospoda, bo pohvaljena.«

*Prestavo: Radoha Jožef
salezijanec.*

KDA DO ZNOVOVI PĀLI ZVONILI?

Dragi zvonovi,
Kje ste ubogi?
Božjih hiš pesmari,
Kam ste odromali?
Zakaj zamuknolo
Tak sladko vam grlo?
Zakaj povrgli ste
Tužne nam cerkvice?
Dragi zvonovi,
Kje ste ubogi?

V smrt ste pelāni,
V ogenj te djani,
Pozabte popevat,
Nam srce segrevat.
Z vašimi vižami,
Bomo ponižani,
Ne mo jih čūli več...
Grešili smo preveč...
V smrt ste pelāni,
V ogenj te djani...

Veselo ste peli oj kelkokrat nam,
Kda zvali ste k Jezusi v njegov nas hram;
Kda šli smo v precesiji, tužnoj, veseloj,
Ste stopnje ravnali nam z igrov donéčov.
Kda prvič je stopo pred božji oltár,
Oj Mešnik, ki z nebe je ovcam poslan
Ste glasno zajokali z radosti srčne,
Si v hvalo globoko razbijali srce!
Pred ognjom žarečim ste branili hiše
Oblake kvarželjne ste gonili više,

Prestali ste mraz, vročino,
Vsaki veter vas prepilno,
Snežni, mokri, blatni, stari
Ste li v svojoj službi stali,
V leti, v zimi vsako vüro
Je glas vaših src zrak mero
Ne ste spali;
V svojem stani
K redi stali
Ste zemljani. —

— Doljemanje tišinskih zvonov. Spadno je veliki zvon.

Naj pole, gorice rodijo svoj sad,
Kaj Večni nameno svojji deci je dat.

* * *

Ste mrtve pokapali,
Vse grešnike karali;
Mehčili ste trda srca,
Da njim prišla svéta súza,
Žalostnim ste v srce ségli,
So postali vsi veseli,
Vse ljudi ste vabili
K Jezusi predragomi.

* * *

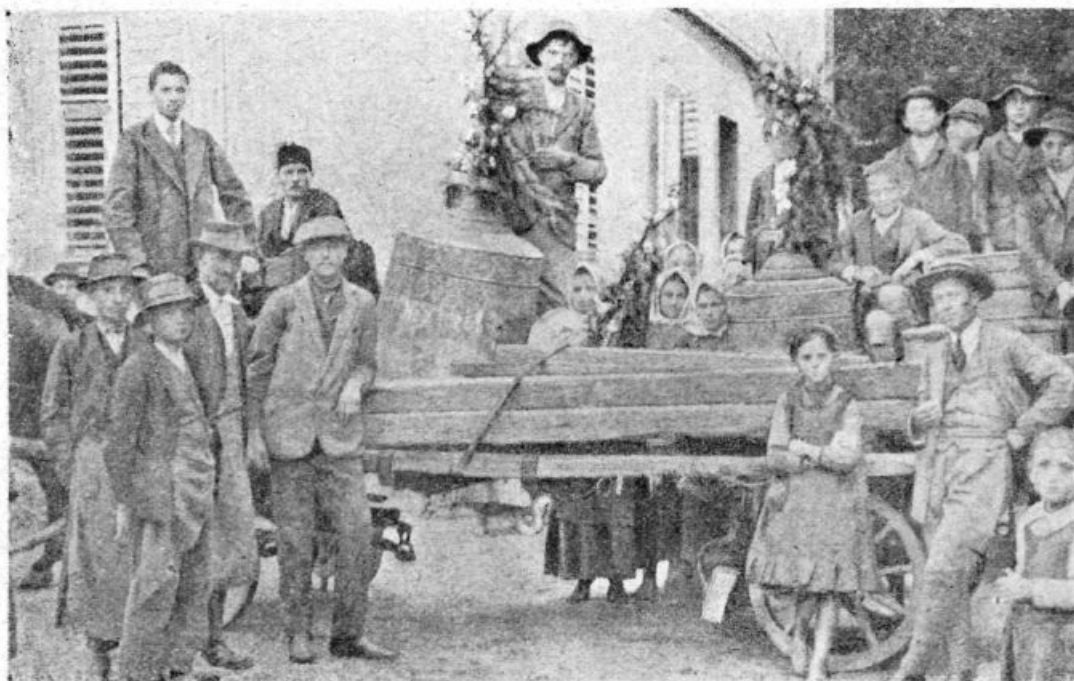
Se danica prebüdila
V sive nebe náročah,
Al' večerna zvezda mila
Gled'la, kaj svet dela zdaj,
Hitro ste znamenje dáli:
Stani!... mirüj, velki, mali!
Zvezda prišla,... Mati zala
Z večne nebe jo poslala:
Pozdrav je Marije
Pa prošnja, naj bije
Srcé ti za njo

Najslajšo Gospo,
Jo častiš, pozdravljaš vroče,
Grehov tereš pa obroče,
K Njej se paščiš gor v nebo,
Kje de vekomaj lepo.

* * *

Odišli ste zvonovi,
Že mrlji ste, ... ste novi...
Ste novi v tujoj že podobi,
Že glas vaš divje, divje trobi,

V vsakom türmi tužno milo
Zvonsko srce sirotüje,
Čaka nazaj telo svoje,
Štero se je v smrt spremen'lo...
Čaka mirno in šepeče
V samnom koti božje hiše
Brati zvoni, ki še speva:
*„Znaš kak dolgo bom brez tela?
Kda svet jokao bode milo,*

Odpelanje tišinskih zvonov.

Ah smrt ste že, ki grozo trosi,
Za vami mrtvih so vozovi,
Ne poznate smilenja več,
Vam postao brat morilni meč.
Za vami krv teče v potokah...
Pa če zvedavam jaz po zrokah?
*Brez src ste šli iz domi,
Zato ste smrt zvonovi.*

* * *

*Ka razžalo svojga Boga
Te bom opet jaz zvonilo
Od radosti, ka ga boga...
Te bom vriskao v čast Pastéri,
Ka je najšeo svet zgübljeni.*

SRČEN.

BOJNA.

Od nov. 1915. — 1. nov. 1916.

Tretji napad taljanski je doli streti. Srbska vojska nazaj gnana.

Taljanske zračne ladje so bombe lüčale na Gorico.

Kragujevac na Srbskom 1. 1915. 31. oktobra prevzeti.

Bulgari so 5. nov. Niš pozajeli.

Rusi gori stanüjejo. Poleg Cartoryska so šteli našo linijo predreti.

Poleg Rige i Dvinska veliko bitje s Nemcom.

Na sredi novembra se Taljanje znovič giblejo. To že štrtokrat. Mesto Gorico li strelajo s velikimi štükami. Do zdaj so 58 civilskih peršon morili, 50 ovrazili, 300 hiš i skoro vse cerkvi so poškodovane.

Naši zrakoplivi so pet taljanskih mest : Verona, Vicenza, Tricesino, Udine i Cervignano s bombami pohodili.

Taljan itak napada, Srbe pred se-bom tiramo. Iz francuskoga i ruskoga bojišča malo glasov.

Na Srbskom Kosovo polje pozajeto.

Rusi začnejo na drugom kraju napadati, — na granici Bessarabije.

29. nov. so Bolgari pozajeli Prizrend. Kral srbski Petar na pobegi.

Prve dni decembra je Monastir v bulgarske roke spadno.

Na sredi decembra itak ešče trpi taljanski napad. Že 9 tjednov. Varaš Gorico li obstrelava. Ešče so bolniš-nico Rudečega križa strelali.

Na konci decembra veliko bitje se

začnolo s Rusom na granici bessara-biškoj i poleg vode Dnjestr.

V novom leti 1916. li trpi bitje na Ruskom. Törki so pregnali Francoze i Angleže iz Gallipoli otoka.

Rus dosta lüdi pošila na bojišče.

Na francuškem bojišči eden ovomi v kraj jemle jarke, — ništerne metre. Ednok eden, drugoč drugi, nego dosta krvi teče.

Na sredi januara v Bukovini pri Toporoutz velko bitje.

10-ga januara je vzeti v Črnojgori od naših Lovčen, breg, 1700 metrov visiki. Tri dni je trpelo bitje, dokeč so ga naši preplazili. Dve noči so mogli vöni, med pečinami v snežnom deži prenočüvati.

Tak je odpreta pot v glavno mesto Črnogore. Na hitroma je pozajeto Cetinje.

17-ga januara je prišo glas, da Črnogorski i njegovo vladarstvo prosi, da se naj gori stavi sovražtvo.

Naši so odgovorili, da najobprvim orožje morejo dolidjati.

Črnogorci so privolili v to pogodbo i začnolo se dolidevanje orožja.

17-ga januara sta nemški casar i bulgarski kral v Niši, — na srbskoj zemli, — vküp prišla.

Na konci januara drugo bitje pri Toporoutz na Ruskom bojišči.

Francozi so na nemške varaše Metz i Freiburg bombe vrgli.

Nemci so ne dužni ostali. V noči

med 29 i 30 januarom so pohodili varaš glavni — Pariš. Velika megla je bila, priplavala je edna zračna ladja — zvana Zeppelin —, na ednom mesti je morila 15 oseb. Gori so letela francozka letala, nego Zeppelini so nikaj ne mogla. Do edne vöre je celi varaš s tmicov bio pokriti, vsaka svetlost vgašena.

Tak i Angleži so mogli skušati Zeppeline.

V tom časi se je zgodilo, da je edna trgovinska angležka ladja na morji naišla ednoga Zeppelina. Zračna ladja je na vodi plavala, nindri je streljena bila, popraviti so je ne mogli. Nemci so se prosili na angležko ladjo, bilo je jih kakšī 30, nego angležki kapitan je ne vüpaο gori vzeti, rekoč, vas je več, kak pa nas, pa ešče na slednje te vi nas vu vozo pelali. Tam jih je ostavo, nego glasο je. Vöposlane ladje so več nikaj ne naišle: Nemci so se tečas s ladjov vred pogrozili.

Kde je pa srbska vojska? Srbska vojska je pred našov, nemškov i bolgarskov vojskov nazaj šla. Dostokrat s velkov silov. Ka je mogla, je s sebov vzela, ka pa ne, tisto je pa zapravila. Eden del vojske je šlo k Črnogorcom, prej, tak 30 jezer. Drügi so odpeljani na grčki otok Korfu. Drügi pa prek po Grčkoj zemli so v Solun (Saloniki) šli k Francozom i Angležom, Tak je, ka nas i Nemca neščejo püstiti do morja. Drügi pa pravijo, da na več kraje nam ščejo delo dati i našo moč doli zavezati.

Srbski kral se v ednom kopališči na Grčkom vrači. Črnogorski kral je pa na Francozkom.

Naše korone vrednost so preveč doli vdarili. Frank — francuški penez — je prle ne valao edno korono, zdaj pa smo za njega mogli dati 150 filerov. Eden zrok, da je naša korona tak spadnola, je to, da pri nas poleg velikih nevol so bili lüdje, ki so si iz tujinskih, ešče sovražnih dežel naročili, dali voziti svilne obleke, draga mazale itd. Na slednje je naše vladarstvo moglo zapreti granico pred takšim blagom, brezi šteroga lahko živemo i za štero samo dosta penez odide v tujinske roke.

Februara 28-ga so rukivali stari vojacje, rojeni leta 1870, 1871, 1872, marc 3-ga so pa šli rojeni leta 1865, 1866, 1867.

Februara so Taljanja na Ljubljano bombe lüčali.

Februara so Rusi pozajeli törsko trdnjavo Erzerum. Dosta vojakov so zgrabili, dosta vojnoga blaga pozajeli.

Taljanje so prek Doberdola šteli priti v Trst i Ljubljano. Kda se je bojna ž njimi začnola, so male moči tü stale, naši so nakanjeni bili nazaj iti v boljša mesta. Pa so li obdržali pr:o mesto. V stalnom ognji so si s kamna v kamen zozidali zavetje.

Tam pri vodi Soča so jarki preveč blüzi eden k ovomi prišli. Najbolje daleč so bili na 150—160 stopajov, v ništernom mesti, kak pri vesi Sv. Martin, pri gori Sv. Michael so sovražniki na petnajset stopajov razločeni bili. Tü so samo v puškami delali pa s ročnimi granatami. Večkrat se je zgodilo, da so naši vojaki puške v jarkah nehali i samo s bombami i s lopatov šli v sovražne jarke. I kda so

njim bombe sfalile, s kamenjom so boj nadaljavali.

Pisatelje vojaški so pisali v februaru, da Taljanje več štukov majo, kak mi. S strlivom tudi ne šparajo. V drugom bitji pri Soči so samo okoli Sv. Michaela najmenje dvajseti jezer vagonov železa zostrelali.

Na konci februara je v Gorici 1000 hiš poškodovanih. Vse vküp je bilo 1600 hiš. Kvara je 20 milijon koron.

Velko bitje bilo na Francuškem bojišči. Nemci so nedovedoč spadnoli na francuško trdnjavo Verdun i v peterih dnevah so dosta pozajeli. Napad je grozoviten bio. Nemci so najbolše vojake ta prinesli. Iz topov 42 i 30·5 cm. je na Francoze pravi železen dež kapo. Francozi so se krepko branili.

24-ga februara so naši na Albanском zbili Taljane i pozajeli Durazzo. Essad je pobegno na Taljansko.

Pri nas na vse kraje so financje i obmejni žandarje iskali skrito melo i silje. Ka so naišli, so vkraj vzeli. Na vesnicah je nehano bilo na vsako osebo 400 grammov mele ali 520 grammov silja. S tem ešče lahko vöprišo. Na Polskom je na vsako osebo dano bilo vsaki den 115 grammov mele i 35 grammov krumpišove mele. To je že stradanje. Pa so Angleži li ne dopüstiti, da bi njim poznanci iz Amerike po pošti krüh ali melo pošilali, rekši, da so Nemci krivi, da so iz Polskoga silje dali k sebi odpeljati.

Nemci so znova objavili, da od 1-ga marcija vsako sovražno ladjo, štera je s štükami oborožena, v morje püstijo brezi opominanja.

Portugalci so nmške ladje zasvojili i je prekpüstili Angležom. Nemci so njim boj objavili 9-ga marca. To je že 27. objav bojniški.

Meseca marca so Nemci znova napadnoli na Francozko trdnjavo Verdun, ništerne utrdbe se pozajeli, nego Francozi so je iznova stavili. Toga časa so i Taljani začnoli novo bitje, zdaj že petokrat, nego hitro so gori henjali.

Morem se spomenoti, na kakši način ide zdaj bitje. Sto pa sto štukov strela na edno linijo, jarke, šance vse vküper zostrelajo, potem s štükami dajo zaperajoči ogenj, to je strelajo linijo za jarkami ležečo, da rezerve ne morejo na pomoč iti, niti vojaki iz zostrelanih jorkov ne morejo nazaj iti; tak po zgotovljenim delom topov idejo pešaki na naskok, da pozajimlejo sovražne jarke.

Spominanja vredno je, da pri nas celo zimo na veke je dež šo, poti so tak lagoje gratale, da kde šteč so vojznoli lüdje, ešče s praznimi kolami. Na sredini marciüša je zvünredno toplo bilo. —

Na Ruskom bojišči 19-ga marca pri Uscieczko so Rusi s minov razvrgli nase šance. Naši so je mogli povržti.

V Kurlandi na fronti Hindenburga veliko bitje.

18-ga aprila so Rusi prevzeli törski varaš Trapezunt.

29-ga aprila so se pri Kut-el-Amara zagrajeni Angleži mogli podati Törkom. Zagrajeni so bili 145 dnih, bilo jih je 5 generalov i 500 časnikov i do 30 jezér moštva.

Meseca maja so naši na Tirolskoj granici napadnoli Taljana i daleč v nje-

govo deželo prišli. Nego med tem na nas je prišo Rus z velikov močjov, nazaj smo mogli iti.

4—5-ga junija se je začnolo veliko bitje v Voliniji i Galiciji. Pri Lucki je Rus našo linijo pretrgno.

17-ga junija so naši povrgli Černovice.

28-ga bitje pri Kolomei.

Bitje je trpelo celi mesec julij, z velikov močjov so prišli Rusi, nego naši so je li gori zadržali.

Na taljanskom 4—5—6-ga avgusta veliko bitje pri Gorici (Görz). Naši so nazaj šli.

Na Francuškem na krajini Somme se novo bitje razvija. Francozi i Angleži s velikov močjov idejo proti Nemci.

27. aug. večer ob 9. vöri je napovedao Rumun nam bojno.

Bitje se je včasi začnolo na granici. Da je naših vojakov malo bilo na meji, lahko delo je bilo Rumunom daleč notri v Vogrsko priti v Erdély. 13 županij (vármegye) smo mogli tü spraznati.

Pred velikov močjov Francoza i Angleža na krajini Somme Nemci morejo nazaj iti.

14-ga septembra se je novo bitje začnolo na Taljanskom.

Bulgar pa Nemeč sta Rumuna napadnola v hrbet i ga zbila v Dobrudši.

Rus itak ne popüsti. Naše linije prek šče vtrgnoti.

Rumun je 18—19-ga septembra bit bio pri Hátszegi, za nisterne dni pa pri Nagyszebeni. 9-ga oktobra je nazaj vzeti Brassó.

Na Krajini Somme li veliko bitje trpi med Nemcom i Angležom. Angležki minister, ki je bio na bojišči, kda je domo prišo, je tak pravo, ka je bio na pekla trnaci. Si na to ido, ka Nemca ščejo vničiti. Tak pravijo, ka mira prle ne more biti, kak dugo eden celo ne spadne.

Erdély smo ščistili od Rumuna, Rusa rivlemo v Bukovini nazaj. Cela Dobrudša nam je v rokah i od Erdélske meje prek že tüdi stojimo v Romaniji.

Leto 1916. je slabo bilo. Na sproteletje dosta deža, v žetvi i po tistom süša, malo hajdine, krumpišov, kukurce i ostave zraslo. V jesen na hipe dosta deža. V meseci septembra Mörsko dolino dvakrat povoden pohodila, štera je pašnike zblatila, proso odnesla, krumpiše pokvarila, dosta hiš podrla, mline zodnesla. Sejatev je lepa bila, posebno pa vu oktobri. Proti konci oktobra je začelo znova dežüvati. Daj nam presveto Trojstvo eden Bog, Oča, Sin i sv. Düh po priprošnji Dev. Marije i sv. Jožefa tüdi dež na düše, obilen dež, ka se povrne svet i pride mir, mir stalen, mir blaženi, šteri de pelao vse nas v večni nebeski mir.

Zakaj so jokali sveti Oča, Pij X.

Sveti Oča Pij X., so malo pred smrtjov dali zadnjo avdijenco Amerikanskim romarom iz Kolumbije.

Eden izmed romarov je pripovedaval, ka se je sv. Oči iz obraza čtelo, kak težko njim je bilo pri srci zavolo Eoropejske vojske.

Gda so se romarom zahvalili, so djali na zadnje: »Dozdaj sam vsem priporočao, naj bi molili k Najvišnjemi Bogi za mir; tudi vam isto priporočam. Čiravno so bojüjoci se narodi ne vsi kotoličani, edni so se celo odtrgali, itak so vsi krščeniki.

»Globoko mi rani srce ta misel, ka je toliko mladine — cvet človečanstva — v tom strašnom klanji. Ne samo ka tela na nikoj idejo, nego tudi düh se napuni s sovražtvom do bližnjega...«

Rekši te reči, so začeli jokati. Tak so bili potrti, ka so ne mogli iti, kak je navada, okoli po sobi k vsem romarom, ki so tudi jokali.

Kardinal Merry del Val, pa kardinal Vico iz Kolumbije, sta mogla podpirati lübeznivoga starčeka.

Ka pa zvezde?

Noč je bila svetla in tiha. Med belimi oblaki je bežao mesec in zvezde so žarele.

Trüdni vojaki sedijo pred strelnim jarkom in si pogovarjajo to in ono, največ pa od vojske, ka gda bo konec, što zmaga, kakši časi pridejo po vojski itd.

Pošteni kmetski možje so bili, zato so meli lepe pogovore, kak nigda doma po večerih ali pri cerkvi. Blizu njih je sedo eden gavaler, ki je že več let »gospoda špilao« v Ameriki. Takši ljudje pa dosta znajo! Hm, Ameriko viditi!

Dugo se je nikaj ne mešao v pogovor, samo je ves zamišleni gledao nikam daleč po ravnimi. Na zadnje se

pa obrne in dene kak kakši moder prorok: Eh, po vojski vam vničimo vašo vero, vam zapremo šole, porüšimo cerkve...

Nato stane eden priletan mož in ga mirno pita: »Ka pa zvezde?« Vničite je, či morete. Dokeč bodo te zvezde tam gori žarele, zapomnite si dobro, nas nikdar ne prisilite, ka bi mi svojo sv. vero zatajili, ka bi sv. Katoličanskoj Matericerkvi proti stali, nikdar nam ne zabranite, ka ne bi svojo deco včili, ka je Bog, ki je stvoro vas, mene, vse drugo in tam tiste zvezde.

Gizdavi modrijaš je vido, ka so to ne dikdašnji pajdašje v Ameriki v Hoteli B.

Pošteni vojaki so šli na počinek, zvezde so pa dale žarele.

To je istina.

Celi svet je edna sama Kalvarija, gde vsaki more, rad ali nerad, nositi svoj križ.

Ite kamakoli, iščite gori, iščite doli, iščite na desno ali na levo, vsešerom najdete križ, šteroga se ne morete ognoti. (Kemp.)

Križ je kraleska pot v nebesa; sam Jezus Kristus je ne prišeo gori nači kak po toj poti.

Križi poleg poti, štera pela v nebesa, so mostovje štere potnik nahaja pred sebov, in pomagajo prehod. Kak potnik ne bi mogeo naprej či ne bi bilo mostov, tak človek ne bi mogeo v nebesa brezi križov.

Krščenik žive med križi kak riba v vodi.

Naš najvekši križ je strah pred križi.

Vekši del lüdi obrača hrbet križi, to je, trpljenji, in bežijo pred njim. Čem bole bežijo, tem bole jih križi težijo in jim rane delajo. Kak tisti, ki nese kaj žmetnoga in trdoga na plečah, či mirno in počasi stople, ga ter ne tišči tak, či se pa obrača na levo in na desno, či hitro ide, ga vražuje.

Mi se ogiblemo trpljenja, pa je ono potrebno za dūšno zveličanje. Či bi mi eti na zemli živeli samo v sreči in veselji, bi se zgrabili za to zemlo in bi z nje napravili našo domovino, pozabivši na nebesa, štera so naša prava in stalna domovina.

Trpljenje nas odtrga od zemle in nam zdigne srce proti nebi; tak nam kaže, ka smo stvarjeni za vživanje ni-

kaj lepšega kak so bogastva toga sveta, namreč za večna bogastva.

Dūša, štera verje* in lübi, vidi v vseh svojih nevolah božo roko, štera jo biča; vidi roko neskončno dobroga in lübeznivoga Oče, ki vse tak ravna kak je bole za njo, in zatogavolo ta dūša lübi in küšuje tisto roko, čiravno njoj križ nalaga. Ona se vedno zna potolažiti rekoč: to trpljenje, te križ mi pošila lübezen mojega Boga. Zakaj tedaj ne bi lübila te križ, zakaj ga ne bi za vekše cenila kak vse kraleske in casarske trone, či me zato teži, da bi me zvräčo in me rešo večne peklenške yoze?

Zivljenje je kratko, in či tüdi je puno trpljenja, je vredno trpeti z veseljom, za to dobimo večno radost.

Dūša, štera lübi in verje, v svojem trpljenji gleda na razpetje: hitro zarazmi, ka či je nedužen Jezus trpo za njo, je pravično, ka ona grešna, trpi kaj za njega. Ta dūša lahko pravi s svetim Pavlom: S Kristusom sam na križ pribita.

Či nas trpljenje straši, plačilo za nje nas tolaži. In z očmi, iz šterih kaplejo bridke suze, obrnjeni proti nebesom, lahko pravimo s svetim Ignacijom: Kak odürna mi je zemla, či gledam proti nebesom. On sam nadale pravi, ka veren in pobožen krščenik rad merje, gda njemi Bog pošle smrt, ar njemi je življenje križ, smrt in to ka pride za njov pa radost.

Nasledjmo vojaki casara Napoleona. Eden den je prišeo s svojimi

vojaki do ednoga mosta, pod šterim so bile nalečene sovražnikove bombe. Nieden vojak je ne vüpaó ití prek. Nato casar sam zgrabi zastavo in ide prvi na most, za njim pa vsi drugi. Či mi ščemo biti verni vojaki Kristusovi, moremo tüdi za njim ití in ñesti svoje križe.

V starom časi so vojaki zgrabili največšega sovražnoga kapitana in sa-

moga krala, pa so jiva vrgli na žareči pepel. Kapitan je strašno kričao od bolečine, kral njemi je pa pravo: Misliš ka sam jaz na rožah?

Kristus je naš kral in naš casar. Nasledüjmo ga, nosimo radi, ali konči potrpežljivo svoje težave in vse nesreče, spominajoči se, ka vse trpljenje toga življenja je nikaj ne v primeri s plačilom na drugom sveti.

Raznotere reči.

Či bi živo zdaj — Matužalem. Matužalem je živo, kak nam to pravi sveto pismo, 969 let, to je pa 354.169 dni. Či je jo trikrat na den, je •pojo 1,062.508 poedin. Matužalem se je oženo, gda je bio star 185 let; njegova nevesta je bila stara koli 100 let. Predstavljamo si z zdašnje dobe stoletnoga moža pa stoletno ženo! Matužalem je bio z svojimi 185 leti ešče črstev moški v najlepšoj dobi svojega življenja, mladénc. Či bi se napriliko Matužalem narodo pred 500 leti, bi bio zdaj močen pa črstev moški, kak so zdaj naši moški v starosti 35 do let. Matužalem je bio z rodovine, štere rodovine kotrige so dosegnole vse velko starost: Set 912, Enoh 905, Malahakel 895 let itd. Matužalem je živo 4000

let pred Kristusom. Či bi živo Matužalem pri nas na Vogrskom pa bi opravlaó kakšo državno službo, té bi vam te meo drago penzijo!

Najvekši türem na sveti. V mesti Laeken na Belgijskom so postavili se pred bojom temelni kamen za türen, šteri bo 333 metrov visiki. Slüžo bo te visiki türem v znanstvene namene, za meteorologijo, fiziko pa za graferanje brezi trota.

Kak hitro leti lastvica. Nikši Antverpenčan bi rad znaó, kak hitro leti lastvica. Napravo je zato poskušnjo. Pri toj poskušnji je zračunao (lastvico je najmre v edno drugo mesto odneso, pa jo je tam püsto, ka je nazaj domo letela), ka lastvica preleti v 1 vöri pa v 8 minotaj 235 kilometrov zračne ceste.

Kak naj se čuvamo prehlajenja.

Po zimi se nam večkrat prigodi, ka se prehladimo, či stopimo s tople sobe ali z vroče dvorane zraven na mrzeo zrak. Človeka malo stepe mraz, pa zatem li pride kihanje, kašeo, šteri se v dvema ali v treh dnevaj razvije v nátho, oziroma v kašlanje ali se pa šče znajo zvužgati plüča.

Takšemi prehlajenji se včasi lejko ognemo s tem, ka včasi, gda z vroče sobe pridemo na cesto, parkrat nanelko je mogoče, globoko vdihnemo v sebe zrak, tak ka se cela plüča razširijo. Srce začne nato hitrej biti, krv pa s takšov silov teče po žilaj, ka opravla svoje delo tüdi v najmenših žilicaj. Hitro pretakanje krvi pa kisik zraka delata toploto, štera se čüti po

vsem teli, pa je tak prehlajenje nemo-goče. Dosta je tüdi na tom ležéče, kak izdihavlemo zrak. Prav počási pa skoz nosa moremo ponoviti vdihavanje večkrat v presledkih, približno dvanajstkrat, med globokim vdihavanjom se pa diše navadno.

Za slabokrvne pa občütlive lüdi je dobro, či se oblečejo dar minot prle, kak zapüščajto toplo sobo, ka se navzeme obleka toplote, prle kak se premeni topeo zrak sobe z mrzlov i vihernov cestov. Tüdi je ne dobro stopiti na kola zravná s tople sobe ali dvorane. Boše je konči četrt vöre hoditi prle peški, ka se telo privadi na mrzeo zrak.

Krmlenje govenske živine po zimi.

Jako važno je za živinorejce, pa tüdi za celo gospodarstvo, kak se naj krmí po zimi govenska živina, štera se ravno v zimskom časi najbolje shüjša.

V zimskom časi je živina zmerom v štali, tak se premalo gible, pa dobi premalo čistoga zraka. Poleg toga je pa šče polaganje, zlasti proti sprotoletji jako slabo. Neštérni živinorejci polagajto navekše samo sečko, večkrat pa tüdi samo slamo. Ta krma je pa za živino nikak ne zadosta. Či je ravno živina tüdi sita, pa ma červo napnje-no, je zato li süha, sloka pa medlovna. Krave slabo dojijo, telci dobijo dugo,

košasto dlako, pa jako velko červo. Živina je takša, kak či bi mela jetiko. Vsaka kost se njoj pozna, pri vnoгих pa, ka se kosti ne bi poznale, zato majo na sebi puno gnojja. Živinorejci računajto na to, ka se rekši popravi gda pride na zeleno krmo. To je pa celo nespametno pa negospodarsko. Kmetje, živinorejci, zapomlíte si eta: Krmíte vašo živino obilno z dobrov pa s tečnov krmov. Či živina strada, je to kvar živinorejci.

Dobro pa obilno krmlenje je šče ne spravilo niednoga živinorejca na siromaško palico. Njivo pa živino je

nigdar nej mogoče vkaniti. Či slabo pognojimo njivo, bo slaba tudi žétev pa dobimo male dohodke; ravno tak je tudi z živinov, či jo slabo krmimo, či polagamo slabo krmo, nam krave dajo malo mleka, so za vožnjo preslabe, mláda živina pa rásté jako počasi pri slaboj krmi. K sečki moremo djati vsigdar tudi kakšo drügo tečno krmo. Tečne krme pa je v našem kraji, gde se pova vnogovrstno silje, dosta, kak napriliki razna zrnja, kukorica, oves, ječmen itd. Otrobi so tečna pa dobra krma; bolši so z domačih mlinov, kak pa z sopárnih mlinov; na drobno semleti so tudi bolši kak debeli.

Otrobi so pa dnesden draga krma; drüga, bole tečna krma se dobi za menše peneze. Takša krma je napriliko oljove tropine, štero po nešternih vesnicaj za *sir* zovejo. Po toj krmi je tudi mleko bole mastno, ka je pa velikoga pomena, zato ka tem več zmóčaja ali kravje masti dobimo ž njega.

Tüdi gnoj je od takše živine bolši. Vnogokrat bi zato ravnali bole, či bi mesto umetnoga gnojila kúpili tečno krmo, pa bi bole krmili živino. Z tem bi dobili bolši gnoj pa bi ležej pognojili pole. Meli bi s tem dvoji hasek.

Jako tečna krma je tudi mrkevca pa bela repa. Ta zadnja pa ma dosta vode v sebi, zato jo moremo previdno polagati. Či jo polagamo v velkoj meri, dobi živina zalejanost, mleko postane vodeno, pa ma bridek oküs. Z takšega mleka se tudi vrnje težko moti. Da ma repa, mrkevca pa drüga podobna krma dosta vode v sebi, zato po zimi lejko zmrzne. Takšo krmo moremo meti pred polaganjom duže časa v štali ali pa v kakšoj drügoj shrambi, da se nekelko segreje. Tü moremo dobro paziti, ka zmržnjene krme nikdar ne bomo polagali živini. Po takšoj krmi dobi živina zalejanost, ali pa šče kakše hüjše bolezni, krave nam pa zgübijo mleko.

Mesár i Slovenski pörgar.

Mesár: Bog dáj Sosed! V krčmi sam zvedo ka tele na odajo máte, istina?

- Ja prosim, že pét tjednov ceca.
- Kelko je pa star?
- Pravim, pét tjednov.
- No dobro, dobro pa je k odaji?
- K odaji, k odaji za volo polaganja, nevola je.
- Ka pa cene imá ali ga na kile odáte?
- Ah na kile ne, ár jaz vage ne-

poznam pa me gospod Mesár zno-rijo.

- Dobro, ka pa te cene imá?
- 60 koron.
- Na, to je dosta, ve je kak maček, máli.
- Kelko pa te gospod Mesár mislijo?
- 50 koron pošteno doide za njega.
- Ahá, pa so sbesnoli, kde pa oni dobijo takše tele za 50 koron?
- Kaj pa ne bi dobo, vse pov-

sod ga dobim, ve pa mislim je tele ne dragše kak eden človek?

— Ve človeka nišče ne odáva.

— Ka gučite Sosed, ka, da človeka nišče ne odáva, to meni ne zadošta či ne odáve, nego to mi je zavoli, da kúpüje. Sam čüo, ka ste se vi tüdi odáli sami, kda so poslanike de-

vali pa ešče praj samo za 5 koron. Kak pa te zdaj vü pate eto nevolno tele, štero je celo brezi pameti, vi čeden človek, ceniti za 60 koron, či ste ednok vi čeden pörgarski človek, pa ste samo za pét koron kúpüeni.

† Dravec Alojzi.

Iz svete zemle.*)

Salezijanci v Jeružalemi. V tom mestu je talijanski konzul Scaniglia zozidati dao eno šolo in jo zročo *drüštvi za podporo talijanskih misijonarov*. To drüstvo jo je l. 1904. zročilo salezijancom. V oktobri tistoga leta so začnoli včenje.

Tedaj je bilo samo 17 gojencov. Število je rastlo hitro, tak da zdaj potrebüjejo šest učni moči. Dečki, prihajajoči v šolo, zastopajo vse jeružalemske krščanske drüžbe. Največ je katoličanov latinskoga obréda, potem grkov, maronitov, armencov in koptov. Tüdi nekaj mohamedencov obiskava šolo. Falijo le šče židovje, da bi meli vse jeružalemske vere.

Posebno pohvalo zaslüžijo gojenci za volo vesélja do šole in ljübézni do vučitelov. Z jütraj prihajajo rédno, zvečer pa ostanejo, keliko je mogoče, duže. Po nedelaj in svétešnje dneve pripelajo sebov vnogo drüгих tovarišov. Gojenci se včijo matematike, zgodovine, zemlepisja, slikanja, lepopisja,

posebno pa modernih jezikov. Učni jezik je talijanski.

V Bethlehami — Sirotišnica božega Deteta. Izmed vseh salezijanskih zavodov na Vzhodu najboljé imenitna i z ednim najboljé simpaticna je sirotišnica božega Deteta v Bethlehami. Dovršo jo je kanonik Anton Belloni. Med težavami in neverjetnimi nasprostvi se je razširila tak, da so joj vsi drügi zavodi podrüžnice.

L. 1891. je kanonik Belloni darüvo vse svoje zavode salezijanskoj drüžbi in tüdi sam stopo v njeno naročje.

Dnesden ma sirotošnice sledeče oddelke:

- I. Notranje šole za 150. sirot,
- II. Zvünanje šole z 250. vučeni.
- III. Mali konvikt za 35. dečkov, ki po ljüdskih razredaj želejo nadaljevati srednje šole.
- IV. Javno cerkev Jezušovoga Srca, jako obiskovana. V nedelaj in svetkaj so štiri predige: dve v arabskem in dve v talijanskem jeziki.

Tretji del dečkov je iz mesta, drügi iz različnih strani Palestine. Ar siro-

*) Zdaj v boji so mnoge šole zaprte i misijonarje pregnani.

maški, so vsi brezplačno, in tudi zaslužijo, zato da so vrli in jako vzgledni. Gospod Don Rua, ki jih je pohodo leta 1908, je mogo pahvaliti njihovo lepo obnašanje in je bio genjen od njihove pobožnosti in velike hvaležnosti, štero so njemi zkazali nekdamni gojenci, kjekoli se je oglaso.

Sirote se včijo obrti, toje: šivati itd. Razen francuščine in arabščine se včijo tudi talijanski. Najmenjše pa hodijo v šolo. Kda pa dovršijo 12. leto, se poprimejso kakše obrti n. pr. tišlarstva, sabolstva, črevlarstva itd. Zdaj delajjo tudi tiskarno (štamparijo).

Letni stroški znašajo više 60 jezér koron. Z vekšega jih poplača gospod Don Albera z milidarh sotrudnikov.

V Jafi. Zavod v Jafi je izključno le za siromaško talijansko mladino. V tečaji ednoga leta je število gojencov naraslo nad sto. Tei dečki ne so prišli iz drugi katoličanskih šol, nego so takši, ki ne so hodili niti v šolo, ali pa so zahajali v evangeličanske šole.

Jafa je srdišče obrti i trgovine v Palestini, zato je ta nastava nepopisne hasnovitosti. Kak v Jeruzalemi, tak tudi tu so vsi brezplačno.

KOLAROV FRANCEK.

Glej Kolarov Francek je prišo domo,
In sosedje, znanci ga pitali so:
Ja Francek povej nam kak vendar je to,
Da tebe poslali so zdaj že domo?

Kak to da šče ne smo mi čüli da mér
Bi bio z neprijatelom sklenjeni kjér.
In tudi šče naših ne bilo nazaj,
To vse nam ti moreš tolmačiti zdaj.*

In Francek je začno razlagati tak,
Da dobo vojak je deset rusov vsak.
Gda té je vkraj »spuco«, šo lahko domo,
Ar na vsak'ga telko zračunano blo.

»In jaz sem jih devet dol strelo zdaj že,
Ednoga morem dobiti pa še,
Iskat desetoga sem sam prišo domo,
Da nikam notri k vam mi je té vujšo.

Zdaj záto domá sem že drági mi vi,
Da Rusa tu zgrabo desetoga bi,
In te sem oproščen na vojsko ne iti,
Imam dovoljeno domá ostati.*

Kolarov je Francek tak prišo domo,
Da ne te čüdili zakaj je to;
Zato je lahko že pri svojih doma,
In süknjice dela pa hlače krpa.

RASTISLAV.

Angelske suze.

Či pogledaš okoli na pokopališči, vidiš edno drevo, na šterom ti obstane pogled. To drevo je žalostna vrba. Poglej tisto do zemle viseče veje, štero tak milo objemle tiho gomilo, kak dobra mati svoje dete; poslušaj žalosten šum trepetajočega listja, štero se toži nad kratkim življenjom človeka na zemli. Gda se zlata zarja razprostira in se pokaže na vzhodi žareče kolo, na vsakom listki žalostne vrbe vidiš suze, štere kaplejo na križ pa na grob.

Žalostna vrba je znamenje žalosti n trpljenja. Bog nam jo je dao zato, naj bi nas včila, ka ta zemla je dolina suz. To je pa ne vsikdar tak bilo. V začetki sveta, pred prvim grehom, gda je vsaka stvar bila znamenje dobrote in lepote bože, gda je človek počivao v božem blagoslovi, na zemli je ne bilo trpljenja. Teda je žalostna vrba ne bila proti zemli obrnjena, nego gori, proti nebi, kak či bi štela tudi ona Bogi hvalo davati.

Zemelski raj, blaženo stanovanje naših prvih starišov, so polevali štirje srebrni potoki, šteri so tekli med gredicami z najlepšimi rožami nasajenimi, po mehkozelenih travnikih, med visikimi in košnatimi vrbami. Na vrhi edne gomile poleg potoka je rasla edna lepa vrba, lepša od vseh drugih. Na njeno veje sta večkrat hodila počivat dva kerubina v podobi mladencov, v kralleskoj obleki z bliščečimi kamni in biseri. Bog jiva je pošilao, naj bi čuvala zemelski raj. Z visokosti toga dreva

sta gledala okoli po raji in sta na harpo igrajoč hvalila Boga. To nebesko igranje, puno lübezni do Boga, je genolo šumeči veter, šteri se je stavo, stvari so od vseh krajov bežale poslušat, Adam in Eva sta tudi povrgla delo in sta se združila s pesmami angelskoj igri, naj bi tak hvalila Stvarnika nebes in zemle, ki je toliko dobrot podelo njima in vsem stvarjem.

Pa oh nesreča! Blaženi dnevi so minoli kak blisk, in vdarila je vora greha in žalosti. Edno jutro, gda se je na delešnjem vzhodi zasmejala zlata zarja, sta že kerubina bila na visikoj vrbi. Vidila sta, kak sta Adam in Eva prišla iz svojega stanovanja, kak sta zdignola svoje roke proti nebesom in hvalila Stvarnika kak po navadi vsako jutro. Po molitvi se je Eva, kak nigdar prle ne, napotila in šla od Adama. Stavila se je pri lepoj gredici pisanih rožic, gledala je okoli, gori in doli. Blüzi je pa stalo prepovedano drevo, na njem pa jalna kača. Eva jo zapazi, nato pa čüje eden glas: O kralica sveta, srečna mati milijonov lüdi, zakaj vama je Bog pripovedao jesti ta jaboka? Či so tak lepa viditi, či tak lepö dišijo, morejo biti jako dobra; in jaz vama tudi povem, ka tak tečnoga sadja, kak so ta jaboka, sta ešče ne kušala v celom raji.

— Bog nama je dovolö jesti, odgovori Eva, od vsakoga dreva v raji, samo od toga ne, ar či bi jela, teda bi mogla mreti zavolo napokorščine.

— To si niti ne mislita. Ne samo

ka ne merjeta, či ta jela, nego postaneta takšiva kak je Bog sam in poznala ta vse; poskusita, in bota vidila.

Šibke nature ženska stegne svojo roko, vtrgne sad in ga vživle. Nato se pa hitro napoti proti Adami, njemi pove celo zgodbo in njemi ponudi sad. Naš prvi oča se prestraši na to delo, malo nazaj stopi in zakriči: »Nikdar ne.« Nego Eva se v joč pusti, prosi moža naj vzeme in naj je: mož se je dao pregovoriti, bogao je ženo, božo zapoved pa zavrgeo. V tom hipi je prišeo na svet greh, trpljenje pa smrt. Natura je prebledila, sunce se je skrilo za čarne megle, ptice so zamuknole, druge živali so se sposkrile po logi, kak pred vihernim vremenom. Adam in Eva sta, videvša to spremembo,

zraven zarazmila svoj strašen greh. Od straha sta prebledila, srce njima je močnej začalo biti, skrila sta se za košnato drevje.

Kerubina sta vse to vidila. Henjala sta s svojov igrov in prestrašeno gledala na človeka, ki je vūpao Bogi pokorščino odpovedati. Vidila sta kak se je pekel odpro, kak je z njega prišla nesmilena smrt s kosov v roki, vidila sta bolezn, kūge, vojske, lakoto vsakevrste trpljenje. Na to žalostno dogodbo sta si pokrila obraz s perotami in bridko zajokala. Suze so njima kapale na vrbo, šteroj so do zemle nagnole šibko veje. Od toga časa je na sveti žalostna vrba, kakti znamenje trpljenja in žalosti.

R. J.

O zlato sunce, kak si lepo!

Ništerni lūdje tak daleč zoblodijo na krivo pot, ka njim je težko nazaj priti. Vidijo, ka so ne na pravoj sledi, samo ka navadno nemajo zadosta moči svojim strastem se odpovedati, največkrat pa sami radi neščejo iskati resnice, nego rajši blodijo v brezmejnoj tmici. V svojoj gizdosti iščejo vsa sredstva, naj bi mogli na kakši način vtišati tisti notranji glas, ki njim pravi: ka pa či je ne tak, kak ti misliš, nego tak kak pravijo tisti, štere ti za norce maš, ar verjejo? Strašno vočime-tanje je to pri človeki, šteri samo to verje, ka vidi. Boga ne vidi, zato pravi ka ga ne; ne vidi dūše, zato pa taj, ka bi bila nemrtelna.

Sledeča dogodba nam je živi svedok, da vekše norosti ne, kak Boga tajiti.

Francozki modroslovec Sintennis, je v svojoj glavi skūhao to misel, ka či bi človek od mlada bio vzgojeni v takšem kraji, kje nikdar nikaj ne bi čūo od Boga, njemi misel na Boga sama od sebe ne bi nikdar prišla, in vse to ka vidi okoli sebe, ga ne bi nagnolo na to, ka bi pravo: to je nikak stvoro.

Poiskao si je zato edno cecatje dete, štero je ešče nikdar ne čūlo prelepoga imena Bog. Z velikim veseljom je nese v svoje stanovanje, obdano z lepimi ogradi in bogatimi sadovnjaki, okoli

pa zagrajeno, ka je živa dūša ne mogla notri. Tū je sam vzgajao malo dete. Dovolo in razlagao njemi je vse to, ka je dete vidilo v naturi okoli sebe; jako je meo na skrbi, ka nikši človek ne bi prišeo do deteta, ka ne bi vidilo ne knjig, ne kepov, ne stebrov, nikaj takšega ne, ka bi njemi vzdrnilo misel ali pitanje od Boga. Ta trda vzgoja je več let trpela. Dete je raslo lepo, črstvo in veselo, toda na vero gledoč popolnoma nevedno. »Za edno leto (si misli Sintennis) bom pelao pred modrijane Pariške akademije to dete, šteromi se je nikdar ne senjalo od Boga.«

Edno jūtro rano, se modroslovec sprehaja po ogradi. Zapazi, ka njegov deček ide med gredami lepih cvetlic, na šterih se je ešče blisketala srebrna rosa. To se njemi čūdno vidi, ka je deček tak rano prišeo vūn, zato se stavi in ga opazūje. Ga vidi ka ide na eden bregec, na vrh šteroga se je ravno odprla jūtranja zarja z žarečim suncom. Deček malo gleda to lepoto, potem se pa vrže na kolena in z rokami proti sunci pravi: »O zlato sunce, kak si

lepo! Kak lepo te je napravo Stvarnik, ki te zdaj pošila na svet! O sunce drago, ali ti vidiš svojega Stvarnika? Či ga vidiš, pove njemi, ka ga jaz mam rad, ka ga želem poznati. Či ga vidiš, daj njemi na večno čelo eden küš na mesto mene.« Drugih reči nema, nego mило gleda na smeječe se sunce, v srci pa čūti lūbezen do Boga.

Sintennis je na te dogodek ves prestrašen. Beži na hribček, spadne na kolena pred detetom, je objemle in pita: »Što ti je pa pravo, ka je Stvarnik?«

»Što mi je pravo? To sunce, štero ste ne vi odnesli ta gori, ar ste premali. Što mi je pravo? Ta trava, štero ne rivlete vi iz zemle. Tūdi srce mi pravi to, ar je ne giblete vi, niti jaz, pa itak bije.«

Kak lepi je deček na teli, tak zadovolen je v srci, iz šteroga prihaja sama od sebe misel pa lūbezen do Boga.

Sintennis joče... Po čeli se mlati in kriči obrnjen proti Parizi: *Ah, neverniki, vi ste zablodili!*

R. J.

Nespametni ljudje

tudi morajo biti, da ovak čedni ljudje ne bi mogli nikaj penez zaslužiti. Na priliko dostokrat naletimo na ponudbe, gde se ponuja sto vrednih reči z vürov za 8 koron. Premišljeni čitatelj de včasi pravo: to more biti samo past. Nespameten pa pošlje 8 koron in dobi 100 komadov, vsega mogočega i dobro (?) vüro, komaj te vidi, kak je to ne vredno, samo ka ga je to spoznanje koštalo 8 koron, štere si je vsakši premišljeni čtevec prihrano. Ali kakši bazar, šteri odavle nogavice, kühalnice, hlače itd. se imenuje v oglasah gizdavo vürara, pa ponuja poceni vüre. Premišljeni čtevec de pravo: „Kaj razumi bazarni trgovec od vüre, ne ve je gorpotegoti, ne očistiti, ne vrediti, kak vučeni vürar. Nespameten pa naroči takšo nikaj vredno bazarsko vüro, pa komaj te spozna ka se je vkano, kda so penezi že odfüčkali.

Što šče zaistino dobro vüro küpiti, naj se obrne na staro renomirano tvornico vür H. Suttner, Ljubljana št. 895. in naj prosi zobstonj in franko veliki ilustrrovani cenik od vür, lancekov, dragocenosti itd. Te cenik naj vsakši čte, što se hoče obvarvati nesreče in škode.

Na bojišči. Poročnik svojemi slugi: Ti Franc, kak je to, ka je kava dnes tak gosta?

Franc: Precedo sem jo skoz štrumpf, da se mi je cedilo predrlo.

Poročnik: O ti zanikojnec, na dve vüri te dam vöobesiti.

Franc: Naj se ne čemerijo, gospod poročnik, sem ne tak naspameten bio, da bi nad oprane štrumfe cedio kavo, skoz zamazanih sem jo.

Stalna tábla vremena, kda nam márha skoti.

Dén püšča-nja	Skoti nam				Dén püšča-nja	Skoti nam				Dén püšča-nja	Skoti nam			
	kobila	krava	ovca	svinja		kobila	krava	ovca	svinja		kobila	krava	ovca	svinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Sept. 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	9	27	9	9	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Sept. 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	17	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	26	24	13	25	25	Márc 1	26	14	26	27	Jul. 3	27	16
23	26	Nov. 1	28	17	29	29	5	30	18	30	31	7	Márc 3	20
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Sept. 5	11	7	24
Febr. 2	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	9	15	11	28
6	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	13	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	17	23	19	5
14	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	21	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	25	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	29	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Dec. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Márc 2	Febr. 2	7	Aug. 3	22	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	6	11	7	26	8	8	14	9	28	9	10	16	12	Márc. 1
10	10	15	11	30	10	10	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	14	19	15	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	18	23	19	8	20	20	26	21	9	21	22	28	24	13
22	22	27	23	12	24	24	30	25	13	25	26	Sept. 1	28	17
26	26	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	30	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 1	8	Jun. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Márc 4	8	Sept. 4	24	5	6	12	6	25	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	14	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	19	25	22	10
19	20	24	20	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	29	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	18	29	30	5	30	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	22
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21	Sept. 3	Aug. 3	9	Febr. 3	23					

Stanovanje in obleka sta napravila naše telo občutljivo, tak ka smo v večnom strahi pred prehlajenjom. Pred mnogo jezero leti so prebivalci naše zemlje bili celo lehko oblečeni, liki straha pred prehlajenjom so ne poznali. Kda je gratalo hladno, je začnola njihova krv močnejše teči in njihovo telo segrevati, mi pa dobimo influenco in kašelj, zato ka je naša krv ne privajena ravnati se po zvünešnjih premenah vremena. Če vsakši den šinjek ali gut z oživljajočim »Elza fluidom« izpiramo, se naša krv privči šinjek vsikdar topel držati, to je najboljša obránba proti prehladi. Elza fluid je posebno za betežaste lüdi nenadomestljiv. 12 steklenic pošlje vsakšemi franko za 6 K. lekarnik E. V. Feller Stubica št. 823. (Hryatsko.) Dokazano nad 100.000 zahvalnic ne prošernih, nego dobrovoljno poslanih in mnogo odlikovanj. Z ednim lehko naročimo od Fellerah rahlo poganjajoče rebarbara »Elza pilule« 6 škatljic franko samo 4 K 40 fil., te pilule so ugodne porabe in gotovoga učinka. Vsi, šteri se tožijo zavolo kürečih oči, naj se spomnijo na Fellerovo turistovsko mazilo za 1 in 2 koroni.

Mnogi ljudje trpijo na zaprtji ali na takimenüvanoj črevnoj lenosti, pa je pali drüga manjost, kda se za odstranitev takšega zla nikaj ne brigamo. Što se pa ednok odloči rabiti prebavna sredstva, naj si včasi prebere tisto, štero njemi bo najboljše, najzdravejše. Izbira ne de žmetna. Najprle ma velika industrija umetno sestavljena prebavna sredstva iz raznih kemikalij. Ndale je veliko število mineralnih poganjajočih vod in konečno rastlinska poganjajoča sredstva, ki sestojijo iz rastlinskih snovi. Znamo, ka se rastlinske snovi najležej prilagodijo človečemi teli, njihovo delovanje je naj-

blazje, tela niti ne slabijo, niti ne dražijo. Prvo mesto med rastlinskimi poganjajočimi sredstvi zavzema rebarbara koren in na tom sloni velika priljubljenost Fellerovih žalodec krepečih, poganjajočih rebarbara »Elza pilul.« One delüjejo tak, ka nam delajo tek, lajšajo pri riganji bolečine želodca, pospešüjejo prebavo in nemajo nikšega posebnoga neugodnoga učinka, kak razdraženje črev, napénjanje in oslabljenje. Jako rade je jemljejo žene in deca, 6 škatuljic 4 K 40 f. franko. Lekarnik E. V. Feller Stubica št. 823. Hrvatsko.

Spati in delati ne morejo mnogi, zato ka trpijo na bolečinah štere njihovi živci ne morejo mirno prenesti. Prihajajo pa te bolečina od prehlada, protina od starih boleznih in drüгих provročitelov bolečin, šteri se dajo vsikdar odstraniti s Fellerovim bolečine ublažüjajočim »Elza fluidom.« Elza fluid delüje prijetno, pomirja živce, napravi nas sposebne za delo in mirno mišljenje. 12 steklenic (glažov) toga izvrstnoga domačega sredstva pošlje vsakomi franko za 6 K lekarnik E. V. Feller Stubica št. 823. (Hrvatsko.)

Z ednim lahko naročimo tüdi Fellerove rahlo poganjajoče, želodec krepeče rabarbara »Elza pilule« 6 škatlic franko samo 4 K 40 fil.; to najboljše poganjajoče sredstvo delüje jako narahi in zaslüži na vsak način prednost pred raznimi premočno delüjajočimi poganjajočimi sredstvi, štera napenjajo čreva in slabijo želodec. Nerazvita deca, slabokrvne deklina, slabe osebe rabijo z dobrim vspehom pravo ščukino ribje olje, štero je jako dobroga teka. Fellerovo pomado za čuvanje kože proti sunčnim prekam in Fellerovo tannochina pomado za rast vlasi vsikdar čüjemo hvaliti. Pomada za čuvanje kože po 2 koroni, tannochina pomada Elza po 3 korone.

—Vsa vrstava oglašena v našem kolendari dobite v lekarni E. V. Feller vsigdar črstva pa dobra.—

6 ŠKATUL

stane franko

4 korona 40 filerov.

Pri potrebnih i vrednih rečaj cena ne pride v poštev. To je pa dvojno veselje, či mi moremo si spraviti potrebne pa hasnovitne reči po niskoj ceni, kak se to zgodi pri Fellerovih želodec krepčajočih, lahko odvajajočih i prebavo pošpešvajočih rabarber

ELSA-KRUGLICAJ.

One so nam na veliko pomoč:

Či nemamo teka,
 či nam je v guti bridko pa či se nam riga,
 či nam hrana težko v želodci leži,
 či mammo žgarjavico,
 či čütimo bolečine v želodci,
 či nas boli glava zavolo bolečin v želodci,
 či čütimo strah zavolo slabo prebave,
 či nas napinja zavžita hrana,

Či je odvajanje nej vredi,
 či smo zavolo slabe prebave medlovni pa trüdni,
 či nas slaba prebava včini za nevolne pa čemeraste,
 či mammo krče v želodci,
 či se jelo težko prebavi,
 či je meso trdo bilo,
 či smo slabo kúpili,
 či smo preveč pa prehitro jeli

skratka, či smo zavolo štetoga zroka nej zadovolni z našim tekom i prebavov. Z vrejenjom odvajanja čistijo krv pa odstranijo neželjeno debeločo. One so zevsema neškodlive, pa sigurno pomagajo, ne povzročijo navadjenja, pa krepijo želodec. Majo pred vsemi sredstvi prednost, štera slabijo, dražijo pa škodljivo delajo. 6 škatul stoji franko 4 K 40 filerov, 12 škatul franko samo 8 Koron 40 filerov.

Či želite prave Fellerove preparate dobiti, se obrnite naravnoč na:

E. V. Feller, lekarnar, Stubica št. 823. (Zagreb žup.)

Pošila po povzetji ali pa či se penezi naprej pošlejo. Preporača se, peneze naprej poslati po poštnoj nakaznici, zato ka ovači pošta računa 12 filerov povzetja.

Naši čitatelji čuvajo se najbolje.

Naši čitatelji se čuvajo najbolje nevalanih potvorov Fellerovoga Elsafluida, če vsigdar pazijo na ime „Feller“ in na znamko „Elsa.“ Mi ne delamo s temi rečmi nikše reklame za to staro preskušano domače sredstvo. Što ga šče ne pozna, naj opita zdravnika v uporabi toga, pri vseh posledicah prehlada prepaha, vlage,

proti reumatičnim bolečinam

in pri vseh zmešnjavah vašega zdravja. 12 malih steklenic, ali 6 dvojnih, ali 2 špecijalnivi franko 6 K; 36 malih, ali 18 dvojnih ali 6 špecijalnih steklenic franko 15 K 40 fil. Pravo samo pri E. V. Feller lekarniki v Štubici št. 823. (Hrvatsko). Fellerove poganjajoče rebarbara pilule (6 škatulic 4-40 K franko) nosijo varovalno znamko „ELSA“.

Celo goro vür

so poslali v vojnem leti 1914., 1915. in 1916. na bojno polje našim hrabrim junakom odjemalci tvrdke Suttner kak darila, ker bi vsakši rad meo dobro vüro od Suttnera. Lepi dokaz za približbljenost in dober glas teh vür, štere nijedna drüga tvornica ne more dati

tak dobro in poceni.

Jako prosijo in hvalijo sledeče vüre :

Št. 600 Radium žepna vüra, štera ponoči sveti	...	K	8.40
" 410 Nikel-anker-roskopf vüra	...	"	4.10
" 719 Srebrna remontoir vüra	...	"	7.80
" 705 Roskopf vüra, kolesje v kamenji	...	"	5.90
" 449 Roskopf vüra dvoje pokrivalo	...	"	7.20
" 518 Tenka kavalirska vüra, nikel	...	"	7.50
" 720 Srebrna remontoir vüra	...	"	9.70
" 758 Srebrna remontoir vüra 6 rubinov	...	"	14.—
" 748 Srebrna remont. vüra, 2 pokrivala	...	"	13.50
" 513 Nikelna tula vüra, dva pokrova	...	K	9.80
" 712 Nikelna „IKO“ vüra 15 rubinov	...	"	14.—
" 519 Srebrna tenka kavalirska vüra	...	"	17.50
" 776 Srebrna „IKO“ vüra dva pokrivala	...	"	33.—
" 1528 Srebrna Zenith vüra dva pokrova	...	"	64.—

Št. 804 Srebrna vüra za gospe, 6 rubinov	K	9.50
" 709 Srebrna vüra za gospe 2 pokrivala	"	15.—

Razpošiljanje

po povzetji ali če se penazi naprej pošlejo. Ka se ne vidi, zamenjamo.

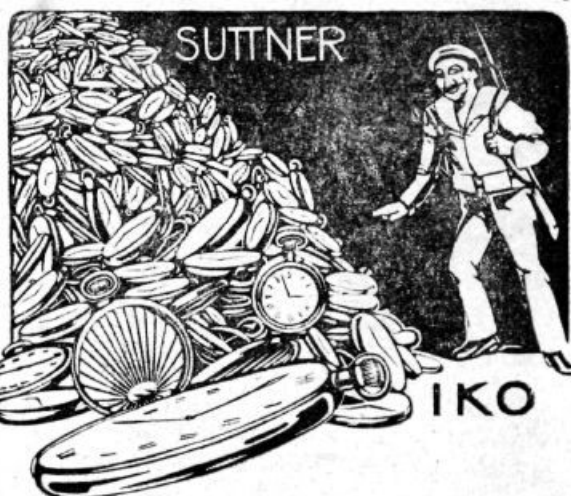
Čtite prle kak küpíte cenik, krasen ilustrovani šteroga dobíti zastonj in franko. Velika izbira vür, lancekov, leptičja, srebrnih in zlatih reči, daril itd.

Lastna tovarna vüro v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 895.

Nega podržnice! Svetovna krščanska razpošiljalnica. Nega podržnice!

Lastna precizna znamka „IKO“ svetovno znana.

Št. 1544 Kožnata narokvica z vürov	...	K	10.50
" 1545 Kožnata narokvica s srebrnov vürov	...	"	32.—
" 89 Double-zlati lancek	...	"	5.90
" 2318 Masivni srebrni lancek	...	"	5.50
" 1450 Pakfong lancek K 2 80, nikel	...	"	1.—
" 916 Srebrni lancek masiven	...	"	3.20
" 907 Srebrni športni lancek	...	"	12.50
" 422 Nikelni športni lancek	...	"	1.75
" 845 14 karatni zlati lancek	...	"	32.—
" 979 Privesek „Casarova slika“ srebro	...	"	2.—
" 257 Srebrni privesek „vojna ladja“	...	"	3.80
" 284 Srebrni privesek „Deteljica“	...	"	1.40
" 264 Srebrni privesek „vojna slika“	...	"	3.80
" 213 Srebrni prstan s kamnom	...	"	1.40
" 182 14 karatni zlati prstan	...	"	12.50
" 1203 Dobra būdilka	...	"	3.50

Na jezere priznanj

dokažuje realnost naše tvrdke, kak i sledeči dopis:

Iz srca zahvalna!

Za naravnost umetniško izdelani nakit, posebno pa za brezplačno poslano škatulo za nakit, sam Vam jako zahvalna, in bom Vas vsem svojim prijateljicam priporočala. S spoštüvaajom

Olga Joh, Wien, XIII. Marnogasse 1.

Darilo iz zlata brezplačno vsakšemi odjemalci, natančnejšje v krasnom ceniki.

Praktično odevalo

za vsak letni čas, šport in turistiko

Deževni plašč,

pelerine za gospode in gospe iz lodena iz gamba bele dlake z kapucov 122—130 cm. duge, pepelnate, čarne ali zelene, za deco 60 cm. duge, dobijo se tudi v finejšoj izvršitvi. Prosite zastojn in franko bogato ilustrovani cenik.

Obleka za gospode iz sükna od 20 K. naprej.

Jopiče za gospode iz črnoga sükna.

Plašči za gospode iz modroga ševiota.

Razposiljanje po povzetji od 20 K naprej poštine prosto. Krščanska, od 1869 renomirana špecijalna trgovina

R. MIKLAUC,
LJUBLJANA št. 326.

4 prodajalne, 16 skladišč i delavnic. Na svetovnom glasi po razposiljanji naj finejšega blaga.

Slabo prebavo,

breztečnost, utrujenost, slabo črevno prebavo odstranjujemo s Fellerovimi poganjačimi in tek povekšavajočimi rebarbara „Elsa-pilulami“, 6 škatuljic franko 4-40 K, 12 škatuljic 8-40 K. Lekarnik E. V. Feller Stubica št. 823. (Hrvatsko). Fellerov bolečine lajšajoči „Elsa-fluid“ 12 steklenic (glažkov) 6 K. Nad 100.000 zahvalnic in zdravniških priporočil. Že mnoge je oslobodo težkih bolečin; rabijo ga tudi zdravi.

12 kantic poštine **6 kron**
prosto

Zanesljivo domače vrstvo za ljudstvo, štero vnogo zdravnikov, od stoježer več zahvalnih pisem priporočila, se nam ne sme drago viditi. Dobro stanje i zdravje naše je od vseh penez več. Dobrodušeč Fellerov „ELSA-FLUID“ je pa ne samo dober i uspešen, nego ešče poceni. 12 malih ali 6 dvojnih ali 2 specialnivi kantic poštine prosto samo 6 kor. 24 malih ali 12 dvojnih ali 4 specialne kante poštine prosto samo 10 K 60 fil., 48 malih ali 24 dvojnih ali 8 specialnih kant poštine prosto samo 20 kor.

Nešterna kaplja zadostuje,

ka si lahko odpravimo najbolje krčovite, nas mantrajoče bolečine, štere se večkrat prikažejo v glavi, žalodci zobeh itd. Pri ribanji izvrstno pomagajo te kaple proti betegom od prepiha, mokrote i prehlajeja doblienim, kakšte močni so, nadale proti protinskim, nevralgicnim bolečinam v lici, vübah, šinjeki, proti trganji, prso i hrbtoboli, smicanji, ledevja boli, rezanji itd. Vsaki to lahko skuša, posvedočijo pa tudi na jezere zahvalna pisma, štera vsaki sme poglednoti. Vnogi ga hvalijo zavolo toga, ka pomaga proti oslabljenosti, v telu, v očeh, nesnenosti itd. pa zato, ka bolečino vtiša, kašel vstavlja, okrepeča, zdravi mišice i živce oživlja.

Čuvajmo se ponarejanj; ki pravi Fellerov Elsa-fluid i prave Elsa-pilule šče meti, naj točno piše naročitev na

Feller V. Eugen lekarnika, Stubica, št. 823. (Zagr. žup.)

Razposiljanje po povzetji, ali če se penezi naprej notri pošlejo. Dobro je peneze po poštnoj nakaznici naprej odposlati, drugač pošta 12 fil. povzetja računa.

SENJA.

Vasvármegye. (V železnoj županiji.)

- Alhó** marc 19, v ponedelek pred risalami, oktober 8, december 13.
- Alsóór** na drugi ponedelek po vüzmi, aug. 10, nov. 11.
- Alsópaty** febr. 3, maj 4, sept 4, nov. 4.
- Alsóságh** april 4, maj 25, sept. 21, nov. 5.
- Alsóstrázsa** glej Rába-Szent-Márton.
- Asszonyfa** julij 13.
- Battyánd** (Püconci) maj 28, julij 10., sept. 10, nov. 10.
- Battyánfalva** (Rakičan) marc. 26., v tork pred risalih, julij 2, aug. 16, okt. 8.
- Borostyánkő** drugi ponedelek v posti, maj 3, junij 10, sept. 14—16.
- Csákány** febr. 25, maj 2, junij 8, aug. 6, sept. 8 i 29, nov. 25.
- Csendlak** (Tišina) febr. 25, junij 5, sept. 9.
- Dobra** (Neuhaus), prvi ponedelek po 20. aug. i 1. nov.
- Farkasfalva** (Wolfsau) ponedelek po Risalih, sept. 1.
- Felsőór** drugi tjedan v posti, drugo sredo po vüzmi, v sredo Porcinkule i Demeter tjedna.
- Felsőlendva** (Grad, Gornja-Lendva) marc 28, jun. 20, aug. 16, sept. 20, nov. 30.
- Felsőlövő** v ponedelek pred fašenkom, v ponedelek pred risalami, sept. 20, nov. 19.
- Felsőszőlők** (Gornji-Sinik) jan. 1, maj 1, junij 1.
- Gyanafalva** (Ženavci, Jennersdorf) febr. 14, maj 12, aug. 23, nov. 25.
- Háromsátor** julij 13, sept. 21.
- Hegyfalva** jan. 8, ponedlek po 29. sept., v sredo po 8. jun. i 11. nov.
- Hidegkut** (Cankova) marc 19, v ponedelek po cvetnoj i svetoga Trojstva nedeli, na Rupertovo v septembri i na Martinovo v novembri.
- Hodos** marc 10, julij 5, aug. 19, okt. 4.
- Ikervár** prva sreda marciusa, v sredo pred 21. sept. i 21. dec.
- Jánosháza** marc 19, v ponedelek pred risalami, aug. 23, nov. 15.
- Korong** (Krog) maj 4.
- Körmend** (Kermedin) februar 2, marc 12, april 5, maj 10, junij 24, julij 20, aug. 24, sept. 21, okt. 18, nov. 11, dec. 13.
- Köszeg** (Küsek) v ponedelek pred cvetnov nedelov, pred Jakobovom, po Egidi, pred Oršinjem i po 3. nedeli adventnoj.
- Kupfalva** (Kog!) aug. 5.
- Kuzma** (Küzdoblanje) na Križni četrtak.
- Léka** slednjen ponedelek febr., drugi ponedelek maj, slednjen ponedelek sept., na Miklošovo i Ime Marijino.
- Lődös** (Litzelsdorf) v tork po Risalah, aug. 11.
- Mártonhely** (Martjanci) maj 6, aug. 6, nov. 11.
- Miske** febr. 2, marc 25, julij 2, aug. 23, sept. 8, okt. 4, nov. 15, dec. 13.
- Monyorókerék** marc 19, v tork pred risalami, okt. 23.
- Murapetróc** junij 4, julij 4, sept. 8, okt. 28.
- Muraszentkereszt** (Sv. Križ v Medjimurji) maj 3, sept. 14.
- Muraszombat** (Mürska Sobota) v tork pred fašenkom, v ponedlek po čarnoj nedeli, na mesec po risalskom pondelki, junij 24, aug. 24, okt. 15, dec. 6.
- Nagydolány** (Dolenci) junij 16, dec. 6.
- Németujvár** (Novi Grad, Güssing) prvi den po Svečnici, v ponedlek po cvetnoj nedeli, v petek po Telovom, aug. 2, sept. 1, okt. 30, dec. 6.
- Pálmafa** (Pužavci) julij 13.
- Perestó** (Sveta Jelena, Pertoča) august 18.
- Péterhegy** (Nedela, Gornji-Petrovci) jun. 4, julij 4, sept. 8, okt. 28.
- Pinkafő** (Pinkafeld) jan. 25, apr. 24, junij 24, aug. 24, okt. 16., nov. 11. Či te dnevi na petek, soboto ali nedelo spadnejo, senje se drži sledeči ponedlek.
- Rábaszentmárton** (Sveti Martin na Rabi) drugi ponedlek po vüzmi, august 10, nov. 28.
- Rakičan** marc 26, v tork pred risalah, julij 2, aug. 16, okt. 8.
- Rohonc** (Rechnitz, Vrhunac) sredina posta, velki petek, junij 15, julij 13, aug. 24, nov. 25, dec. 24.
- Rum** jan. 10, marc 21, junij 27, aug. 25, okt. 15.
- Sárvár** v ponedlek po 2. aug. i Simon-Judaš.
- Szent-Benedek** (Sveti Bedenik) pred pepelnicov, po postnih kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jesenskih Kvatrah i pred Božičom — vsikdar v ponedlek.
- Szent-Elek** jan. 22, maj 16, sept. 8, nov. 15. — sledeči tork.
- Szent-Gotthárd** (Monoster) vsaki ponedlek po četvereh kvatrah, velki četrtak, maj 1, julij 23, okt. 18.
- Szent-Sebestyén** (Sv. Sebastjan) jan. 20, april 20, junij 15, dec. 21.
- Szent-Péter** (Öri) febr. 28, marc 12, maj 18, junij 20, aug. 1, nov. 4.

Széplak jan. 22, marc 22, aug. 22, okt. 22.
Szombathely pred Fašenkom, pred Jürjovim, pred Telovom, pred Malov Mešov, pred Andrašovim — vsikdar v tork i sredo, Porcinkulovo senje v tork pred 2. ug., živinsko senje v tork pred 2. marc i 2. okt.

Tišina febr. 25, junij 5, sept. 9.
Tót-Keresztur (Križavci) april 16, junij 4.

Tótlak (Selo) prvo nedelo po srpnoj Mariji i po Miklošovom.

Vasvár jan. 27, marc 15, maj 4, junij 13, aug. 10, sept. 29, nov. 10.

Vép jan. 25, v ponedelek po Beloj nedeli, v sredo pred Križnim četertkom, eden den pred Petrovim, den pred Števan kralovim i nov. 5.

Vizlendva (Sveti Jurij) april 24.

Zalamegye. (V Zala županiji.)

Alsó-Domboru (Dobrava) marc 19, maj 16, julij 13, dec. 9.

Alsó-Lendva (Dolnja-Lendava) jan. 25, po drugoj postnoj nedeli v četrtek, na velki četrtek, v ponedelek po Risalah, jul. 28, aug. 28, okt. 28, v četrtek pred Božičom.

Bagonya (Bogojina) maj 19, sept. 4.

Bánok-Szent-György april 24, junij 24, aug. 3, nov. 29.

Bántornya (Türnišče) drugi tork po Vüzmi, v četrtek pred risalami, na Antolinovo, v četrtek pred Velkov Mešov, drugi den po Maloj Meši, v četrtek čarnoga tjedna i okt. 4. i vsaki četrtek svinjsko senje.

Becsehely marc 19, maj 11, sept. 1, okt. 13.

Belatinc (Beltinci) jan. 20, febr. 24, april 25, junij 27, julij 15, nov. 5.

Csabrendek prvi ponedelek jun., aug. 10.

Csáktornya (Čakovci) febr. 3, v ponedelek po Cvetnoj nedeli, junij 30, aug. 3, okt. 13, nov. 25.

Cserföld (Črensovci) maj 3, sept. 14.

Csesztreg (Čéztrg) jan. 19, maj 16, aug. 25, okt. 31.

Drávavásárhely (Nedelica) marc 10, junij 15, v ponedelek po angelskoj nedeli, dec. 13.

Dráva-Egyház na den svetoga Lovrenca.

Galambok v ponedelek pred 16. febr. i 2. aug.

Hetés v tork po vüzmi, v sredo pred Križnim četertkom, julij 27.

Karmacs v tork po 3. maj i 1. nov.

Káptalantóti marc 19.

Kotor (Kottoriba) marc 9, jun. 27, sept. 30, nov. 30, v nedelo po 3. maj i 15. sept.

Kövágóórs aug. 17, nov. 5.

Légrád (Legrad) marc 12, na nedela svetoga Trojstva, aug. 24, nov. 2, dec. 13.

Lendvavásárhely (Dobronak, Dobrovnik) v ponedelek po Telovdm, julij 25.

Letenye (Letina) febr. 24, jun. 29, aug. 25, okt. 6, dec. 25. — pred njim v tork.

Lenti (Lentiba) febr. 22, april 10, dec. 6.

Lesence-Tomaj julij 26.

Murahely (Deklezsin, Dokležovje) jun. 18, aug. 21.

Mura-Szerdahely (Srdsiče Mürsko) maj 1, junij 2, aug. 19, okt. 26.

Nagykanizsa (Velka-Kaniža) febr. 2, Vüzem, Risali, aug. 15, okt. 15, dec. 8. Pred v ponedelek i trpi 8 dnevo.

Nova na Gregorovo, Jürjovo, v ponedelek pred srpnov Marijov, Velka Meša, v ponedelek pred Mihalovom i Božičom.

Pacsa aug. 18, v četrtek pred Matjašom.

Perlak (Prelog) na fašenek, v tork po Risalah, v tork po Jakobovom, na Mihalovo.

Rác-Kanizsa (Razkriž) prvo sredo po Vüzmi, maj 16, junij 24, aug. 10.

Stridóvár (Štrigova) marc. 19, julij 22, sept. 30, dec. 4.

Sümeg v tork po sredini posta, v tork pred Križnim četertkom, Srpna Marija, Bertalan, Demeter, Jalsabeta.

Szántó v tork po Risalah i po Eliasovom.

Szentgyörgyvölgy (Sveti Jürij) februar 19, april 12, junij 8, aug. 10.

Szentilona (Sveta Jelena pri Čakovci) maj 22, sept. 22.

Szentlászló april 22, maj 29, junius 27.

Tapolca aug. 16, dec. 6.

Tótszentmárton junij 13, nov. 11.

Türje febr. 24, april 24, julij 24, sept. 29.

Vidovec april 25, okt. 18.

Zalaapáti marc 12, v sredo pred risalami, drugi den po angelskoj nedeli, okt. 31.

Zalabér pred Gregorovom, po Velkoj Meši, po drugoj nedeli adventnoj.

Zalaegerszeg febr. 14. v ponedelek po cvetnoj nedeli i po Jürjovom, v tork po risalah, jul. 22, sept. 9, okt. 28, nov. 30, dec. 28.

Zalalövő april 1, maj 13, aug. 29, nov. 5.

Zalaszentlászló april 22, maj 29, junij 27.

Zalavár febr. 24, julij 26.

Na Štajarskom.

Apač (Abstall) štrti ponedelek po Vüzmi, sept. 9, tretji ponedelek v okt.

Cmurek (Mureck) marc 17, križni ponedelek, junij 26, aug. 24, sept. 29, okt. 28, dec. 6.

- Ehrenhausen** (više Špielfelda) jan. 20, na žalosten petek, maj 9, september 24, nov. 22.
- Fehring** (Borinje) v ponedeljek pred pepelnico, v tork po štrtoj postnoj nedeli, križni tork, aug. 6, sept. 21, dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna) jan. 25, marc 10, maj 1. i 25, junij 28, jul. 26, sept. 24, nov. 6. i vsaki drugi tork meseca aprila, aug. okt. i dec. živinsko senje.
- Fürstenfeld** v ponedeljek po tretjoj postnoj nedeli, križni ponedeljek, jun. 24, aug. 28, okt. 28, v ponedeljek po Miklošovem; april 15. i nov. 15. živinsko senje.
- Gleichenberg** febr. 25, junij 8, august 2, okt. 21.
- Kapela** prvo nedelo po vüzmi, po Mariji Magdaleni, po Maloj Meši.
- Lipnica** (Leibnitz) vsakoga meseca 25 živinsko senje; prvi ponedeljek po Svečnici, maj 1, julij 25, nov. 11. drobno senje.
- Lotmerk**, Ljutomer, Luttenberg, vsaki kvatrni tork i velki tork.
- Marburg, Maribor**, vsakoga meseca drugo i štrto sredo.
- Obranja** (Halbenrain) april 25, okt. 7.
- Ormoš** (Fridau) na žalosten petek, maj 25, prvi ponedeljek po Jakobovom, sept. 21, nov. 11.
- Ptuj** (Pettau) april 24, aug. 5, nov. 25, vsakoga meseca prvo sredo živinsko senje.
- Radgonja** (Radkersburg) 14 dni pred fašenskim pondelkom, v tork po nedeli svetoga Trojstva, aug. 10, nov. 15. Vsakoga meseca prvi tork živinsko senje.
- Spielfeld** april 16, julij 6, okt. 16, dec. 16.
- Straden** na žalosten petek, maj 4, aug. 28, nov. 2, dec. 28.
- Strass** (prvi Spielfeldi) marc 10, junij 8., aug. 16, nov. 30.
- Sveta Ana, Nemška** (St. Anna am Aigen) v ponedeljek po štrtoj postnoj nedeli, julij 26, aug. 28, nov. 11.
- Sveti Anton** (pri sv. Lenardi) april 28 junij 22, v soboto pred Malov mešov
- Srdišče pri Dravi** (Polsterau) marc 17 april 25, maj 12, aug. 24, nov. 14.
- Sveti Düh** (poleg sv. Jürja) aug. 24, dec. 13.
- Sveti Jürij** (pri Radgonji) februar 3, april 15, nov. 21.
- Sveti Jürij** (pri svetom Lenardi) april 22, aug. 12.
- Sveti Križ** (pri Muri) v ponedeljek po čarnoj nedeli, maj 3, julij 26, nov. 6.
- Sveti Lenard** (v Slovenskih Goricah) jan. 20, maj 19, okt. 4, v ponedeljek po Beloj nedeli, junij 24, aug. 2., nov. 6, živinsko senje.
- Sveti Trojica** (v Slovenskih Goricah) maj 4, na nedelo sv. Trojstva, august 15, po postnih kvatrah, v ponedeljek po svetoga Trojstva nedeli, aug. 28. i v ponedeljek po jesenskoj kvatrnjoj nedeli živinsko senje.
- Vrzej** (Wernsee) maj 6, sept. 29, nov. 30.
- Wildon** febr. 24, na vüzemski tork, jul. 2. i 22, sept. 29, nov. 25.

Na Horvatskom.

- Koprivnica** febr. 3, msrc 26, maj 4, julij 2, okt. 28, dec. 7.
- Krapina** marc 19. maj 5. i 16, junij 27, jul. 16, august 13, sept. 10. i 29., nov. 11, dec. 6.
- Ludbreg** april 20, jul. 16, sept. 8, dec. 21.
- Varašdin** april 24, junij 24, julij 25, nov. 5, dec. 21.
- Zagreb** v čertek pred cvetnov nedelov, drugi den po Markovom, jul. 13, dnevi po treh Kralih, po Simon-Judi, po brezi greha proprijetji Marije.
- Vinkovce** maj 16, aug. 6.
- Vinica** drugi den po Markovom, velki čertek, v čertek po Telovom, v ponedeljek po Števanovom, po Miklošovom, vsaki ponedeljek po kvatrah.

Mera.

Tonna je 1000 kilogrammov, to je 10 metercentov; metercent = 100 kilogrammov kgr.; 1 kgr. = 100 grammov.

Kilometer = 1000 metrov (m.)

Kiloliter = 1000 litrov; hektoliter = 100 litrov.

Pri meri more paziti, jeli je vága, kila, meter ali liter cementerani. Kda vaga pri miri, na vednakom podi stoji, pri kazali dva jezika vednako moreta stati. Vaga vsikdar more ne vednákóm podi stati.

Ne trebe bogastva,

ka sebe in svojo družino redno in dobro oblačite. Večina naših čitatelov si ednostavno naroča zimski sprotolešnji letni in jesenski cenik starorenomirane manufakturne razpošiljalnice R. Miklauc v Ljubljani št. 326., ka si izberejo, ka njim trebe. Vse edno je, ali njim trebe tkanine za gospode ali gospe, gotovo obleko za deco ali odrasle, ostanke blaga, perila platnenoga ali pletenoga blaga, postelrine; pri Miklauci je vse ednako dobro in brez konkurence cen, zato ka je to stara od leta 1869. stoječa špecijalna hiža, štera ima 4 prodajalne, 16 skladišč in posebne lastne delavnice, v šterih delajo izučene moči in vse pod strogin nadzorstvom in zato ma ta velika trgovina samo stalno zadovoljne odjemalce zato ka što ednok kaj pri Miklauci küpi, tisti več nejde dale.

Špecijalist za štajerske deške kostüme

iz sivoga Veloursükna, zeleno nakičeno, lepo vzdeleno.

Najlepši darovi za sv. Firmo in Božič.

Obleka za gospode

popolnoma izdelana za od 20 K dale. Vsa obleka je najboljše zašita in se razpošilja v najlepših vzorcah.

Pleteno blago

nogavice, telovniki (Figaro), hlače, po vseh cenah.

Belo perilo

in postelina iz čistoga pamuka, v lastnih tvornicah izdelano, kak sneg belo in poglajeno domače platno. 25 metrov platna ščista mehko 85 cm. široko jako dobro, 6 komadov platna dobre kakovosti, zarobleno.

Pelerine

boljše kakovosti iz gambeline dlake lepo partaste pepelnate ali zelene; iz finoga lovskoga lodena.

Ogromno skladišče zastorov, spalnih pokrovcov garnitur za postelje v raznih cenah.

Ogromna izbira najmodernejših batistov, zefirof, barhenda in zameta.

Razpošilja po povzetji. Od K 20.— naprej, plačam poštnino.

Pazite na naslov:

R. MIKLAUC, LJUBLJANA 326.

Deževni plašči.

nedoseglive kakovosti in trpežnosti za gospode in gospe in deco iz gambeline dlake s kapucov za odkapčiti, 120 do 130 cm: dugi, pepelnati zeleni ali čaren za deco primerno nižje cene in cena se ravna po dužini kaputa.

Pokrovcu za konje

navadne velikosti, nizke cene in dobre kakovosti.

Ostanke sükna,

najboljše kakovosti po brez primernih cenah.

Posebni oddelek za delavske obleke

Hlače iz močne tkanine in vražje kože skoro neraztrgljive, po velikosti in pod nadzorstvom dobro izdelane brez konkurence nizke cene.

Čuvajte in pazite na kožo

in lice pred raznimi škodljivimi vplivi vetra, sunca, praha, kuhinjskoga dima, vročine iz ognjišča i. t. d. z mozolčki pokrito lice s prekami onečiščena koža je nelepa in nezdrava. Samo zdrava koža omogočuje nemoteno dihanje, zavoljo toga je negovanje kože potrebno za zdravje. Z vodov in žajfov se ne dajo odpraviti vse nečistoče kože. Na jezere priznanj dokazuje, ka Fellerova pomada za čuvanje zdravoga lica in kože »ELZA« vse napake, preke, sunčne krpe i. t. d. odstranjuje in čuva škodljivih oteklin lice, šinjek in roke. Ne zamenjajte pomado za lice in kožo »ELZA« z drugimi inozemskimi pastami in mastmi, štere jako ponujajo. Ta je ščista neškodljiva, napravi kožo lepo belo in napravi lice lepo. Mnogi delavci jo rabijo, naj se ne bi vidle posledice dela ali prebivanja v prašnih okajenih prostorih, vetra i. t. d. Pazite na znamko »ELZA« 1 lončič kak priloga k drugim preparatom stane 2 koroni, 2 lončiča franko 5 K samo pri lekarniki E. V. Feller, Stubica št. 823. (Hrvatsko.) Namesto premočnih in dostakrat škodljivih mil (žajf) vzemimo za lice boraksovo milo (80 fil.) ali Fellerovo lilijino milo (1 K).

Tej preparati so večkrat odlikovani.

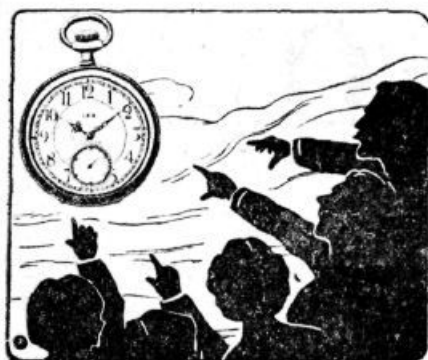

Obvarujte rast vlasi

prle kak vam doli odidejo. Dosta neprilik provzročā, če vlasje rano doli odidejo ali osernejo, če so redki, se terejo. Napake štere ljudje navadno pri tom napravijo so: nezadostna čistoča kože, nosijo pregoste krščake, šteri ne puščajo nikaj zraka skoz, glavniki, krščakove igle kondranje železom in farbanje vlasi i. t. d. Vse te včini, ka postanejo vlašje trdi, se terejo in ne morejo zadosta močno rasti. To vse se da doseči s Fellerovov pravov Tannochina pomadov, kaj svedoči na jezere priznanj. Pospešuje bujno novo rast mehkih zdravih vlasi v mladostnoj farbi, napravi trde vlase mehke in svetle, ka se dajo jako lepo česati, ostranjuje luske in zabrani prerano oserelost. Mnoge gospe jo z uspehom rabijo, rabijo jo tudi mnogi gospodje proti pišlivosti in mnogi stari ljudje proti serosti. Naročimo 1 lončič št. I. za 1 K 60 fil., št. II. (močnejša vrsta) za 3 K. Za mustače se priporoča Fellerova mast za brke 1 lončič 50 fil. Fellerova sredstva so po denešnjoj sodbi znanosti na najvišjoj stopnji in neobhodno potrebna za vse, ki ščejo svoje vlase obvarvati. Naročimo samo pri lekarniki E. V. Feller Stubica št. 823. (Hrvatsko.)

Vsi tej preparati so na znanstvenoj podlagi sestavljeni od vučenih ljudi, zato majo prednost pred raznimi preparati sestavljenimi od nestrokovnjakov.

Dobiček, je! Či se té stvari vkúp naročijo z Elisa-Fluidom, ár se te ne plača poštnina.

Dobra, 'IKO' vüra

šteroj se vsi radüjejo in po šteroj vsi hrepenejo
je čüdo vürarske umetnosti!

Št. 410	nikel-anker roskopf vüra	...	K	4-10
" 705	roskopf vüra v kamenji	...	"	5-90
" 449	porisana roskopf vüra, dobro pos- rebrena pokrivala	...	"	7-20
" 600	žepna radium vüra, štera vnoči sveti	...	"	8-40
" 720	Srebrna cilinder remontoar vüra	...	"	9-70
" 1450	lanček iz bele kovine K 2:80, nikel	...	"	1-—
" 1360	lepa stenska vüra	...	"	4-80
" 1203	dobra būdilka	...	"	3-50
" 1142	Srebrna pribadača	...	"	2-50
" 1149	Srebrna pribadača trodelna	...	"	1-50
" 468	Zlato double srce	...	"	4-80
" 1265	demant za rezanje stekla (glažovine)	...	"	5-50
" 1645	vühani, zlat na srebri	...	"	2-40
" 1022	Srebrna koronica	...	"	5-70
" 1316	Lepa vüra na nihalo (minoto)	...	"	10-50
" 1325	Vüra na nihalo ide 14 dni	...	"	20-—
" 1360	Lepa stenska vüra	...	"	4-80
" 1376	Lepa vüra kukavica	...	"	17-—
" 1203	Lepa būdilka	...	"	3-50
" 1204	Būdilka, štera kaže dneve	...	"	5-50
" 1216	Fina būdilka	...	"	7-80
" 513	Tula nikel vüra dvoje pokrivalo	...	"	9-80
" 1512	Zenith nikel vüra 15 rubinov	...	"	26-25

Razpošiljanje po povzetji. Ka se ne vidi
se zamenja.

Velika izbira vür, lancekov, prstanov, dragocenosti
in daril v **krasnom ceniki**. Prosite ga zastoj
velikom in franko.

Vse vüre so točno vrejene.

Lastna tovarna vür v Švici.

Lastna Marka „IKO“ svetovnoznana.

Krščanska svetovna razpošiljalnica

H. SUTTNER

samo v Ljubljani št. 895.

Znana po razpošiljanji dobrih vür.
Ne je podružnica!

Dihanje

je najvažnejše življensko opravilo, ker dihanje dovaja teli potreben kisik, ki je potreben za tvorbo krvi. Kak važno je nemo-teno dihanje, vidimo najbolje na onih, ki trpijo na plüčah ali na guti, pri šterih je dihanje ovirano zato, ka dobi krv premalo kisika (oksigena). Posledica toga je, ka se krv prepomali dela, telovna moč propada, žalodec nema več moči težko hrano prebavljati, zavolotoga henja tek za jelo in telo propada bolje in bolje. Tüdi pri kašlji, zamuknjenosti, katari, bolečinah guta, pri smicanji v križi, bolečinah v prsiah itd. je dihanje ovirano, zavolo toga izgledajo ljudje, ki trpijo na teh bolečinah, jako slabo, nemajo vole za delo in nikšega teka. Preizkušeno domače sredstvo in krepeče sredstvo je sline raztapljajoči, bolečine odstranjüjüči zagorski kašeljni sok (Syrupus pectoralis). Delüje dobrodejno na dihalne organe, je hranilen, oleššava dihanje, in zaslüži na vsak način prednost pred vsemi mogočimi inozemskimi sirupi, medom, karamelami, pastilami itd. 2 steklenici (glaža) franko 5 K. naročüjmo samo pri lekarniki **E. V. FELLER STUBICA** št. 823 (Hrvatsko).

Jelo

je vžitek, če imamo teka in če hočemo svoje telovne moči vzdržati. Na žalost je dosta ljudi, ki nemajo nikdar teka. Takše osebe jejo brez veselja, težko prebavljajo, vsigdar so čemerni i nezadovolni. Pogosto se pobüjavajo bolečine žalodci, krči, stavljanje krvi, nervozno stanje, bojzljivi spomini, potrtost in razne drüge neprilike našega zdravja, ki so vse v zvezi s prebavov. Kak se sami prepričamo in kak potrjüje brezštevila priznanj, se dajo ta stanja jako hitro odpraviti, če rabimo močno švedsko tinkturo (tinktura svedica), ki se zove tüdi življenska esenca. Na tek delüje povekšavajoče, vrejüje stolec čisti, bolečini lejša, povekša odporno moč žalodca in črev, poživlja tok krvi, in čuva prebavila raznih škodljivih vplivov. To staro preizkušeno sredstvo naj nikdar ne menjka v hiži. Naročimo 3 velike steklenice za 5 K. ali 12 steklenic franko za 4 K. od lekarnika **E. V. FELLERA STUBICA** št. 823. (Hrvatsko.)

Mnogi ljudje prepūšćajo sebe in svoje imanje stvarcom, kak nezogibnoj pogibeli. Vendar je

popolno vnićenje stvarcov jako lehki posel

stane jako malo penez pa prihrani mnogo škode. Ne moremo si dobro predstavljati, keliko škode nam delajo stvarci. Molji pokonćujejo obleko in sūkno, mūšice nam pokvarijo hrano, mūhe in drūgi stvarci pa razširjajo **kūžne bolezni**; spūšćajo se najprle na odpadke, moćvare, blato in nato na našo hrano in prenašajo klice. Nikdar sta ne varnivi kūhinja in pivnica pred kebri. Stenice, buhe, vūši vznemirjajo ćloveka in stvar. Vsi tej stvarci in klice z zalegov vred se gotovo vnićijo s Fellerovim praškom za stvarce »Elza«. Po mislih onih, ki so ga rabili, je te prašek zvūnredno učinkovi in in nedosegljivi. Za ljudi in stvar je prava dobrotā, zato ka jih ćuva vsakše bolezni, štero takši stvarci raznašajo. Zato naj te prašek v niednoj hiži ne menjka. 5 velikih škatulj stane kamšteć 5 K. 1 škatulja će se naroći z Elza fluidom stane 1 K. Naroćujmo vednako pri

E. V. FELLER, Stubica št. 823. (Hrvatsko).

Fellerov prašek za stvarce vnićuje vse stvarce v stanovanji, kūhinji, pivnici, napoli, ograćeki, Stenice, buhe, vūši, kebre, mole itd. itd. Toćno navodilo za porabo je pridjano vsakoj škatulji. Dobro in ceno.

Na vsakom mesti

in vsikdar pri roki je Fellerov bolećine ublažujooi Mentholstift (Elza) Migrānstift, šteri stane v moćnom lesenom toki samo 1 K, te trk se lahko v žepi nosi gospe ga pa nosijo v roćnoj torbici, in ga lahko vmememo s seboj kamšteć. Komaj vidno se rabi, nekoliko potez deluje jako vtišajooe, hladeće in poživljajooe, rabi se za migreno, glavobol, pri deli na prostom in pri sprehajanji za hladeće in oživljajooe vošćenje ćela, za odvrnitev trūjavosti od žarećega sunca. Njegov dūh friša ljudi, odstranjue klice s ćela in nas brani vjedanja klic, će z njim lice in roke navoščimo.

Pri glavo boli, migreni, pri nabitranji krvi v glavi, pri prenapetosti, utrūjenosti, deluje nekoliko potez z njim bolećine ublažujooe, hladeće, oživljajooe in nad vse prijetno. Rabi se tūdi kak oživljajooća dišava. Tūdi pri mnogih drūgih prilikah se Fellerov Mentholstift s haskom vporablja. Turisti bi ga mogli vsikdar s seboj nositi, ravnotak gospe posebno, štere trpijo na migreni, šteri v zadūšenih prostorih delajo, naj ga tūdi rabijo.

Proti oćnim bolećnim, proti slabim oćam itd. priporoćamo krepećo, boli ublažujooe, zvūžganje odvraćajooe oćno vodo (collyrium), štera stane samo 1 K.

Te nešetokrat preizkušeni pripravati se dobijo pravi samo v lekarni E. V. Feller, Stubica št. 823 (Hrvatsko). Da prišparate poštino, naroćite z ednim najćenejše razne oglašene špecijalitete in preparate, na priliko francosko žganico (sósorszesz), cimetove kapljice, titrićne kapljice, Hoffmanove kapljice šterih stane 12 steklenic (glažov) samo 3 K, zatem švedske kapljice, balzamtinkuro itd., razne ćaje (teje) prsni ćaj, raztopljeni ćaj, pravi kitajski ćaj, razne Sirupe prsni sirup, prašek proti kašlji, prašek za jelo, in vse drūge kapljice tinkture itd. po Pharmacopei. Zavijanje se ne raćuna.

Za »ELZA FLUID« se ne plaća poština, zato je dobro, ći se drūge stvari naroćijo vkūp z Elza-Fluidom.

Zlat sam dao za železo,

leško pravijo mnogi v tom velikom časi, šteri so prinesli žrtve domovini. Ali žrtve, štere so prinesla nešterna solidna trgovska podjetja svojim odjemalcem, so nej nikaj menjše, če pomislimo ka so si žmetno spravljali neke prepotrebne reči. Tak se je posebno teško dobavljala vuna nekaj zavolo zaprete meje, nekaj pa zavolo oskrblavanja vojske z blagom; ka se je blaga dobilo, se je moglo jako drago plačati. Vendar je strara renomirana tvrdka Miklauc brez prestanka razpošiljala vso potrebno obleko in je prejela v tom časi mnogo priznanj. V zalogi so in bodo tudi v prihodnje, po znano nizkoj ceni in trajne kakovosti: perilo za gospode, gospe ia deco, stolnice, prti, stolni prti, postelni prti, postelno perilo, plahte, zimska obleka, nogavice, telovniki (prusleki), telovniki z rokavi, Figaro-telovniki, kaputje za deco, obleke za gospode, dečke in deco, hlače, jopiči, kaputi itd. kak i vse drugo blago zo odevanje. Dobro in koristno sestavljeno perilo za hotele in gostilne. Opreme za zdavanje od najcenejše do najlepše izvršitve.

Zdaj je šparanje važnejše kak prle kda,

zato ne kúpjite navidezno cene obleke, kaputov, perila itd., ka za kratek čas razpadne, nego zaistino dobro in trpežno blago od Miklauca.

PROSITE ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO.

Pisite karto Miklauci, če želite po metri kúpiti najceneje in najbolše kakovosti moderno blago, süknjo za gospode in gospe, zimsko blago, loden itd. Lehko dobite tudi lepe velike ostanke zaprete, bluže, opravice, perilo itd. jako ceno. V lastnih delavnicah izdelujejo se po meri obleke za gospode, jopiči, kaputi itd. kak i vse drugo blago zo odevanje. Dobro in koristno sestavljeno perilo za hotele in gostilne. Opreme za zdavanje od najcenejše do najlepše izvršitve.

Že 47 let kúpjete mnoge družine za svoje potrebščine samo pri Miklauci, da nemajo drugoga cenejšega nakúpuvališča. Mnoge stvari, kúpjene pri Miklauci je podedovala hči od matere in od tod dober glas te solidne trgovine.

Vsaksi den dobimo takša priznanja:

Za tak malo peněz

kak pri vas, ne more dobiti nigde obleke za gospode. Zato mi pošlji te pa...

Josip Premerl
Stubica.

Jako mi je žao,

ka sam se dala ova leta nagučati, naj kúpim blago pri Vašem konkurenti, ka je že vse raztrgano. Zato pridem z naročbov znova k Vam. Trebe mi...

Berta Heller, Perchtoldsdorf.

Na jezere takših pisem potrjuje solidnost hiše. — Krščanska svetovna razpošiljalnica.

R. MIKLAUC, LJUBLJANA št. 326. (Laibach.)

Tudi velika prodaja za trgovce, potnike, senjske trgovce samo z dobrim blagom.

Ustanovljeno 1869.

4 podružnice. 16 skladišč i delavnic.

Nikše bazarno blago.

OZDRAVLJENE RANE nam morejo tudi po daljšem časi provzročati bolečine, zavolo toga je pripročljivo imeti vsikdar pripravljeno dobro hišno sredstvo. Priporočamo za te slučaj Fellerov antiseptični, bolečine vtišajoči „Elza-fluid.“ To staro preizkušeno domače sredstvo se lahko rabi zvüna in je pri vseh mogočih bolečinah gotovo bolečine vtišajoče jako dobro sredstvo. Nad 100.000 zahvalnic in zdravniških priporočil potrjuje njegovo ugodno delovanje. 12 steklenic pošlje vsakšemi franko za 6 K lekarnik E. V. Feller, Stubica št. 823 (Hrvatsko).

Što je v črevi bolen, naj jemlje pri zaprtji samo Fellerove lahko poganjajoče rabarbara „Elza pilule“. One so najvgodneje poganjajoče sredstvo, štero nema za posledico dražljenje želodca, in črev. 6 škatuljic stane franko 4 K 40 fil., kda se naroči na gornji naslov. Med „Elza“ preparati, ki so jako priljubljene, se najde dobro sredstvo proti kúrjim očam, na štere Vas opozarjamo; Fellerov turistišni melem (tekoči) 1 steklenica (glaž) 2 K in Fellerov lahko rabljivi turistišni melem v kartoni za 1 in 2 K.

So betežasti ljudje in slaba deca, ki so bolni na pljučah, prsah, šinjeki, neprebavljivosti, in si ne morejo opomoči, ar so preslabi za prebavljanje navadne hrane za

okrepitev slabotnih, dece

in bolnih mcramo zato jemati posebno lahko prebavljivo sredstvo, štero krv dela in se odlikuje po svojoj hranivosti. Ali ne je potrebno kúpovati inozemskih sredstev, štera so jako draga, umetno narejena in se ponujajo z velikov reklamov. Narava nam je dala dosta boljše in bolj hranilno sredstvo, jako lahko prebavljivo, nenapravljeno, naravno, dosta cenejše, ka je vsaki lahko kúpi svojim bolnim dragim, svojoj slabotnoj deci. To je Fellerovo pravo ribje olje, to ribje olje je jako dobroga teka, dočim so druga ribja olja netečna, močno dehnejo, kak razne emulzije in nevalana ribje olja. Deca ga rada jemljejo, za blede, sühe, na šinjeki, na prsah in na plüčah bolne, šteri maje slabe kosti, za v razvitki zaostalo deco, za nadajajoče matere, priporočajo zdravniki Fellerovo ribje olje za okrepitev. Ž njim dobiva telo vse potrebne hranilne snovi, štere nadomestüjejo in ozdravljajo vsako zaostalost, ki je nastala po raznih boleznih. Po njem deca bole rastejo, šolska deca se boljše včijo, če je s tem dobro hranimo, za slabokrvne, blede mlade deklina je zvinredno sredstvo za okrepitev. Za svoje blagodejno delovanje jako poceni, za deco kda dobivajo zobe, za starejše slabe ljudi, za düševno prenapete, za žene pred in po porodi, za čas nadajanja je neprecenljive vrednosti in se ne more z njim primerjati niedno hranilno sredstvo. Ščukino ribje olje priporoča nešteto zdravnikov pri mnogih boleznih plüčnih, prsaih, slabom stanji itd. napravi tek, pospešuje prebavo, dela dobro in zdravo krv provzroča hitro prirašanje teže, pri mnogih boleznih pospeši hitro ozdravljenje, da lepo zdravo fabo in nas napravi odporne proti mnogim drugim boleznim; 2 steklenici franko samo 5 K vednako pri

E. V. Feller Stubica št. 823. (Hrvatsko.)

Svetki živiljenja so rojstni dén, godovno, krstitki, firma, zdávanje, službeni jubileji, srebrno gostüvanje, zlato gostüvanje itd. itd. kak tüdi svetki leta: Novo leto, Vüzem, Risali Božič. Na te dneve radi razveselimo svoje sorodnike, prijatele in znance s kakšim darom. Samo pri izbiranji moremo paziti ka včinimo tistomi s svojim darom trajno veselje; s tem včinimo tüdi sebi čast. Zato ne kúpüjmo nikdar božnoga blaga po bazarah, nego naročüjmo različne darovne reči

iz stare renomirane krščanske hiše H. Suttner v Ljubljani št. 895. V bogato ilustrovanom ceniki te tvrdke, šteroga si naj vsaki po poštnoj dopisnici naroči, najdemo prekrasna darila po naj nižjoj ceni: zlate i srebrne reči, jedilno šker, opravo za stol, vüre, lankeke, dragocenosti, križece, svetinjice (cecva), škapulere, amanete, stoječe vüre, z razpetjom in podobne darove, šteri se posebno za svetke dobro porabijo.

Ranjenec z ruskov granatirskov kapov

Čudna rešitev vojaka pred Lublinom.

V Ilustrovanom Bečkom Extrablatti smo čteli 7. septembra 1914.:

Med ranjenci, šteri so prišli včera predpoldne s severnoga bojišča v Beč, je obračao na sebe pozornost pešak Baltazar Teufl., zato ka je na glavi noso rusko granatirsko kapo. Bio je v bojih okoli Lublina in je bio ranjen na rokah in nogah od drobcov šrapnela. In da se je samo z ednov nogov opirao na palico, je zato bio šče teliko močen ka je šo z ostalimi tovariši po električnoj železnici na zapadni kolodvor, ka bi mogoce odnet-proti St. Pölteni na razoroženje.

Pri ulici Babenberg so morali ranjeni vojaki izstopiti. Za nekoliko časa so se nabrali okoli njih ljudje, ki so je spitali po njihovih bojnih doživljajah. Posebno za Teufla z granatirskov kapov so se mnogi zanimali. Pripovedavao je, kda je njegov bataljon prodirao, je bio nenadoma napadnjeni od ognja pešije i topničarstva. — Šrapnelov drobec njemi je odtrgno tornister (telečnjek) in ga rano na rokah in nogah. Skoro za tem se spominjao, kak na močen vdarec na prsi in zrūšo se je nezavešten na zemljo.

Kda je prišeo k sebi, je njegov oddelek že davno odišo. Kre njega je ležao mrtev ruski častnik in kak daleč je vido, sami mrtvi in ranjeni. Da je svojo kapo zgūbo, je vzeo edno od mnogih okoli ležečih, štero ma šče dnes na glavi, za svoje življenje se ma zahvaliti samo svojoj žepnoj vūri, štere železni pokrovec je kruglo vstavo in jo odbio. Vdarec od šteroga je spadno vojak na zemljo je prišeo od odbitoga strela. Ka prepriča okolistoječe v resničnosti svojega pripovedavanja, potegne iz žepa vūro — nikelnasto vūro — in jim pokaže vdreto mesto na pokrivali približno na cilindri, od odbite krugle.

Tvornica tvrdka Suttner je od mnogih svojih odjemalcov prejela naznanilo, ka se je mnogo krugel na njenih vūrah odbilo. Vūre, štere se na te način pokažejo za rešiteljice življenja, morajo biti jako močne, ka od navadnih nikelnastih vūr ne moremo pričakūvati tolike odporne moči, kakše pa nekaki v prenagljenosti kūpijo.

H. SUTTNER samo v

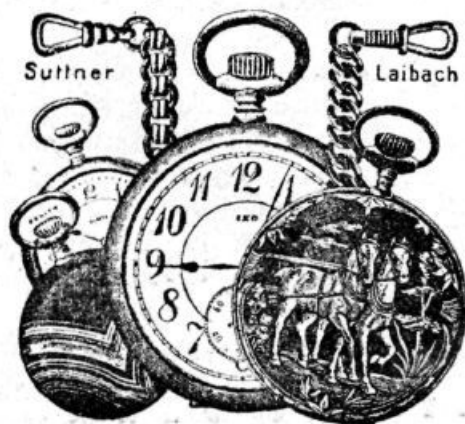
Prava vretina za kūpce.

granatirskov kapov

Trpežno vūro

bi vsaki rad imeo, naj bi se samo dokončali ednok večni popravki.

Takšo trpežno vūro moramo pa kūpiti v tvornici vūr Suttner, zato ka što jo kūpi v bazari, se je na svojo škodo obrno na napravi naslov.

Št. 410	Nikel-anker-roskopf vūra	K	4.10
"	600 Radium žepna vūra v noči šveti	"	8.40
"	719 Srebrna remontoar vūra	"	7.80
"	705 Roskopf vūra kolesje v kamenji	"	5.90
"	449 Roskopf vūra dva pokrova	"	7.20
"	518 Tenki nikel, kavalirska vūra	"	7.50
"	885 Nikel oklepni lancek	"	1.—
"	865 Srebrni okrogli oklepni lancek	"	2.20
"	865 Srebrni lancek 30 gr. žmeten	"	4.40
"	803 Za gospe vūra, železo ali nikel	"	7.90
"	1203 Dobra būdilka	"	3.50
"	1316 Lepa vūra z nihalom (minotov)	"	10.50
"	1360 Lepa stenska vūra	"	4.80
"	1280 Radium būdilka, štera vnoči šveti	"	9.80
"	422 Športni lancek, kratki, nikel	"	1.75
"	1450 Lepi dugi lancek iz bele kovine	"	2.80

Vsaka vūra je najtočneje repasirana!

Ka se ne vidi, se izmenja.

Krasen cenik zastonj in franko.

Razpošiljanje po povzetji ali če se penazi naprej pošlejo.

Lastna tovarna vūr v Švici.

Krščanska svetovna razpošiljanica.

Ljubljani št. 895.

Svetovnoznan po razpošiljanji dobrih vūr.

Prava vretina za kūpce.

To in nijedno drugo

je prava stekleniča in prava varovalna znamka Fellerovoga staroga preizkušena bolečine vtišajočega „ELZA-FLUIDA“; ne za reklamo, nego za čuvanje proti nevalanim potvorom kažemo tu na sliki steklenico in varovalno znamko in vas opazarjamo, ka pri nakupovanju pazite vsikdar na ime Feller in na znamko „Elza.“ Što toga zanesljivoga domačega sredstva šče ne pozna, naj opita o njegovom delovanju

pri bolečinah, prehladi

pri reumi, bolečinah v prsih, šinjeki itd. zdravnika in naj čte v Fellerovoj apoteki 100.000 priznanj in zdravniških priporočitev, v šterih se omenja to zanesljivo vrastvo. 12 malih ali 6 dvojnih ali 2 špeciálnivi steklenici staneta franko 6 K., 24 malih ali 12 dvojnih ali 4 špeciálnive steklenice franko 10 K 60 f., pravo samo pri E. V. Felleri, lekarnik Stubica št. 823. (Hrvatsko).

Z božnov tkaninov norili. V bojnom leti 1915. smo čteli v vseh novinah, ka so vnođi dobavljači tak brezvestni bili, ka so za naše vojake na bojišče pošiljali božno vunatno tkanino. Da so teh prevar nej pravčasno odkrili, so napravili iz teh tkanin uniforme in naši vrlí branilec domovine so mogli zmrzavati v teh cotah; od snega, deža in vlage se je ta obleka naskori spremenila v same krpe. Če so tej brezvestni dobavljači hrabrim branitelom domovine vúpali kaj takšega poslati, si lahko mislimo, kakše blago pošiljajo privatnikom. To nam naj služi v poduk, ka ne mo kupúvali blago pri kom šteč, ki svoje blago poceni ponúja, nego samo v

Jedina obramba

naj se pri kupúvanju ponarenejih reči ne vkanimo, če si dobro zapomlmo ozgoraj narisani znamek narahi gonečih, želodeč okrepcavajučih, tek poveksavajučih Fellerovih Rebarbara „Elsapilul.“ Te opomin naj občuva naše čtevce izmenjenja; mi neščemo odvišni reklam delati ztem tomi občno znanimi domačemi vrastvi. Ki še ne pozna „Elsa-pilule,“ lahko zvedi od svojega zdravnika, da so za

žalodec i čreva

izvrstna reč, ték poveksajo, pomagajo proti zaprtini, stavljanji, od česa se vnođo hvale more čteti v više 100.000 priznalnicah nahajajučih se v Fellerovoj lekarni. 6 škatlic franko 4 K. 40 f. i 12 škatlic franko 8 K. 40 fil. jedino v pravođ kakovosti v Feller V. Eugena lekarnik Stubica, št. 823. (Hrvatsko.)

poznanoj solidnoj trgovini, kak takšo priporočamo svojim čtevcom 47 let stojećo kršćansko tvrđko Miklauc, štera je s svojimi 4 podržnicami, 16 skladišči in delavnicami najvekshe podjetje v svojoj stroki. Što šče pravo vunatno odevalo za gospode in gospe, ševiot, loden, zimske tkanine, kak i gotovo obleko, zimske kapute, hlače, kapute za gospe, jopiče, süknje, opravico za deco, bluze, predpasnike (förtuje), nogavice, rokavice, perilo, perilo za stol in postelo, navlake naročiti, naj naroči po poštođ dopisnici veliki ilustrovani ceni k od R. Miklauca, Ljubljana št. 326, šteri zadovolji naše čitatele s svojimi nenavadno niskimi cenami in dobrođ kakovostjov.

NOGA

morá nositi celo ogromno teža tela. Ali to je teža od 60 do 120 kg. in ta grozna teža je pri hodi vsikdar na ednoj nogi. Noga je največkrat zaprta v močno kožno obütel. Pri hodi pritiska cela teža teia nežne mesnate dele naše noge na trdó steno kožne obüтели. Tak nastanejo kúrje oči, otekline in debela koža, ka je pri hodi jako neprijetno. Mnogi ljudje se dajo od kúrjih oči mantrati celo življenje, ne da bi je odpravili. To je jako lahko mogoče. Ali ne jemljimo za te posel nikdar noža, zato ka je na noži vsigdar nemaga, štera pride pri rezanji v rano in vsako leto vmerje več jezer ljudí na zastrupljenji (giftanji) krvi. S Fellerovim turističnim melemom z znamkov Elza (melem za kúrje oči) se dajo najstarejše in najbolj trde kúrje oči tak nalehci in brez bolečine odpraviti, ka je to prava dobrotá. Na jezere turistov, žandarov, vojakov, pismonoš, gospin, ki nosijo vozko obütel, ga rabi in priporáča, kak i Fellerovo turistično tinkturo z znamkov »Elza« (tekoča tinktura za kúrje oči). Teva oba preparata omehčata kožo na kúrjih očah, oteklinah, rožnicah, ka te same od sebe vöspadnejo. Kúrje oči se s tem temeljito odstranijo s korenóm vred, ka je nemogoče, da bi se na istom mesti znova pojavile, da koža popolnoma mehka postane čeravno nosimo zopet trdo in močno obütel. Gospe, štere nosijo vozko, malo obütel, naj vsako kúrje oko taki odpravijo z tem preparatom; s tem si prihranijo dosta bolečin. Fellerov turistični melem z znamkov »Elza« (melem za kúrje oči) stane 1 K, v kartoni 2 K., prašek proti znoji tela in nog 1 K. Pravo se naročuje pri E. V. Felleri lekarniki v. Stubici št. 823.

(Hrvatsko.) — Pri sredstvih za odpravljanje kúrjih oči, pri šterih se mora rabiti nož in turpija (nevarno, ar se lahko krv zastrupi) se odstrani samo gornji del, ali koren ostane. Zavolo toga kúrje oči hitro nazaj vzrastejo. Nasprotno pa delüjejo gorimenovana sredstva tak, ka odstranijo kúrje oči s korenóm vred in s temeljitim odstranjenjom.

Ne moremo si prosto oddihavati, če so prsa zgübila svojo lehkoto od raznih prehlajenj, bolečin in slabosti. Prsa se morajo pri vsakom dihi nalehci vzdigavati, ka se plüča lahko napunijo s svežim zrakom. Ravno tak na lehci se morajo prsa spüščati naj porableni zrak odide ščista brez ostanka iz plüč. Če to odihavanje in izdihavanje ne ide lahko, vam priporáčamo prsa in ledevje masirati s Fellerovim oživljajóčim, bolečine oblažüjóčim Elza-fluidóm. To izvünredno domače sredstvo priporáča več

kak 100.000 zahvalnic in zdravniških priporočb. 12 steklenic pošlje vsakšemi franko za 6 K lekarnik E. V. Feller Stubica št. 823. (Hrvatsko). Če Vam prenapunjenost želodca ali debelost otežuje dihanje, naročite z ednim Fellerove lahko poganjajoče „Elza pilule“. 6 škatljic stane franko samo 4 K 40 fil.; pri raznih želodčnih težkočah dobro pomagajo. Pri toj priliki bi Vas opozorili na izvrstno sredstvo proti stvarcom; to je Fellerov prašek „Elza“ proti stvarcom v velikih škatljah po 1 K.

TRPEŽNOST

Ilepota in cenost modnih süken krščanske razpošiljalnice **R. MIKLAUC, Ljubljana 326.** za gospode je zdaj priznana od vseh strokovnjakov. Edina prodaja znamenitih vunatih tkanin po najnižji tvornički ceni. Prosite franko vzorce (mujstre) najmodernejših süken, elegantne čohu za gospode zajamčena prava vuna, ševiot, kamgarn itd.

V lastnom konfekcijskom oddelki se izdeljujejo po meri dobro stoječe

moderne obleke po meri

zimski kaputi, jesenski in sprotolešnji kaputi jako ceno. Prosite zastonj in franko cenik že od l. 1869. stoječe krščanske specialne hiše za moška sükna

R. Miklauc, Ljubljana št. 326

4 podružnice. 16 skladišč in delavnic. Svetovnaznana po razpošiljanji samo trpežnoga sükna.

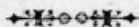
Bolše leto

kak je bilo preminoče, bo prišestno za vsakoga gospodarja, či se odloči svojemi gospodarstvi, zlasti či za krmo obrača vekšo skrb. Či ščemo, ka bi živina dobro jela, lajko prebavljala, moremo k krmi pridevati stari poskušeni Fellerov hranilni prah „ELSA.“ Pri gojitvi živine pospešuje žmečavo tela, dojna krava ma več zdravoga i tečnoga mleka, kokoši raj nesejo ešče pozimi, konji postanejo močni pa vstrajni, to je najbolše sredstvo proti betegom i kügi. Na jezere polodelavcov ga rabi z najbolšim uspehom že več let. Čuvajte se od nevalanih ponarejenj, štere razni potniki ponüvlejo, pa si naročite narávnoč pri **lekarnari E. V. Feller, Stubica št. 823. (Horvatsko)**, 5 škatul za 6 koron franko. Lejko si tüdi z ednim naročite poskušani prašek „ELSA“ proti stvarcom. I škatula kak privitek k naročtvi za I korono.

Štamparija i knjigarna

Balkányi Ernesta v-Lendavi i v-Soboti

se preporača za napravo vseh tiskovih za slavne oblasti ino urade, za šole, zadrüge ino drüštva, notarjoše, zdravnike, trgovce ino zasebnike.

Zaloga raznih knjig.

Svilen papir, kak tüdi vsi deli za umetne cvetlice v zalogi.

Naročila za knjigovezno delo se pri niskoj ceni prilično pa trpečno spelavlejo.

Nikše drugo sredstvo,

valjni pisem i zdravniških priporočitev, kak pravi dobrodišeči

kakšé se zove i
kakšé glasno se
ponúja, nema več

„ELSA-FLUID“

FELLER V. EUGEN LEKARNAR

more posvedočiti, ka je više 100.000 zahvalnih pisem

i zdravniških priporočitev prišlo k njemi za to zanesljivo domače vrastvo.

KAJ VSI HVALIJO, DOBRO MORE BITI!

Fellerov „Elsa-Fluid“ se rábi:

Kak vrastvo za ribanje

vsele, kda je močno ribanje potrebno.

Roké, nogé, kotrige,

po teških potaj i delah, pri trújavi, onemoglosti krepí, friši.

Za vüsta

kak dobrodejna reč za zobé i gléstrja.

Vleti

pri vodi za kopanje i muljanje, se zmes vlijé. Oživlja, odprávi znoj, desifincira.

Guti

pomaga pri grgranji, če se med vodo zmeša, v mrzlih, mokrih dnévah.

Kožo

od nesnage očisti i jo ofriši, poživi.

Vlase

krepí, ár kožo na glávi čisti i lúske odstrani.

Staromi i mladomi

je prava dobrota.

1000-krat

se je pokazao dobrodejen i hasnoviten, zato v ni ednoj hiši ne sme faliti.

Ništerne kapla

ga bolšo i vekšo moč ma, kak solnati vinski alkohol, šteroga nevučeni pripravlja.

V vsakoj družini

vnogokrat zna hitro pomagati kak izvrsno vrastvo.

Vzimi

nas čuva od posledie mokrote i zime.

12 mali ali 6 dvojnih ali 2 specialniva glaža franko 6 K., 24 malih ali 12 dvojnih ali 4 specialne kante franko 10 K 60 fil., 48 malih ali 24 dvojnih ali 8 specialnih glažov franko že samo 20 K., če se penazi naprej notriposljejo, ali pa po povzetji. Svetuje se, naj se penazi na poštnoj nakaznici naprej notriposljejo, da drugač pošta 12 fil. računa pri povzetji.

Ki pravi „ELSA-FLUID“ ščé meti, naj jasno naslovi svojo naročitev na:

FELLER V. EUGEN lekarnar, STUBICA, št. 823.

(Zagreb žup.)

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
v Murški Soboti